

FORSVARSAKADEMIET

KULTURLANDESTUDIE

SYRIEN FORELØBIG UDGAVE

Forfattere: Cand.soc. i Internationale udviklingsstudier samt Kultur-og Sprogødestudier Line Renner Jensen, Cand. Soc. i international sikkerhed og folkeret Daniel Stokke og Sprogofficer i arabisk og Bachelor i International Business og Politik Simon Rueskov Nielsen.
Sektionen for Militær Operativ Kultur, Institut for Sprog og Kultur, Forsvarsakademiet

KULTURLANDESTUDIE

SYRIEN FORELØBIG UDGAVE

Forfattere: Cand.soc. i Internationale udviklingsstudier samt Kultur-og Sprogødestudier Line Renner Jensen,
Cand. Soc. i international sikkerhed og folkeret Daniel Stokke
og Sprogofficer i arabisk og Bachelor i International Business
og Politik Simon Rueskov Nielsen.
Sektionen for Militær Operativ Kultur, Institut for Sprog og Kultur, Forsvarsakademiet

© Forsvarsakademiet

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af eller kopiering fra denne bog eller dele heraf er kun tilladt i overensstemmelse med aftaler mellem Forsvaret og Copy-Dan. Enhver anden udnyttelse uden Forsvarsakademiets skriftlige samtykke er forbudt i følge gældende lov om ophavsret. Undtaget herfra er korte uddrag til brug ved anmeldelser

København maj 2015

Forsvarsakademiet

Svanemøllens Kaserne

2100 København Ø

Tlf.: 3915 1515

Redaktører: Orlogskaptajn Poul Martin Linnet

Grafisk Design: FAK

ISBN: 978-87-7147-085-7

Foreløbig udgave

Forsvarsakademiets forlag

Indhold

Resumé	7
Forkortelser og betegnelser	9
1. Introduktion til kulturlandestudie	11
1.1 Det danske forsvars rolle	11
1.2 Formål.....	12
1.3 Teoretisk tilgang og struktur	13
1.4 Kulturel kortlægning.....	14
2. Introducerende fakta	17
2.1 Kort over Syrien.....	17
2.2 Syriens placering i Mellemøsten.....	18
2.3 Faktuelle forhold	18
3. Historisk introduktion	21
3.1 Den islamiske æra	21
3.2 Den Osmanniske æra	22
3.3 Fra Den Syriske Føderation til Den Syriske Republik	23
3.4 Uafhængighed, krig og ustabilitet	23
3.4.1 Seksdagskrigen.....	24
3.5 Stabilitet under Hafez al-Assad	24
3.6 Golanhøjderne	26
3.7 Borgerkrigen i Libanon	28
3.8 Det Muslimske Broderskab i Syrien	28
3.8.1 Hama-massakren	28
3.9 Syrien under Bashar al-Assad.....	28
3.10 Historiske relationer mellem Syrien og Tyrkiet	29
3.11 Borgerkrigen i Syrien	30
3.11.1 Optakt til konflikten	30
3.11.2 Oppositionen og oprørerne i konflikten.....	31
3.11.3 Våbenhvile og sammenbrud	31
3.11.4 FN resolution om destruktion af Syriens kemiske våben.	32
3.11.5 Fredsforhandlinger	33
3.11.6 Præsidentvalg i Syrien.....	34
3.11.7 Landets nuværende situation.....	34
4. Den fysiske dimension	35
4.1. Introduktion	35
4.2 Syriens vigtigste Byer.....	36
4.2.1 Damaskus	37
4.2.2 Aleppo	37
4.2.3 Homs	39
4.2.4 Hama	40
4.2.5 Latakia.....	40

4.2.6 Tartus.....	41
4.3 Byernes betydning i oprøret.....	41
4.4 Syriens vigtigste naturressourcer	41
4.5 Syriens inddeling	43
4.5.1 Syriens topografi	43
4.5.2 Landbrug	44
4.6 Fødevarer og særlige mad ritualer	44
4.7 Bygninger og byggeskik i Syrien.....	45
4.8 Klima og årstider	47
4.9 Adgang til elektricitet og brændsel.....	47
4.10 Transport og kommunikation	48
4.10.1 Infrastruktur	48
4.10.2 Kommunikation i Syrien	48
4.11 Sammenfatning.....	48
5. Den økonomiske dimension	51
5.1 Introduktion	51
5.2 Hovedtal	52
5.2.1 Arbejdsløshed og fattigdom	54
5.3 Fødevareusikkerhed	54
5.4 Fordeling af landets økonomiske ressourcer.....	57
5.5 Formel økonomi	58
5.5.1 Syriens vigtigste sektorer	58
5.5.1.1 Landbrug.....	58
5.5.1.2 Industri.....	59
5.5.1.3 Servicesektoren	61
5.5.2 Eksport og import	62
5.6 Uformel økonomi	63
5.6.1 Korruption og smugling	65
5.6.2 Syriens krigsøkonomi	66
5.6.3 Kampen om olien	67
5.7 Sammenfatning	68
6. Den sociale dimension.....	70
6.1 Introduktion	70
6.2 Stammestruktur	71
6.3 Familie	71
6.3.1 Familien som økonomisk og socialt sikkerhedsnet.....	73
6.4 Ægteskab	73
6.5 Køn og alder.....	75
6.6 Etniske grupper i Syrien	77
6.6.1 Etnisk og religiøs sammensætning	78
6.7 Religiøse grupperinger i Syrien	79
6.8 Etniske og religiøse spændinger	80

6.8.1 Det kurdiske mindretal i Syrien.....	80
6.8.2 Flygtninge	80
6.8.3 Staten - religion og etniske grupper.	81
6.9 Samfundsklasser og samfundshierarki	82
6.10 Sammenfatning	82
7. Den politiske dimension	85
7.1 Introduktion	85
7.2 Syriens aktuelle politiske situation	86
7.3 Syriens politiske organisering	87
7.3.1 Syriens politiske system.....	88
7.3.2 Politisk inddeling.....	89
7.4 Formelle politiske organisationer.....	89
7.4.1 Baathpartiet og NPF.....	89
7.5 Formelle politiske magtfigurer.....	89
7.6 Uformelle politiske magtfigurer	90
7.6.1 Den politiske opposition og militante bevægelser	90
7.6.2 Andre grupperinger og alliancer.....	98
7.6.3 Shabiha.....	99
7.7 Forholdet mellem uformelle og formelle magtfigurer	99
7.8 Vigtigste politiske tematikker og problemstillinger i Syrien.....	100
7.8.1 Borgerkrigen	100
7.8.2 Alternativ til Assad.....	101
7.8.3 Andre indenrigspolitiske problematikker.....	102
7.9 Retsprincipper	102
7.9.1 Syriens retsvæsen.....	102
7.10 Pressefrihed	104
7.11 Menneskerettigheder	105
7.12 Syriens militære styrker.....	105
7.12.1 Militærets største udfordringer og nuværende sikkerhedsmæssige situa- tion.....	107
7.13 Sammenfatning.....	107
8. Tro og symboler.....	110
8.1 Introduktion	110
8.2 Religion.....	111
8.2.1 Islam generelt	112
8.2.2 De fem søjler.....	113
8.2.3 Sunni- og shiaislam	115
8.2.4 Islamiske helligdage	115
8.2.5 Sufiislam.....	115
8.2.6 Salafisme.....	116
8.3 Trosretninger i Syrien.....	116
8.3.1 Sunniislam	116

8.3.2 Alawitter.....	116
8.3.3 Drusere.....	118
8.3.4 Kristendom i Syrien	119
8.3.5 Yazidier og jøder.....	120
8.3.6. Andre religiøse forestillinger	121
8.4 Religiøse forandringsprocesser i Syrien.....	121
8.4.1 Islamisme i Syrien	123
8.5 Sammenfatning	124
9. Råd og vejledning	126
9.1 Generelle råd	126
9.2 Ramadan.....	128
9.3 Besøg i en moske	129
9.4 Haraam.....	129
9.5 Det religiøse aspekts betydning i Syrien	129
9.6 Bordskik og hilsner	129
10. Litteraturliste	131
10.1 Bøger	131
10.2 Rapporter	132
10.3 Artikler.....	134
10.4 Nyhedsartikler	137
10.5 Hjemmesider	144

Resumé

Kulturlandestudiet har til formål at beskrive generelle kulturelle træk i et missionsområde, og generere viden, som kan optimere den udsendtes mulighed for at inkorporere kulturelle forhold som en del af de operative overvejelser. Dette kulturlandestudie omhandler Syrien, og beskriver kulturelle faktorer, som er centrale for, at den udsendte kan opnå forståelse for området og hurtigt sætte sig ind i landets generelle kulturelle forhold. Nedenstående er et resumé af de centrale forhold, som rapporten behandler.

Den nuværende syriske stat er en relativ ny konstruktion med rødder i kolonitiden. Dog har det område, der i dag udgør Syrien, igennem årtusinder været knyttet sammen af handelsmæssige, religiøse og kulturelle bånd. Det nuværende styre er i høj grad en arv fra kolonitiden, som efterlod en række uhensigtsmæssige magtkonstruktioner, der har vanskeliggjort etableringen af demokratiske forhold i Syrien. Syrien har traditionelt været stærkt klasseopdelt, og det meste af magten har historisk ligget hos nogle få sunnifamilier med store jordbesiddelser. Siden Hafez al-Assad tog magten ved et ublodigt kup i 1970, har den reelle økonomiske og politiske magt eksklusivt ligget hos Assad-regimet og dets støtter.

Regimet har gennem mange år været i stand til at bevare magten blandt andet takket være landets olieindtægter. Indtægterne har imidlertid været støt faldende de sidste ti år. Dette forhold synes at være en af de mulige årsager til konflikten i Syrien. Styrets heraf manglende evne til at tilvejebringe basale fornødenheder har medvirket til at undergrave dets legitimitet. Regimet har forsøgt at gennemføre selektive økonomiske liberaliseringer, hvilket dog kun er kommet en meget lille del af befolkningen til gode og primært regimets i forvejen tro støtter. Dette i samspil med mange års undertrykkelse af befolkningen, favorisering af visse grupperinger samt et ønske om større politisk frihed og regimeændringer synes at være de bærende årsager til, at oprøret, som blev starten på den flere år lange borgerkrig, brød ud i 2011.

Landets økonomiske sektor er på nuværende tidspunkt i høj grad præget af borgerkrigen, som har ruineret den syriske stat. Situationen i landet har ført til øget arbejdsløshed, negativ vækst og mindre eksport samt været medvirkende til, at den uformelle økonomiske sektor i landet er vokset markant. Endvidere er landet præget af gennemgribende korruption og stor økonomisk ulighed. Syriens retssystem er præget af korruption og nepotisme, og den igangværende konflikt har medvirket til at undergrave retssystemet og formentlig øget forekomsten af uofficielle/skygge retssystemer. Den politiske dimension er ligeledes i høj grad præget af situationen i landet og af konflikt mellem officielle og uofficielle magthavere og grupperinger.

Syrien oplevede inden borgerkrigen brød ud den værste tørkeperiode i landets historie. Tørken medførte øget fødevarerusikkerhed i årene op til krisen. Både konflikten og den i forvejen desperate fødevaresituation, har haft katastrofal indvirkning på befolkningens levevilkår. Syrien har endvidere, de seneste år, oplevet en mangel på vand og adgangen til fødevarer og drikkevand er blevet stærkt forværret i løbet af borgerkrigen. Olie og vand er nogle af Syriens vigtigste naturressourcer og essentiell for samfundets indretning, befolkningens hverdag og af stor økonomisk betydning for landet. Borgerkrigen har ødelagt infrastrukturen i store dele af landet og har medført, at befolkningens adgang til elektricitet og brændsel er blevet stærkt begrænset.

Syrien er et traditionelt arabisk land, hvor tro, traditionelle kønsroller og familiemæssige tilhørsforhold har afgørende betydning for individet og dets position i samfundet. Landet er hovedsagelig befolket af arabere, men omfatter også et kurdisk mindretal. Ud over dette mindretal er Syrien hjemsted for en lang række religiøse grupper med sunnimuslimer, drusere, alawitter og kristne som de største. Der har gennem mange år været relativ ro mellem de forskellige religiøse grupper, og regimet har gjort en dyd ud af at være hjemsted for mange trosretninger. Imidlertid har regimet i høj grad manipuleret med de forskellige grupperinger, hvad der har skabt utilfredshed hos sunni majoriteten og frygt for repressalier hos minoriteterne. Den syriske borgerkrig har eksplicit tydeliggjort disse brudlinjer, og fremkomsten af islamistiske al-Qaida-relaterede oprørsgrupper har været medvirkende til at forværre situationen.

Den syriske stat står derfor over for store udfordringer, og det er usikkert, hvorvidt regimet på længere sigt kan overleve.. Meget afhænger af det internationale samfunds reaktion på borgerkrigen. FN har flere gange fordømt Assad-regimets håndtering af situationen, men Rusland og Kina har gentagene gange nedlagt veto og dermed blokeret for reel international indgriben. Flere forsøg på at forhandle en politisk løsning har ikke ført til noget resultat.

Oppositionen og oprørsgrupperne udgøres ikke af en fælles gruppe, men af et uoverskueligt netværk af grupperinger med forskellige interesser og agendaer i forhold til konflikten. Dette er medvirkende til at gøre borgerkrigen i Syrien yderligere kompleks. Oppositionens manglende evne til at udgøre én fælles stemme betragtes som en stor styrke for Assad-styret. Syriens mange minoriteter frygter konsekvensen af Assad-styrets eventuelle fald. Der er dog i Syrien en tradition for religiøs tolerance og efter årtusinders sameksistens i udpræget grad en fælles kultur. Denne fælles kultur menes at være en væsentlig årsag til den syriske stats fortsatte eksistens, og vil formentlig også i fremtiden være en væsentlig faktor i forhold til muligheden for opretholdelse af en fælles stat.

Kulturlandestudiet viser et billede af en meget fragmenteret stat, hvor alle dimensioner og strukturer i høj grad er præget af den nuværende borgerkrig. Syrien er kulturelt, etnisk og religiøst komplekst og differentieret, og landets historie er central for at forstå de sociokulturelle dynamikker i det syriske samfund. Borgerkrigen i Syrien er gået ind i sit fjerde år, og studiet vidner om, at landet i den grad stadig er præget af voldsomme kampe og stor usikkerhed. Borgerkrigen har udviklet sig til en humanitær katastrofe med enorme konsekvenser for befolkningen i landet. Mange tusinde er blevet dræbt, og millioner af mennesker er på flugt. Overordnet set danner kulturlandestudiet et billede af et land i kaos, som befinder sig i en situation, der har medført, at landet står overfor enorme økonomiske, politiske og humanitære udfordringer.

Forkortelser og betegnelser

Ahl al-Tawhid	Moneteismens Folk
Al-Manara al-Baida	Den Hvide Minaret
Al-nakba	Katastrofen
Al-Nusra	Islamistisk gruppering
AQI	Al-Qaida in Iraq
BNP	Bruttonationalprodukt
CIMIC	Civil-Military Co-operation
DIIS	Dansk Institut for Internationale Studier
FSA	Free Syrian Army
HOK	Hærens Operative Kommando
HRW	Human Rights Watch
IMF	International Monetary Fund
In-sha-allah	“Om Gud vil”
ISIL	Islamic State of Iraq and the Levant
Islamic Front	Islamistisk gruppering
KNC	Kurdish National Council
LCC	Local Co-ordination Committees
Mahakim al-Adath	Domstol for ungdomskriminalitet
Mahakim al-Isti’nat	Appeldomstolen
Mahakim al-Jumrukiyya	Domstol for økonomisk anliggender
Mahkamat al-Naqd	Kassationsdomstolen
Mahakim al-Sulh	Magistratsdomstole
Mahakim Bidaiyya	Primærretten (Court of First Instance)
Majlis al-Sha’ab	Det syriske parlament

Muhafazat	Provinser
Mukhabarat	Den syriske sikkerhedstjeneste
NC	National Coalition for Syrian Revolutionary and Opposition Forces (National Coalition)
NCC	National Coordination Committee
NGO	Non-governmental Organization
NPF	National Progressive Front
OPCW	Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons
PKK	Kurdistans Arbejderparti (Partîya Karkerên Kurdistan)
SF	Special Forces (Syrisk specialstyrkedivision)
Shabiha	Betegnelse for bander og kriminelle grupperinger
SJC	Supreme Judicial Council
SMC	Supreme Military Council
SNC	Syrian National Council
SOHR	Syrian Observatory for Human Rights
SSSC	Supreme State Security Court
UNDOF	United Nations Disengagement Observer Force
UNFPA	United Nations Population Fund
UNICEF	United Nations Children's Fund
UNSC	United Nations Security Council
UNSMIS	United Nations Supervision Mission in Syria
WFP	World Food Programme
WHO	World Health Organization

1. Introduktion til kulturlandestudie

"No matter where operations are located on the spectrum of violence, they are about people. Hostile, neutral, or friendly, people are the center of gravity in what militaries do".¹

Det 20. århundrede var karakteriseret ved tre store konflikter: Første og Anden verdenskrig samt den kolde krig. Disse tre konflikter er overordnet bundet sammen af politiske begivenheder og af aktørernes natur. Frankrig, Tyskland, Rusland, England og USA, foruden en række andre større og mindre stater, var de drivende kræfter bag samtlige konflikter.

At staten, som politisk enhed, var hovedaktør i både reelle og potentielle konflikter førte til en bestemt sikkerhedspolitisk tankegang, der fokuserede på krigens "hårde tal"; antal soldater, kvaliteten af deres uddannelse, omfanget af materiel samt statens økonomiske og industrielle ressourcer. De væbnede styrker havde som formål at forsvare statens fysiske og politiske integritet, altså at forsvare territoriet, men omvendt også at påtvinge andre lande statens vilje. Der var således tale om en 'ren' clausewitziansk tankegang. Det danske forsvars hovedopgave i denne periode var at forsvare Danmarks territorium mod et angreb fra Warszawapagten – i NATO-regi.

Afslutningen på den kolde krig medførte et radikalt skift i typen af konflikter, der skulle udkæmpes. Væbnede konflikter *mellem* stater er blevet stadig færre, mens antallet af konflikter *internt* i stater er steget voldsomt. Den kolde krigs ophør har ligeledes bevirket, at andre typer af konflikter, såsom bekæmpelse af international terrorisme og kriminalitet på tværs af grænser, har fået særlig sikkerhedspolitisk interesse. Dette har igen medført, at lande betegnet som 'failed states'² er blevet udgangspunkt for sikkerhedspolitikens interesse.

1.1 Det danske forsvars rolle

Krigene i Irak og Afghanistan, og til dels også indsatsen på Balkan, fik igen sat tankerne omkring oprørsbekæmpelse og stabilisering i fokus i de vestlige militære systemer. Disse tanker havde i vid udstrækning været overskygget af den kolde krig. Fokus havde været på interstatslige krige og konfrontationen med Sovjetunionen og dennes allierede, til trods for at vestlige nationer løbende var involveret i oprørsbekæmpelse, eksempelvis England i forbindelse med "The Malayan Emergency"³, og Frankrig i forbindelse med Algeriets kamp for selvstændighed.⁴

Efter mere end 10 års krig i Afghanistan og Irak samt indsættelser i den Persiske Golf, Adenbugten, Libyen, Sudan m.m. står det klart, at rendyrket militær indsats i hovedsagen kun foregår på strategisk niveau og primært fra luften eller havet. Ud over helt specielle og i omfang meget begrænsede operationer, såsom aktionen mod Osama bin Laden, gidselbefrielsesaktioner og lignende, vil Vestens militære indsats i hovedsagen også i fremtiden være stabiliseringsoperationer, der har til formål at skabe sikkerhed og på sigt stabilitet i lande eller regioner.

(1) Salmoni & Holmes-Eber 2011: 3

(2) "Failed states" er et begreb, der dækker over en lang række sikkerhedsmæssige problemer internt i stater, og som gør dem til potentielle urocentre. For en nærmere gennemgang af begrebet se Barry Buzan "People, state, and fear" 2. Holsti 1996.

(3) The Malayan Emergency fandt sted i perioden 1948 - 1960. Det var den britiske kamp mod et forsøg på magtovertagelse fra det malaysiske kommunistparti gennem væbnet oprør.

(4) Denne fandt sted i perioden 1954 - 1962, hvor Algeriet opnåede fuld selvstændighed fra Frankrig.

Uanset varigheden af den militære indsættelse vil en række aktører være involverede:

- befolkningen i operationsområdet
- et større antal internationale, nationale og lokale statslige eller ikke-statslige civile organisationer og aktører
- internationale militære samarbejdspartnere
- nationale militære myndigheder og politimyndigheder i operationsområdet
- ikke-statslige væbnede grupperinger, herunder både venligtsindede og fjendtlige oprørsgrupper.

Hertil kommer samarbejde med egne hjemlige, statslige og ikke-statslige strukturer og organisationer.

Fælles for ovenstående vilkår er ikke alene et krav om samvirke med de nævnte aktører og forståelse for deres målsætninger, kapacitet og struktur. Af væsentlig betydning er også forståelsen af, *hvem de er*. Hvordan tænker og fungerer internationale organisationer og egne nationale myndigheder? Og helt afgørende: *Hvordan tænker og agerer nationale og lokale organisationer og befolkningen som sådan i operationsområdet?*

Militære operationer finder oftest sted i lande og blandt befolkninger, som er markant forskellige fra de kulturer, normer og værdier som udsendte normalt er en del af. Individer inden for sociale og kulturelle grupper deler overbevisninger og strukturer, som er afgørende for måden, de anskuer og forstår verden på.⁵ Viden om kulturelle strukturer i missionsområdet er central, da det sætter den udsendte i stand til at identificere og forstå disse og anvende forståelsen i de operative overvejelser. Forståelse for de generelle kulturelle forhold i operationsområdet er endvidere betydningsfuldt, såfremt lokalbefolkningens opbakning skal opnås. Uden denne viden har indsatsen i blandt andet Afghanistan og Irak vist, at man i bedste fald kun opnår en meget begrænset målopfyldelse og – i værste fald – slet ikke når de langsigtede strategiske mål. Især den lokale befolknings opbakning – både som helhed og hvad angår indflydelsesrige individer – er kritisk i forbindelse med stabiliseringsoperationer.

Netop lokalbefolkningen som omdrejningspunkt for stabiliseringsoperationer er beskrevet af David Galula i hans bog ”Counterinsurgency Warfare, Theory and Practice”, som blev skrevet på baggrund af hans erfaringer under Algerkrigen.⁶

“If the insurgent manages to dissociate the population from the counterinsurgent, to control it physically, to get its active support, he will win the war because, in the final analysis, the exercise of political power depends on the tacit or explicit agreement of the population or, at worst, on its submissiveness”.

Kulturel viden og forståelse for missionsområdet er afgørende forudsætninger for, at en mission kan lykkes.

1.2 Formål

Kulturlandestudiet har til formål at beskrive generelle kulturelle træk i missionsområdet, og generere viden som kan optimere den udsendtes mulighed for, at inkorporere kulturelle forhold i de operative

---

(5) Salmoni & Holmes-Eber 2011: 13

(6) Galula 2006: 4

overvejelser. Formålet med at udgive kulturlandestudier for igangværende missionsområder er at give personel, der *er* udsendt, *skal* udsendes eller beskæftiger sig med støttefunktioner eller planlægning i forbindelse med missionerne, en mulighed for hurtigt at sætte sig ind i missionsområdets generelle kulturelle træk. Derudover udgives der kulturlandestudier for sikkerhedspolitisk interessante områder, hvor kulturel viden og forståelse kan kvalificere og være med til at fremme debatten blandt Forsvarets personel. Kulturlandestudierne præsenterer de generelle kulturelle forhold i de behandlede lande. Imidlertid er det vigtigt at være opmærksom på, at der ofte vil være lokale kulturelle forhold, som afviger endog meget fra de generelle. Det er endvidere centralt at have forståelse for, at kultur er kompleks og foranderlig. Kulturlandestudiet skal derfor ikke ses som et facit over det pågældende område og dets kulturelle strukturer, men som et redskab der bør anvendes i samspil med åbenhed over for kulturelle variationer og tilpasning i forhold til specifikke kontekster.

1.3 Teoretisk tilgang og struktur

I både akademisk og almen forstand har århundreders forskning og folkeopinion efterhånden udviklet en erkendelse af, at kultur ikke er en fastforankret størrelse, der let lader sig definere. Snarere er kultur i konstant udvikling og tilpasser sig løbende de samfundsforhold (politiske og økonomiske), som tegner den periode, folk lever i. Kultur er således ikke monolitisk.

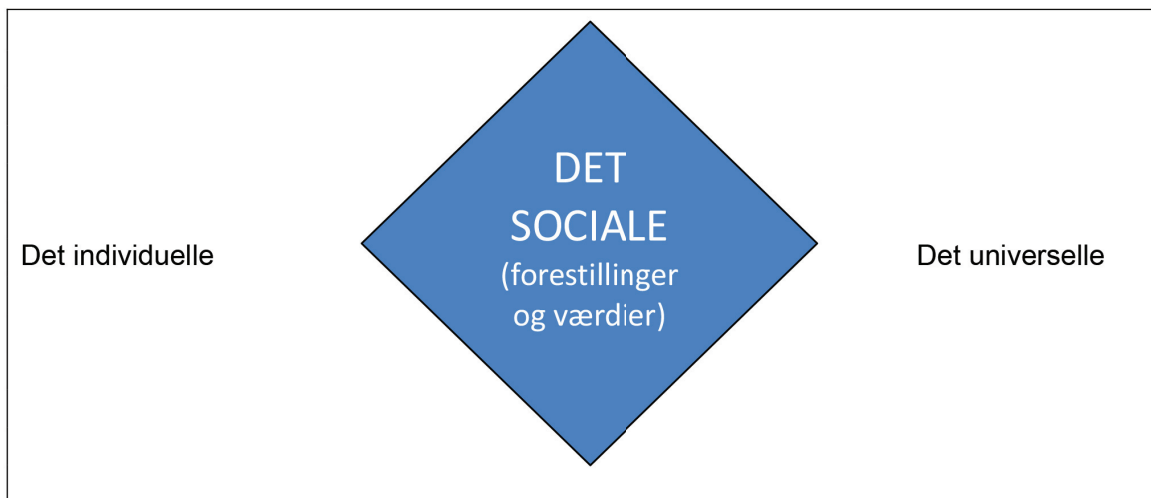
Kultur er et begreb, man kan bruge til at skildre et øjeblicsbillede, til at få indblik i et samfund eller et miljø, som det tager sig ud i en specifik periode. Men i og med at kulturer er konstant foranderlige, er der også risiko for, at de kan dø ud. Derfor skal den enkelte kulturelle entitet konstant genbekræfte sin levedygtighed ved vedholdende at udtrykke og dyrke særlige kulturelle karakteristika, ligesom den smidigt skal kunne tilpasse sig de mange påvirkninger, der konstant udfordrer dens integritet.

Kultur skal med andre ord hele tiden reproducere og genforhandles for at kunne bestå i en yderst omskiftelig verden. Således kan kultur indledningsvis defineres som måden, hvorpå en kollektiv identitet udtrykkes gennem social handling og fysiske kendetegn. Den er med til at forme normerne for de forskellige typer af social interaktion og organisation i det samfund, den eksisterer i.

Kulturanalysen som videnskab udvikles af antropologer. Professor Kirsten Hastrup definerer det antropologiske projekt således: "Antropologien søger en 'fastlæggelse' af socialitet og historie gennem konkrete analyser af sociale fællesskaber". Antropologien beskæftiger sig således med mennesket som socialt individ, og historisk set har antropologien bevæget sig fra studier af ikke-europæiske samfund til globale studier.⁷ Sociale fællesskaber opstår i spændingsfeltet mellem det individuelle og det universelle, og "det sociale" består såvel af forestillinger og værdier, som af mere ubevidste forestillinger og motivationer:

---

(7) Hastrup 2010

Ved US Marine Corps University arbejder man med følgende definitioner af 'culture', og 'operational culture':

'Culture' defineres som;

"the shared world view and social structures of a group of people that influence a person's and a group's action and choices".⁸

Denne definition er inspireret af den britiske socialantropologi, eksempelvis Marshal Sahlins og Clifford Geertz.

'Operational culture' defineres mere snævert som;

"those aspects of culture that influence the outcome of a military operation; conversely, the military actions that influence the culture of an area of operations".⁹

1.4 Kulturel kortlægning

Når man skal definere, hvad kulturel forståelse og viden består i, er det vigtigt at begynde med at tænke i kontekst og formål. Hvad er det, man ønsker at studere? Hvilke præcise faktorer i et givent samfund ønsker man at danne sig overblik over? Hvilke kulturelle aspekter har man til hensigt at analysere, eller blot indhente viden om? Og hvad skal man bruge denne viden til? Det er de spørgsmål, man indledningsvis må besvare.

I den militære kontekst er man så heldigt stillet, at disse spørgsmål som regel er besvaret på forhånd gennem en specifik ordre (eksempelvis om at udføre en operation i et givent missionsområde) med dertilhørende delmål og et klart specificeret slutmål. Med vished herom kan man begynde at se på, hvilke aspekter af missionsområdet, man i sin opgaveløsning vil komme i kontakt med, hvilke kulturelle faktorer der er i spil, samt hvilke faldgruber, hensyn og ressourcer der gør sig gældende.

(8) Salmoni & Holmes-Eber 2011: 36

(9) Salmoni & Holmes-Eber 2011: 44

Det vigtigste i denne sammenhæng er det antropologiske kernebegreb: *kulturbærerne*. I al sin enkelthed dækker begrebet over de aktører, der eksponerer en given kultur, og som sørger for konstant at reproducere den gennem forskellige handlinger og udtryk, så den kan bestå og føres videre over lang tid. Kulturen dyrkes, så at sige, gennem en vedholdende og særegen livsstil, med det formål at sikre dens fortsatte kulturelle eksistens. For at opnå kulturel indsigt skal man derfor tage udgangspunkt i kulturbæreren, i mennesket. For det er med udgangspunkt i menneskelig handling, kulturens eksistens primært skal tolkes.

Kultur består af mennesker og af de kulturelle effekter, som mennesker producerer, de såkaldte *kulturelle markører*. Det er dem som konstant skal reproduceres, udtrykkes og genforhandles, og afhængig af i hvor høj grad der er tale om et samfund præget af social uro og konflikt, foregår denne reproduktionsproces mere eller mindre intenst.

For at opnå kulturel forståelse og viden skal man altså tage sit udgangspunkt i lokalbefolkningen: Det er dem, som er kulturbærerne i missionsområdet. Nøglen til at erhverve reel kulturel indsigt – en indsigt, som rent faktisk kan anvendes operativt – ligger i at få indblik i lokalbefolkningens hverdagsliv. Formålet er at udvirke et samarbejde med de vigtigste lokale aktører for herved at tilvejebringe de omstændigheder, der gør det muligt at nå slutmålet for den militære operation.

Til denne erkendelse af, at kultur er noget, der først og fremmest skal tolkes ved at se på individers sociale interaktion, skal føjes endnu et centralt antropologisk aspekt, som yderligere vil fokusere og skærpe indsigten. Nemlig det antropologiske princip om, at det er i *relationerne mellem individerne*, kulturen kommer til udtryk. Det er således i mødet mellem folk, at kulturen udtrykkes og udvikles – det er i mødet, den reproducere. En af de vigtigste præmisser for at sikre sig den fornødne kulturelle indsigt er altså, at man fokuserer på relationerne; her er reproduktionsprocessen nemlig særlig tydelig.

Det gælder altså indledningsvis om at få kortlagt befolkningens kulturelle kapacitet på en overskuelig og fyldestgørende måde. Eksempelvis ved at ”opdele” missionsområdet i forskellige *kulturelle dimensioner*, der dels har relevans for selve opgaveløsningen, dels tydeliggør, hvordan man bedst skelner de forskellige kulturelle markører fra hinanden, set i forhold til betydning og praksis.

Tre vigtige antropologiske analysemodeller danner basis for opdeling og indhold i de forskellige dimensioner, hvorigennem de generelle kulturelle forhold søges kortlagt:¹⁰

- Miljømodellen, der fokuserer på samspillet mellem en kultur og dens fysiske omgivelser.
- Socialstrukturmodellen, der analyserer en kulturs sociale strukturer og deres indflydelse på individer og magtfordeling.
- Symbolmodellen, der analyserer en kulturs overbevisninger, ritualer og symboler.

Denne antropologisk-analytiske tilgang munder ud i en metode til opbygning af kulturel indsigt, den såkaldte *dimensionering af missionsområdet*. Amerikanerne kalder da også deres metode ”The Five Operational Culture Dimensions” eller ”The Five Human Dimensions of the Battle Space”.¹¹ Dimen-

(10) Salmoni & Holmes-Eber 2011: 22-24

(11) Ibid 2011: 25

sioneringen skal primært ses som et analytisk udgangspunkt, der er åbent over for tilpasning til en specifik kontekst. Metoden skal hjælpe brugeren til at pejle sig ind på nøgleområder og ressourcer i opgaveløsningen.

Dimensioneringen omfatter som nævnt fem punkter:

1. *Den fysiske dimension*

De tilstedeværende naturressourcers kulturelle betydninger, herunder måden hvorpå ressourcer forbruges/bruges, anskuet ud fra en kulturel synsvinkel. Dette vedrører eksempelvis forskellige erhvervs kulturelle betydning, konflikter omkring ressourceknaphed, sæsonbetingede arbejdsmønstre, mytologi, geografiske særegenheder.

2. *Den økonomiske dimension*

De kulturelle betydninger af fattigdom og rigdom, indbefatter produktionsmåder og forbrugsmønstre for forskellige varer (hvis kulturelle betydning også skal udpejles).

3. *Den sociale dimension*

Måden hvorpå samfundet er organiseret socialt og relationelt, eksempelvis med hensyn til klanstrukturer, kønsroller, ægteskabs- og aldersforhold. Herunder også hvordan organisering og relationer fungerer i praksis, og hvordan dette påvirker eksempelvis distributionen af værdier og goder i samfundet (i forbindelse med arveret og arvefølge, i konfliktsituationer, i forhold til etnicitet m.m.).

4. *Den politiske dimension*

Måden hvorpå kulturen spiller ind i de eksisterende politiske strukturer, herunder også hvordan politisk interaktion og politiske processer foregår i praksis. Dette omfatter eksempelvis den kulturelle betydning af magt og lederskab, graden af uformelle relationers politiske indflydelse, normerne for politisk forhandling og de værdier, der knytter sig til politisk succes.

5. *Den trosnærmelige dimension*

Måden hvorpå det eksisterende trossystem og andre kulturelt formede overbevisninger eller fortællinger griber ind i befolkningens eksistens. Hvad betyder trossystemet for lokalbefolkningens dagligdag? For den basale interaktion mellem mennesker? Hvilke mærkedage bør man være opmærksom på, når man planlægger en operation? Hvilke værdier kan man mest hensigtsmæssigt intonere for at komme i kontakt med religiøse ledere? Hvad er deres betydning og profil? I hvor høj grad opstår og løses konflikter i henhold til trossystemet? Hvilke normer eksisterer? Og hvilke tabuer?

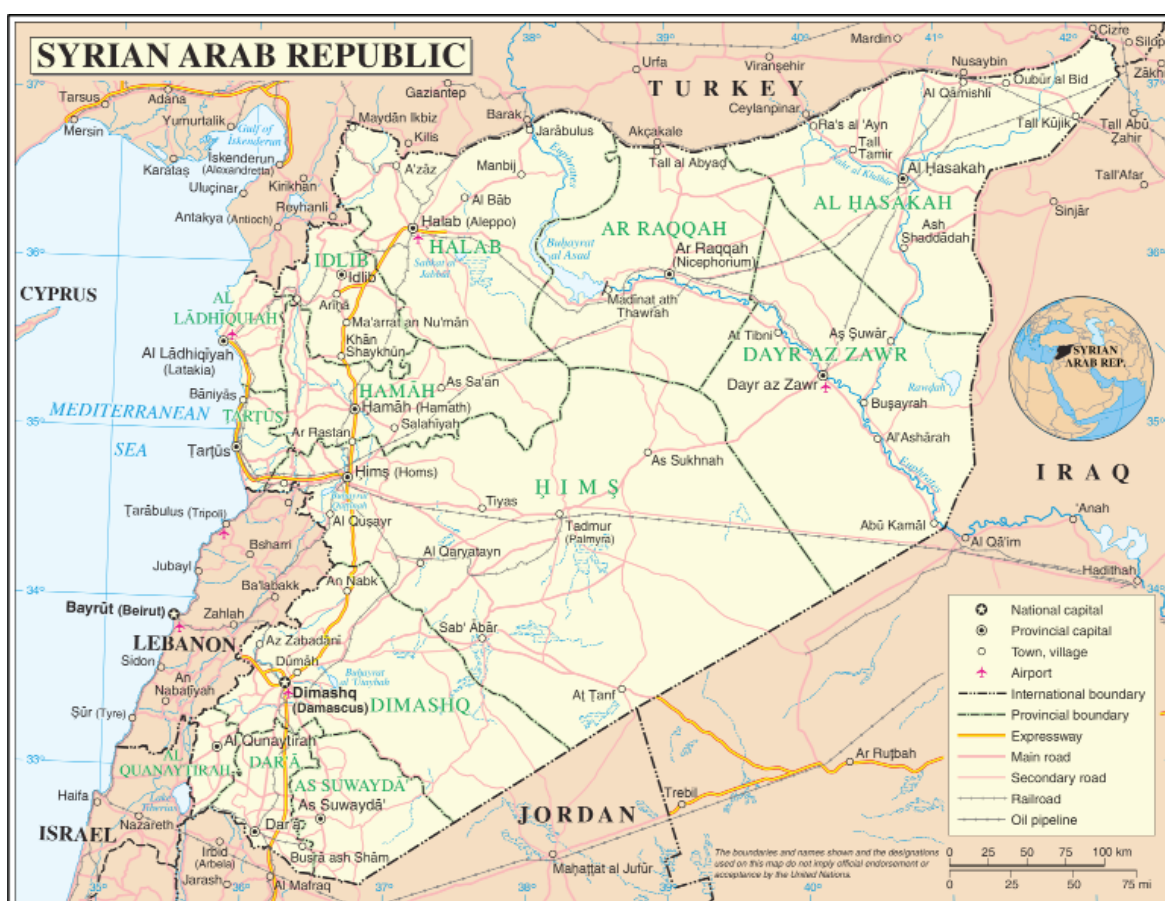
Det første skridt er altså at danne sig et fyldestgørende overblik over de menneskelige ressourcer, der er til stede i missionsområdet. Dernæst inddeler man disse ressourcer i kategorier, man *dimensionerer*, for dernæst at kortlægge, hvilke kulturelle handlinger og udtryk der farver hver enkelt dimension. Herudfra kan man så inden for de forskellige dimensioner danne sig et billede af, hvordan folk i forskellige sammenhænge interagerer. Dette skulle gerne resultere i øget kulturel viden og i en forståelse af, hvordan man bedst kommer ind på livet af og navigerer blandt lokalbefolkningen. Hensigten er naturligvis at indarbejde kulturelle forhold i planlægningen af operationerne og at indgå i et samarbejde med og en relation til befolkningen, så at denne selv bidrager til opgavens endelige løsning.

Det er gennem disse dimensioner Syriens kulturelle forhold søges kortlagt. Indledningsvis præsenteres Syriens faktuelle forhold og landets geografiske placering. Efterfølgende beskrives Syriens historie med fokus på aspekter, som er centrale for landet og lokalbefolkningens kulturelle forhold.

2. Introducerende fakta

2.1 Kort over Syrien

Syrien ligger i Mellemøsten og hedder officielt Den Syriske Arabiske Republik. Landet grænser op til Libanon og Middelhavet mod vest, Tyrkiet mod nord, Irak mod øst, Jordan mod syd og Israel mod sydvest.

Kilde: World of Maps

2.2 Syriens placering i Mellemøsten

Kort: *The World Factbook 2013-14*. Washington, DC: Central Intelligence Agency

2.3 Faktuelle forhold

Areal:

Syriens areal er på 185.180 km² og er dermed ca. fire gange så stort som Danmarks.¹²

Indbyggertal:

Indbyggertallet er ca. 20.766.000 (anslået 2011).¹³

Hovedstad:

Den administrative hovedstad er Damaskus, men Syriens største by er Aleppo. Damaskus og Aleppo har henholdsvis ca. 2.500.000 og 3.000.000 indbyggere.¹⁴

(12) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

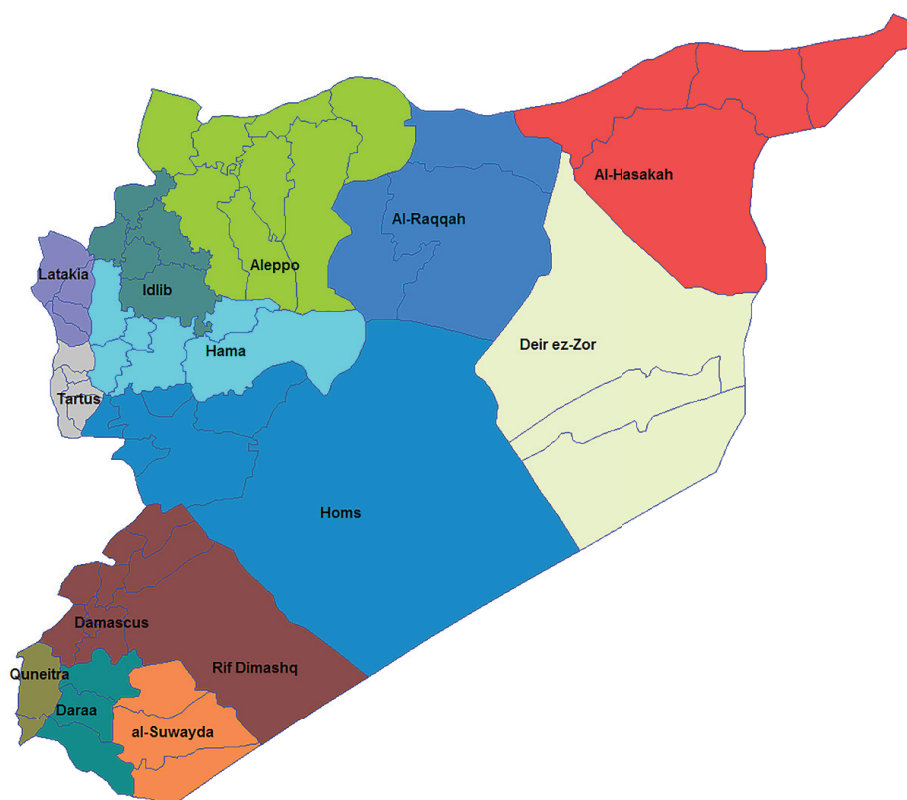
(13) <https://data.un.org/CountryProfile.aspx?crName=Syrian%20Arab%20Republic>

(14) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

Det officielle Syriske flag:**Geografisk opdeling:**

Syrien er opdelt i 14 provinser (*muhafazat*), hvoraf hovedstadsområdet Damaskus er den ene. Provinserne i Syrien er yderligere delt op i 61 distrikter.

Kort over provinser i Syrien

Kort: Colourbox.dk

Økonomiske nøgletal:

Bruttonationalprodukt (BNP) i alt: 107.6 milliarder (anslået 2011).

BNP pr. indbygger: \$5.100 (anslået 2011).¹⁵

Arbejdsløshed: 14,9 % (anslået 2011). Dog var dette tal kun 8,6 % i 2010.¹⁶ Konflikten i landet, og det internationale samfunds økonomiske sanktioner imod Syrien, har været medvirkende til, at arbejdsløsheden i landet er steget yderligere. I 2013 vurderedes arbejdsløshedsprocenten til at være ca. 54 %, men dette tal er meget usikkert grundet situationen i landet.¹⁷

Store industrier: Petroleum, tekstiler, fødevarerforarbejdning, læskedrikke, tobak, fosfatudvinding, cement, biler.

Medianalder: Medianalderen¹⁸ i Syrien er 23,3 år. Ca. 37 % af den samlede befolkning er under 15 år.¹⁹

Forventet levealder: 68,41 år (anslået 2014).²⁰

Etnisk komposition: Den arabiske del af befolkningen i Syrien udgør ca. 90 % af befolkningen. Kurdere, armeniere og andre mindre etniske grupper udgør ca. 10 %. Det officielle sprog er arabisk, men der tales også kurdisk, armensk og aramæisk. Derudover forstås fransk og engelsk af en stor del af befolkningen.²¹

Religiøs komposition: 87 % af befolkningen i Syrien er muslimer. Sunniislam er den dominerende religion med 74 %, mens 13 % er alawit- og shiamuslimer. Drusere udgør 3 % af befolkningen, kristne 10 %.²² Herudover er der ganske få jøder, som hovedsageligt lever i små samfund i byerne Damaskus og Aleppo.²³

---

(15) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

(16) Ibid

(17) SCPR 2014: 5

(18) Medianen er et udtryk for det tal hvor 50 % af befolkningen ligger under og 50 % ligger over. Det er altså ikke gennemsnittet der er tale om her.

(19) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

(20) Ibid

(21) Ibid

(22) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

(23) Der er i dag kun få hundrede jøder tilbage i Syrien. Disse tal er cirkatal og meget omdiskuterede, og de vil være forskellige fra kilde til kilde.

3. Historisk introduktion

Dette afsnit har til formål at give et overordnet indblik i Syriens historie. Den historiske introduktion belyser landets historie, med vægt på nyere begivenheder af betydning for befolkningen. Den historiske dimension er vigtig dels for at forstå den samlede kulturelle kontekst, dels for at forstå, hvilke begivenheder der har aktuel indflydelse, praktisk såvel som symbolsk. Endvidere fortæller historien noget om, hvilke kulturelle træk der har haft gennemgående betydning både for landets opbygning og for dets aktuelle situation. Endelig anvender befolkninger ikke sjældent historien til at begrunde og retfærdigøre nutidige handlinger. Ikke mindst derfor bør man kende de historiske fakta. Den historiske dimension er central for de øvrige dimensioner og for et lands kulturelle træk. Nedenstående afsnit danner således konteksten for den videre behandling af de fem dimensioner.

3.1 Den islamiske æra

Det område, som i dag er kendt som Syrien, er et af de ældste hjemsteder for menneskelig civilisation, og går tilbage til år 10.000 før vor tidsregning. I det andet og tredje århundrede efter Kristus var området, og især byen Antiochia, en af de største og vigtigste provinser i Romerriget. I år 395 blev området en del af Det Byzantiske Rige.²⁴

I midten af 600-tallet blev området erobret af Umayyade-kalifatet og som en del af dette islamiseret. Damaskus blev udråbt til imperiets hovedstad – et imperium, som på sit højdepunkt strakte sig fra Spanien i det sydvestlige Europa via hele Nordafrika videre til Indien og Centralasien. På denne tid var Syrien et verdenshandelscentrum og et meget rigt område.²⁵ Den dag i dag findes der moskeer i Syrien, især i Damaskus, Aleppo og Homs, som kan dateres tilbage til den islamiske æra under Umayyaderne.

Kort over Umayyade-kalifatet: Kilde: wikipedia.org

(24) Cavendish Corporation 2006: 183

(25) <http://global.britannica.com/EBchecked/topic/578856/Syria>

I år 750 overtog Abbaside-kalifatet kontrollen med området, og hovedstaden blev rykket til Bagdad i det nuværende Irak, hvorved Syrien mistede en del handel og økonomiske ressourcer.²⁶ Fra omkring denne tid blev arabisk det dominerende sprog i Syrien.

I århundreder var Syrien centrum for utallige krige, og havde derfor mange forskellige herskere. Den nok mest berømte af disse var *Saladin*, som erobrede landet i slutningen af det 12. århundrede. De kristne korstog var ligeledes en væsentlig magtfaktor i regionen på denne tid.²⁷

3.2 Den Osmanniske æra

Den osmanniske sultan Selim I erobrede Syrien i 1516 efter at have besejret mamlukkerne. Det Osmanniske rige var et kejserrige styret af en tyrkisk klan.²⁸ Osmannerriget kontrollerede Syrien fra 1516 – 1918,²⁹ og de syriske muslimer havde det, i store træk, let i denne periode. Tyrkerne, som selv var muslimer, respekterede deres religion og deres arabiske sprog, der også var Koranens.

Perioden 1839-1876 var kendetegnet ved reformation og reorganisering af Det Osmanniske Rige. Perioden er kendt som *Tanzimat* (reorganisering), og var karakteriseret ved indførelsen af *millit-systemet*, som gav større frihed til de mange forskellige folk og grupperinger, som var en del af det mægtige rige. I stedet for at gennemtrumfe en form for statsborgerskab i Det Osmanniske Rige sikrede millet-systemet forskellige *nationer* (folk eller grupper) delvise juridiske og disciplinære autonomi inden for rigets grænser. Kristne, jøder og muslimer fik, i nogen grad, ret til at leve efter egne personlige og religiøse regler og love. Tanzimat-æraen, og dermed også millet-systemet, var et forsøg på at modernisere Osmannerriget ved at give religiøse grupper bedre vilkår og derved øge disse gruppers loyalitet.³⁰

I sidste del af den Osmanniske periode, som varede helt frem til slutningen af Første Verdenskrig, bestod den daværende osmanniske provins, Storsyrien, af de områder, der i dag kendes som Syrien, Libanon, Israel, Jordan, de palæstinensiske selvstyreområder inklusive Gaza Striben, samt dele af Tyrkiet og Irak.

Under Første Verdenskrig forhandlede franske og britiske diplomater i hemmelighed om en potentiel opdeling af Det Osmanniske Rige efter dets fald. Denne aftale er kendt som Sykes-Picot-aftalen og blev indgået i 1916. Efter Osmannerrigets fald i 1918 gennemtrumfede Frankrig og Storbritannien Sykes-Picot, hvilket resulterede i at Syrien og Libanon kom under fransk mandat.³¹ Fra 1924 til 1943 var nutidens Libanon en del af Syrien. Syriens og Libanons fælles historie har ført til mange konflikter mellem de to stater. Syrien har haft soldater i Libanon i omtrent 30 år, og anerkendte først Libanon som stat i 2008, hvor der blev oprettet diplomatiske forbindelser mellem de to lande.³²

---

(26) <http://global.britannica.com/EBchecked/topic/578856/Syria>

(27) Ibid

(28) <http://www.globalis.dk/Konflikter/Asien/Kurdistan>

(29) <http://global.britannica.com/EBchecked/topic/578856/Syria>

(30) <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/382871/millet>

(31) <http://global.britannica.com/EBchecked/topic/578856/Syria>

(32) www.csmonitor.com/World/Middle-East/2008/1015/p04s01-wome.html

3.3 Fra Den Syriske Føderation til Den Syriske Republik

I 1922 oprettede Frankrig "Den Syriske Føderation" bestående af tre stater: staten Damaskus, staten Aleppo og den alawitiske stat med Latakia som hovedstad. Føderationen var delvist selvstyrende under ledelse af syriske politikere og embedsmænd, men da føderationen var oprettet på et fransk mandat, havde franskmændene stadig en stor del af den reelle politiske magt.

Frankrig var imidlertid ude af stand til at holde sammen på føderationen, og den alawitiske stat trak sig i 1924 ud af koalitionen grundet ønsket om selvstændighed. Aleppo og Damaskus forblev en del af 'Den Syriske Stat', som stadig var under fransk mandat. I 1925 kom det til store nationalistiske oprør i staten, som blev slået hårdt ned af franskmændene i 1926.

I 1930 blev 'Den Syriske Stat' til 'Den Syriske Republik', og en ny syrisk forfatning blev bekendtgjort. I 1936 udfærdigede nationalistiske grupper desuden en syrisk uafhængighedserklæring, som Frankrigs parlament dog nægtede at anerkende. I 1941 blev endnu en uafhængighedserklæring udfærdiget, men først i 1944 blev erklæringen anerkendt af den franske regering. Franskmændene var dog lang tid om at trække sig ud af området, og først i april 1946 var de sidste franske styrker ude af Syrien og Libanon, hvorefter de to stater var uafhængige.

Da Frankrig blev besat af Tyskland under Anden Verdenskrig, mistede Frankrig kontrollen med Den Syriske Republik. Dette førte først til, at de to stater, som nævnt, løsrev sig fra fransk styre, og derefter til, at Libanon løsrev sig fra Syrien. Frankrig gjorde først modstand mod den ønskede uafhængighed, men var ikke i stand til at ændre situationen, og indvilligede til sidst i at opgive kontrollen med området. Efter uafhængigheden var der et omfattende diplomatisk, og ikke mindst økonomisk, samarbejde mellem Libanon og Syrien, da de to lande havde det fælles mål at opnå fuldstændig uafhængighed af Frankrig. Men så snart uafhængigheden var opnået, og mere eller mindre sikret, begyndte stærke nationalistiske kræfter i Syrien at kræve Libanon genindlemmet i landet. Der var dog lige så stærke nationalistiske kræfter i Libanon, som kæmpede for libanesisk selvstændighed, og de to stater blev ikke forenet. Samtidig fik begge lande en ny fælles fjende i Israel, hvad der satte gang i panarabismen³³. Dette medførte bedre bilaterale forbindelser mellem Syrien og Libanon.

3.4 Uafhængighed, krig og ustabilitet

Allerede i 1948 blev Syrien draget ind i den første arabisk-israelske krig. En arabisk koalition bestående af Libanon, Syrien, Irak, Egypten samt saudiarabiske og palæstinensiske styrker under egyptisk kommando førte krig mod den nyoprettede jødiske stat, Israel. Israel vandt krigen, og de syriske styrker blev tvunget tilbage til Golanhøjderne i det sydvestlige Syrien.³⁴

Israels oprettelse i 1948 var begyndelsen på den israelsk-arabiske konflikt, der stadig består i dag. Dagen for Israels oprettelse, 15. maj, bliver af mange arabere kaldt *al-nakba* (katastrofen) og er noget, de fleste arabere har meget stærke følelser omkring.

(33) *Panarabismen* er en ideologi tæt forbundet med arabisk nationalisme. Den grundlæggende tanke i panarabismen er, at de arabiske folk bør være samlet i ét land på basis af fælles sprog, historie og kultur.

(34) <http://global.britannica.com/EBchecked/topic/578856/Syria>

I 1949 forhandlede Israel separate våbenhviler med de forskellige arabiske lande. I Syrien blev forhandlingerne mødt med store protester i befolkningen. Denne uro var en medvirkende årsag til, at der i Syrien, i perioden 1949-1954, blev begået fire statskup.

I 1956 opstod Suezkrisen efter at Egyptens præsident, Gamal Abdel Nasser, havde nationaliseret Suez-kanalen. England og Frankrig landsatte soldater langs kanalen, mens Israel invaderede Sinai-halvøen for at genvinde kontrollen med kanalen. Efter kraftigt politisk pres fra USA, og ikke mindst fra FN, blev de militære planer opgivet, og krisen endte med en stor politisk sejr til Egypten og dets politiske allierede, Sovjetunionen. Panarabismen i hele Mellemøsten blev styrket, da resultatet blev udlagt som en klar arabisk sejr over Vesten og Israel.

Som et direkte resultat af Suezkrisen indgik Syrien en alliance med Sovjetunionen i 1956 og valgte dermed side i den kolde krig.³⁵ Syrien modtog moderne våben, blandt andet kampvogne og fly, fra Sovjetunionen. Sovjetunionen fik i denne periode, via sin militære støtte, øget politisk indflydelse i Syrien. Syriens oprustning og landets alliance med Sovjetunionen bekymrede Tyrkiet, som frygtede, at Syrien ville forsøge at erobre Iskenderun, en tidligere syrisk by og provins. Det kom dog ikke til krig mellem Syrien og Tyrkiet. Både Egypten og Syrien kom styrket ud af Suezkrisen, og i 1958 bekendtgjorde den daværende syriske præsident, al-Quwatli, og den egyptiske præsident, Gamal Abdal Nasser, de to landes sammenlægning i Den Forenede Arabiske Republik (1958-1961) med Nasser som præsident.

Med den Forenede Arabiske Republiks opståen forstærkedes panarabismen og tanken om det arabiske folk samlet i ét land på basis af fælles sprog, historie og kultur. Den fælles stat, bestående af Syrien og Egypten, blev af mange set som det første skridt på vejen mod en panarabisk enhed.³⁶ Den Forenede Arabiske Republik blev imidlertid ikke nogen succes, primært på grund af Nassers modvilje mod at dele magten, og i 1961 fandt endnu et syrisk statskup sted med det resultat, at Syrien trådte ud af unionen. I 1960'erne var Syrien fortsat plaget af statskup. De vigtigste fandt sted i 1963, hvor det socialistisk inspirerede Baathparti kom til magten, og igen i 1966, hvor Baathpartiet blev internt kuppet.

3.4.1 Seksdagskrigen

Den 5. juni 1967 angreb Israel først Egypten, og derefter Syrien og Jordan. I løbet af seks dage vandt Israel en knusende sejr og erobrede Gazastriben og Sinai fra Egypten, Vestbredden fra Jordan samt Golanhøjderne fra Syrien.³⁷

Efter nederlaget til Israel faldt opbakningen i Syrien til general Salah Jadid, som var kommet til magten ved 1966-kuppet, drastisk. Dette resulterede i, at daværende forsvarsminister Hafez al-Assad tog magten ved et ublodigt kup i 1970.

3.5 Stabilitet under Hafez al-Assad

Efter magtovertagelsen konsoliderede Hafez Al Assad hurtigt kontrollen over landet og dets politiske strukturer. Der blev oprettet et folkeråd (*majlis al-sha'b*) med 173 pladser, hvor Baathpartiet, med

---

(35) <http://www.torontosun.com/2012/02/10/syria-hasnt-changed-but-the-world-has>

(36) Walt 1990: 71-73

(37) Egypten fik dog Sinai tilbage efter fredsforhandlingerne efter Oktoberkrigen 1973

Hafez al-Assad i spidsen, satte sig på de 87 (50,3 %). Dermed sad Baathpartiet på magten i en sådan grad, at det havde vetoret i alle politiske beslutninger, og der var således *de facto* et-parti styre i landet.

I 1973 blev der vedtaget en ny forfatning, hvor Syrien blev defineret som en sekulær socialistisk stat med islam som den største religion og Baathpartiet som det styrende parti.

I oktober 1973 foretog Egypten og Syrien et overraskelsesangreb på Israel. Egypten for at erobre Sinaihalvøen tilbage, og Syrien for at tilbageerobre Golanhøjderne. Denne krig, af araberne kendt som Oktoberkrigen og af israelerne som Yom Kippur-krigen, varede fra 6. til 25. oktober. I begyndelsen gik det godt for den arabiske koalition, men Israel slog hurtigt og kraftfuldt tilbage. Snart var både de egyptiske og syriske styrker slået tilbage, og da der senere samme måned blev forhandlet om våbenhvile, var israelske styrker rykket over Suezkanalen til det egyptiske fastland samtidig med, at de i Syrien stod ca. 40 km fra Damaskus.

Under Oktoberkrigen støttede USA Israel med en luftbro, der sikrede Israel leverancer af materiel og moderne våben. USA kæmpede ikke i krigen, men den betragtelige materielle støtte var utvivlsomt med til at give Israel en fordel, og ikke mindst frihed til at udføre risikable manøvrer med vished om, at de kunne få mere materiel, hvis behovet skulle opstå.³⁸

Officielt støttede USA Israel mod de arabiske stater med det argument, at Israel ellers ville være tvunget til at anvende atomvåben som sidste udvej, hvilket ikke var i nogens interesse. USA argumenterede dermed for, at støtten var legitim og ikke partisk.³⁹

---

(38) Farr 1999

(39) Ibid

3.6 Golanhøjderne

Colourbox.dk

Efter Oktoberkrigen i 1973 kontrollerede Israel stadig Sinai og Golanhøjderne. Under fredsforhandlingerne efter krigen, kendt som Camp David-aftalen, indgik Israel og Egypten en aftale om, at kontrollen over Sinai skulle overdrages til Egypten. Imidlertid bevarede Israel kontrollen med de tidligere syriske Golanhøjder. I 1981 annekterede Israel Golanhøjderne unilateralt, og området er fortsat under israelsk kontrol.⁴⁰

Golanhøjderne er et vigtigt område for syrerne, og da det stadig er under israelsk herredømme, er det et stående symbol på syrisk nederlag. Syrien har aldrig anerkendt Golanhøjderne som legitimt israelsk territorium, og betragter israelernes tilstedeværelse som jødisk besættelse af retmæssig syrisk jord.

Området er fortsat præget af spændinger, og begge sider mener, at området tilhører dem. Siden 1974 har FN haft en fredsbevarende observatørmission i området (United Nations Disengagement Observer Force, UNDOF), som overvåger våbenhvilen mellem Syrien og Israel.

---

(40) Rabinovich 2005: 302

Udsigt over Golanhøjderne. Colourbox.dk

Kort over Golanhøjderne. Kilde: wikipedia.org

3.7 Borgerkrigen i Libanon

I 1975 udbrød der borgerkrig i Libanon mellem kristne maronitter på den ene side og muslimer på den anden. I 1976 interвенerede Syrien i den libanesiske konflikt, blandt andet, for at sikre, at de kristne maronitter blev siddende på magten i Beirut. Det blev begyndelsen på næsten 30 års syrisk militær tilstedeværelse i Libanon. Allerede fra begyndelsen vakte tilstedeværelsen stor utilfredshed både i Libanon og Syrien. Den libanesiske borgerkrig sluttede i 1990, men de syriske styrker blev først trukket ud af landet i 2005.⁴¹

3.8 Det Muslimske Broderskab i Syrien

Mange syriske sunnimuslimer, med Det Muslimske Broderskab i spidsen, var utilfredse med den syriske intervention i Libanon, og som følge af dette opstod der protester i forskellige syriske byer. Broderskabet voksede sig i de følgende år stærkere, og da Syrien åbent støttede Iran i Den iransk-irakiske krig 1980-88, kom det igen til oprør i flere større syriske byer, først og fremmest i Aleppo, Homs og Hama. Syriens støtte til Iran vidnede i høj grad om den mangeårige konflikt mellem det syriske Baathparti og det irakiske Baathparti med Saddam Hussein i spidsen.

3.8.1 Hama-massakren

Da Baathpartiet kom til magten i Syrien i 1963, blev medlemskab af Det Muslimske Broderskab gjort ulovligt, og fra 1980 har det kunnet straffes med døden.⁴²

I 1982 angreb syriske sikkerhedsstyrker byen Hama og dræbte mellem 10.000 og 30.000 mennesker, præcis hvor mange vides ikke.⁴³ Det Muslimske Broderskab i Syrien blev så godt som tilintetgjort i denne massakre, og man hørte ikke for alvor til Broderskabet i Syrien før oprøret i 2011. Under resten af Hafez al-Assads regeringsperiode var der generelt meget begrænset oppositionsaktivitet primært fordi, dissidenterne blev brutalt undertrykt.

3.9 Syrien under Bashar al-Assad

I 1990 tilsluttede Syrien sig den USA-ledede koalition imod Irak, som blev udløst af Iraks besættelse af Kuwait, hvilket førte til bedre relationer mellem Syrien og den vestlige verden.

I Hafez al-Assads 30-årige regeringsperiode oplevede Syrien internationale konflikter og væbnede oprør, dog fortrinsvis begrænset til perioden 1970-1982. Derefter, i perioden 1982-2000, har Syrien været et relativt stabilt område. Dette kan, blandt andet, forklares med regimets brutale undertrykkelse af al opposition

Under Hafez al-Assads styre blev hans ældste søn, Bassel al-Assad, kørt i stilling til at overtage kontrollen med landet efter sin far. Bassel al-Assad omkom imidlertid i 1994 i en bilulykke, hvorefter hans bror, Bashar al-Assad, blev udset til at overtage magten i Syrien.

---

(41) <http://www.un.org/News/Press/docs/2005/sc8372.doc.htm>

(42) Manfreda 2013

(43) <http://www.independent.co.uk/voices/commentators/fisk/robert-fisk-freedom-democracy-and-human-rights-in-syria-2080463.html>

Bashar al-Assad er uddannet læge fra Damaskus Universitet, og det var ikke påtænkt, at han skulle tage del i syrisk politik. Men efter sin brors død i 1994 blev han kaldt tilbage til Syrien fra London, hvor han var i gang med en specialuddannelse som øjenlæge. Bashar al-Assad blev hurtigt indlemmet i de væbnede styrker og indsat som øverstbefalende for den syriske tilstedeværelse i Libanon. Med hjælp fra sin far og andre forbindelser gjorde han lynkarriere i forsvaret. Bashar al-Assad begyndte på officersakademiet i Homs i 1994, og i 1999 blev han udnævnt til oberst. Efter faderens død i 2000 blev han indsat som præsident og øverstbefalende for hæren. Officielt blev han valgt som præsident i 2000 med 97,2 % af stemmerne uden modkandidat. Dette skete kort efter, at Folkerådet havde sænket minimumsalderen for præsidentkandidater fra 40 til 34 år, som var Bashar al-Assads alder på daværende tidspunkt.⁴⁴

Umiddelbart efter at Bashar al-Assad kom til magten, fremsatte han løfter om en lang række politiske og økonomiske liberaliseringer. Det igangsatte en bølge af politisk optimisme i Syrien og i Vesten, hvor man så muligheden for et mere vestligt orienteret og demokratisk Syrien. Den nye strømning blev kaldt Damaskus-foråret (*rabi' damashq*). I efteråret 2001 trak Bashar al-Assad imidlertid sine løfter tilbage, og de mest fremtrædende fortalere for politiske reformer blev anholdt. Dette blev begyndelsen til Bashar al-Assad-styrets fortsatte undertrykkelse af det syriske folk. Den hårde kurs, regimet anlagde, har praktisk talt umuliggjort enhver reel opposition og påvirket landets civilsamfund, som er nærmest ikke eksisterende.

I 2005 udsendte fremtrædende oppositionsledere i Syrien den såkaldte Damaskus-deklaration med krav om demokratiske reformer.⁴⁵ Oppositionen blev, endnu engang, undertrykt af regimet, og flere af oppositionslederne blev fængslet i 2008. Indtil 2011 har de mest fremstående oppositionsbevægelser derfor haft størst succes med at fungere fra udlandet.⁴⁶

De forskellige oppositionsbevægelser og partier har arbejdet for politiske reformer, der, i højere grad, skulle give befolkningen del i magten. Undertrykkelsen af oppositionen har dog gjort dens politiske indflydelse meget begrænset, for ikke at sige ikkeeksisterende, siden Hafez al-Assad kom til magten i 1970.

3.10 Historiske relationer mellem Syrien og Tyrkiet

Siden Syriens selvstændighed har der været store spændinger mellem Syrien og Tyrkiet. Dette skyldes primært Hatay-provinsens selv-annektering til Tyrkiet i 1939, uoverensstemmelser vedrørende vandressourcer og formodet syrisk støtte til kurdiske terrororganisationer i Tyrkiet.

Syrien har aldrig anerkendt Hatay-provinsen som en legitim del af Tyrkiet. Provinsen opnåede selvstændighed fra det syrisk-franske mandat i 1938 og afholdt i 1939 en lokal folkeafstemning, der resulterede i beslutningen om at blive en del af Tyrkiet. Syrien har beskyldt Tyrkiet for at have manipuleret med udfaldet, blandt andet ved, at have flyttet titusinder af tyrkere, som alle stemte for annekteringen, til provinsen inden afstemningen.⁴⁷

(44) <https://www.thedailybell.com/2933/Bashar-al-Assad>

(45) Landis 2005

(46) <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-15798218>

(47) Fisk 2007: 335

En anden kilde til konflikt mellem de to stater er, som nævnt, vandressourcer. I løbet af de sidste ca. 50 år har Tyrkiet bygget dæmninger ved floderne Tigris og Eufrat som en del af et nationalt udviklingsprogram for det østlige Tyrkiet. De to floder udspringer i Tyrkiet, men har stor betydning for Syrien og Irak. De tyrkiske udviklingsinitiativer har ført til spændinger, da de har formindsket tilstrømningen af vand blandt andet til Syrien.⁴⁸

Spændingerne skyldtes endvidere Tyrkiets utilfredshed med, at Syrien har støttet Kurdistans Arbejderparti (PKK), som er på både EU's og USA's terrorliste.⁴⁹ Syrien har eksempelvis ydet beskyttelse til højststående medlemmer af PKK og givet dem asyl i Damaskus. Tyrkiet har truet med krig, hvis denne beskyttelse fortsatte. Forholdet mellem Tyrkiet og Syrien blev bedre, da Syrien i 1998 smed PKK-lederen Abdullah Öcalan ud af landet og lovede at stoppe beskyttelsen af andre PKK ledere.

Efter at Bashar al-Assad kom til magten i 2000, har forholdet mellem Tyrkiet og Syrien været i kraftig bedring. Spændingerne er dog vendt tilbage i forbindelse med den igangværende borgerkrig i Syrien, da et tyrkisk militærfly blev skudt ned i 2012. Tyrkiet mener, at dette fandt sted i tyrkisk luftrum. Der er gentagne gange blevet skudt raketter fra Syrien ind over den tyrkiske grænse, med døde og sårede til følge. Efterfølgende tog Tyrkiet situationen op i NATO, som har foranlediget opstilling af antiluft-skytsraketter ved grænsen, og truet med militær intervention i Syrien, hvis beskyddningen fortsatte.

3.11 Borgerkrigen i Syrien

3.11.1 Optakt til konflikten

I 2011 nåede det arabiske forår til Syrien. Inspireret af demonstrationer i andre dele af den arabiske verden tegnede en gruppe unge regimekritisk graffiti, og skrev "Folket vil vælte regimet" på murerne i byen Daraa. I marts 2011 anholdtes de unge, og det blev begyndelsen på konflikten og borgerkrigen i Syrien.⁵⁰ Den syriske befolkning reagerede på anholdelserne, og gik på gaden for at demonstrere og vise deres utilfredshed med regimet og dets mangeårige undertrykkelse. Demonstranterne ønskede større politisk frihed, regime ændringer og krævede Assads afgang.⁵¹

Præsident Bashar al-Assad slog hårdt ned på demonstrationerne, og der opstod hårde sammenstød mellem aktivister og sikkerhedsstyrker. Assad forsøgte at dæmpe uroen ved at løslade fængslede kritikere af regimet, afsætte regeringen og ophæve den undtagelsestilstand, landet havde været underlagt siden 1963, dog uden held.⁵² Protesterne voksede i løbet af året samtidig med, at regimets magtanvendelse og fremfærd blev mere brutal. Det brutale svar på de fredelige demonstrationer fik modstanden mod regimet til at sprede sig til flere dele af landet, og kravet om Assads afgang voksede.⁵³ I løbet af få måneder angreb styret oprørerne og omringede flere af landets byer. I mellemtiden blev det væbnede oprør mere etableret. Deserterede soldater fra Assads hær og tilrejsende islamistiske krigere gjorde det muligt for oprørerne at danne hærenheder og militser. Oprøret spredte sig til store dele af landet,

(48) Morris 2006: 214-215

(49) <http://www.hurriyetdailynews.com/report-syria-supporting-pkk.aspx?pageID=238&nid=16699>

(50) Pultz 2011: 6

(51) IISS Strategic Comments 2011: 1

(52) Undtagelsestilstanden blev indført i 1963, da Baathpartiet kom til magten. Den officielle begrundelse har blandt andet været, at Syrien er i krig med Israel. Undtagelsestilstanden har blandt andet givet landets ledelse bemyndigelse til at have streng kontrol med landets befolkning.

(53) <http://www.globalis.dk/Konflikter/Asien/Syrien>

og forskellige grupperinger blev en del af kampen mod regimet og dets militære styrker. I 2012 nåede kampene Aleppo og hovedstaden Damaskus. Konflikten udviklede sig i løbet af året til en humanitær katastrofe med mange tusinde dræbte og millioner af flygtninge.⁵⁴

3.11.2 Oppositionen og oprørerne i konflikten

Den syriske opposition og oprørerne udgøres ikke af én fælles gruppering, men derimod af mange forskellige grupper. Konflikten i Syrien er kompleks, og der er mange forskellige interesser i forhold til konflikten.⁵⁵ Oprørerne kan beskrives som et uoverskueligt netværk af grupperinger og brigader. Assadregimet støttes økonomisk og politisk af Rusland. Iran og Hizbollah er også blandt det syriske regimes støtter. Oppositionen støttes af store dele af det internationale samfund, herunder af Saudi-Arabien, Tyrkiet og Qatar og med USA i spidsen. De forskellige grupper vil blive uddybet senere i rapporten under den politiske dimension.

Syriens kulturelle og religiøse sammensætning er med til at gøre situationen i landet meget kompleks. Landets forskellige grupperinger har levet side om side under Assad-regimet, og mange frygter, hvilke konsekvenser et nyt styre vil få. Dette er også en af grundene til, at flere af disse grupperinger forholder sig neutral eller støtter styret. Dette er medvirkende til, at oppositionen har svært ved at udgøre en samlet enhed.⁵⁶

3.11.3 Våbenhvile og sammenbrud

I november 2011 blev Syrien og den Arabiske Liga enige om en fredsplan, der skulle stoppe volden i landet. Den Arabiske Liga sendte observatører til landet for at overvåge, om styret overholdt fredsplanen. Konflikten optrappedes, mens observatørerne var i landet, og i januar blev observatørerne trukket ud. Syrien blev efterfølgende ekskluderet fra den arabiske liga, da fredsplanen, som Assad havde tilsluttet sig, ikke blev overholdt.⁵⁷

FN fordømte kort efter konfliktens begyndelse Assad regimets håndtering af situationen, herunder brugen af vold og den brutalitet demonstranterne blev mødt med. FN's sikkerhedsråd har gentagene gange forsøgt at vedtage resolutioner omkring Syrien, men Rusland og Kina har nedlagt veto. I perioden oktober 2011 til juli 2012 nedlagde Rusland og Kina veto mod tre FN resolutioner, hvis mål var at holde den syriske regering ansvarlig for sine handlinger og forbrydelser samt fordømme regimet og kræve Assads afgang.⁵⁸ Ruslands nej til resolutionerne skyldtes blandt andet politiske og økonomiske interesser, og en historisk alliance mellem Syrien og Rusland, som gennem lang tid har støttet Assad regimet.⁵⁹ Det seneste veto afgivet af Rusland og Kina i sikkerhedsrådet var den 22. maj 2014, og blev nedlagt mod en resolution om at forelægge situationen i Syrien for Den Internationale Straffedomstol (ICC).

Kofi Annan blev i begyndelsen af 2012 udnævnt til fredsmægler i konflikten. Annan fik etableret en våbenhvile som led i en sekspunkts fredsplan, og FN sendte en observatørstyrke, United Nations Supervision Mission in Syria (UNSMIS), til Syrien for at overvåge våbenhvilen. Våbenhvilen varede

(54) <http://www.dr.dk/nyheder/udland/2013/08/29/103138.htm>2011

(55) <http://www.globalis.dk/Konflikter/Afrika/Det-Arabiske-foraar>

(56) <http://www.globalis.dk/Konflikter/Syrien2>

(57) <http://www.globalis.dk/Konflikter/Afrika/Det-Arabiske-foraar>

(58) <http://www.globalr2p.org/regions/syria>

(59) <http://raeson.dk/2012/analyse-syrisk-regimes-fald-vil-koste-rusland-dyrt/>

dog kun kort. Fredsplanen blev ikke gennemført, og i juni trak observatørerne sig ud af landet, da sikkerhedsrisikoen blev for stor. UNSMIS blev afviklet i august 2012, da mandatperioden ikke blev forlænget.⁶⁰ Efter den mislykkede mægling i konflikten trak Kofi Annan sig som FN's fredsudsending til Syrien i begyndelsen af august 2012. Oprøret i Syrien udviklede sig i løbet af 2012 til en blodig borgerkrig, og havde, ifølge FN, i december 2012 kostede 40.000 mennesker livet.⁶¹

3.11.4 FN resolution om destruktion af Syriens kemiske våben.

Konflikten i Syrien har splittet det internationale samfund og skabt uenighed om, hvilket ansvar det internationale samfund har, og hvilken rolle det bør spille i konflikten. Det skyldes blandt andet modstridende alliancer og interesser. Med Kina og Ruslands veto til FN's resolutioner blokeres sikkerhedsrådets grundlag for intervention og rådet er således lammet i forhold til den syriske konflikt. EU, USA og Tyrkiet har vedtaget egne sanktioner imod Syrien, mens Rusland og Iran støtter regimet, og forsyner Assad med våben.⁶²

I August 2013 kom beskyldninger om brug af kemiske våben i krigen i Syrien frem.⁶³ FN's observatører konkluderede kort efter, at der var klare og overbevisende beviser for, at kemiske våben var blevet anvendt også mod civile.⁶⁴ Det blev slået fast, at der 21. august var anvendt giftgaser i et angreb uden for Damaskus, hvilket, mere end nogensinde, fik de vestlige lande til at true med at gribe ind. Regimets brug af kemiske våben lagde yderligere pres på det internationale samfund, og presset øgedes yderligere i takt med, at situationen i landet udviklede sig til en endnu større humanitær katastrofe.

Det danske skib MV Ark Futura lastet med kemiske våben, ledsaget af den britiske destroyer HMS Diamond. Kilde: MoD ©Crown copyright 2014

(60) <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unsmis/>

(61) <http://www.globalr2p.org/regions/syria> & <http://dr.dk/nyheder/udland/2013/05/02/100149.htm>

(62) Pultz 2011: 7 & American Foreign Policy Interests 2013: 218

(63) <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/crises/crises-in-syria>

(64) UN Security Council (a) 2013: 3

På trods af stor uenighed i FN vedtog sikkerhedsrådet i september 2013 enstemmigt resolution 2118, som havde til formål at identificere og destruere Syriens kemiske våben.⁶⁵ Der blev etableret en fælles FN - OPCW (*Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons*) mission, og OPCW påbegyndte afvæbning af Syriens kemiske våben i oktober 2013. Situationen i landet har vanskeliggjort missionens tidsramme, som flere gange er blevet udsat. OPCW opfordrede i februar 2014 Syrien til at fremskynde indsatsen for overdragelsen af de resterende våben, og Syriens deadline for at have overleveret alle kemiske våben blev, af FN, sat til medio 2014.⁶⁶ I juni 2014 blev det sidste af de kemiske våben transporteret væk fra Syrien ombord på et dansk skib.⁶⁷

3.11.5 Fredsforhandlinger

I november 2013 sagde Assad og oppositionen, for første gang i to år, ja til fredsforhandlinger. Iran, der betragtes som en nøglespiller i konflikten, skulle deltage i fredsforhandlingerne som Syriens allierede. USA fik dog, inden forhandlingerne gik i gang, FN til at trække invitationen til Iran tilbage.⁶⁸

De første fredsforhandlinger fandt sted i januar 2014. Formålet var at søge en politisk løsning på konflikten og på den humanitære katastrofe. Fredsforhandlingerne var første gang Syriens regering og oppositionen mødtes siden konfliktens begyndelse.⁶⁹ Den første runde af fredsforhandlingerne sluttede uden resultat, blandt andet fordi den syriske regering afviste oppositionens krav om Assads afgang samt krav om, at Assad ikke måtte spille nogen rolle i en eventuel overgangsregering.

Kampene i Syrien fortsatte, og ”Syrian Observatory for Human Rights” (SOHR) anslag, at der under fredsforhandlingerne dagligt var flere, der mistede livet end på noget andet tidspunkt i konflikten.⁷⁰

I februar 2014 vedtog FN’s sikkerhedsråd en resolution, der skulle sikre adgang til humanitær nødhjælp og beskyttelse af civile i Syrien. Resolutionen indeholdt krav om, at alle parter i konflikten skulle tillade adgang for FN’s humanitære organisationer og partnere, samt krav om at stoppe angreb på civilbefolkningen. FN’s sikkerhedsråd fordømte samtidig de overtrædelser af menneskerettighederne, som havde fundet sted i landet, og opfordrede til at ophæve belejringerne af byerne Aleppo, Damaskus og Homs, hvor civile i mange måneder havde været indesluttet. FN annoncerede samtidig, at yderligere tiltag ville blive taget såfremt resolutionen ikke blev overholdt.⁷¹ Efter stort pres blev den syriske regering og oppositionen enige om en tredages våbenhvile for at give adgang til humanitær nødhjælp og evakuering af civile fra byen Homs, som på daværende tidspunkt havde været under belejring i 18 måneder. Anden runde af fredsforhandlingerne blev afholdt i februar 2014, men heller ikke her kom parterne nærmere et resultat.⁷² Den algeriske diplomat Lakhdar Brahimi, som var udnævnt FNs fredsmægler i Syrien efter Kofi Annan, trak sig efterfølgende fra sin post den 31. maj 2014.⁷³

(65) <http://www.un.org/News/Press/docs/2013/sc11135.doc.htm>

(66) <http://www.globalr2p.org/regions/syria>

(67) <http://www.u-landsnyt.dk/nyhed/23-06-14/dansk-skib-forlader-syrien-med-sidste-ladning-af-l>

(68) <http://www.dr.dk/nyheder/udland/2013/05/02/100149.html>

(69) <http://www.un.org/apps/news/infocusRel.asp?infocusID=146&Body=Syria&Body1>

(70) <http://www.crisisgroup.org/en/publication-type/crisiswatch/crisiswatch-database.aspx?CountryIDs=%7b1341CC4D-F195-4B82-A9B9-0411818FDB03%7d>

(71) <https://www.un.org/apps/news//story.asp?NewsID=47204&Cr=Syria&Cr1>

(72) <http://www.globalr2p.org/regions/syria>

(73) <http://jyllands-posten.dk/international/mideast/ECE6721321/brahami-international-syrien-maegler-traeder-tilbage/>

3.11.6 Præsidentvalg i Syrien

Den 3. juni 2014 blev der, for første gang siden borgerkrigens udbrud, afholdt præsidentvalg i Syrien. Bashar al-Assad blev, som forventet, genvalgt til en ny syvårig periode som Syriens præsident med 88,07 % af stemmerne. Ifølge et officielt syrisk nyhedsbureau var valgdeltagelsen 73,42 %. Store dele af det internationale samfund fordømte valget, som blandt andet blev karakteriseret som illegitimt og ikke-demokratisk.⁷⁴ Flere internationale aktører, herunder FN's generalsekretær, opfordrede Assad til at droppe valget og tilskyndede i stedet til forhandling om en løsning på konflikten.⁷⁵

Præsidentvalget i juni 2014 var første gang, det i Syriens nyere historie var muligt for modkandidater at opstille. Dog skulle modkandidaterne have været bosat i Syrien de seneste 10 år og godkendes af landets højeste retsinstans, som udelukkende består af dommere, som er udpeget af Bashar al-Assad. Det var ikke muligt for kandidater fra oppositionen at opstille til valget.

Millioner af syrere var forhindret i at deltage i valget. Ingen af de over to millioner syrere som var flygtet ud af landet på det tidspunkt, havde mulighed for at stemme. Kun vælgere fra de regeringskontrollerede områder kunne stemme, hvilket betød at de mange syrere, som er flygtet fra krigen eller bosat i oprørskontrollerede områder, ikke havde mulighed for at deltage i valget.⁷⁶ Assad-regimet havde tilladt valgobservatører at være tilstedet i landet, dog kun observatører fra lande som støtter Assadstyret, herunder Nordkorea, Iran og Rusland.⁷⁷

3.11.7 Landets nuværende situation

Borgerkrigen i Syrien er nu gået ind i sit fjerde år. Landet er i den grad stadig præget af konflikten, mange uroligheder og stor usikkerhed. Det internationale samfund og den syriske opposition ser det som usandsynligt, at Assad kan blive siddende på magten. Assad er dog blevet genvalgt og afviser muligheden for at indsætte en overgangsregering. Fredsforhandlingerne er på nuværende tidspunkt gået i stå, og der ser ikke ud til at være nogen umiddelbar løsning på konflikten. Forskellige oprørs- og oppositionsgrupper kæmper fortsat mod Assads regime, og krigen har forårsaget uoverskuelige ødelæggelser i landet og haft enorme konsekvenser for befolkningen. Hele byområder ligger i ruiner, og FN's generalsekretær har udtalt, at Syrien er på vej mod at kunne karakteriseres som en fejlslagen stat.⁷⁸ Konflikten i Syrien har ført til det, der betragtes som den værste flygtningekrise efter folkemordet i Rwanda.⁷⁹ 9,3 millioner mennesker er berørt af krisen i Syrien.⁸⁰ Konflikten har kostet mere end 200.000 mennesker livet, og 3 millioner syrere er flygtet til nabolande. Herudover er 7,5 millioner mennesker, halvdelen af dem børn, internt fordrevet, og 4,6 millioner syrere befinder sig i områder, hvor humanitær nødhjælp er utilgængelig.⁸¹

---

(74) www.information.dk/telegram/499934

(75) <http://unric.org/da/aktuelt/27033-krise-i-syrien-borgerkrig-og-global-trussel>

(76) www.information.dk/telegram/499934

(77) <http://www.u-landsnyt.dk/nyhed/03-06-14/assads-valg-er-i-gang-i-syrien>

(78) <http://unric.org/da/aktuelt/27033-krise-i-syrien-borgerkrig-og-global-trussel>

(79) <http://www.u-landsnyt.dk/nyhed/18-07-13/fn-syriens-flygtningekrise-den-v-rste-siden-rwanda>

(80) UNFPA 2014: 2

(81) <http://syria.unocha.org/>

4. Den fysiske dimension

4.1. Introduktion

Den fysiske dimension behandler befolkningens relation til de fysiske omgivelser og beskriver, hvordan disse er med til forme dennes livsmønster og praktiske hverdag. Dimensionen fokuserer på befolkningens interaktion med miljøet, herunder hvilke ressourcer, der har væsentlig økonomisk og/eller symbolsk værdi, og hvordan dette påvirker samfundets indretning. Den fysisk-geografiske dimension omhandler endvidere – mere specifikt – befolkningens adgang til basale ressourcer såsom fødevarer, vand, byggematerialer og muligheden for at dyrke jorden. Alt dette er elementer, som er med til at forme samfundets opbygning og interaktionen mellem mennesker i området.

Specifikke fødevarer anses visse steder for tabuiserede, f.eks. svinekød og alkohol i muslimske lande, og tilsvarende findes der også i vestlige kulturer fødevarer, som betragtes som uspiselige spildprodukter.

Også adgangen til og brugen af jord adskiller sig i mange tredjeverdenslande fra den vestlige praksis. Således kan nomadesamfund have meget anderledes regler for, hvordan jord må anvendes, f.eks. hvad angår rettigheder til græsningsarealer.

Med hensyn til bygninger har de fleste kulturer særlige huse til bestemte formål, f.eks. templer, moskeer og kirker til religiøse formål. Dette begrænser bygningernes anvendelse og giver dem en særlig status i samfundet. Imidlertid vil disse bygninger ikke altid være umiddelbart genkendelige, og det kan kræve en del arbejde at identificere dem. Forsøget bør dog altid gøres. I mange kulturer sætter de fysiske omgivelser desuden rammerne for, hvordan og af hvilke materialer bygningerne konstrueres. Dette bør selvfølgelig indgå i overvejelserne omkring lokale byggeprojekter. Anvendelsen af lokale materialer og byggemetoder kan i mange tilfælde fremme interaktionen med befolkningen.

Fysiske elementer som huse, bygninger og jord afspejler kulturelle hierarkier og social status blandt befolkningen i et givent område. Det er centralt, at den udsendte kan læse den betydning fysiske elementer tillægges og afspejler, da de underbygger de sociale roller og de overordnede sociale strukturer i samfundet. Dette aspekt er endvidere betydningsfuldt, hvis den militære operation omfatter etablering af fysiske strukturer i et samfund. Hvis man ikke har forståelse for de fysiske elementers betydning, risikerer den militære operation at påvirke den lokale interaktion eller at ændre lokale mønstre og sociale strukturer.⁸²

Hvilken betydning anvendelsen af brændsel og/eller energi har for et samfunds indretning, bør ligeledes overvejes. Alle samfund forbruger energi i større eller mindre mængder, og det er langt fra ligegyldigt for samfundet, hvordan og hvorfra indbyggerne skaffer sig deres brændsels- eller energiforsyninger.

Endelig er transport og kommunikation over afstand vigtige emner. På disse områder forholder det sig nemlig sjældent som i Vesten. Især kommunikationen er vigtig, idet Forsvarets personel ofte har brug for at videregive informationer til lokalbefolkningen på den mest hensigtsmæssige måde. Man bør derfor altid overveje, om dette er via radio, tv, aviser, flyveblade eller via mundtlig kommunikation med lokale ledere.

(82) Salmoni & Holmes-Eber 2011: 114

Nedenstående omhandler og beskriver disse aspekter, og giver et overordnet billede af den fysiske dimension i forhold til Syrien.

4.2 Syriens vigtigste Byer

Nedenfor følger en kort gennemgang af de vigtigste byer i Syrien samt af deres historiske og nuværende betydning for landet.

De større byer i Syrien har i de seneste år generelt oplevet stor befolkningstilvækst. I 2010 levede 56 % af befolkningen i byerne, og urbaniseringen forventedes at stige med ca. 2,5 % om året.⁸³ Urbaniseringen forekommer overalt i landet, men har især påvirket byerne Damaskus og Aleppo.

Kort over de vigtigste byer i Syrien.

Kilde: The World Factbook 2013-14. Washington, DC: Central Intelligence Agency

(83) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2212.html>

4.2.1 Damaskus

Syriens hovedstad, Damaskus, er landets næststørste by efter Aleppo. Historisk set er Damaskus en af verdens ældste beboede byer. Beboelsen går tilbage til det 6. årtusinde f.Kr.

Damaskus har altid haft stor politisk og kulturel betydning for området. Under Umayyade-kalifatet var byen hovedstad i årene 661-750, og havde også stor betydning under Ayyubide-dynastiet (under den sagnomspundne *Saladin*) samt under mamlukkerne.

Damaskus er hjemsted for Syriens regering, og alle ministerier er ligeledes placeret her. Byen er et af landets største handelscentre. Blandt andet er landets eneste børs, som åbnede i 2009, placeret i Damaskus. Som landets hovedsæde har byen stor symbolsk og strategisk betydning i konflikten.

Under revolutionen har Damaskus oplevet store protester og uroligheder med mange dødsopfre til følge, præcist hvor mange vides ikke, men dødstallet for Damaskus alene skal formentlig tælles i tusinder, og byen har mange steder været udsat for store ødelæggelser.

4.2.2 Aleppo

Colourbox.dk

Aleppo (*Halab* på arabisk) er Syriens største by med ca. tre millioner indbyggere.⁸⁴ Den er sammen med Damaskus en af verdens ældste beboede byer og har historisk set haft stor betydning i Mellem-østen. Byen var i årtusinder handelscentrum i Levanten, som dækker over området Syrien, Libanon, Jordan, Israel og Palæstina. Aleppos betydning skyldes ikke mindst byens beliggenhed på Silkeruten,

(84) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

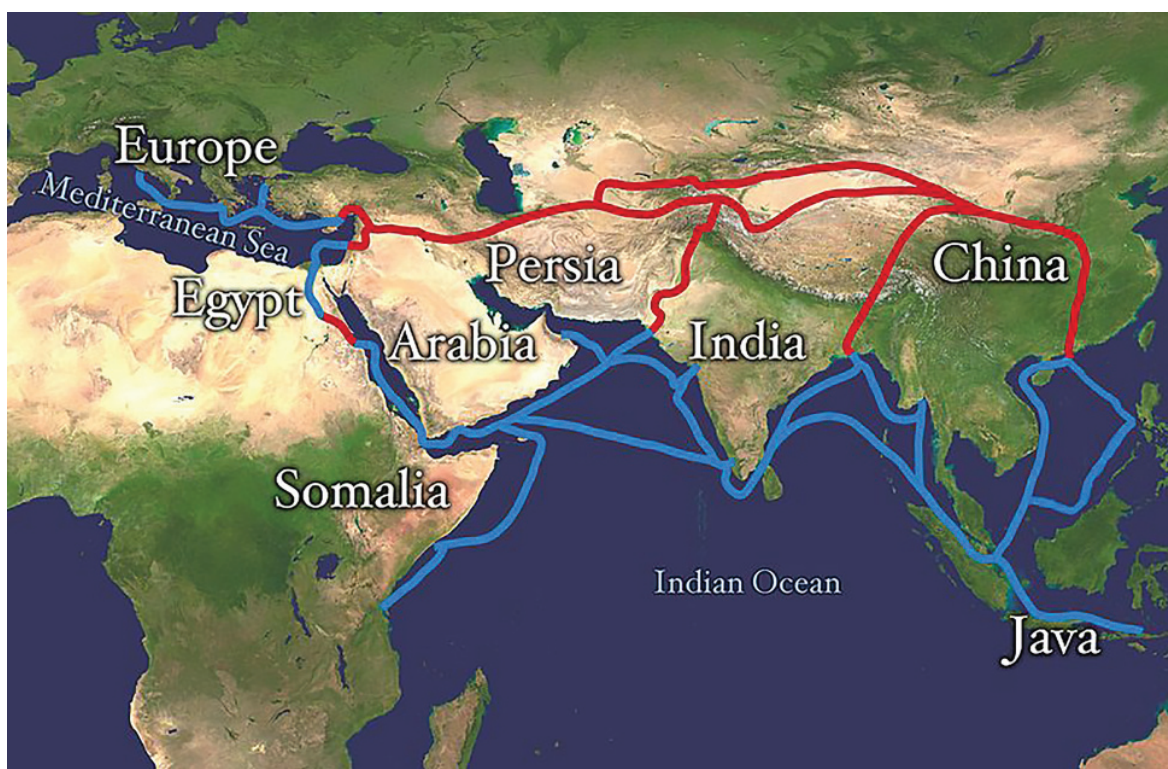
et historisk netværk af handelsruter, som muliggjorde handel mellem Østasien og Europa (se kort på næste side).

Aleppo er hovedbyen i Aleppo-provinsen, der er den folkerigste i landet. Aleppo er en vigtig handelsby, og sammen med Damaskus er den et af de centrale handelscentre i Syrien. Det er en stor industriby, som blandt andet står for størstedelen af Syriens manufakturindustri.⁸⁵

Kort over Levanten. Kilde: wikipedia.org

(85) <http://madinatuna.com/en/economy>

Kort over Silkeruten. Kilde: wikipedia.org

4.2.3 Homs

Homs er hovedby i Homs-provinsen og Syriens tredjestørste by med ca. 1,3 millioner indbyggere.⁸⁶ Homs er i dag en stor industriby, og har historisk set været et handels-bindeled mellem det centrale Syrien og Middelhavskysten.

Homs var en af de byer, hvor den syriske revolution først brød ud med masseprotester i gaderne mod regimet. Byen har gentagene gange været centrum for kamphandlinger mellem regeringsstyrker og den væbnede opposition, og dødstallet i Homs alene skal ligeledes regnes i flere tusinder. Siden konfliktens udbrud har Homs været udsat for store ødelæggelser. Byen har i lange perioder været under belejring, og er siden blevet betegnet som et humanitært katastrofeområde.⁸⁷

(86) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

(87) <http://www.crisisgroup.org/en/publication-type/crisiswatch/crisiswatch-database.aspx?CountryIDs=%7b1341CC4D-F195-4B82-A9B9-0411818FDB03%7d>

4.2.4 Hama

Colourbox.dk

Med en befolkning på ca. 850.000 er Hama Syriens fjerdestørste by og hovedby i Hama-provinsen.⁸⁸

I Syriens moderne historie har Hama været kendt som centrum for landets sunnimuslimske anti-Baath-opposition. Det syriske Muslimske Broderskab har haft byen som tilholdssted, og det var her, den berygtede Hama-massakre fandt sted i 1982.

Under revolutionen har Hama og området omkring byen ligeledes været centrum for kampe mellem syriske regeringsstyrker og oppositionsstyrker. Hama var en af de byer, hvor de første protester begyndte, og byen har løbende oplevet voldsomme kamphandlinger mellem regimet, oprørsgrupper og islamistiske væbnede grupperinger.

4.2.5 Latakia

Latakia er Syriens vigtigste havneby og hovedby i Latakia-provinsen. Byen har en befolkning på ca. 400.000. Trods sin relativt beskedne størrelse er byen en stor handelsby, ikke mindst i kraft af sin status som landets største havneby. Derudover er Latakia hjemsted for den syriske flåde.

Området omkring Latakia har været beboet siden det andet årtusinde før vor tidsregning, og har gennem historien været genstand for mange slag, ikke mindst på grund af sin beliggenhed ud til Middelhavet. Byen har dog ikke samme historiske og kulturelle betydning som eksempelvis Aleppo og Damaskus. I den nuværende konflikt har Latakia stor betydning, da regionen og byen er hjemsted for Syriens Alawit befolkning, hvorfra Assadfamilien stammer. Den strategiske og symbolske betydning af byen, samt frygt for massakre mod alawitterne, har betydet, at regionen har været genstand for voldsomme kamphandlinger under konflikten.

---

(88) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

4.2.6 Tartus

Tartus har ca. 115.000 indbyggere. Byen er Syriens næststørste havneby og før konflikten desuden et udflugtsmål for turister. Byen oplevede en stor stigning i handelsaktiviteten efter den anden Golfkrig, idet store dele af materialerne til Iraks genopbygning passerede via havnen. Herudover er Tartus hjemsted for en russisk flådebase. Rusland har udtrykt ønske om at udvide basen, så Ruslands største flådeskibe kan anløbe basen. Generelt er infrastrukturen i Tartus bedre end i resten af Syrien som følge af store udenlandske investeringer, og byen har jernbanelinjer til flere byer i det syriske bagland. Dog er det indtil videre kun banen til Latakia, der er operationel. Byen er vigtig, da russiske våbenleverancer til det syriske regime kommer via havnen.

4.3 Byernes betydning i oprøret

Byerne i Syrien har haft forskellig strategisk og symbolsk betydning i løbet af oprøret. De forskellige byer er hver især vigtige for parterne i konflikten, og har betydning for henholdsvis oprørerne og regimet. Erobring og kontrol over byerne har under oprøret afspejlet parternes position, styrke og status. Eksempelvis har vejen fra Damaskus til Homs været af stor strategisk betydning for oprørerne, da den fungerer som forsyningsvej. Byerne på denne strækning er derfor også af stor strategisk vigtighed, endvidere fordi strækningen ligger tæt på grænsen til Libanon, hvorfra oprørerne smugler varer ind i Syrien.⁸⁹ Kamphandlinger i byerne har blandt andet indflydelse på flygtningestrømme til og fra forskellige områder, og påvirker indbyggertal og strukturer under den fysiske dimension i forhold til de forskellige byer. Derudover er størstedelen af indbyggerne i Homs siden begyndelsen af konflikten flygtet fra byen.⁹⁰ Udviklingen i konflikten og situationen i landet kan således blandt andet vurderes ved at følge den fysiske bevægelse af frontlinjerne mellem regeringshæren og oppositionen,, hvilke skifter og ændrer sig løbende i konflikten.

4.4 Syriens vigtigste naturressourcer

Syrien besidder mange forskellige vigtige naturressourcer, blandt andet fosfater, krom, jernmalm, stensalt, marmor og gas. I det følgende fokuseres kun på vandressourcer og olie, som begge har været definerende for landets opbygning og fysiske struktur.⁹¹

Størstedelen af befolkningen i Syrien havde før konflikten adgang til vand, ca. 94 % i byerne og 80 % i landdistrikterne, i alt 90 % på landsplan.⁹² Vandkvaliteten er dog svingende, og vand direkte fra hanen bør ikke drikkes. Drikkevand købes normalt på flaske, hvilket betyder, at udsving i vandprisen har stor betydning for den syriske befolkning. De fleste byer får vand fra grundvandet med undtagelse af eksempelvis Aleppo og Homs, som får vand fra omkringliggende søer.

Konflikten har medført, at over en tredjedel af vandbehandlingsanlægene i landet er blevet ødelagt, og det vurderes, at over halvdelen af landets befolkning mangler adgang til rent drikkevand.⁹³

(89) <http://www.dr.dk/Nyheder/Udland/2013/11/19/1119224937.htm>

(90) <http://nyhederne.tv2.dk/udland/2014-02-13-syrien-byen-som-parterne-k%C3%A6mper-om-nu> & <http://www.dr.dk/Nyheder/Billedserier/2014/07/14211625.htm>

(91) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

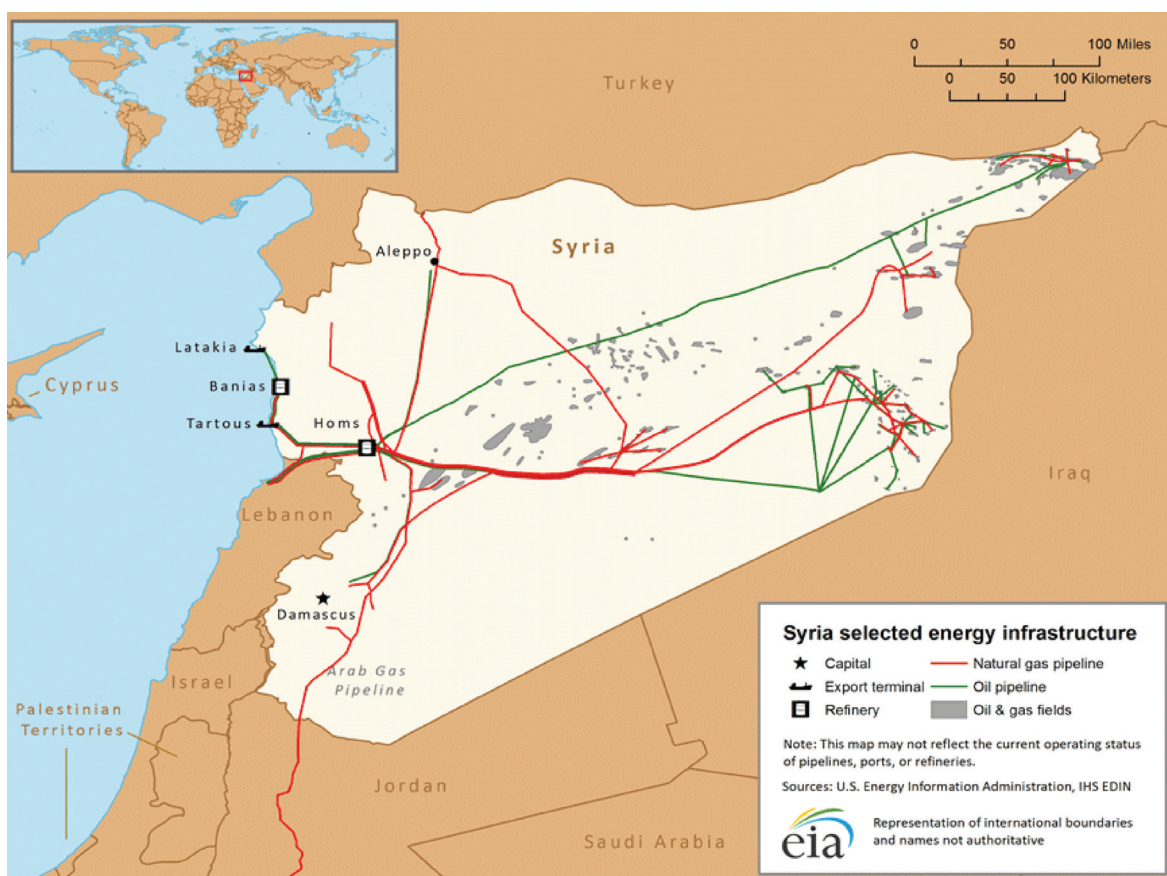
(92) <http://www.wssinfo.org/data-estimates/maps/>

(93) <http://childrenofsyria.info/2014/03/26/unicef-helps-meet-the-critical-water-sanitation-hygiene-needs-of-conflict-affected-communities-in-syria/>

Imidlertid har Syrien gennem de sidste ca. 10 år oplevet en vandkrise. Der er et generelt overforbrug af vand i hele landet, men især landbrugssektorens ineffektive og forældede vandingssystemer er årsag, da sektoren alene står for ca. 80 % af landets samlede vandforbrug. Regeringen har iværksat visse foranstaltninger, blandt andet omkring effektivisering og minimering af vandforbruget, for at rette op på problemet, dog kun med delvis succes.⁹⁴

Fra Tyrkiet i nord løber de to vigtige floder Eufkrat og Tigris ned til Irak og videre ud i Den Persiske Golf. Via de to hovedfloder – og via deres grene – bliver en stor del af Syrien forsynet med vand. Dette gælder først og fremmest Eufkrat, som løber direkte gennem den centrale del af landet. Fra nord til syd skaber floderne, Eufkrat især, grundlaget for Syriens landbrug, og de fleste større byer er beliggende omkring denne flod eller dens bifloder. Syriens oliefelter ligger primært i den østlige og nordøstlige del af landet, ved Eufkrat-floden og øst/nordøst herfor, op mod den irakiske grænse. Der findes dog også oliefelter centralt i landet (se kort).

Kilde: U.S. Energy Information Administration: <http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=SY>

(94) <http://www.thenational.ae/news/world/middle-east/syrias-water-shortage-causes-alarm>

Syrien er ikke nogen stor olieproducent på verdensplan, men produktionen er en af de vigtigste indtægtskilder for landet. I 2010 anslog IMF Syriens olieindtægter til ca. 25 % af statens samlede indtægter.⁹⁵

Bashar al-Assad har, siden han kom til magten, forsøgt at reformere landets økonomi, blandt andet for at begrænse afhængigheden af olieindtægter i fremtiden.⁹⁶ Olieproduktionen i Syrien har været faldende, hvilket har udstillet landets afhængighed af olieprisen. Regimet har forsøgt at udbygge den finansielle sektor samt at skabe bedre muligheder for produktion af andre eksportvarer. Indtil videre har forsøget ikke båret frugt dels på grund af regimets generelle modvilje mod at slippe kontrollen med landets økonomiske ressourcer, dels på grund af udbredt nepotisme og korruption.

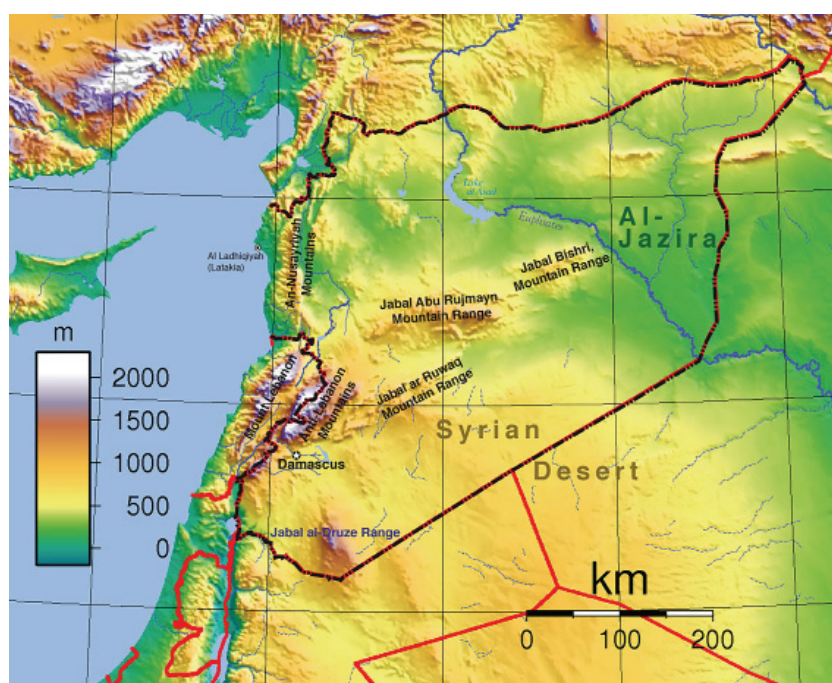
4.5 Syriens inddeling

Nedenstående afsnit omhandler Syriens inddeling i henhold til topografi og landbrugssektoren i landet.

4.5.1 Syriens topografi

Det syriske landskab er meget varieret. På kortet nedenfor ses, at den vestlige del af landet er meget bjergrigt. Der falder mest nedbør på den vestlige side af bjergene, der derfor er langt mere frodige og tættere befolkede end den østlige del. Generelt er den nordlige del af landet også frodigere end den sydlige.

Området, der strækker sig fra bjergene i vest og østpå frem til Eufrat, kaldes den syriske ørken og her findes kun spredte byer med Palmyra som den mest kendte.

Kilde: Nations Online Project: <http://www.nationsonline.org/oneworld/map/syria-topographic-map.htm>

(95) <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2010/cr1086.pdf>

(96) <http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2007/07/200852518514154964.html> Betydningen af oliesektoren vil blive uddybet i afsnittet om den økonomiske dimension.

Miljøproblemer som tilsanding og ørkenspredning er alvorlige aspekter i Syrien. Ørkenspredningen går især ud over landbrugsjorderne og skyldes først og fremmest dårlig administration af landområderne, der udsættes for overgræsning.

4.5.2 Landbrug

Syrien er med i alt 25 % agerjord en af de stater i Mellemøsten, der har mest landbrug.⁹⁷ De vigtigste afgrøder var i lang tid hvede, byg og bomuld, men frugt og grøntsags-produktion er blevet stadig vigtigere. Det skyldes primært, at disse afgrøder er undtaget fra den statslige priskontrol, som blev indført for at sikre indbyggerne billige fødevarer.⁹⁸ Priskontrollen har i høj grad gjort det syriske landbrug ineffektivt.

Som nævnt er særligt den vestlige del af landet naturligt frodigt. I de senere år har staten investeret store summer i kunstvandingsystemer i andre dele af landet, og landbrugsproduktionen er derfor i dag geografisk mere ligeligt fordelt.⁹⁹ Især den nordøstlige del af landet i al-Hasakeh provinsen er frodigt, og regionen kendes som Syriens brødkammer da 75 % af landets hvedeproduktion stammer herfra.

Siden 1970'erne har Syrien oplevet en landbrugsreformation. Tidligere var al landbrugsjord stats-ejet, men under Hafez al-Assad blev der gennemført en liberalisering, hvor udvalgte landmænd blev jordejere og dermed meget velhavende. Derimod er arbejderne på disse landbrug typisk meget lavtlønnede og blandt de dårligst stillede i det syriske samfund.

Landbrugsreformerne medførte i begyndelsen en betydelig vækst, og Syrien var i en periode selvforsynende med fødevarer. Stigende fokus på olieeksport og manglende effektiviseringer i landbruget har ført til, at Syrien i dag er nødsaget til at importere næsten alle fødevarer på nær frugt og grøntsager, som er blevet en vigtig eksportvare sammen med bomuld.¹⁰⁰

I årene 2006-2011 var Syrien præget af tørkeperioder, som har bevirket, at forskellen på rige i byerne og fattige i landdistrikterne er blevet endnu større end tidligere, da især landbefolkningens levegrundlag blev påvirket. FN har anslået, at 2-3 millioner syrere blev drevet ud i ekstrem fattigdom som direkte konsekvens af tørken.¹⁰¹ Tørken har kunnet mærkes over hele landet, især den nordøstlige del er blevet hårdt ramt. Det vurderes, at landets hyrder mistede ca. 85 % af deres dyr.¹⁰²

4.6 Fødevarer og særlige mad ritualer

Syrisk mad minder meget om det libanesiske køkken. Typisk serveres forskellige forretter (*meze*), såsom hummus, baba ganoush, tabbouleh, med fladbrød. Hovedretterne vil typisk bestå af okse, kylling,

(97) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

(98) Officielt fastsatte import- eller eksportpriser, fx i forbindelse med fastsættelse af told.

(99) http://www.akdn.org/rural_development/syria.asp

(100) <http://www.state.gov/outofdate/bgn/syria/47567.htm>

(101) <http://www.washingtonpost.com/blogs/capital-weather-gang/wp/2013/09/09/drought-and-syria-manmade-climate-change-or-just-climate/>

(102) <http://www.nytimes.com/2010/10/14/world/middleeast/14syria.html?adxnnl=1&adxnnlx=1330449407-yAiPXrD1kQsKbG2Bb5A61A&pagewanted=1&r=0>

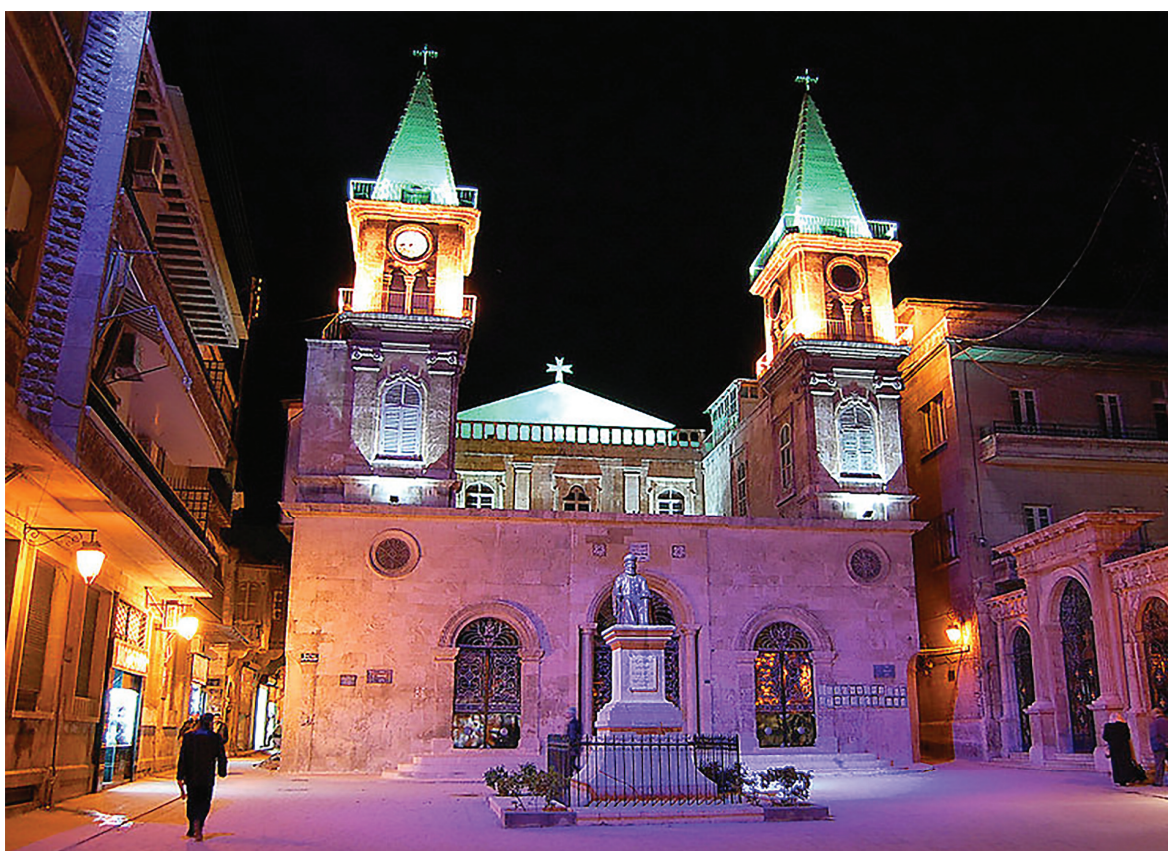

lam eller fisk med ris og diverse grøntsager, herunder løg, hvidløg og citron, og krydret med mynte, persille og andre forskellige krydderier. Syrisk mad er som regel også rig på frugt, korn, nødder og bønner. Efter et måltid vil der normalt blive serveret stærk sort te med sukker, eller kaffe.

4.7 Bygninger og byggeskik i Syrien

I Syrien er der stor variation i de materialer, der anvendes til byggeri. Generelt er bygninger i byerne opført af moderne materialer som beton, betonsten eller lignende. Jo længere ud på landet man kommer, i desto højere grad vil man finde traditionelle byggematerialer. Man kan derfor i landdistrikterne opleve at blive inviteret indenfor i huse af ler med metertykke mure. De tykke mure yder god isolation og sikrer en stabil temperatur i husene i de varme og kolde måneder.¹⁰³

Eftersom der er et kristent mindretal i Syrien, er der også kirker at finde i landet. Kirkerne er letgenkendelige, da de, ligesom i resten af verden, ofte er store og overdådige bygningsværker med høje tårne og kupler prydet med kors.

Den maronittiske Sankt Elias Kirke i Aleppo

Kilde: Marti McFly www.flickr.com/photos/martimcfly/1813517748/

(103) CORPUS Levant 2004: 14

Islam er den dominerende religion i Syrien, og der findes derfor mange moskeer rundt om i landet. Moskeerne kendes typisk på deres kupler og på minareterne, der er høje slanke tårne.

Moskeen er et sted for tilbedelse og fordybelse, og bør derfor tilnærmes med respekt. De fleste moskeer er åbne for ikke-muslimer, men den udsendte bør forhøre sig om lokale forhold og skikke. Sko og militært udstyr bør i udgangspunktet ikke medbringes i moskeen.

Umayyade-moskeen i Damaskus før konflikten. Colourbox.dk

Moskeer er ikke blot steder til religiøs fordybelse, men også mødesteder hvor ugens begivenheder, herunder politiske emner og andet diskuteres. Desuden bliver mange imamer inddraget i lokale problemstillinger og spurgt til råd om både personlige og økonomiske anliggender.

Moskeen er således en central bygning i lokalsamfundet, både i byerne og på landet. De store moskeer, som Umayyade-moskeen i Damaskus, har desuden været turistmål for både arabiske og vestlige turister. Flere moskeer med stor kulturhistorisk betydning er blevet beskadiget under angreb.

4.8 Klima og årstider

Klimaet i Syrien varierer meget fra region til region. Den bjergrige vestlige del af landet ud mod Middelhavet får rigeligt med regn og er væsentlig køligere end resten af landet. Latakia får eksempelvis 700-900 mm regn årligt med temperaturer svingende fra 15 °C i januar til omkring 30 °C i august.¹⁰⁴

Ved Deir ez-Zour, som ligger i den østlige del af landet ved Eufrat-floden, falder der kun 100-150 mm – med forventelige temperaturer på 40 °C i juli og august.

Størstedelen af nedbøren i Syrien falder fra oktober til maj. I det meste af landet, især i den centrale og i den østlige del, falder der fra juni til september fra nul til få millimeter nedbør, hvilket lejlighedsvis resulterer i tørke, nogle år med katastrofale konsekvenser for landbruget.

De høje temperaturer i sommermånederne bevirker, at eftermiddagen generelt forløber uden større menneskelige aktiviteter. Varmen bevirker ligeledes, at fysisk arbejde oftest udføres i morgen- eller aftentimerne.

4.9 Adgang til elektricitet og brændsel

Generelt har det ikke været noget problem at få adgang til elektricitet og brændstof i Syrien. Der er indlagt strøm i langt de fleste huse, i hvert fald i byerne, og der er adgang til benzintanke i hele landet.

Urolighederne i Syrien har dog på mange måder kastet landet ud i kaos. Både regimet og oprørsgrupper bruger adgangen til energi som et våben mod områder kontrolleret af modstanderen.¹⁰⁵ Mange indbyggere i de større byer har, som konsekvens af dette, investeret i diesel-drevet generatorer, der kan anvendes i tilfælde af strømsvigt. De fleste indbyggere har dog hverken råd til at anskaffe sig generatorer eller anvende dem, da prisen på diesel udgør for stor en udgift. Det er derfor ikke unormalt, at nogle indbyggere i byerne køber en generator, for så at sælge den elektricitet de producerer videre til naboer.¹⁰⁶

Hvor begge energikilder tidligere var let tilgængelige, har store dele af landet på nuværende tidspunkt ikke adgang til hverken brændstof eller elektricitet. Yderligere er der et stort sort marked, hvor bagmænd sælger brændstof til priser op til tre gange den officielle literpris.¹⁰⁷

(104) <http://worldweather.wmo.int/099/m099.htm>

(105) <http://www.syriadeeply.org/articles/2014/04/5259/aleppo-rebels-cut-power-bargaining-chip/>

(106) <http://www.syriadeeply.org/articles/2014/04/5027/facing-electricity-cuts-aleppo-creates-generator-economy/>

(107) https://mobile.mmedia.me/lb/en/newsyrialatestnews/syria_raises_petrol_and_flour_prices

4.10 Transport og kommunikation

4.10.1 Infrastruktur

Syriens infrastruktur var, inden borgerkrigen, på højde med mange andre Mellemøstlige lande. På trods af et, i visse områder, umoderne og dårligt vedligeholdt infrastruktursystem var der vejnet i det meste af landet. Større byer er forbundet via jernbanen, og der er industrihavne, i Latakia og Tartus ved Middelhavet og fungerende lufthavne i hele landet, heraf to internationale, i Aleppo og Damaskus. Togene var gamle og togskinnerne dårligt vedligeholdte samt mange ikke-asfalterede veje og landingsbaner.¹⁰⁸ Forinden borgerkrigen fungerede landets infrastruktur i en sådan grad, at man kunne bevæge sig rundt i landet. Imidlertid har borgerkrigen haft stor negativ effekt på infrastrukturen. FN har konstateret, at både regerings- og oppositionsstyrker har påført den syriske infrastruktur så store ødelæggelser, at den nu ligger i ruiner i store dele af landet.¹⁰⁹

4.10.2 Kommunikation i Syrien

Syriens kommunikationsinfrastruktur har de seneste år gennemgået store forbedringer blandt andet som følge af en delvis liberalisering af markedet. Der er blevet installeret fiberoptisk teknologi i mange byer, herunder lavet digitale løsninger, og udbredelsen af både internet og mobiltelefoni er nået ud til yderområderne i næsten hele landet. En stor del af syrerne har adgang til internet i hjemmet via private computere, og næsten alle har private mobiltelefoner, som er den mest almindelige måde at kommunikere på. Skaderne på kommunikationssystemerne som følge af borgerkrigen kan endnu ikke vurderes. I områder, hvor der ikke længere er adgang til internet, telefon og andre moderne medier, må kommunikationen blandt andet forventes at foregå eksempelvis via moskeerne. Da langt de fleste syrerne kan læse og skrive, ca. 85 % af alle borgere over 15 år, kan skriftlig kommunikation også anvendes.¹¹⁰ Middelklassen har noget kendskab til engelsk og fransk, men flertallet taler kun arabisk.

Den syriske grundlov garanterer fri presse- og ytringsfrihed, men dette overholdes ikke i praksis. Da Baathpartiet kom til magten i 1963, indførte regimet undtagelsestilstand i landet, som gjorde det muligt for regeringsmagten at kontrollere medierne uden hensyn til grundloven.¹¹¹ Assad ophævede undtagelsestilstanden i begyndelsen af den nuværende konflikt i et forsøg på at dæmpe uroen i landet. Medierne er med få undtagelser statsejede og kontrolleres fra informationsministeriet, hvor man også skal søge om tilladelse, hvis man som selvstændig ønsker at oprette et trykkeri; en tilladelse som normalt kun gives, hvis man er loyal over for Baathpartiet.¹¹²

4.11 Sammenfatning

Den fysiske dimension har behandlet geografiske, klimamæssige, ressourcemæssige og bygningsmæssige forhold, som er med til at strukturere samfundets opbygning i Syrien, og som er centrale for befolkningen i landet. Ovenstående viser, at de fysiske omgivelser og betingelser i høj grad er med til at forme befolkningens livsmønster og praktiske hverdag. Ressourcer som vand og fødevarer har stor betydning for befolkningens hverdag og for samfundets indretning.

---

(108) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

(109) <http://www.iol.co.za/news/world/syria-s-infrastructure-ruined-official-1.1456762#.URPQJTnN5SU>

(110) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

(111) Country profile, Syria 2005: 18

(112) Ibid: 19

Den fysiske dimension har vist, at Syrien i høj grad er præget af den igangværende borgerkrig, og at konflikten har haft store konsekvenser for landet. Konflikten har stærkt påvirket og forandret områder inden for den fysiske dimension. Infrastrukturen er i store dele af landet ikke længere eksisterende, og befolkningens adgang til elektricitet og brændsel er blevet stærkt begrænset. Adgangen til brændsel og elektricitet bruges som strategisk element i konflikten mellem regimet og oprørsgrupperne, og landets situation har derfor i høj grad påvirket befolkningens adgang til dette. Adgang til elektricitet og brændsel må forventes af variere og afhænge af, hvor i landet man befinder sig.

Infrastrukturen i Syrien vidner om, at konflikten har haft store konsekvenser og ændret de fysiske strukturer i landet. Ødelæggelsen af landets infrastruktur har påvirket befolkningens mulighed for transport og for at bevæge sig over større afstande og dermed befolkningens bevægelsesmønstre generelt. Situationen har sat landet tilbage og medført, at Syrien står overfor en meget omfattende genopbygning og genetablering af blandt andet landets infrastruktur.

Et andet aspekt i forhold til den fysiske dimension er kommunikation, som er centralt i forhold til videregivelse af information. Størstedelen af befolkningen kan læse og skrive, og de fleste har adgang til internet og telefon. Dog har borgerkrigen påvirket befolkningens kommunikationsmuligheder, og i visse områder er kommunikationssystemerne sat helt ud af drift. Den mest optimale kommunikationsform kan derfor variere alt efter, hvor i landet man befinder sig, og alt efter hvem der er målgruppen.

Den fysiske dimension har yderligere behandlet nogle af Syriens vigtigste byer samt deres betydning og funktion i samfundet. Aleppo og Damaskus, Syriens hovedstad, er nogle af verdens ældste byer og har stor politisk og kulturel betydning for landet. Byerne er de største handelscentre i landet, og størstedelen af Syriens manufakturindustri er placeret i Aleppo. Homs, landets tredje største by, er sammen med Aleppo en af Syriens største industribyer. Byen Hama er tilhørssted for landets sunni-muslimske anti-Baath-opposition, herunder det syriske Muslimske Broderskab. Både Homs og Hama har ligesom flere af Syriens større byer gentagne gange været centrum for kamphandlinger under konflikten med store ødelæggelser til følge. Flere af Syriens byer har endvidere været under belejring i lange perioder som en konsekvens af kamphandlinger mellem regerings- og oppositionsstyrker. Latakia og Tartus er Syriens vigtigste havnebyer. Latakia er desuden en vigtig handelsby. Byerne i Syrien har i løbet af konflikten haft forskellig strategisk og symbolsk betydning for både oprører og regimet.

Vand og olie er Syriens vigtigste naturressourcer, og har stor betydning for befolkningen og stor økonomisk betydning for landet. Olieproduktionen er en af landets vigtigste indtægtskilder, og udgjorde i 2010 en fjerdedel af landets samlede indtægter. Størstedelen af befolkningen har adgang til vand. Floderne Eufrat og Tigris er helt centrale for landets opbygning og befolkningens adgang til vand. Vandressourcer, og adgang til vand fra de to floder, er en afgørende kilde i konflikten mellem Tyrkiet og Syrien. Vandressourcer er centralt for Syriens landbrug, som beskæftiger en stor del af landets befolkning, og de sidste års vandkrise i Syrien kan potentielt føre til mulige konflikter om adgangen til vand. De udsving i vandpriserne, som vandkrisen har medført, kan endvidere have indflydelse på den fattige del af befolkningens adgang til vand og være medvirkende til at skabe større ulighed mellem dele af befolkningen.

Klimaet i Syrien varierer meget, og har betydning for befolkningens liv og hverdagsrutiner. Den bjergrige vestlige del af landet er mere frodigt end resten af landet. Den centrale og østlige del af landet er

---

i høj grad præget af mindre nedbør og i perioder tørke, som har store konsekvenser for befolkningen og landets landbrugssektor. Landbrugssektoren er præget af Hafez al-Assads landbrugsreform, som medførte, at udvalgte landmænd, som støttede regimet, blev jordejere. Landbrugsreformerne og lange tørkeperioder har været medvirkende til, at uligheden blandt befolkningen er blevet større. Især landets hyrder er blevet påvirket af de tørkeperioder, landet har oplevet.

Bygninger i landet afspejler den religiøse diversitet, og både kirker og moskeer er at finde rundt om i landet. Byggematerialer varierer og afspejler by og landområder- i byerne er byggestilen mere moderne end på landet, hvor der i højere grad anvendes mere traditionelle byggematerialer. Flere af landets bygningsværker har lidt hårdt under borgerkrigen.

Som ovenstående viser er den fysiske dimension i høj grad præget af den igangværende konflikt i landet. Borgerkrigen påvirker og forandrer de fysiske strukturer og befolkningens interaktion med disse, og de beskrevne elementer må derfor forventes at variere lokalt .

5. Den økonomiske dimension

5.1 Introduktion

Den økonomiske dimension beskriver samfundets fordeling og udveksling af værdier, det være sig i form af penge, varer eller serviceydelser. Kulturelle grupper har forskellige systemer og praksisser i forhold til at opnå adgang til, samt producere og fordele værdier i et samfund.¹¹³ Måden, hvorpå økonomiske værdier er struktureret, er dermed et vigtigt aspekt i forhold til at opnå kendskab til og forståelse for en kulturel gruppe.

Et samfunds økonomi kan overordnet inddeles i to, den formelle og den uformelle. Den formelle økonomi består af de dele af økonomien, som staten normalt tager sig af: skatteopkrævning, statsindtægter, aktiehandel, moms, told – altså den del af økonomien, der er styret, overvåget, beskattet og lovlig. I de fleste missionsområder vil den eksisterende økonomi imidlertid være præget af den igangværende konflikt, og her vil den uformelle økonomi ofte være den dominerende. Selvom den uformelle økonomi, herunder økonomi relateret til kriminalitet, i større eller mindre omfang eksisterer alle vegne, har den særlig gunstige betingelser i svage stater og under konflikter.

Den økonomiske dimension behandler, hvordan indbyggerne i et givent land eller område får deres økonomiske situation til at hænge sammen. Mange steder indgår eksempelvis, hvad vi i Vesten kalder børnearbejde, som en essentiel del af familiernes økonomi.

Den økonomiske dimension skal også give den udsendte viden om, hvilke kulturelle regler der gælder for udveksling af varer og tjenesteydelser i det pågældende samfund. Hvilke varer og handlinger er forbudt, det vil sige juridisk og kulturelt uacceptabelt, eller det modsatte? Eksempelvis er korruption både ulovligt og kulturelt uacceptabelt i det meste af den vestlige verden, mens det andre steder måske nok er kulturelt uacceptabelt og juridisk ulovligt, men ikke desto mindre reglen, snarere end undtagelsen. Især i en økonomi præget af konflikt kan korruptionen være udtalt og lægge alvorlige hindringer i vejen for stabilisering af området.

I en egalitær økonomisk kultur vil man ofte betragte almindelig vestlig forretningsførelse som asocial og grådig, og der kan være en helt anden forståelse af begrebet ejerskab. I visse kulturer forventes det, at et individ, der får adgang til værdier, deler disse med sin sociale gruppe. Uden viden om et samfunds økonomiske dimension vil en udsendt let komme til at anse en egalitær kultur for korrupt, og det kan få negativ indflydelse på operationer i området. Hvad angår aktioner og tiltag mod korruption, vil de uvægerligt slå fejl, hvis man undlader at inddrage viden om samfundets grundlæggende økonomisk-kulturelle præg.

Endelig behandler den økonomiske dimension, hvilke sociale netværk der leverer hvilke varer og ydelser, lovlige som ulovlige. Et eksempel er økonomien i nomadesamfund, der normalt er afhængige af sæsonbestemte vandringer efter græsgange. Hvis en operation ikke tager højde for disse vandringer og ender med at blokere vigtige ruter eller græsarealer, kan det få konsekvenser for perceptionen hos lokalbefolkningen af operationen som helhed. Det kan i sidste ende direkte føre til voldelige sammenstød mellem lokalbefolkningen og de udsendte styrker.

(113) Salmoni & Holmes-Eber 2011: 79

Viden om et samfunds økonomisk-kulturelle normer, såsom korruption, er vigtig i forhold til operative overvejelser, da misforståelser og negativ indflydelse på fremtidige operationer kan mindskes. Endvidere giver viden om den økonomiske dimension forståelse for eventuelle konflikter i et givent område, og sætter en i stand til at identificere den mest optimale håndtering af dette. Kendskab til lokalbefolkningen og adgang til deres viden er betydningsfuld i forhold til den økonomiske dimension, da de besidder viden om de økonomiske strukturer og om de dominerende normer i samfundet. Det kan være umuligt at opnå den viden uden kontakt til lokalbefolkning. Endvidere gør den økonomiske dimension det muligt at inddrage viden og overvejelser omkring eventuelle interesser og agendaer, samarbejdspartnere eller andre individer, som den udsendte er i kontakt med, måtte have.

Det følgende afsnit tager udgangspunkt i den økonomiske dimension, og giver et overordnet billede af disse aspekter i forhold til Syrien og landets befolkning.

5.2 Hovedtal

Borgerkrigen i Syrien, herunder det store antal flygtninge og internt fordrevne, samt de økonomiske sanktioner konflikten har medført, har haft store konsekvenser for den syriske økonomi. Assads mislykkede økonomiske politik, og styrets ageren i de sidste års borgerkrig, har stort set ruineret den syriske stat.

Syrien rangerede før konflikten som nummer 119 ud af 187 på UNDP's Human Development Index¹¹⁴ i 2011, med en score på 0,632.¹¹⁵ Ved slutning af 2014 vurderes det, at Syriens HDI vil falde til 0,472¹¹⁶, et fald der vil placere Syrien på plads 153 blandt lande som Nigeria og Tanzania.¹¹⁷ Dette fald repræsenterer en tilbagegang på ca. 40 års udvikling i Syrien.¹¹⁸

Den gennemsnitlige forventede levealder i Syrien var i 2011 75,9 år.¹¹⁹ I 2014 var den gennemsnitlige levealder faldet til 68,4 år (61,4 for mænd, 75,8 for kvinder).¹²⁰ Nogle rapporter vurderer endda, at den gennemsnitlige levealder ved indgangen til 2014 var helt nede på ca. 63,1 år.¹²¹

Før konflikten gik 97 % af børn i folkeskolealderen i skole, mens tallet var 67 % for børn og unge på ungdomsuddannelser, hvilket placerede Syrien over gennemsnittet i regionen, på højde med Tyrkiet, Libanon, og Jordan. Statens investering i uddannelse steg fra 15 % til 19 % af BNP i perioden 2004 til 2009. Konflikten har ændret voldsomt på disse tal således, at under 50 % af børn nu går i skole. Især områder ramt af kamphandlinger har set andelen af elever falde til under 30 %, og i mange byer er samtlige uddannelsesinstitutioner lukket.¹²² Ud over flugt fra byerne skyldes faldet, at over 4000 skoler er blevet ødelagt, beskadiget eller brugt som midlertidige tilflugtssteder for flygtninge.¹²³ Når

---

(114) UNDP's Human Development Index tager udgangspunkt i tre dimensioner; sundhed, uddannelse, og indkomst. Disse dimensioner er dog alle uløseligt forbundet og giver sammen et overordnet billede af et lands udvikling.

(115) UNDP 2011: 129

(116) SCPR 2014: 6

(117) UNDP 2013: 146

(118) Yazigi 2014: 1

(119) UNDP 2011: 129

(120) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

(121) SCPR 2014: 36

(122) UNICEF 2013: 5

(123) Ibid

så store dele af den fremtidige arbejdsstyrke ikke har mulighed for undervisning, vil det have store konsekvenser for landets fremtidige økonomi.

Økonomien oplevede flere år med solid fremgang, med BNP-vækststal på 4-7 % pr. år (sml. Danmark med vækststal på ca. 2 % pr. år i opgangstider).¹²⁴ I 2011 var landets BNP pr. indbygger ca. \$5.100. Dette var en fordobling af BNP'en siden 1999, og viser den store økonomiske fremgang, Syrien oplevede i denne periode.¹²⁵ Sammenlignet med Danmark, hvor BNP pr. indbygger er ca. \$37.700, er det lavt.¹²⁶ Manglende officielle tal gør det svært at vurdere den nuværende BNP pr. indbygger i Syrien, men ultimo 2013 vurderedes det syriske BNP til kun 41 % af, hvad det var før konflikten brød ud.¹²⁷ Med en udvandring af befolkningen på ca. 15 %¹²⁸ kan det nuværende BNP per indbygger regnes til at være ca. halvdelen af, hvad den var i 2011, hvilket nu placerer Syrien omkring lande som Cameroun, Yemen og Chad.¹²⁹

De økonomiske omkostninger ved konflikten ultimo 2013 vurderes til 143,8 milliarder amerikanske dollars, svarende til 276 % af Syriens BNP året inden, konflikten brød ud. Samtlige sektorer i landet, fra landbrug, minedrift, transport, og produktion, til byggeri, kommunikation, turisme, og det offentlige har set en massiv tilbagegang grundet konflikten. Ødelæggelse af virksomheder (offentlige og private), kombineret med sanktioner, flugt af udenlandske investorer, korruption, afpresning, plyndring, kidnapninger, og generelle konkurser grundet stigende produktions- og transportomkostninger, har lagt store industriområder i især Aleppo, Homs og udkanten af Damaskus øde, da disse områder har været hårdest ramt af kamphandlingerne.¹³⁰ De økonomiske ressourcer, der er tilbage i landet, omfordeles i højere grad for at kunne støtte den væbnede konflikt. Penge bliver derfor i stigende grad ledt væk fra f.eks. uddannelsessektoren, sundhedsvæsenet, og vedligeholdelse af infrastruktur, for i stedet at kunne opretholde lønninger til soldater og sikkerhedsstyrker.¹³¹ I det lange løb vil dette svække økonomien endnu mere.

Konflikten i Syrien har medført, at landet efter krisen vil stå over for nogle enorme økonomiske udfordringer. Syriens økonomiske dimension og den fremtidige restitutionen af landets økonomi, afhænger i allerhøjeste grad af konfliktens udfald, og af hvilke politiske og økonomiske reformer der efterfølgende indføres.¹³² Det vurderes dog, at en tilbagevenden til det økonomiske niveau før krigen vil tage ca. 30 år, forudsat at konflikten bliver løst i den nærmeste fremtid, hvilket der ikke umiddelbart er tegn på.¹³³ Grundet konflikten ændres de nævnte tal hurtigt, og der er desuden store regionale forskelle. Der er ikke umiddelbart nogen indikationer på, at nogen af tallene vil forbedre sig.

(124) <http://www.tradingeconomics.com/syria/gdp-growth-annual>

(125) <http://www.indexmundi.com/g/g.aspx?v=67&c=sy&l=en>

(126) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

(127) SCPR 2014: 11

(128) Yazigi 2014: 3

(129) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2004rank.html>

(130) SCPR 2014: 13

(131) Ibid: 8

(132) www.worldbank.org/en/country/syria/overview

(133) Yazigi 2014: 1

5.2.1 Arbejdsløshed og fattigdom

Arbejdsløsheden i Syrien var i flere år før konflikten relativ høj (14,9 % i 2011¹³⁴), mens den i perioden 2005 til 2011 i gennemsnit lå på omkring 8-9 %.¹³⁵ Arbejdsløsheden i landet steg markant efter 2003, hvor ca. 1,2 millioner irakiske flygtninge ankom til landet som følge af krigen i Irak. Mange af disse flygtninge havde svært ved at finde arbejde i Syrien. Strømmen af flygtninge medførte, at flere syrere blev arbejdsløse. På den måde var flygtningestrømmen medvirkende til, at mange syrere blev presset ud i fattigdom, og især i byerne var mange syrere utilfredse med flygtningenes tilstedeværelse.¹³⁶ Borgerkrigen har kun gjort situationen værre.

For den almindelige syriske borger har det store tab af fysisk og menneskelig kapital i landet, samt forværret fysisk infrastruktur, skabt store økonomiske kvaler. De skrumpende sektorer har ført til, at arbejdsløsheden ultimo 2013 var på ca. 54 % og fattigdomsprocenten på 75 %. 54 % af befolkningen estimeredes til at leve i ekstrem fattigdom, et tal der er højere særligt i konfliktområder.¹³⁷

Konsekvenserne ved denne arbejdsløshed er bekymrende især blandt unge mænd, der kan blive tvunget til at deltage i konflikten af økonomiske årsager. Oprørsgrupper, for eksempel den sunnimuslimske terrorbevægelse ISIL, udnytter denne arbejdsløshed ved at tilbyde høje lønninger til unge mænd og drenge, der ikke har andre muligheder.¹³⁸ Fattigdom var dog udbredt i Syrien før konflikten. I 2004 vurderedes fattigdomsprocenten til 30 %, mens den i 2007 blev vurderet til 33,6 %. Især rurale områder havde store andele af fattige, blandt andet på grund af den nævnte tørkeperiode.¹³⁹

5.3 Fødevarer- og sundhedsrisikabelhed

Syriens befolkning har generelt lidt enormt under konflikten. Som tidligere nævnt er millioner af mennesker internt fordrevet eller flygtet ud af landet, og manglende adgang til sundhedspleje og lægemidler har ført til en katastrofal helbreds-mæssig situation flere steder i landet, hvilket blandt andet har medført det store fald i den gennemsnitlige levealder. Konflikten og kamphandlingerne har ligeledes medført stor fødevarer- og ernæringsrisikabelhed, og adgang til fødevarer og ernæring er et problem i store dele af landet. I nogle områder er der kun ernæringsmæssige dårlige fødevarer tilstede, mens fødevarer i andre områder stort set ikke er tilgængelige.¹⁴⁰ Den del af befolkningen der lever i ekstrem fattigdom har svært ved at skaffe basale fødevarer og produkter til at overleve. 20 % af befolkningen vurderes at leve i en helt ekstrem fattigdom, hvor det er særdeles svært at skaffe fødevarer til at overleve, og hvor dødsfald grundet underernæring og sult ikke er unormale.¹⁴¹ Disse områder findes især i isolerede og belejrede områder.

---

(134) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

(135) Haddad 2011

(136) al-Miqdad 2007: 20

(137) SCPR 2014: 5

(138) <http://www.nytimes.com/2014/06/12/world/middleeast/the-militants-moving-in-on-syria-and-iraq.html?hp&r=1>

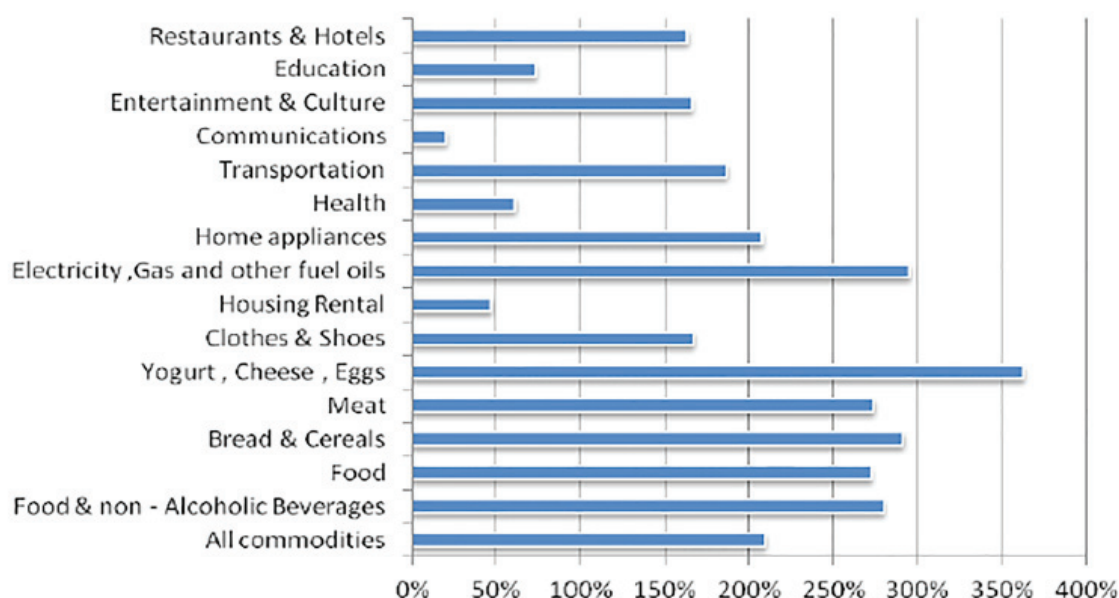
(139) Sara 2011: 7

(140) www.worldbank.org/en/country/syria/overview

(141) SCPR 2014: 5

Fødevareusikkerhed er blandt andet øget grundet klimaet i Syrien i årene op til konflikten udbrud. Syrien oplevede fra 2006 til 2011 den værste tørkeperiode i landets historie. Tørken medførte, at 60 % af landet blev ramt af ørkendannelse, og 80 % af landets kvæg havde i 2009 mistet livet på grund af dette.¹⁴² Syrien nåede ikke, efter de fem års tørkeperiode, at komme på fode igen, inden konflikten brød ud, hvilket har været medvirkende til at forværre fødevaresituationen i landet, og i høj grad har haft konsekvenser for landets landbrugssektor. Konflikten har blandt andet ødelagt kapaciteten for kunstvanding og landbrugsudstyr, samt forårsaget strømsvigt og gjort det usikkert for befolkningen at arbejde i marken. Stigende priser på gødning og elektricitet samt mangel på foderstof, usikre græsningsarealer, og begrænset adgang til markeder forværrer produktionen yderligere. Desuden har plyndring af husdyr og fødevarer fra parterne i krigen haft katastrofal indvirkning på husdyrproduktionen, og derved levevilkårene for landlebefolkningen, der er afhængige af at kunne producere deres egne fødevarer.

Foruden fødevareproduktionen er produktionen af helt basale og livsnødvendige varer også faldet, hvilket har ført til store prisstigninger. I forhold til marts 2011 hvor konflikten brød ud, er priserne gennemsnitligt steget med 178,7 %, og især fødevarer, elektricitet, og brændstof har trukket gennemsnittet op. Madpriserne er steget med ca. 275 %, hvor f.eks. yoghurt, ost, og æg har set en stigning på 360 %. Andre livsnødvendige varer såsom elektricitet, gas, og brændstof er steget med næsten 300 %.¹⁴³ Figuren herunder viser den procentvise prisstigning af de vigtigste varer frem til august 2013, og tal indikerer, at de fortsat vil stige. Priserne skal ses i forhold til, at de ofte er meget højere i konflikto mråder. Internationale organisationer og NGO'er står derfor over for en stor opgave med at sikre, at de hårdest ramte og fattigste dele af befolkningen har adgang til basale varer.

Procentvis stigning af CPI i hovedkategorier (marts 2011 til august 2013)

Copyright © 2014 Syrian Centre for Policy Research (SCPR), Damascus – Syria

(142) www.u-landsnyt.dk/nyhed/10-06-14/nyt-studie-klimaforandringer-v-sentlig-rsag-til-sy

(143) SCPR 2014: 27

I begyndelsen af 2014 ydede FN's World Food Programme (WFP) fødevareassistance til 4 millioner mennesker i Syrien og til 1,5 millioner syriske flygtninge i nabolandene. Ifølge WFP koster det ca. 41 millioner dollars om ugen at sikre den syriske befolkning adgang til fødevarer.¹⁴⁴ På grund af situationen i landet er flere områder i Syrien utilgængelige for nødhjælpsorganisationer. WFP arbejder på at få adgang til de belejrede områder, men mener, at der er en chance for, at områderne vil forblive utilgængelige, så længe konflikten fortsætter. De store flytningestrømme og det at millioner af syrere har måttet flygte fra deres hjem for at undgå konflikten, er ligeledes stærkt medvirkende til at forværre fødevareusikkerheden i landet.¹⁴⁵

Selvom Syrien overordnet set har oplevet vejrmæssigt gode år for landbruget under konflikten, frygter WFP, at en ny tørkeperiode vil ramme Syrien og koste yderligere tusinder livet. I midten af 2014 var der, siden september 2013, kun faldet halvdelen af den normale nedbørsmængde, hvilket vil have stor indflydelse på dyrkelse af afgrøder og deraf følgende dårlig høst. Hyrdernes dyrebesætninger, som er afhængige af adgang til vand og græsningsområder, vil ligeledes lide under en eventuel kommende tørkeperiode. Borgerkrigen og tørken i landet øger presset på landets landbrugssektor, og udbyttet af afgrøder forventes i nogle områder at blive lige så lavt som under tørkeperioden i 2008. Eksempelvis forventes Syriens hvedeproduktion i 2014 at blive ca. 2 millioner tons, hvilket er rekordlavt. Landets forbrug af hvede var i 2013 ca. 5 millioner tons, og behovet for at importere fødevarer øges derfor markant. En konsekvens af dette er endvidere, at fødevarepriserne i landet vil stige endnu mere og forværre den i forvejen store fødevareusikkerhed. Ifølge WFP vil det lave produktionsniveau i landbrugssektoren, på grund af konflikten, blive en permanent tilstand, som ikke vil ændre sig så længe borgerkrigen finder sted.¹⁴⁶

De sidste 10 års vandkrise i Syrien, som blandt andet skyldes landbrugssektorens ineffektive vandingsystemer kombineret med den forømtalte tørkeperiode, har stærkt forværret befolkningens adgang til vand. Syriens vandressourcer og befolkningens adgang til vand er endvidere blevet yderligere begrænset under konflikten. Eksempelvis blev en stor rørledning, som forsynede Aleppo med vand, skadet under kamphandlinger i 2012. Dette har medført alvorlig mangel på drikkevand for byens 3 millioner indbyggere.¹⁴⁷ Da det syriske vandforsyningsnetværk er meget integreret, kan enkelte hændelser have indvirkning på store geografiske områder.¹⁴⁸

Den forringede adgang til vand, fejlslagent landbrug og den følgende forværede økonomi er vigtige aspekter i den nuværende konflikt. Mangel på vand, og de konsekvenser dette havde for landbrugssektoren, førte efter tørkeperioden til, at en stor del af befolkningen migrerede fra landområderne til byerne. Dette medførte stor arbejdsløshed i byerne, stor fødevareusikkerhed, økonomiske forringelser og i kølvandet på dette, sociale uroligheder og utilfredshed blandt befolkningen.¹⁴⁹ Disse faktorer har derfor været en af drivkræfterne bag de uroligheder, der initierede oprøret i 2011.

---

(144) <https://www.wfp.org/news/news-release/cross-border-convoy-moves-urgently-needed-food-aid-northeast-syria-access-constrai>

(145) <http://da.wfp.org/news/news-release/frygten-konsekvenserne-af-t%C3%B8rke-stiger-i-syrien> & <http://da.wfp.org/content/krisen-i-syrien-0>

(146) <http://da.wfp.org/news/news-release/frygten-konsekvenserne-af-t%C3%B8rke-stiger-i-syrien>

(147) <http://www2.worldwater.org/conflict/list/>

(148) ACAPS 2014a: 2

(149) www.u-landsnyt.dk/nyhed/10-06-14/nyt-studie-klimaforandringer-v-sentlig-rsag-til-sy

Situationen i landet og den i forvejen forværrede adgang til vand og fødevarer, er med til at øge risikoen for konflikter over adgang til ressourcer, og dermed risiko for stridigheder mellem de forskellige befolknings- og oprørsgrupper.¹⁵⁰

5.4 Fordeling af landets økonomiske ressourcer

Udover religiøse og etniske forskelle gør en udpræget klassestruktur sig gældende i det syriske samfund, og danner grobund for konflikt blandt befolkningen. Klasseforskellene er store, og der er stor ulighed mellem de forskellige befolkningsgrupper. En betragtelig del af landets rigdomme er samlet hos en lille del af befolkningen, mens mange lever i fattigdom. Dette er kun blevet mere markant efter konfliktens udbrud.

Før konflikten havde præsident Bashar al-Assad forsøgt at liberalisere økonomien ved bl.a. at udvide den private sektor og fremme udenlandske investeringer. Subsidier rettet mod landbrugs- og oliesektoren blev reduceret eller fjernet, hvilket gik mest ud over den almene syriske borger, der mærkede prisstigninger på basale varer såsom mad og elektricitet. Små og mellemstore virksomheder og butikker fik svært ved at konkurrere mod billige producerede varer fra udlandet, som strømmede ind i Syrien grundet en ophævelse af diverse tariffier/skatter. Denne liberalisering af samfundet gavnede, på grund af korruption, kun den øverste middelklasse og eliten. Præsidenten formåede dermed at fremmedgøre store dele af befolkningen, mens få udvalgte familier konsoliderede deres magt og samtidig tjente formuer.¹⁵¹

Udover Assad-familien udgøres eliten primært af Shalish og Makhlof familierne, samt ca. 10 andre familier, der er knyttet til Assad-familien.¹⁵² Blandt disse familier indtager en lille gruppe primært positioner indenfor forretningsverdenen, det politiske system samt i militærets top. Disse få betroede mænd, 10-15 personer, menes at kontrollere 60-70 % af alle værdier i Syrien.¹⁵³ For eksempel styrede Rami Makhlof, præsidentens fætter, store dele af blandt andet kommunikationssektoren, banksektoren, olie- og gassektoren. Et år efter konfliktens udbrud vurderedes han til at være den rigeste mand i Syrien med en formue på over 5 milliarder amerikanske dollars.¹⁵⁴ Overklassen i landet består alt-overvejende af højtrangerende alawitter i centraladministrationen, af officerer og jordejere, hvoraf mange er sunnimuslimer, og af forretningsmænd.

Middelklassen er typisk sammensat af alawi- og sunni-embedsmænd, butiksejere og selvstændige, inklusiv mange selvstændige landmænd. Endelig udgøres underklassen af arbejdere og bønder, som ikke ejer deres jord, og ansatte i lavere stillinger.

(150) Ibid

(151) Hinnebusch 2012

(152) Borshchevskaya 2010: 44

(153) <http://www.businessinsider.com/syrian-president-bashar-al-assad-may-have-15-billion-in-assets-around-the-world-2012-7>

(154) <http://security.blogs.cnn.com/2012/03/07/meet-syrias-wealthiest-and-most-elusive-man/>

5.5 Formel økonomi

Den formelle økonomi dækker, som nævnt, over de lovlige økonomiske interaktioner i samfundet som reguleres, beskattes og overvåges af staten.

Før konflikten oplevede den syriske økonomi vækst, da Bashar al-Assad blev præsident i 2000 og begyndte at indføre økonomiske reformer. Den øgede liberalisering drog især banksektoren og resten af den finansielle sektor nytte af, blandt andet da der blev åbnet op for internationale investorer. Disse reformer blev indført for at gøre op med mange års afhængighed af særlig to sektorer i landet; olie og landbrug, som i mange år tilsammen udgjorde omkring 50 % af landets samlede BNP.¹⁵⁵ Reformerne mindskede afhængigheden af disse sektorer, men de udgjorde stadig en stor andel af landets BNP. Sammenlagt beskæftigede disse to sektorer tilsammen 33 % af arbejdsstyrken i 2008.¹⁵⁶

Borgerkrigen har haft store konsekvenser for Syriens formelle økonomi. Det internationale samfund har indført stribesvis af økonomiske sanktioner overfor Syrien, og sammen med urolighederne har det ført til negativ vækst, øget arbejdsløshed og mindre eksport. Syriens økonomi er, på trods af de nævnte reformer, stadig primært statsstyret, hvilket har medført, at al-Assad regimet efter borgerkrigens udbrud igen har strammet grebet om landets industri.

5.5.1 Syriens vigtigste sektorer

Grundet konflikten er officielle tal omkring Syriens økonomi svært tilgængelige. Vigtige sektorer kan være hovedsageligt placeret i regioner eller byer, hvor oppositionen, når den overtager disse områder, desuden overtager kontrollen over produktionsapparatet. I disse tilfælde vil de overgå til at være en del af den uformelle økonomi, hvor staten ingen indflydelse har på hverken regulering, beskatning eller overvågning.

Nedenfor vil de primære industrier, deres historiske betydning samt konfliktens indflydelse på disse blive behandlet.

5.5.1.1 Landbrug

Landbrug har historisk set udgjort en stor del af den syriske økonomi. I de seneste år før konflikten bidrog landbruget med 18 % af BNP, mens den beskæftigede 17 % af befolkningen. Før konflikten boede ca. 46 % af befolkning på landet, og ca. 80 % af denne var afhængige af landbruget for at overleve.¹⁵⁷

I landbrugssektoren er planteproduktionen den vigtigste og står for omkring 70 % af denne sektors økonomi. De sidste 30 % er udgjort af dyreproduktion. Af de forskellige planteprodukter dyrket i Syrien, er især hvede og byg de primære afgrøder. Derudover dyrkes desuden kikærter, bomuld, sukker, oliven, æbler, tomater, vindruer, meloner, og citrus. Nogle af disse fødevarer kræver kunstvanding og er derfor afhængige af vandnetværket, mens andre, f.eks. oliven, kan overleve på naturlig (regn-)vanding. Flere af disse afgrøder bliver dyrket i specifikke områder og regioner, og derfor vil produktionen af de enkelte afgrøder være afhængige af, hvor kamphandlinger bevæger sig hen.¹⁵⁸ For eksempel bli-

---

(155) <http://www.worldbank.org/en/country/syria/overview>

(156) ACAPS 2013: 5

(157) WFP 2013b: 9

(158) SCPR 2014: 11

ver 75 % af hvedeproduktionen, der udgør hele 36,6 % af den samlede planteproduktion, produceret i Al-Hasakeh regionen, også kaldet Syriens brødkammer, som ligger i det yderste nordøstlige hjørne af Syrien, som på nuværende tidspunkt hovedsageligt er kontrolleret af kurdiske oprørsgrupper.¹⁵⁹

Af dyreproduktionen udgør får-, fjerkræ- og kvægproduktionen den overvejende del. Produktion af disse findes fortrinsvis i de vestlige, nord- og nordøstlige dele af landet. Ligesom planteproduktionen er dyreproduktionen hårdt ramt af konflikten, hvor plyndring, smugling, og formindsket adgang til markeder begrænser den samlede produktion betydeligt.

5.5.1.2 Industri

Syriens industri består blandt andet af olie og gas, minedrift, byggeri og produktionsvirksomheder.

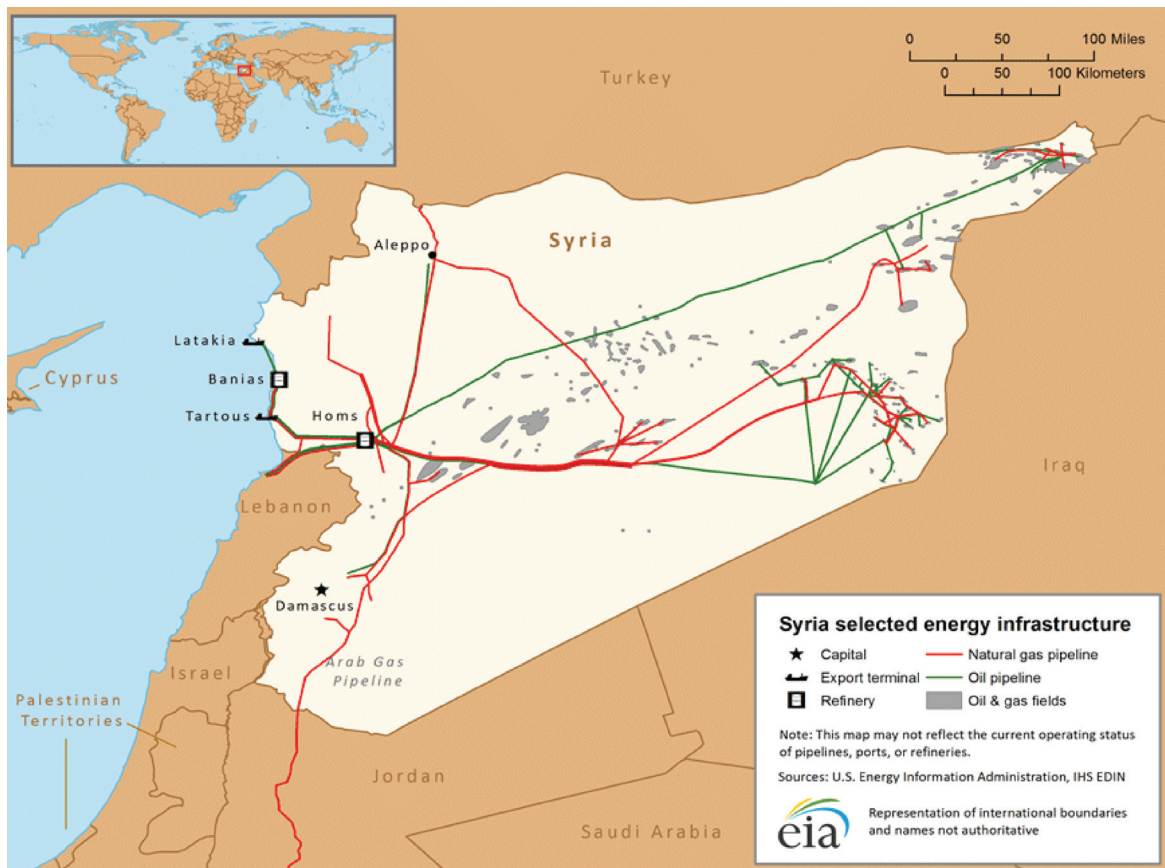
Olie- og gasindustrien har, ligesom landbrugssektoren, historisk set udgjort en stor del af den syriske økonomi. Syrien er ikke globalt set en stor spiller på markedet (under 1 % af det globale output). Før konflikten var Europa den største aftager af råolie fra Syrien, og over 99 % af Syriens produktion blev eksporteret hertil.¹⁶⁰ Sanktioner indført af EU efter konflikten udbrud har derfor næsten helt stoppet den syriske eksport. EU vedtog i april 2013 at genoptage importen af olie fra Syrien, dog kun fra oppositionskontrollerede områder.

Udvinding af olie og naturgas finder primært sted i de centrale og østlige dele af landet (se figur på næste side). Da disse områder på nuværende tidspunkt er kontrolleret af forskellige oppositionsgrupper er størstedelen af udvindingen og produktionen af olie i højere grad en del af den uformelle økonomi. Kampe om disse olie- og gasfelter finder sted ikke kun mellem oprørsgrupper og regimestyrker, men ofte også mellem de forskellige oprørsgrupper. Manglen på olie i Syrien betyder, at det er meget lukrativt at have kontrollen over oliefelter, hvilket også medfører, at der ofte finder sabotage og angreb sted i de områder. Betydningen af den syriske olieøkonomi reflekteres blandt andet i, at der er indikationer på, at oprørsgrupper som IS sælger olie tilbage til regimet i bytte for penge eller som led i aftaler om, at regimet ikke angriber dem.¹⁶¹

(159) ACAPS 2013: 4

(160) <http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=sy>

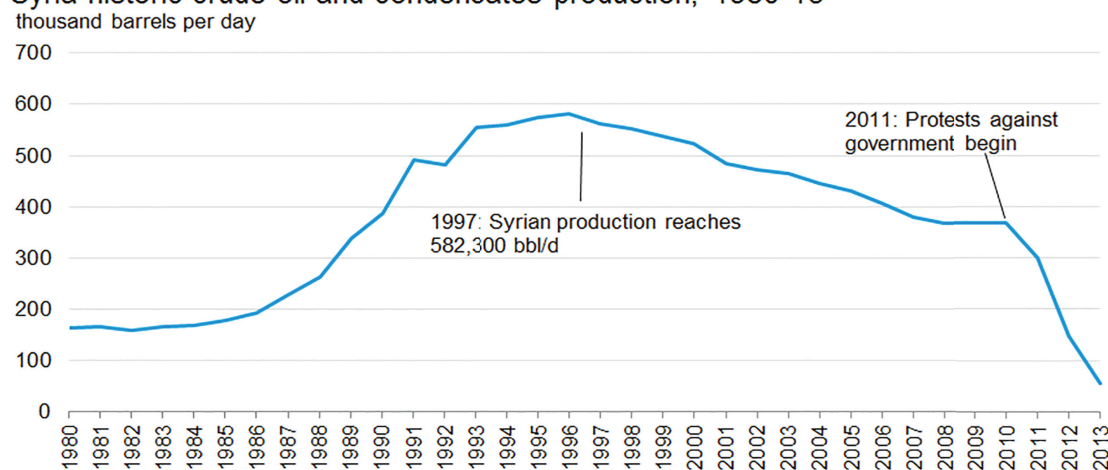
(161) <http://www.nytimes.com/2014/01/29/world/middleeast/rebels-in-syria-claim-control-of-resources.html>

Kilde: US Energy Information Administration: <http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=sy>

Produktionen af olie har været hårdt ramt af konflikten, og selvom Iran og Irak har indgået aftaler om at eksportere olie til Syrien, er der stadig store mangler på især fyringsolie og brændstof til befolkningen. Sanktionerne har resulteret i, at mange, især internationale olievirksomheder har stoppet deres operationer i landet, så der hverken udvindes eller bearbejdes råolie. Mellem 2008 og 2010 producerede Syrien i gennemsnit over 400.000 tønder olie om dagen, hvor det i januar 2014 var nede på under 25.000 tønder.

Syria historic crude oil and condensates production, 1980-13

Source: U.S. Energy Information Administration, *International Energy Statistics and Short-Term Energy Outlook*

Gasproduktionen har ikke været påvirket i samme grad som olieproduktionen, da der har været en implicit aftale og interesse fra alle parter om at opretholde produktionen af elektricitet.¹⁶²

Syriens produktionssektor (tekstil, madprodukter osv.) havde i mange år frem til 1990'erne været primært statsstyret, indtil liberaliseringen af markedet åbnede op for private investorer og producenter. Især tekstilindustrien blev hårdt ramt af denne liberalisering, da den ikke kunne konkurrere med billige udenlandske varer. Mange af disse industrier har været placeret i store industribyer som Homs, Hama, Aleppo, og udkants-Damaskus, der alle har oplevet hårde kampe, og manglen på elektricitet, arbejdskraft og råvarer (til for eksempel fødevarerproduktion) har yderligere begrænset produktionen.¹⁶³ Mange produktionsvirksomheder er lukket, overtaget af oprørsgrupper, eller flyttet til lande omkring Syrien.

5.5.1.3 Servicesektoren

Servicesektoren dækker over den offentlige sektor, transportsektor, finansielle sektor, og turisme. 67 % af befolkningen var ansat i disse sektorer i 2008, hvilket svarer til dobbelt så mange som landbrugssektoren og industrisektoren tilsammen.¹⁶⁴

Det offentlige, der dækker over administrationspersonale, sundhedspersonale, og forsvars- og sikkerhedspersonale, er den største arbejdsgiver i Syrien, og havde over 30 % af landets arbejdsstyrke ansat i 2009. I gennemsnit var lønningerne i denne sektor højere end i andre sektorer, og var derfor en meget attraktiv arbejdsplads. Nuværende officielle tal er ikke tilgængelige, men indtil videre er der indikationer på, at offentlige ansatte stadig modtager løn. Mange ressourcer bliver benyttet til at opretholde lønninger til især soldater og andre sikkerhedsstyrker, for at modvirke desertering til oppositionsgrupper.¹⁶⁵ I juni 2013 hævdede al-Assad lønningerne for hele den offentlige sektor.¹⁶⁶

(162) <http://carnegieendowment.org/syriaincrisis/?fa=55195>

(163) ACAPS 2013: 6

(164) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

(165) ACAPS 2013: 14

(166) <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/06/syrian-government-handles-currency-collapse.html#>

Transportsektoren har været hårdt ramt af konflikten, da der er stigning i antallet af checkpoints, manglende adgang til flere dele af landet, og ofte angreb mod konvojer, der transporterer mad og forsyninger. Kampe om vigtige ruter mellem byer, især motorvejene i den vestlige del af landet, fra Damaskus til Aleppo, har øget usikkerheden.

Den finansielle sektor stod for en stor stigning af BNP i årene op til konflikten. Konflikten har medført stribevis af sanktioner mod banker i Syrien, og sammen med manglen på strøm, internet, plyndring fra oppositionsgrupper, og flugt af ansatte, har mange banker i Syrien været nødt til at lukke. Handel i Syrien er derfor primært baseret på kontanter

Turismesektoren var på vej frem inden konflikten brød ud, og i 2010 stod den for 5 % af BNP. Fra 2000 til 2010 steg antallet af turister med gennemsnitligt 15 % om året.¹⁶⁷ Turismen i Syrien er efterfølgende næsten kollapset, og kun ganske få turister besøger stadig landet. Nogle af landets største turistattraktioner, såsom Aleppos og Damaskus' gamle bydele, ruinerne ved Palmyra, Aleppos gamle marked, og andre attraktioner på UNESCO's verdensarvsliste, er enten beskadiget eller helt ødelagte, hvilket må forventes at påvirke turismesektoren i fremtiden. Mange hoteller udlejer i stedet værelser til internt fordrevne eller familier, der har mistet deres hjem.

Ruinerne ved Palmyra, en af Syriens største turistattraktioner. Kilde: wikipedia.org

5.5.2 Eksport og import

Syriens geografiske placering har betydet, at landet længe har været et transitsted for international handel i regionen. Eksport har hovedsageligt været olie- og landbrugsprodukter (fødevarer og bom-

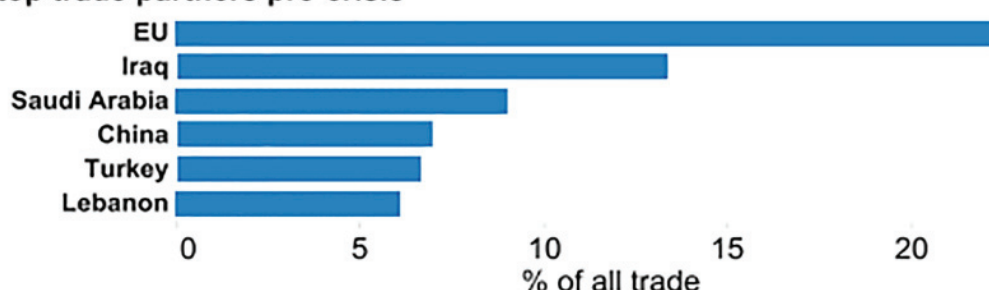
---

(167) http://www.tradearabia.com/news/ttn_181004.html

uld), sodavand, hvidevarer, og diverse kemikalier. Hovednæringsmidler som sukker, ris, majs, mælkeprodukter og kød har domineret fødevarerimporten, mens hovedsageligt petroleum, biler, og diverse metaller udgjorde resten af importen.¹⁶⁸

Syria top trade partners pre-crisis

Kilde: ACAPS, "Impact of the Conflict on Syrian Economy and Livelihoods", Syria Needs Analysis Project, with MapAction, July 2013. <http://www.mapaction.org/component/mapcat/download/2960.html?fmt=pdf>

Sanktioner fra USA, EU, og Den Arabiske Liga har medført, at eksport fra Syrien er faldet drastisk. Importen er også faldet drastisk, da efterspørgslen efter mange ikke-essentielle produkter, såsom møbler og legetøj, er næsten forsvundet, samtidig med at det generelle forbrug er faldet blandt befolkningen grundet faldende produktion og stigende priser.

I 2010 eksporterede Syrien for 11,353 milliarder amerikanske dollars, og i 2013 var dette faldet til kun 2,677 milliarder dollars. Størstedelen af eksporten i 2010 gik til Europa (hovedsageligt Italien, Tyskland, og Frankrig), mens Irak, Saudi Arabien, Kina, Jordan, Tyrkiet og Libanon også importerede mange varer fra Syrien. Sanktionerne medførte, at eksporten til de arabiske lande faldt med 52 %, mens eksporten til EU og Tyrkiet faldt med henholdsvis 93 % og 82 %.¹⁶⁹ Selvom EU har åbnet op for import af syrisk olie fra oppositionskontrollerede områder, eksporterer Syrien nu hovedsageligt til Irak og Iran. Der finder desuden en stor mængde uformel handel over grænserne til de omkringliggende lande, Tyrkiet, Jordan og Irak sted.

5.6 Uformel økonomi

Et samfunds uformelle økonomi består af de økonomiske aspekter som ikke kontrolleres, reguleres og beskattes af staten.

Den formelle syriske økonomi har været hårdt ramt af konflikten. Før konflikten vurderes den formelle økonomi til at udgøre 60 % af den samlede økonomi, mens 40 % var udgjort af den uformelle.¹⁷⁰ Nedbrydningen af den syriske stats magt, og stigende tab af territorium til oppositionsgrupper har betydet en voldsom stigning i andelen af uformel og ulovlig økonomisk aktivitet.

(168) ACAPS 2013: 20

(169) <http://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/revise-syria-humanitarian-assistance-response-plan-sharp-january>

(170) http://www.sebcsyria.org/web2008/art.php?s_keyword=informal&Image_x=0&Image_y=0&art_id=1546

I Syrien vurderes den uformelle økonomi, som nævnt, (før konflikten) til at udgøre ca. 40 % af den samlede økonomi, og ca. 30 % af den samlede arbejdsstyrke var i større eller mindre grad en del af den uformelle økonomi.¹⁷¹ 40 % af arbejderne i den uformelle økonomi var beskæftiget i landbrugssektoren, 20 % i industrien (byggeri og produktion), og de sidste 40 % i servicesektoren (f.eks. gadesælgere).¹⁷² Konflikten har fået Syriens uformelle økonomi til at eksplodere, og i slutningen af 2012 vurderedes 80 % af befolkningen til at tage del i den uformelle økonomi.¹⁷³

Arbejdere i den uformelle økonomi er oftest fattige, lavt uddannede, og mange kan hverken læse eller skrive. Dette er blandt andet grunden til, at mange arbejder i landbrugssektoren og byggebranchen, hvor der findes ufaglærte job. Mange unge, især børn, pryder gadebilledet med vejboeder hvor der sælges mad og drikke.

Det vurderes, at op mod 60 % af alle økonomiske transaktioner sker med kontanter, og at næsten 80 % af befolkningen ikke bruger formelle banktjenester.¹⁷⁴ Dette tal er steget, da mange banker som tidligere nævnt, har været nødt til at lukke.

I stedet for banktjenester benyttes et uformelt pengeoverførelsessystem kaldet "hawala" (også kendt som "hundi"), der er udbredt i Mellemøsten, Nordafrika, Sydasiens, og Afrikas Horn. Pengeoverførslerne sker ved, at penge bliver givet til en hawala-agent (hawaladar), der kontakter en anden hawaladar i det område, hvor pengene skal udbetales, og som, mod en procentdel af beløbet, udbetaler pengene til modtageren. Da disse typer overførsler oftest kan holdes skjult, da der sjældent bliver brugt elektroniske systemer, kan dette system benyttes til finansiering af illegal virksomhed. Da store dele af banksektoren er kollapsede, er systemet også blevet meget udbredt blandt den almene befolkning, blandt andet fordi det muliggør pengeoverførsler mellem områder kontrolleret af forskellige grupper.¹⁷⁵

Konflikten har medført, at nogle produkter, såsom olie, brød, og vand, er blevet meget dyre, og de er derfor blevet en stor del af den uformelle bytteøkonomi. Nødhjælp bliver også byttet mellem modtagerne, og nogle gange videresolgt, for at de kan have råd til husleje eller elektricitet.¹⁷⁶

En af forklaringerne på den store uformelle sektor i Syrien er, udover konflikten, korruptionen i landet samt regimets kontrollerende adfærd over for virksomheder.¹⁷⁷

---

(171) ILO 2010: 3

(172) Galdo 2004: 15

(173) ACAPS 2013: 5

(174) <http://www.globalsecurity.org/military/world/syria/corruption.htm>

(175) <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/07/syria-aleppo-money-transfer-office.html>

(176) WFP 2013a: 8

(177) <http://alhayat.com/OpinionsDetails/481951>

5.6.1 Korruption og smugling

Korruption i Syrien var også meget udbredt før konflikten. Ifølge Transparency International lå Syrien i 2010 på en 127. plads ud af 178 lande, på Corruption Perception Index.¹⁷⁸ I 2014 er Syrien faldet helt ned på en plads 159 ud af 175, på niveau med lande som Angola og Burundi.¹⁷⁹

Korruptionen er udpræget styret af eliten, og tilladelse til at oprette virksomheder og indgå finansielle aftaler kræver ofte betalinger til diverse embedsmænd og magtfulde forretningsmænd. Dette har besværliggjort økonomisk udvikling i Syrien, og medvirket til skabelsen af den store uformelle sektor, da mange almindelige borgere i Syrien ikke har kontakt til de "rigtige" embeds- eller forretningsmænd, og ej heller har råd til at betale den krævede bestikkelse.

Korruptionen blev forsøgt bekæmpet af al-Assad, da han kom til magten. Det forblev mest ved bekæmpelse af "petty corruption", hvilket vil sige korruption på lavere niveauer.¹⁸⁰ Dette medførte, at eliten fortsat kunne kræve og indsamle bestikkelse. Korruptioner stadig meget udbredt, og det er ikke ualmindeligt at måtte betale et mindre beløb (en "bakshish") til embedsmænd for at fremskynde den bureaukratiske proces. "Bakshish" kan oversættes til "drikkepenge", og gives ikke kun til embedsmænd men generelt til personer, der "hjælper" en. Især ved grænseovergangene til Tyrkiet, Libanon, Jordan og Irak er bestikkelse ofte nødvendigt for at bevæge sig over grænserne.

Korruptionen ved grænseovergangene har betydet, at smugling er blevet et stort foretagende. Historisk set var det ubeskattede luksusvarer, mad, husdyr og cigaretter, der blev smuglet, men narkotika blev også flittigt fragtet over grænserne. Smugling over grænserne var så udbredt, at da Hafez al-Assad gennemførte periodevis anti-smuglingskampagner, resulterede det ofte i mangel på helt basale varer i hele Syrien.¹⁸¹ I 80'erne havde cigaretproducenten Philip Morris en markedsandel på 18 % i Syrien, selvom de kun blev solgt i de omkringliggende lande.¹⁸² Det syriske militær og grænsepolitik blev, med regeringens støtte, ofte involveret i denne smugling, og kontrollerede ved nogle grænseovergange decideret handlen.¹⁸³

Grundet konflikten er menneskesmugling blevet mere udbredt. Desperate flygtninge har betydet, at syriske grænsevagter ved grænserne til Libanon og Jordan tager høje beløb for at lade dem krydse grænsen til flygtningelejrene, helt op til 1300 amerikanske dollars per person.¹⁸⁴ Oprørere og tilrejsende krigere bevæger sig derimod relativt ubesværet over grænserne. Da grænsen til Tyrkiet er næsten udelukkende kontrolleret af oprørsgrupper, vælger mange tilrejsende krigere at rejse ind i Syrien via Tyrkiet.

Generelt er alle typer af smugling øget betragteligt i forbindelse med konflikten. Årtier med ulovlig handel over grænserne til de omkringliggende lande har betydet, at store og etablerede netværk af smuglere hurtigt har kunnet udnytte konfliktens kaos til at oprette nye ruter. Olie bliver smuglet over

(178) <http://www.transparency.org/cpi2010/results>

(179) <http://www.transparency.org/cpi2014/results/>

(180) <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-12038893>

(181) Herbert 2014: 72

(182) Nakkash & Lee 2008: 327

(183) Ibid

(184) <http://www.timesofisrael.com/pay-a-hefty-bribe-or-risk-being-felled-by-assads-snipers/>

grænserne til Irak og især Tyrkiet, hvor oprørsgrupper sælger olien for at kunne finansiere deres operationer. Rørledninger på over 52 kilometer til smugling af olie mellem Syrien og Tyrkiet er blevet fundet, og er indikation på, hvor stor en industri oliesmuglingen er blevet.¹⁸⁵ Det vurderes, at værdien af olie smuglet til Tyrkiet løber op i 50 millioner amerikanske dollars om måneden.¹⁸⁶ Dette skaber spændinger i regionen, da hverken den syriske eller irakiske regering føler, at der bliver gjort nok for at forhindre smuglingen over den syrisk/tyrkiske grænse. Det er olie fra oliefelter overtaget af oprørsgrupper i Syrien og Irak, der bliver smuglet over grænsen, og som derved udgør et vigtigt økonomisk fundament for gruppernes fortsatte kamp.

5.6.2 Syriens krigsøkonomi

Syriens samlede økonomi (formel og uformel) kan på nuværende tidspunkt bedst beskrives som en krigsøkonomi. For den formelle økonomi ser man, at langt størstedelen af ressourcer bliver fordelt for bedst at kunne understøtte kapaciteten til at føre krig. For eksempel bliver penge ledt væk fra vedligeholdelse af infrastruktur og nybyggeri, til i stedet at aflønne soldater og til indkøb af krigsmateriel.

Dette gælder også for den del af den uformelle sektor, som kontrolleres af oprørsgrupper, hvor ressourcer udvindes, anvendes, og sælges for at understøtte deres egen kapacitet til at føre krig. Krigsøkonomien har ligeledes skabt en vigtig indtægtskilde for mange civile, der ellers ikke vil kunne finde arbejde.¹⁸⁷

Plyndring, røveri, kidnapning, afpresning og smugling er ligeledes blevet en indbringende indtægtskilde for mange oprørsgrupper.¹⁸⁸ I områder hvor oprørsgrupperne har kontrollen, kan de derudover indføre beskatning af personer og virksomheder, samt kræve beskyttelsespenge og handelsgebyrer ved checkpoints og grænseovergange. På denne måde kan de bestemme priserne på forskellige varer inden for de områder de kontrollerer.

Krigsøkonomien har negativ indflydelse på konflikten, da indtægter til oprørsgrupper og mange civile afhænger af, at konflikten fortsætter. Mange oprørsgrupper er gået fra at bekæmpe regimet, til udelukkende at overtage grænseovergange og beskatte andre grupper, der smugler olie over grænsen. De økonomiske forandringer krigen har medført påvirker hele konfliktens dynamik. Et eksempel er et storstilet angreb på en syrisk militærbase i Idlib provinsen, der blev trukket ud i over et halvt år, blandt andet fordi lederen af oprørsstyrkerne modtog penge og våben fra udenlandske støtter så længe kampene fortsatte. Derudover modtog gruppen også penge fra det syriske regime i bytte for, at de kunne forsyne deres soldater på basen.¹⁸⁹

---

(185) <http://www.hurriyetdailynews.com/turkey-seizes-and-destroys-52-kilometer-smuggled-fuel-pipe-at-syrian-border.aspx?pageID=238&nID=68650&NewsCatID=348>

(186) <http://carnegieendowment.org/syriaincrisis/?fa=55195>

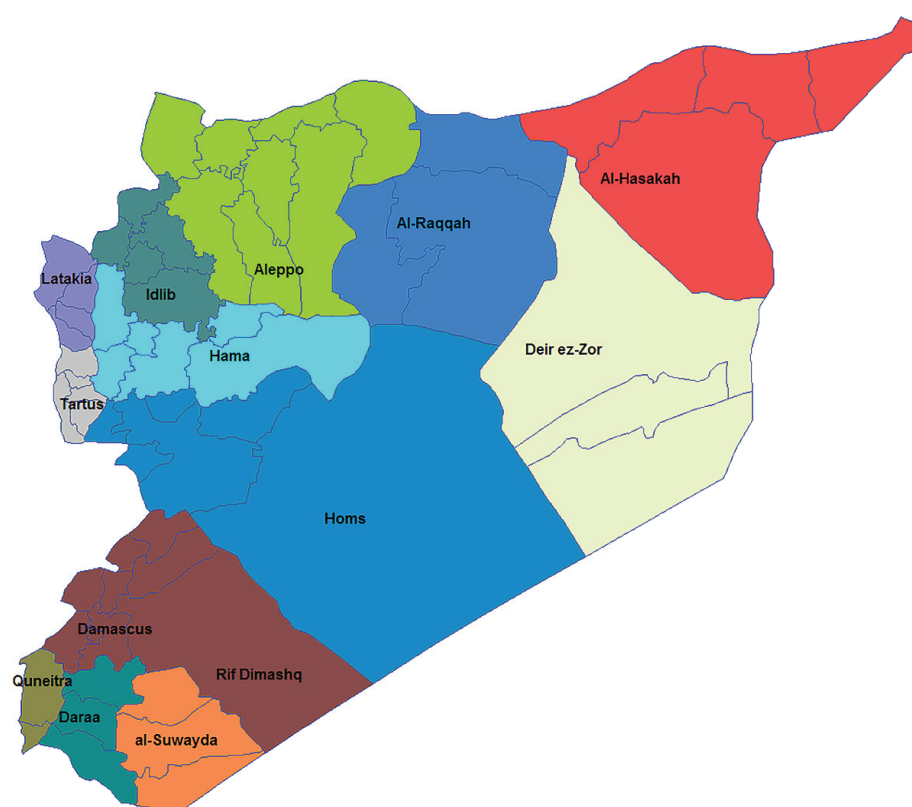
(187) The World Bank 2011: 151

(188) Yazigi 2014: 4

(189) <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/10485970/Syria-dispatch-from-band-of-brothers-to-princes-of-war.html>

5.6.3 Kampen om olien

Da den vigtigste naturressource i konflikten, olie, hovedsageligt findes i de nordlige og østlige dele af landet, er det også der, at mange kampe finder sted. Især i den nordlige provins Al-Hasakeh (farvet i rød) er der ofte kampe mellem forskellige oprørsgrupper grundet den store olieproduktion i regionen.

Kort over provinser i Syrien. Colourbox.dk

I Deir ez-Zour og Ar-Raqqa provinserne, henholdsvis syd og sydvest for Al-Hasakeh, findes der flere store oliefelter, og provinserne er også frodige grundet placeringen langs floden Eufrat. Disse områder har derfor set mange voldsomme kampe mellem oprørsgrupper, den syriske hær og forskellige stammer og krigsherrer. Især Jabhat al-Nusra og ISIL kæmper hårdt om kontrollen af oliefelterne i den østlige del af landet. Kontrollen af disse områder fluktuerer meget, men på nuværende tidspunkt kontrolleres begge provinser hovedsageligt af ISIL i samarbejde med flere lokale- og stammemilitser.¹⁹⁰ Mange lokale militser kontrollerer de enkelte oliefelter i provinserne, og indgår samarbejde med oprørsgrupper om f.eks. at stå for udvindingen af olie eller beskyttelsen af anlæg. Derved har disse militser tjent mange penge på konflikten, og gjort mere eller mindre ubetydelige stammerledere til store krigsherrer.¹⁹¹ ISIL hårdhændede behandling af lokalbefolkningen betyder også, at mange

(190) O'leary and Heras 2013

(191) <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/10485970/Syria-dispatch-from-band-of-brothers-to-princes-of-war.html>

andre lokale militser i områderne vælger at kæmpe imod ISIL, ofte i samarbejde med FSA, al-Nusra, og andre oprørsgrupper.¹⁹²

5.7 Sammenfatning

Den økonomiske dimension har behandlet elementer og kulturelle mønstre, som er relevante for fordeling og udveksling af værdier i Syrien. Den uformelle økonomi udbredes og vokser som regel i svage konfliktramte stater, hvilket Syrien på nuværende tidspunkt må betegnes som. Dimensionen giver et billede af, at landets økonomi i høj grad er domineret af den igangværende borgerkrig, som blandt andet har været medvirkende til, at den uformelle økonomi i landet er steget markant. Syriens økonomi har generelt været nedadgående siden urolighederne brød ud. Landets situation, kombineret med det internationale samfunds sanktioner, har ført til øget arbejdsløshed, negativ vækst og mindre eksport. Landets kaotiske situation har påvirket både den uformelle og formelle økonomi i landet, og flere af landets distributionskanaler er stort set ikke eksisterende længere.

Som led i den omfattende uformelle økonomi er der udbredt korruption i landet med et ineffektivt bureaukrati og stor økonomisk ulighed til følge. Ganske få personer sidder på størstedelen af landets ressourcer. Korruptionen er også med til at skræmme potentielle udenlandske investorer væk, investeringer som landet har brug for, for at sikre en positiv økonomisk udvikling på længere sigt. Korruptionen påvirker alle niveauer af det syriske samfund, og er en hindring for en positiv politisk og økonomisk udvikling.

Borgerkrigen har medført, at handel med varer i den uformelle sektor er eksploderet, og bytteøkonomi er blevet langt mere udbredt. Mange tjener store summer på det sorte marked blandt andet på salg af brændstof og andre mangelvarer. Endvidere smugles fødevarer, tobak og våben ind i Syrien over grænserne fra de omkringliggende lande.

Syriens formelle økonomi er fortsat præget af statsejede virksomheder og få private foretagender med stærk tilknytning til det siddende regime. Olie og landbrug er landets to største sektorer, og står for størstedelen af Syriens BNP. Dog har borgerkrigen og tørkeperioder ført til faldende olieproduktion og lavere udbytte i landbrugssektoren. Fødevarerproduktionen i Syrien er decimeret af kamphandlinger, plyndringer og tørke, hvilket har resulteret i en produktion langt under det nødvendige for at brødføde landets indbyggere.

Udover korruption er Syrien i høj grad præget af nepotisme og personlige relationer, kaldet *wasta*, har stor betydning for befolkningens liv og hverdag. Juridiske systemer er ligeledes underlagt personlige relationer, og disse relationer kan være afgørende for, hvilken behandling forskellige individer bliver udsat for ved en given instans..

Syrien er præget af store økonomiske klasseforskelle, og uligheden blandt befolkningsgrupperne er stor. Arbejdsløsheden i landet har i mange år været relativ lav, men det store antal irakiske flygtninge, og urolighederne i landet, har medvirket til, at arbejdsløsheden er steget markant.

---

(192) <http://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2014/04/19/Syria-s-Deir-al-Zour-tribes-prepare-to-fight-ISIL-.html>

Økonomien i Syrien kan på nuværende tidspunkt bedst betegnes som en krigsøkonomi, og dette gælder for både den formelle og uformelle økonomi. De fleste ressourcer i landet bliver omdirigeret til at opretholde krigsindsatsen hos både regeringsstyrker og oprørsgrupper. Desuden opstår mange indbringende aktiviteter netop på grund af konflikten, såsom kidnapninger, afpresning, plyndring, smugling, osv.

De enorme summer der bliver genereret af forskellige militser, kan gøre det vanskeligt at centralisere økonomien igen efter konflikten.. Dette skyldes den store "balkanisering" og decentralisering af økonomien, hvor økonomier i enkelte regioner/områder/byer er afskåret og styret af oprørsgrupper.

Syriens økonomi er også præget af de omkringliggende landes ustabile situationer, der blandt andet er opstået på grund af konflikten. De enorme flygtningestrømme til Jordan og Libanon lægger pres på disse landes økonomier, og giver dem problemer med at følge med. Fremkomsten af en økonomi der kan skabe arbejde til de mange flygtninge, når de en dag vender tilbage, vil være en stor udfordring.

Konflikten har været dyr for Syrien i både menneskelige og økonomiske termer. Samtlige sektorer er hårdt ramt, og den samlede produktion er faldet til en brøkdel af, hvad den var før konflikten udbrød. Sanktioner, flugt og tab af arbejdskraft, fysisk ødelæggelse af infrastruktur og virksomheder, sammenkoblet med fremkomsten af en krigsøkonomi vil betyde, at der vil være store økonomiske udfordringer i Syrien i mange år frem. Ødelæggelsen af skoler og uddannelsesinstitutioner vil give store udfordringer, og vil afspejle sig i den fremadrettede økonomiske værdi af arbejdskraften.

Den økonomiske dimension er i høj grad præget af landets ustabile situation. Elementer og kulturelle mønstre, som er relevante for fordeling og udveksling af varer er kraftigt påvirket og ændret. Ud fra et økonomisk perspektiv synes der at være følgende konfliktdynamikker i Syrien:

- Fødevareusikkerhed (tørke, sult, vandforsyning, produktion)
- Kamp om ressourcer, især olie
- Smugling
- Korruption
- Udenlandsk økonomisk støtte

6. Den sociale dimension

6.1 Introduktion

I dette afsnit behandles den sociale dimension. Den sociale dimension behandler et områdes sociale hierarki og strukturer. Alle samfund har deres særlige sociale struktur, der bestemmer, hvilke roller individet spiller i samfundet. Derudover beskriver den sociale dimension de former for opførsel og handling, der kan forventes i forskellige situationer.

I de fleste samfund inddeles indbyggerne efter køn, alder, stamme eller klan, klasse, etnicitet og religiøs tilhørsforhold. Et individ kan tilhøre en eller flere af disse sociale grupperinger samtidig. Samspillet mellem de sociale grupperinger i samfundet er vigtig grundlæggende viden, da sociale forskelle ofte kan lede til spændinger og konflikter. Forståelsen af et samfunds sociale strukturer giver indsigt i den særlige sociale dynamik, der er i spil i området og i, hvilke sociale grupper der kan betragtes som venligt henholdsvis fjendtligt stemte over for specifikke tiltag.

Viden om, hvilken vægt der bliver lagt på sociale bånd i en given kultur, er med til at give et indtryk af for eksempel, hvem der har adgang til magten. Endvidere giver viden om den sociale dimension mulighed for at vurdere, hvordan eventuelle egne tiltag vil påvirke et givent område.

Der findes mange typer af sociale strukturer som organiserer måden, hvorpå individer i en kulturel gruppe interagerer. Sociale strukturer inkluderer sociale lag, familiemæssige strukturer, religiøse strukturer og andre sociale netværk i et samfund. Sociale strukturer er organiseret i hierarkier, som afspejler status og magt. Viden om aspekter indenfor den sociale dimension kan dermed være med til at give et indtryk af hvilke grupperinger og individer, der har adgang til magt i et samfund. Det er centralt at have kendskab til organiseringen af kulturelle og sociale grupper for at forstå magtforholdet mellem disse.¹⁹³ Aspekter inden for den sociale dimension er grundlæggende vigtige for at opnå forståelse for konflikter og krig i et givent samfund. Viden omkring, og forståelse for, kulturelle gruppers sociale struktur optimerer den udsendtes mulighed for at navigere i et samfund, og gør en i stand til at forstå og arbejde indenfor politiske, militære, økonomiske og sociale systemer.¹⁹⁴

Det kan være udfordrende at forstå et samfunds sociale strukturer, hvis man ikke selv er socialiseret ind i kulturen. Det at forstå, tilhøre og fungere i en social gruppe sker gennem socialisering, og det er en langvarig proces at opnå forståelse for et samfunds sociale strukturer. Som ovenstående viser, er det derfor også vigtigt, at have forståelse for den kompleksitet den sociale dimension indeholder og at være åben overfor variationer i forhold til normer og værdier i en kulturel gruppe. At den udsendte har viden, samt forståelse for, et samfunds sociale strukturer er, som ovenstående indikerer, afgørende for at kunne operere effektivt.

---

(193) Salmoni & Holmes-Eber 2011: 116

(194) Ibid: 111

Nedestående beskriver den sociale dimension i forhold til det syriske samfund.

6.2 Stammestruktur

Tidligere var det en udbredt opfattelse, at stammer ikke havde den samme store sociale og politiske betydning i Syrien som i de fleste andre arabiske stater. Imidlertid har de seneste ti års udvikling, og især den nuværende borgerkrig, vist, at stammerne stadig har stor social betydning, og at denne vokser, efterhånden som den syriske stat i stigende grad har vist sig ude af stand til, og måske endog uvillig til, at løse syrernes og ikke mindst landbefolkningens problemer.¹⁹⁵

Under Assad-regimet har man forsøgt at underminere og undertrykke de syriske stammer. Deres ledere, sheikerne, er i vid udstrækning enten blevet "deporteret" til de store byer, langt væk fra deres stammefolk, eller "tvangsforflyttet" til udlandet, især til Den Arabiske Halvø, hvor de syriske stammer har tætte bånd til stammefæller i både Saudi-Arabien og Qatar.¹⁹⁶ Dette har betydet, at den traditionelle hierarkiske stammestruktur er blevet ændret til en mere horisontal struktur, hvor magten ikke længere er centreret omkring en enkelt person eller familie.¹⁹⁷ Derudover har Assad-regimets undertrykkelse medført, at der er opstået en ny samhørighed og identitet stammerne imellem, hvor man i højere grad finder fælles stolthed i sit stammetilhørsforhold.

Størstedelen af det syriske stammefolk bor på landet, hvor stammestrukturerne er mest udbredt.¹⁹⁸ Flere stammeledere har åbent erklæret sig som modstandere af regimet, hvad der har forøget deres anseelse såvel i den arabiske verden som i selve Syrien. Borgerkrigen i Syrien har muligvis været medvirkende til at forstærke stammeidentiteten i Syrien, men det er endnu ikke muligt at klart at definere selve omfanget heraf.¹⁹⁹ På landet er stammeidentificeringen stærkere end i byerne, og især medlemmer af de stammer,²⁰⁰ der har erklæret sin modstand mod regimet, har oplevet en forstærket selv-identificering med stammen, mest hos landbefolkningen, men også i byerne.²⁰¹ Aktuelt findes stammerne på begge sider i den syriske konflikt, og både regimet og dets modstandere forsøger at vinde deres støtte. De vigtigste stammer er Hadidiyin, Mawali, Sibaa og Fidaan, som primært lever i Badia, Syriens store steppeområde, i den centrale del af landet.²⁰²

6.3 Familie

Familien danner basis for det syriske samfund, og er grundlæggende for den sociale dimension. Individer i det syriske samfund er tæt forbundet med sin familie, og tilknytning til familien vægtes højt.

I Syrien fungerer den såkaldte familielovgivning sideløbende med den officielle lovgivning. Familielovgivningen bygger på sharialovgivning, og er dikterende på familieområdet og i den private sfære. Familielovgivningen gælder for hele befolkningen, også for den kristne, drusiske og jødiske del af befolkningen, som dog har ret til at følge egne religiøse bestemmelser. Der er således stor forskel på,

(195) www.guardian.co.uk/commentisfree/2012/jul/25/syria-tribal-rivalries-shape-future

(196) O'Leary & Heras 2012

(197) Ibid

(198) www.jadaliyya.com/pages/index/4383/sowing-the-seeds-of-dissent-economic-grievances-an

(199) <http://world.time.com/2012/10/10/syrias-tribes-will-rise-again-an-exiled-chief-remains-unbowed/>

(200) Feks. Baggara- og Shammar-konføderationen

(201) www.guardian.co.uk/commentisfree/2012/jul/25/syria-tribal-rivalries-shape-future

(202) Chatty 2010: 49

hvilke regler og normer der gør sig gældende i samfundet og i den private sfære.²⁰³ Dog er der nogle generelle strukturer som er gennemgående i forhold til den familiemæssige institution.

Familiens ære har stor betydning, og et individ vil som regel aldrig vanære, eller bringe skam over, sin familie.²⁰⁴ Familien er i nogen grad opbygget efter køn og alder, hvilket også er med til at definere individers rolle og position inden for familien. Man har generelt stor ansvarsfølelse over for sin familie, og de enkelte familiemedlemmer bidrager til forsørgelse og sikring af familien. Det er normalt at båndene mellem familiemedlemmer er meget stærke, blandt andet mellem brødre og søstre. Det forventes af sønnerne i familien, at de beskytter deres søstre, og en kvindes bror opretholder denne position, som hendes beskytter, efter hun er blevet gift. Generelt tillægges sønnerne et stort ansvar for familien, og såfremt disse forventninger ikke indfries kan det influere på faderens ære.²⁰⁵

Det syriske samfund bygger på et patriarkat, og inden for den traditionelle familie er faderen familiens ubestridte overhoved og beslutningstager.²⁰⁶ Det forventes, at de resterende familiemedlemmer respekterer og adlyder faderen, og det tolereres ikke at beslutninger udfordres. Til gengæld forventes det, at faderen forsørger og beskytter sin familie, som ofte består af flere generationer, som lever og bor sammen.²⁰⁷ Tidligere blev mænds succes blandt andet målt ud fra familiens størrelse, og dette gør sig til en vis grad stadig gældende i dag. Ældre traditioner er generelt stadig styrende for de familiemæssige strukturer i Syrien, og værdier i forhold til eksempelvis æreskoder gør sig stadig i høj grad gældende i det syriske samfund. Det er i dag tilladt for piger og drenge at tale sammen, så længe det er i fuld offentlighed, og så længe der holdes en respektfuld afstand således, at pigens ry, og hermed hendes families ære, ikke skades.²⁰⁸

Kvinder har stor betydning inden for familien, og spiller en vigtig rolle i forhold, når der skal tages beslutninger. Det er ofte mødrene i familien, som kan modificere og påvirke de beslutninger, faderen træffer, men dog aldrig i en sådan grad at hans position som familiens overhoved udfordres. Sådanne diskussioner er private og foregår bag lukkede døre, hvor andre familiemedlemmer ikke kan overheøre det. Kvinders magt og position inden for familien afhænger af deres alder. I landområder kan kvinders position også kædes sammen med, hvor mange sønner de har. Jo flere sønner en kvinde har, jo stærkere bliver hendes position. Kvindelige familiemedlemmer kaldes ofte ved navnet "mor til" hendes ældste søns navn. Dette gør sig også gældende for faderen, og vidner ligeledes om den høje position sønner ofte har.²⁰⁹

De familiemæssige strukturer i Syrien er til en vis grad blevet påvirket af de uddannelsesmæssige og økonomiske forandringer landet har oplevet. Der er modsat tidligere, især i byområderne, tendens til mindre familier end tidligere. Langt størstedelen af alle børn, både i land- og byområder, går i skole. Det forventes ikke på samme måde som tidligere, at børnene i familien arbejder, dog er familier i

---

(203) Kühlman & Harden 2005: 15

(204) Darke 2010: 8

(205) Shoup 2008: 215

(206) Ibid: 113

(207) Kühlmann & Harden 2005: 15

(208) Shoup 2008: 114-115

(209) Shoup 2008: 115

landområderne mere afhængige af, at børnene bidrager til husholdningen og hjælper med forskellige pligter.²¹⁰

6.3.1 Familien som økonomisk og socialt sikkerhedsnet

I Syrien fungerer familien som et socialt sikkerhedsnet. Hele familien bidrager til den fælles forsørgelse, mænd ved at arbejde ude og kvinder primært ved at arbejde i hjemmet. De unge har ansvar overfor de ældre og svagelige familiemedlemmer, og sætter en ære i forsørgerpligten. Familien tilvejebringer en form for social sikkerhed i mangel på et offentligt socialt og økonomisk sikringssystem. Familien træder eksempelvis til, hvis et familiemedlem ikke længere er i stand til at forsøge sig selv eller sine nærmeste, på grund af fallit, sygdom, ulykke eller andet. Det er derfor også normalt, at store familier og flere generationer bor under samme tag.

Ofte bidrager alle familiemedlemmer, både børn, forældre og bedsteforældre, til at forsørge familien. Familiens drengebørn begynder typisk at arbejde blandt andet inden for den uformelle sektor, for familie eller andet, og bidrager derved til familiens husholdning.²¹¹ Unge mænd og kvinder bliver ofte boende hos deres familier. Unge ægtepar bor sammen med mandens familie og bidrager dermed til forsørgelse af familien. Af samme grund kan der være manglende forståelse for kvinder, der ønsker at arbejde uden for hjemmet, idet dette dog er mest udtalt blandt landbefolkningen, for unge der flytter hjemmefra og forlader deres familie, og for unge, der ikke gifter sig og får børn. Dette kan forstås som et traditionsbrud, der kan bringe familiens tryghed og fremtidige sikkerhed i fare.

6.4 Ægteskab

Indgåelse af ægteskab er tæt forbundet med den familiemæssige institution. I visse regioner i Syrien er der stærke lokale traditioner forbundet med ægteskab. Disse varierer fra område til område. Syriens etniske og religiøse diversitet gør, at der findes mange skikke og traditioner, som varierer fra gruppe til gruppe. Dog forefindes nogle generelle skikke som praktiseres generelt i landet.²¹²

Traditionelt indgås ægteskab inden for den udvidede familie, og ægteskab mellem fætre og kusiner er ikke ualmindeligt. Selvom andelen er faldende, og væsentligt lavere i storbyerne end på landet, stod fætter-kusine ægteskaber i 2009 for ca. 38 % af alle ægteskaber i Syrien.²¹³ Traditionelt set har ægteskab inden for familien været udbredt, og at foretrække, blandt andet for at bibeholde den familiemæssige formue når kvinden skulle arve.

Det er almindeligt, at fædre i de respektive familier indgår aftale om et ægteskab, når børnene er små. Dette er dog ikke lige så udbredt i dag som tidligere, og traditioner omkring dette er blevet mere modificeret. Førhen, hvor ægteskaber blev arrangeret mellem familier, var det ikke unormalt, at brudeparret ikke havde mødt hinanden før brylluppet. Arrangerede ægteskaber forefindes ikke kun inden for den muslimske del af befolkningen, men også inden for de andre religiøse grupperinger i samfundet.²¹⁴

(210) Ibid: 124

(211) Øvensen 2007: 13

(212) Shoup 2008: 117-118

(213) <http://arij.net/en/family-inter-marriages-smoldering-fire-syria>

(214) Shoup 2008: 118

Normer og traditioner i forhold til indgåelse af ægteskab varierer, som nævnt, alt efter hvilken gruppe i samfundet der anskues. Dog har ægtemanden generelt forsørgerpligt, og pligt til at forsyne sin hustru med blandt andet mad og bolig. Man gifter sig som hovedregel ikke på tværs af de forskellige religiøse grupperinger, men bliver inden for egen tro i forbindelse med ægteskab. Ægteskab på tværs af religiøse grupper forekommer dog, og regler og normer i forhold til dette varierer ligeledes inden for de forskellige grupperinger. En muslimsk kvinde kan eksempelvis ikke gifte sig med en kristen mand, medmindre han konverterer til islam. Hvis ægtemanden ikke gør dette, vil kvinden blive udstødt og bringe skam over familien. Hvis en kvinde, som ikke er muslim, gifter sig med en muslimsk mand, er kvinden dårligt stillet i det syriske samfund, idet hun blandt andet ikke har ret til at arve efter sin mand.²¹⁵

Inden for Islam er ægteskabet en juridisk kontrakt mellem de involverede parter, og disse betragtes først som retmæssigt gift når begge har underskrevet en kontrakt bevidnet af andre. Praksis omkring dette kan variere. I nogle tilfælde kræver det, at bruden selv er til stede og underskriver kontrakten samtidig med, at hun skal overbevise en juridisk autoritet om, at indgåelse af ægteskabet sker på baggrund af hendes egen frie vilje. I andre tilfælde tillades det, at brudens far eller bror handler i hendes sted.²¹⁶ I den muslimske del af befolkningen er det manden, som bestemmer over kvinden i et ægteskab. Under sharialoven, som er gældende ved ægteskab og skilsmisse, er det normalt også væsentlig lettere for manden at opnå skilsmisse. En mand kan skilles fra sin hustru ved at sige "du er skilt" til hende tre gange. Skilsmisse kan medføre nogle store økonomiske og sociale udfordringer for den kvindelige del af befolkningen.²¹⁷ I Syrien er det dog sådan, at gommen og hans familie skal betale en meget høj medgift til bruden, som kan løbe op i flere års indtægter, og der indgås en kontrakt om, at en del af medgiften kun udbetales i tilfælde af skilsmisse. Medgiften er en del af det at indgå ægteskab og består af to dele. Udover den del som tilbageholdes og udbetales ved skilsmisse, betales den anden del til bruden og hendes familie med det samme ved indgåelse af ægteskab. Medgiften overtages ofte af brudens familie, selvom det reelt set er brudens personlige ejendom.²¹⁸ Det forventes, at kvinden er jomfru, når hun indgår ægteskab, og hvis dette ikke er tilfældet kan ægteskabet afbrydes, og det vil bringe vanære og skam over brudens familie.²¹⁹

Flerkoneri, polygami, er ikke velset af den syriske stat, men tilladt blandt nogle befolkningsgrupper i Syrien. Polygami er dog ikke ligeså udbredt som tidligere, og udviklingen går generelt imod flerkoneri. Der blev i 1975 lavet en lovrevision, som blandt andet foreskriver, at en mand kun må gifte sig med en ny kone, hvis hans anden kone ikke opfylder sine ægteskabelige forpligtigelser, som eksempelvis kan være, at hun ikke har født nogen sønner. Den drusiske del af befolkningen tillader ikke flerkoneri, og kvinder har i denne gruppe generelt større offentlig betydning end i andre grupper.²²⁰ Tvangsægteskaber er udbredt i Syrien på trods af, at dette er forbudt. Dog er det vigtigt at skelne mellem arrangerede ægteskaber og tvangsægteskaber. Det er, som nævnt, almindeligt, at ægteskaber arrangeres af fædre fra to familier, når børnene er små, og det opfattes ikke nødvendigvis som tvang, men anses af mange for at være normen.²²¹

---

(215) Kühlmann & Harden 2005: 30-33

(216) Shoup 2008: 118-119

(217) Kühlmann & Harden 2005: 22-24

(218) Kühlmann & Harden 2005: 22-24

(219) Shoup 2008: 120

(220) Kühlmann & Harden 2005: 22-24

(221) Ibid: 26-27

Det er almindeligt at blive gift meget ung. Officielt er ægteskabsalderen for piger 18 år, men der kan, ved en shariadomstol, gives tilladelse til at indgå ægteskab tidligere, hvis en pige er kønsmoden. Medgiften er medvirkende til, at reglerne for ægteskab ikke altid overholdes, da en datters medgift kan være en vigtig indtægtskilde for mange syriske familier.²²² Efter en kvinde er blevet gift, bliver hun pligtmæssigt overført til sin svigerfamilie, og forventes herefter at stå for de huslige pligter. Hvis kvinden kommer fra en landbrugsfamilie, arbejder hun på familiens jord, indtil hun bliver gift, hvorefter hun er forpligtiget til at arbejde på sin svigerfamilies jord.²²³

Grundet konflikten bliver nogle piger nu gift i en meget tidligere alder, hvilket især finder sted i flygtningelejrene i Jordan, Tyrkiet og blandt de syriske flygtninge i Libanon.

6.5 Køn og alder

Køn er en af de vigtigste faktorer i Syrien, hvad angår social status. Adskillelse af kønnene forekommer i en vis udstrækning, selvom det ikke er så tydeligt som i andre arabiske stater. Regeringen i Syrien har bestræbt sig på at forbedre kvinders position og rettigheder i samfundet. Den syriske grundlov sikrer i princippet lige mulighed for mænd og kvinder, og foreskriver, at kvinder har ret til at deltage i det politiske, økonomiske og samfundsmæssige liv. Professioner, som tidligere var forbeholdt mænd, er i dag blevet mere åben for kvinder, og kvinder er i dag ansat i parlamentet, militæret og politiet. På trods af dette er traditionelle konservative forestillinger i forhold til køn stadig forholdsvis udbredt i det syriske samfund, og familielovgivningen gør, at der i praksis er stor forskel på, hvilke muligheder mænd og kvinder reelt har. Selvom kvinder i Syrien generelt har samme rettigheder som mænd i forhold til uddannelse og job, er mange underlagt familiemæssige begrænsninger og restriktioner.²²⁴ Der er stor forskel på, hvilken social status mænd og kvinder har, og på hvilke rettigheder og muligheder, henholdsvis den mandlige og kvindelige del af befolkningen har. Køn er med til at foreskrive arbejdsopgaver, roller og positioner både inden for familien og i samfundet. Der er dog, især i forhold til køn, også stor forskel på, hvilke regler og normer der gør sig gældende i samfundet og inden for familien i den private sfære.

Kvinder har i princippet samme rettigheder som mænd i det offentlige rum. I den private sfære, som er påvirket af familielovgivningen, er det ikke tilfældet. En kvinde kan derfor godt have en høj stilling som eksempelvis højesteretsdommer, men hun kan ikke gifte sig uden sin fars tilladelse. Kvinder må ikke færdes i det offentlige rum uden tilladelse eller uden ledsagelse af et mandligt familiemedlem. Kvinder er ifølge sharia-lovgivningen ikke en selvstændig juridisk enhed, og der er derfor altid et mandligt familiemedlem, som er ansvarlig for en kvinde. Det er generelt utænkeligt, at kvinder kan leve uden mandlig beskyttelse. Det er derfor heller ikke ualmindeligt, at selv højtuddannede kvinder bor hjemme hos deres forældre, hvis de ikke er gift.²²⁵ De religiøse regler og normer, som er en stor del af det syriske samfund, er svære at få til at passe sammen med, og til tider modstridende med, den officielle ligestilling.

Den kvindelige del af befolkningen er, på trods af dette, godt repræsenteret i det offentlige rum, herunder i politiske institutioner og på universiteterne, og udgør en forholdsvis stor del af arbejdsstyr-

(222) Ibid

(223) Ibid: 29

(224) Shoup 2008: 122

(225) Kühlmann & Harden 2005: 15-16

ken. Mange kvinder har gjort brug af den ligestilling, regeringen har bestræbt sig på at indføre, i forhold til uddannelse og beskæftigelse. Dette har medført, at flere kvinder udskyder ægteskab, eller i højere grad forsøger at balancere mellem familieliv og karriere. Syrien må dog stadig betegnes som et konservativt land, hvor især den kvindelige del af befolkningen er underlagt indflydelse og kontrol fra familien. En stor del af de beskæftigede kvinder er i begyndelsen af 20'erne, hvilket skyldes, at mange opgiver job og karriere, eller skærer ned på dette, når de bliver gift. Fra samfundet og familiens side forventes det, at kvinden tager sig af de huslige og familiemæssige pligter, og forestillingen om, at en kvindes karriere kan forstyrre dette er udbredt. Det er derfor heller ikke unormalt, at kvinder overses i forbindelse med forfremmelse m.m.²²⁶

Traditionelt har familiens ære stor betydning i Syrien, og familien er tit afhængig af kvindernes ærbarhed og jomfruelighed, og da familiens ære blandt andet afhænger af kvindens dyd, forventes en ugift kvinde at være uberørt. Kvinder forventes derfor også at være anstændige og tilbageholdende. Som udsendt bør man dog være opmærksom på, at sociale strukturer i forhold til køn generelt varierer. Der er stor forskel på land og by, og især den veluddannede middelklasse i storbyerne er mere vestligt orienteret end stammefolkene på landet.²²⁷

Der er stor forskel på, hvilken status køn tillægges. Sønner har generelt højere status end døtre, og fødslen af en søn giver normalt anledning til festivitas, hvilket ikke nødvendigvis er tilfældet med fødslen af en datter. Ved dødsfald arver sønner dobbelt så meget som deres søstre. Før mandens kone og børn arver noget, går 1/3 af faderens ejendom til hans bror. Dette bunder blandt andet i forventningen om, at broren eller sønnen har ansvaret for at tage sig af familien. Faderen har automatisk forældrerettigheden over børnene i en familie. Ved skilsmisse har kvinder ret til at beholde børnene indtil drenge er 13 år og piger 15 år, hvorefter de overgår til faderen. Dette har før været henholdsvis 9 og 11 år. I forhold til børns statsborgerskab er det ligeledes mandens, som har afgørende betydning. Hvis en syrisk mand gifter sig med en udenlandsk kvinde, bliver deres børn per automatik syriske statsborgere, men hvis en syrisk kvinde gifter sig med en udenlandsk mand, bliver børnene ikke syriske statsborgere.²²⁸

Mange syriske kvinder arbejder i hjemmet med at lave mad, passe børn og de ældre, og på landet deltagere de desuden aktivt i alt landbrugsarbejde, bortset fra pasningen af græssende dyr, som normalt er forbeholdt mænd.²²⁹ I øvrigt er de fleste udearbejdende kvinder ansat i offentlige virksomheder og kontorer, da disse officielt giver mulighed for at kombinere jobbet med pligterne i hjemmet.²³⁰ Selvom kvinder arbejder uden for hjemmet, forventes de stadig at varetage opgaverne i hjemmet. Der er således tale om en vis dobbelthed, da kvinder i Syrien passer studie, job og karriere, men samtidig indtager en forholdsvis traditionel rolle i hjemmet.²³¹ Igen varierer dette, og den yngre del af befolkningen er generelt mere vestligt præget, både i forhold til væremåde, påklædning m.m.

---

(226) Shoup 2008: 125

(227) Collelo 1987: The family

(228) Kühlmann & Harden 2005: 30-31

(229) <http://www.ifad.org/gender/learning/sector/agriculture/31.htm>

(230) Kattaa & Hussein 2009: 629

(231) Khader i Kühlmann & Harden 2005: 294

Alder er også forbundet med status i Syrien. Børn og unge generelt forventes at vise respekt og loyalitet over for forældre og andre familiemedlemmer. Som en udløber af syrernes konservative familiemønster og æresbegreber er hustru- og børnemishandling et udbredt problem, som ikke konfronteres af staten.²³² Dette gør kvinder yderst sårbare overfor overgreb, som i mange tilfælde ignoreres eller direkte anses for lovlige. Eksempelvis kan en gerningsmand få nedsat straf, hvis forbrydelsen har rod i ærekrænkelser, og voldtægtsmænd kan blive frikendt, hvis han gifter sig med ofret.²³³ Ifølge loven kan en mand ikke voldtage sin hustru, fordi hendes krop tilhører ham, og han har derfor ret til at gøre med den, hvad han vil. Generelt er æresrelateret vold og drab et tilbagevendende problem i det syriske samfund.

6.6 Etniske grupper i Syrien

Syrien er etnisk meget forskelligartet, hvilket også medfører, at der er stor forskel på de sociale strukturer. På trods af, at Syriens etniske sammensætning er præget af stor forskellighed, spiller etnicitet en relativt lille rolle i landet. De fleste indbyggere taler arabisk og deler i vid udstrækning den samme kulturelle baggrund. Den største forskel blandt de sociale strukturer i befolkningen skal findes i de forskellige religiøse orienteringer, som deler befolkningen i mange forskellige grupper. Befolkningen i Syrien definerer sig både ud fra religiøs overbevisning og etnicitet som arabere, kurdere, armenere osv.

90 % af Syriens samlede befolkning er arabere, mens de sidste 10 % primært består af kurdere (over 9 %). Armeniere, kaukasiere og andre udgør mindre end 1 % og findes især i de store byer Aleppo og Damaskus.²³⁴ Grundlæggende konflikter mellem etniske grupper i Syrien er ikke hyppigt forekommende, men forholdet mellem kurderne og den syriske stat har indimellem været anspændt. I 1962 fratog staten næsten 120.000 kurdere deres syriske statsborgerskab, og Human Rights Watch anslår, at der i dag er 300.000 kurdere uden statsborgerskab i Syrien.²³⁵ Regimet har gennem tiden slået hårdt ned på forskellige grupperinger, der har sat spørgsmålstegn ved styrets legitimitet. Kurdernes forhold i Syrien er yderst usikkert, og afhænger meget af, hvordan især den sunnimuslimske del af befolkningen vurderer kurdernes relation til regimet under oprøret.

(232) UNICEF 2011: 2

(233) <http://genderindex.org/country/syrian-arab-republic>

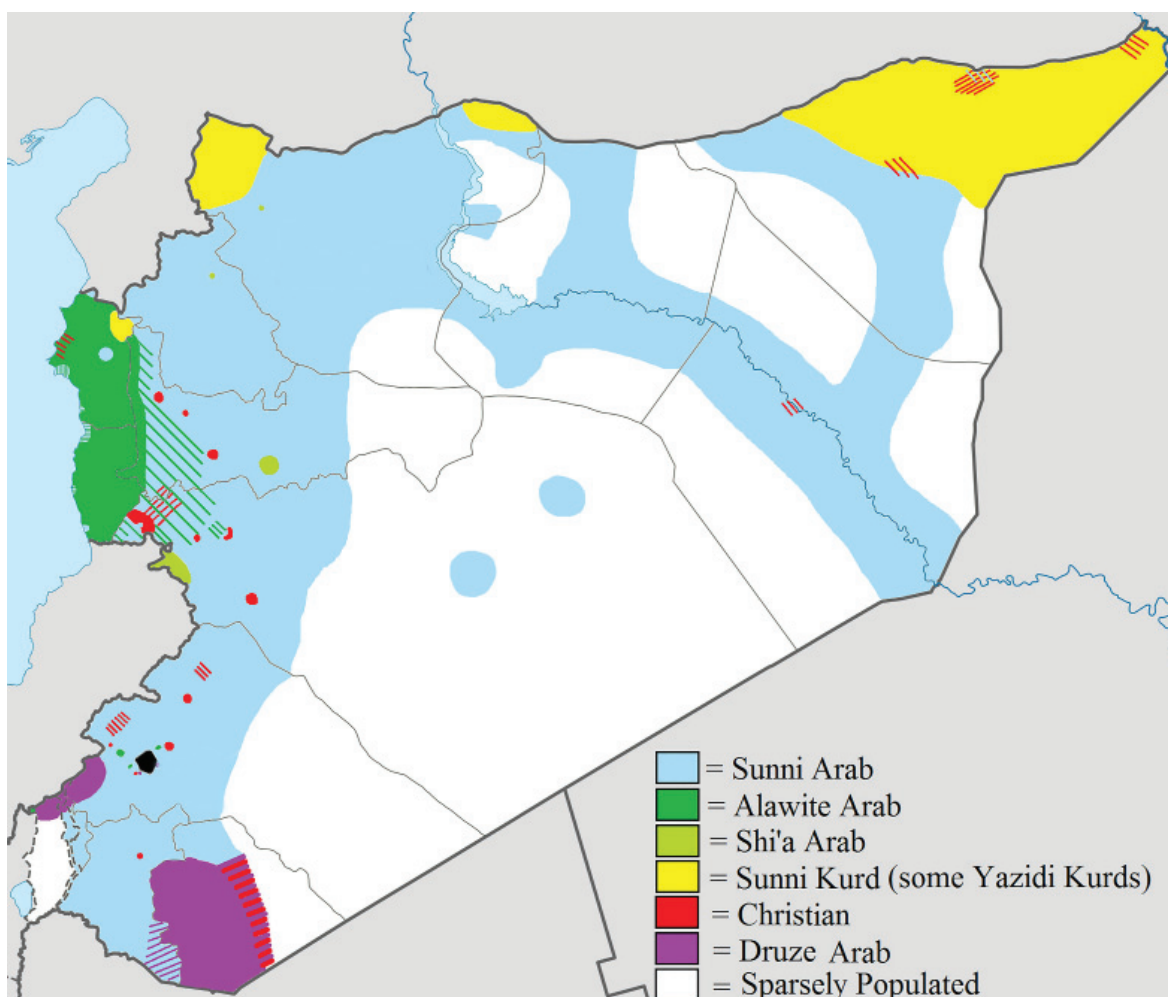
(234) www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html

(235) www.minorityrights.org/?lid=5266

6.6.1 Etnisk og religiøs sammensætning

Befolkningen i Syrien består af omtrent 90 % arabere og 9 % kurdere, som indeholder mange forskellige religiøse grupperinger. På kortet nedenfor ses et skøn over, hvordan disse grupper er fordelt i landet.

Religiøs og etnisk fordeling af befolkningen i Syrien.

Tilpasset fra kilde: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Syria_Ethnoreligious_Map.png

Sunniislam er dominerende i langt størstedelen af landet. Vestpå, hvor de fleste større byer ligger, er diversiteten i befolkningen større. I landets nordvestlige hjørne bor de fleste af Syriens alawitter. Den kristne del af befolkningen er mere ligeligt fordelt i landet, men er samlet i begrænsede områder og byer. Derudover har også druserne, som er shiamuslimer, bosat sig i et relativt begrænset område i det sydvestlige hjørne af landet.

I Syrien findes yderligere et kurdisk mindretal, som findes primært i den nordøstlige del af Syrien og omkring landets større byer. Den nordøstlige del af Syrien betegnes også "den kurdiske sektor".²³⁶ I flere af de største byer, som Damaskus og Aleppo, er befolkningen meget blandt, med et flertal af sunnimuslimer.

Over 90 % af syrerne er fastboende, men der findes stadig en lille gruppe beduiner. Det vides ikke præcist, hvor mange beduiner der lever i Syrien. Beduinerne findes primært i og omkring den syriske ørken midt i landet, samt i den østlige del langs Eufrats bredder og langs den tyrkiske grænse mod nord.²³⁷ Historisk set har en stor del af Syriens befolkning været beduiner, men langt de fleste er i dag fastboende.²³⁸ De største beduinstammer er magtfulde aktører i Syrien, og særlig i *al-Badia*-området øst for Damaskus har de anselig politisk magt.²³⁹

6.7 Religiøse grupperinger i Syrien

Det religiøse billede i Syrien er mangeartet. Landet har igennem hele sin historie fungeret som tilflugtssted for forskellige religioner og religiøse sekter, og denne konfessionelle diversitet præger i høj grad det moderne Syrien. De forskellige religiøse grupper har generelt levet fredeligt side om side under Assad-regimet, hvilket har haft indflydelse på, hvordan de forskellige grupperinger forholder sig til konflikten i landet. Flere religiøse grupper frygter, hvilke konsekvenser det vil have, hvis Assad-regimet væltes og et nyt styre kommer til. Det er centralt at være opmærksom på, at landets nuværende situation kan have indflydelse på de sociale strukturer, som før har præget det religiøse billede i Syrien.

Sunnimuslimer udgør 74 % af befolkningen i Syrien, og er den største religiøse gruppe i landet. Den sunnimuslimske del af befolkningen tilhørte i mange år landets elite, og var blandt andet store jordejere i Syrien, men i dag tilhører gruppen overvejende middelklassen. Alawitterne udgør Syriens største religiøse minoritet med 12 % af befolkningen, og konstituerer eliten i det syriske samfund. Alawitterne bor hovedsagligt langs kysten og i den nordvestlige del af landet.²⁴⁰

Syriens kristne minoritet udgør i alt 10 % af befolkningen.²⁴¹ Aleppo er hjemsted for en stor del af landets kristne (omkring 100.000),²⁴² men antallet af kristne er generelt faldende, idet mange emigrerer til Vesten som følge af økonomiske vanskeligheder og frygt for et sunni-domineret syrisk regime. Omtrent 3 % af Syriens befolkning er druser. Druserne lever primært i Syriens sydvestlige egne langs grænsen til Jordan og Golanhøjderne.²⁴³ Herudover findes en meget lille jødisk befolkningsgruppe i Damaskus og omkring 10.000 yazidier langs grænsen til Irak.²⁴⁴ Oprindeligt er yazidierne kurdisktalende, men flere og flere af dem optages i det omgivende arabisk-sunnimuslimske samfund. Yazidi-

(236) Collelo 1987: Kurds

(237) CORPUS Levant 2004: 13

(238) Chatty 2010: 48

(239) Ibid: 49

(240) www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18084964

(241) Tallene er upræcise, og mange mener den kristne minoritet er væsentligt mindre, måske ned til omtrent 3 % af befolkningen.

(242) www.joshualandis.com/blog/?p=13530&cp=all

(243) www.minorityrights.org/5279/syria/druze.html

(244) www.sfgate.com/news/article/Jews-in-Syria-say-life-easier-but-few-are-left-3293885.php

erne stammer fra områder i det nordlige Irak, hvor størstedelen af dem stadig lever. Desuden er der en mindre gruppe af shiamuslimer der kaldes Ismaelitter, eller "Syverne", der udgør omkring 2 % af befolkningen. De religiøse grupperinger vil blive uddybet nærmere under dimension tro og symboler.

6.8 Etniske og religiøse spændinger

6.8.1 Det kurdiske mindretal i Syrien

Kurderne er oprindeligt en iransk befolkningsgruppe, som er spredt rundt om i Tyrkiet, Syrien, Irak og Iran. Kurderne har deres eget sprog, kurdisk, samt egne kulturelle traditioner. Kurderne bliver i vid udstrækning undertrykt af den syriske stat, der har frataget mange kurdere deres syriske statsborgerskab, blandt andet efter urolighederne i 1980'erne. Endvidere har regimet forbudt kurdiske højtider og kurdisk-sprogede publikationer. Kurderne har i flere lande kæmpet for at få deres egen stat, med organisationen PKK (Det kurdiske arbejderparti) som deres vel nok mest kendte protagonist. PKK opererer i Tyrkiet, og er på EU's og USA's terrorlister. Det tætteste kurderne indtil videre er kommet på en egen stat, er i det nordlige Irak, hvor de nyder en høj grad af autonomi. Religiøst tilhører kurderne den store gruppe af sunnimuslimer.

6.8.2 Flygtninge

Efter at Irakkrigen brød ud i 2003, er omkring to millioner irakere flygtet ud af Irak, heraf ca. 1,2 millioner til Syrien.²⁴⁵ Der lever således et stort antal irakiske flygtninge i Syrien, og ca. 5 % af landets samlede befolkning udgøres i dag af irakere. Størstedelen af de irakiske flygtninge lever i fattigdom, blandt andet fordi de af det syriske regime bliver sidestillet med "gæster", og således ikke har tilladelse til at arbejde legalt i Syrien. Mange af de irakiske flygtninge lever enten af deres opsparing eller af indkomster fra Irak, mens familier, der ikke har denne mulighed, er nødsaget til at finde arbejde i den uformelle sektor. Mængden af irakiske flygtninge har ført til en sand eksplosion af prostituerede i de større byer. Endelig har de fleste irakere bosat sig i Damaskus og Aleppo med en voldsom stigning i huspriserne til følge. Alt dette har resulteret i en del uvilje mod irakiske flygtninge i den syriske befolkning.

De irakiske flygtninge står nu over for et svært valg i forhold til, om de skal blive i Syrien eller tage tilbage til en usikker fremtid i Irak. Som følge af den stigende sekteriske vold har det syriske regime beskyldt mange sunni-irakere for at støtte den sunni-dominerede opposition, mens oppositionen omvendt beskylder det shiitiske styre i Irak for at lade shiitiske militser passere over den irakisk-syriske grænse. Irakiske flygtninge står således i en prekær situation, hvor valget står mellem at tilslutte sig den syriske opposition eller tage tilbage til Irak og den usikkerhed, der råder der.²⁴⁶

Syrien har endvidere siden oprettelsen af staten Israel i 1948 været hjemsted for over 496.000 palæstinensiske flygtninge fordelt på ni officielle og tre uofficielle lejre.²⁴⁷ De officielle lejre er placeret ved Syriens største byer (Hama, Homs, Daraa, Aleppo, Damaskus), og de uofficielle ligger ligeledes ved de store byer (Latakia, Aleppo, Damaskus).²⁴⁸ De palæstinensiske flygtninge har i høj grad lidt under borgerkrigen, idet de lige siden deres ankomst har befundet sig i et juridisk limbo uden hverken pa-

(245) al-Miqdad 2008: 1. Det officielle syriske tal sætter tallet helt ned til 480.000, men dette vurderes af nødhjælpsorganisationer som værende alt for lavt.

(246) <http://refugeerights.org/iraqis-in-syria-again-facing-civil-unrest-and-regional-religious-animosity/>

(247) www.unrwa.org/etemplate.php?id=62

(248) Ibid

læstinensisk eller syrisk statsborgerskab.²⁴⁹ Da de af denne grund heller ikke har noget pas, er det ekstremt vanskeligt for dem at forlade landet, eksempelvis for at rejse videre til Jordan. Palæstinenserne befinder sig i en skrøbelig økonomisk situation på bunden af det syriske samfund.

6.8.3 Staten - religion og etniske grupper.

Den syriske stat diskriminerer i høj grad den ikke-arabiske del af befolkningen, herunder kurderne, både hvad angår sprog og kultur. Det indbyrdes forhold i den arabiske del af befolkningen er dog også anspændt.²⁵⁰

Spændingerne mellem Baathstyret og sunnibefolkningen kulminerede i 1982, da Det Muslimske Broderskab gjorde oprør mod Assad-regimets ageren, og den syriske intervention i Libanon. Oprøret blev brutalt slået ned. Byen Hama blev lagt i ruiner, og hele bydele bulldozet væk. Oprøret kostede omkring 20.000 mennesker livet, de fleste civile, og cementerede Assad-regimets magt.

Forholdet mellem Syriens religiøse grupper har siden været stabilt, selvom relationerne mellem sunnimuslimer og minoriteter til tider har været anstrengte og præget af diskrimination.²⁵¹ Konvertering fra islam er forbudt ved lov, men hverken jøder, drusere eller yazidier er missionerende. Selvom der foregår en vis social integration, er ægteskab eller lignende forbindelser mellem religiøse grupper ikke velset og kan føre til voldshandlinger såsom æresdrab eller social udstødelse. Siden Assad-styret kom til magten, har det skaffet sig de arabiske minoriteters støtte ved at garantere dem sikkerhed og ved at spille på deres frygt for et sunnidomineret Syrien.

Officielt sikrer Assad-regimet i forfatningen alle grupper i samfundet religionsfrihed og ligeberettigelse. De vigtigste stillinger i statsapparatet, sikkerhedsstyrkerne og hæren er dog primært besat med højtstående medlemmer af Assads egen alawitiske familie, hvad der i nogen grad underminerer styrets påstand om at være sekulært og ikke-sekterisk. Der er også stor intern splittelse blandt alawitterne, og Syrien kan derfor siges at være kontrolleret af en familie *fra* alawi-sekten, men ikke *af* alawi-sekten selv. Kun få alawitter drager rent faktisk fordel af regimet, mens de fleste stadig lever i fattigdom i bjergene langs kysten.²⁵²

På nuværende tidspunkt er alawitterne den eneste befolkningsgruppe, der officielt støtter regimet både politisk og med særlige militser.²⁵³ Druserne og de kristne har endnu ikke ønsket fuldt ud at tage parti.²⁵⁴ Årsagen til dette skyldes formentlig, at begge grupper måske ikke ligefrem støtter regimet, men frygter et sunni-domineret Syrien, og at Assad indtil videre står som den eneste garant mod sunni-ekstremisme og hævnthørst.²⁵⁵ Omvendt er minoriteternes manglende stillingtagen medvirkende til, at et stigende antal sunnier ser både alawitter, drusere og andre minoriteter som Assad-støtter. Dette har ført til voldelige angreb, og har således medvirket til at gøre minoriteternes frygt til en selv-

(249) Baroud 2012

(250) Amnesty International 2012

(251) Rhode 2012

(252) www.reuters.com/article/2012/02/02/us-syria-alawites-sect-idUSTRE8110Q720120202

(253) Den såkaldte Shabiha militser (<http://i.information.dk/302049>)

(254) www.theworld.org/2011/08/syrian-minorities-live-on-knives-edge/

(255) Ibid

opfyldende profeti.²⁵⁶ Hvorvidt og hvordan situationen i Syrien vil påvirke forholdet mellem landets forskellige grupperinger er endnu uvist, men forholdet mellem de religiøse grupper har næppe været mere anspændt end det er nu i dette århundrede.

6.9 Samfundsklasser og samfundshierarki

I løbet af de sidste 100 år har Syrien gennemgået store ændringer med hensyn til samfundsklassernes sammensætning. Ved Første Verdenskrigs udbrud, og til dels under det franske protektorat, var magten i landet samlet hos nogle få hundrede sunnimuslimske familier bosat i store byer som Aleppo og Damaskus. Ved deres omfattende jordbesiddelser kontrollerede de landets øvrige befolkning. *Ulama*-klassen, som bestod af religiøse overhoveder, imamer med flere, tilhørte også denne politiske elite. Herefter kom en relativt lille middelklasse bestående af købmænd og håndværkere, og nederst i hierarkiet kom jordlejerne og landarbejdere, der i deres daglige liv var aldeles afhængige af godsejernes lån og støtte. Skellet mellem land og by var endvidere ganske stort og baseret både på forskelle i indtægt og uddannelse.

Med det franske protektorat blev ulama-klassen udelukket fra magten, samtidig med at minoriteterne i landet fik mulighed for socialt advancement i de væbnede styrkers rækker. Efter selvstændigheden og Baathpartiets magtovertagelse blev der indført omfattende jordreformer, som medførte nedlæggelse af mange af sunnielitens godser og i vidt omfang forbedrede jordlejerne og landarbejdernes position i samfundet.²⁵⁷ I forlængelse af Baathpartiets sekulære politik blev ulama-klassen fortsat udelukket fra magten, samtidig med, at regimets investeringer i uddannelse og administration skabte en ny klasse af embedsmænd og bureaukrater, den såkaldte fløjlsgeneration.²⁵⁸ I tidens løb er mange af godserne dog på det nærmeste genopstået i hænderne på sunnier, og den økonomiske krise har gjort det endnu sværere for Syrien at opretholde landets store bureaukrati og militær. Forskellen på land og by er stadig stor, og især landbefolkningen er, som nævnt, de seneste år blevet ramt hårdt af kombinationen af tørke og økonomisk krise.²⁵⁹

Efter Assads og Baathpartiets magtovertagelse blev hærens og sikkerhedsstyrkernes ledende poster i stor udstrækning besat af loyale alawitter, mens sunnier dominerede blandt hærens menige personel og på de ledende poster i Baathpartiet.²⁶⁰ Syriens andre minoriteter, kristne, kurdere og yazidiere har ikke opnået de store økonomiske gevinster under Assad-styret, men har, i bytte for deres støtte til regimet, med tiden fået en politisk indflydelse, som er forholdsvis stor i forhold til deres antal.

6.10 Sammenfatning

Den sociale dimension har behandlet sociale strukturer, som er centrale for samfundet og befolkningen i Syrien. Det er vigtigt at være opmærksom på, at ovenstående beskriver generelle sociale strukturer, normer og værdier, og at disse kan variere og være højst forskellig fra gruppe til gruppe, og alt efter hvor i landet man befinder sig. Afsnittet skal derfor ses som en overordnet beskrivelse og bør bruges i samspil med åbenhed over for variationer og tilpasning i forhold til specifikke kontekster.

---

(256) <http://cnsnews.com/news/article/asked-about-plight-syrian-christians-state-dept-erroneously-blames-regime>

(257) Collelo 1987: structure of society

(258) Ibid

(259) www.worldbank.org/en/country/syria/overview

(260) Manfreda (b)

Syrien er præget af religiøs diversitet, samt en køns- og hierarkisk samfundsopdeling. Dimensionen vidner blandt andet om, at religiøst og etnisk tilhørsforhold har stor betydning for den syriske befolkning, og for samfundets sociale strukturer. Der er generelt stor forskel og variation i de sociale strukturer på landet og i byerne, blandt religiøse og etniske grupper samt blandt samfundsklasser i forhold til aspekter som blandt andet stammestrukturer, køn og ægteskab.

Syrien er på mange måder et typisk arabisk land, hvor religion anses som en meget vigtig faktor, og hvor familien og traditionelle værdier tillægges stor betydning. Samtidig er Syrien et land under social forandring, hvor forskellen mellem land og by bliver stadig større i takt med, at blandt andet uddannelse m.m., er med til at udfordre de mere traditionelle sociale strukturer i samfundet. Mange ældre traditioner er dog stadig styrende.

Køn er en af de vigtigste faktorer i forhold til social status, og er determinerende for de sociale strukturer i det syriske samfund. Syrien er stadig forholdsvis kønsopdelt, og mænd har generelt flere rettigheder og højere status end kvinder. Familielovgivningen er bestemmende for sociale strukturer i forhold til køn, ægteskab og familie. Den sociale dimension vidner således om, at religiøse regler og normer som håndhæves under familielovgivningen er dominerende i det syriske samfund, og fungerer sideløbende med den offentlige lovgivning. Dette er medvirkende til at skabe en dobbelthed for kvinderne i Syrien, som i den private sfære er præget af traditionelle, religiøse og familiemæssige værdier og normer, og på den anden side, uden for hjemmet, et mere moderne samfund hvor de har mulighed for at tage en uddannelse og gøre karrierer. I den private sfære tilskrives individer blandt andet roller og arbejdsopgaver ud fra køn. Det syriske samfund bygger på patriarkat, og familiens mandlige medlemmer har generelt ansvar for at forsørge og beskytte de resterende medlemmer. Kvinderne spiller en vigtig rolle i forhold til familien, og har stor betydning i forhold til beslutningsprocesser, dog ikke udadtil. Alder har også betydning i det syriske samfund, og der er en generelt respekt for ældre.

Familiens ære er central i det syriske samfund, og har betydning for befolkningens forståelse af, og ageren i forhold til, sociale normer og værdier. En families ære afhænger i høj grad af kvindernes dyd, hvilket gør, at der er bestemte forventninger til kvindernes være- og handlemåde. Det er dog centralt at være opmærksom på, at familie- og kønsmæssige strukturer i høj grad varierer, eksempelvis i forhold til land- og byområder. Familien som institution er central for befolkningen i Syrien, og familien fungerer som et socialt sikkerhedsnet.

Ægteskab er tæt forbundet med det køns- og familiemæssige aspekt. Ægteskaber er med til at sikre familier indkomst i forhold til medgiften og er med til at sikre relationer mellem familier. Der er stærke normer og traditioner forbundet med ægteskab, og disse varierer inden for de forskellige grupperinger.

Kvindes rettigheder er officielt blevet forbedret, men de familiemæssige begrænsninger problematiserer dette i praksis. Syrien må, på trods af visse forandringer, stadig betegnes som et traditionsbundet land i forhold til de sociale strukturer. Værdier som ære og skam er stærke i det syriske samfund, også blandt den højtuddannede del af befolkningen.

Syriens etniske og religiøse komposition består af forskellige grupperinger, og landets historie har betydning for den religiøse og etniske diversitet, der præger landet. De forskellige grupperinger har

forskellige tilhørssteder, og gruppernes diversitet afspejles til dels i landets geografiske opdeling. Syrien har endvidere modtaget et stort antal irakiske og palæstinensiske flygtninge, hvilket har ført til konflikter og spændinger mellem dele af befolkningen, og mellem styret og disse minoritetsgrupper.

Magthaverne i Syrien har gennem lang tid benyttet sig af en del-og-hersk-politik for at bevare magten, hvilket i høj grad har været med til at splitte befolkningen og skabe utryghed især blandt minoriteterne. Konflikten i landet har været medvirkende til, at forholdet mellem de religiøse og etniske grupper på nuværende tidspunkt er langt mere anspændt end tidligere, og det interne forhold, spændinger og sociale hierarkier mellem landets grupper afhænger i høj grad af konfliktens udfald. Stammernes politiske og sociale betydning er vokset de seneste år, og der findes stammer på begge sider af konflikten. Samfundsklasser og sociale hierarkier i det syriske samfund har ændret sig adskillige gange i løbet af det sidste århundrede blandt andet som følge af landets styre og det franske protektorat. Dette bevidner blandt andet, at den sociale og politiske dimension er tæt forbundet og at den politiske dimension i nogen henseende er bestemmende for de sociale strukturer i Syrien. Konflikten i Syrien gør, at mange af landets religiøse grupper og deres fremtidige position i samfundet, på nuværende tidspunkt er usikker.

Den sociale dimension vidner generelt om, at den nuværende borgerkrig og andre aspekter som tørkeperioder, migration og urbanisering har været medvirkende til at skabe forandringer i de sociale strukturer i landet. Sociale strukturer forandres og udvikles konstant, og må derfor ikke forstås som rigide og uforanderlige. Sociale strukturers tendens til at forandres forstærkes endvidere i samfund, som er udsat for politisk eller økonomisk sammenbrud.²⁶¹ De sidste års konflikt og borgerkrig, som har hærget i Syrien, gør, at landet på nuværende tidspunkt kan betegnes som en svag stat, hvori flere af disse faktorer gør sig gældende. Som udsendt bør man derfor være opmærksom på, hvorvidt og hvordan landets nuværende situation har betydning for forandring af de sociale strukturer i samfundet. Eksempelvis har borgerkrigen og konflikten haft betydning i forhold til relationen mellem landets forskellige religiøse grupperinger. Sociale strukturer i forhold til kønsroller, bosættelse og familiemæssige normer må endvidere forventes at blive påvirket af landets nuværende situation.

Viden om, og forståelse for forholdet mellem de forskellige grupperinger er central for kontakt og interaktion med lokalbefolkningen, og essentiel for at forstå den igangværende konflikt. Endvidere er samspillet mellem sociale og religiøse grupperinger i Syrien grundlæggende viden i forhold til overvejelser, da manglende indsigt og forståelse for disse kan føre til beslutninger, som kan øge spændinger mellem de forskellige grupperinger. Viden om den sociale dimension giver herudover mulighed for at vurdere, hvordan befolkningen vil være stemt overfor specifikke tiltag.

Da de sociale og religiøse strukturer på nuværende tidspunkt er voldsomt påvirket af landets situation, er adgang og kendskab til lokalbefolkningen ligeledes afgørende for, at opnå den mest optimale viden om de sociale strukturer og grupperinger i det syriske samfund.

---

(261) Salmoni & Holmes-Eber 2011: 110

7. Den politiske dimension

7.1 Introduktion

Den politiske dimension behandler magtstrukturerne i samfundet, både de officielle (regering, politiske partier, officielle institutioner m.m.) og de uofficielle, der ofte vil være særlig udtalte i konfliktfyldte områder.

Inden for magtstrukturerne skelner man mellem autoritet og magt. Autoriteten i et samfund er den eller de personer, der legalt og formelt har magten. Den formelle magt kan være placeret hos grupper eller enkeltpersoner, for eksempel hos en monark. Det er dog ikke altid den formelle magthaver, der har den reelle magt. Denne kan være i hænderne på kulturelt betingede samfundsmæssige strukturer: sheik-systemet, klanstrukturer, militsledere og andre. Autoritet og magt kan således ligge samme sted, men kan også være splittet op i et formelt og et uformelt magtsystem.

Den politiske dimension har endvidere til opgave at beskrive eventuelle magtkonflikter, og oplyse om, hvilke grupper der strides om magten, og om hvordan konflikter normalt løses i området. Her er det vigtigt at vide, hvilke grupper der er udelukket fra magten, og hvordan konflikten i det hele taget tager form. Den gruppe, der sidder på magten i et samfund, er sjældent homogen, og viden om, hvilke brudlinjer der er i det regerende regime, gør det muligt at forudse potentielle konflikter og udkommet heraf. Som udefrakommende kan det være svært at identificere, hvem der besidder den uformelle magt i et pågældende samfund. Viden om et lands politiske strukturer er derfor central for at opnå forståelse for dette. Forståelse for den kulturelle organisering af politiske strukturer er endvidere central, i forhold til at identificere årsagerne til konflikt i området.²⁶²

Derudover er forholdet mellem lovgivning og kultur af interesse. Der kan være endog stor forskel på den nedskrevne lovgivning, og på hvad der generelt er accepteret i et samfund. Militære operationer kræver oftest, at den udsendte samarbejder med juridiske og sikkerhedsmæssige sektorer i landet. Magt er forbundet med kulturelle normer og værdier, hvorfor forståelse for de lokale kulturelle koncepter af lovgivning er central. Vestlige regler og standarder i forhold til politiske strukturer anerkendes ikke nødvendigvis af lokalbefolkningen, og kan være modsætningsfuld i forhold til lokal praksis.²⁶³

Endelig findes der i mange potentielle konfliktområder importerede juridiske systemer, der harmonerer dårligt med den lokale kultur. Det skyldes typisk vestlig kolonisering i større eller mindre grad. Desuden finder man i mange tilfælde flere forskellige juridiske systemer, der enten fungerer uafhængigt side om side eller overlapper hinanden. Således anvendes i mange mellemøstlige lande vestlig lovgivning til visse juridiske problemstillinger, mens sharia anvendes ved ægteskabelige og religiøse tvister. I andre dele af verden kan man se endnu flere juridiske kodekser i spil. Skrøbelige eller fejlslagne stater, hvor det officielle retssystem er sat ud af kraft, vil ofte være potentielle konfliktområder. I disse tilfælde er det vigtigt at have viden om, hvordan man pr. kutyme løser lokale konflikter

Viden om den politiske dimension giver den udsendte en overordnet forståelse af de politiske strukturer man vil møde. Forståelse for hvordan økonomiske og sociale strukturer påvirker politiske elemen-

(262) Salmoni & Holmes-Eber 2011: 177

(263) Ibid: 176

ter, samt forståelse for et samfunds magtstruktur, er centrale for at kunne operere succesfuldt.²⁶⁴ Et samfunds politiske strukturer er komplekse, og det er vigtigt at være opmærksom på at strukturerne i et samfund varierer. Endvidere er forståelse for et samfunds magtstruktur central i forhold til beslutningsprocesser og indgåelse af aftaler med lokalbefolkningen.

Ved at forstå de forskellige politiske strukturer i et samfund bliver den udsendte i stand til at identificere den form for konfliktløsning, som er mest optimal i forhold til en succesfuld mission.²⁶⁵

7.2 Syriens aktuelle politiske situation

Den aktuelle politiske situation i Syrien er domineret af den eskalerende vold og den blodige borgerkrig, som har hærget landet de seneste år. Lang tids selektive økonomiske liberaliseringer og marginalisering af især landdistrikterne i landets nordøstlige del i kombination med det arabiske forår, førte i begyndelsen af 2011 til flere demonstrationer med krav om reformer.²⁶⁶

I marts 2011 blev flere unge arresteret og angiveligt tortureret af sikkerhedsstyrkerne, fordi de havde skrevet anti-Assad-slogans på husmurene rundt om i byen Baha i det sydvestlige Syrien.²⁶⁷ Anholdelsen og behandlingen af de unge fik uroen til at flamme op, og demonstrationerne udviklede sig til et væbnet oprør, der nu har kastet landet ud i borgerkrig.²⁶⁸ Regimets, lige fra begyndelsen, brutale fremfærd har således ændret, hvad der til at begynde med, primært var fredelige demonstrationer med krav om reformer, til væbnet oprør fra militante bevægelser, hvoraf hovedparten ikke længere ser nogen mulighed for dialog med Assadstyret.

Demonstrationerne var i begyndelsen rettet mod økonomiske problemer, de lokale politiske og militære ledes magtmisbrug, mod korruption og mod den nyopståede økonomiske elites, *awlad al-sultahs*, stigende indflydelse.²⁶⁹ Regimet forsøgte at løse problemerne militært med stadig mere hensynsløs magtanvendelse, hvilket resulterede i, at urolighederne, der først var begrænset til specifikke områder og byer – såsom Dara, Homs, Idlib og Deir ez-Zour samt til Aleppos forstæder og landdistrikterne omkring Damaskus, spredte sig helt ind til centrum af de store byer.²⁷⁰ Hvad der begyndte som en folkelig protest mod dårlige levevilkår har siden udviklet sig til en borgerkrig, godt hjulpet på vej af Assad-styrets brug af såkaldte Shabiha-militser og af styrets retorik, der hævder, at Assad-regimet er minoriteternes eneste garant for sikkerhed i forhold til et hævngerrikt sunniflertal.

Efterhånden som konflikten har spredt sig, er regimets støtter begyndt at falde fra. Det gælder især den gamle sunnielite med rødder i Baathpartiet samt soldater og højtstående officerer fra hæren. Fra-faldet har hovedsagelig to årsager: Den første er en generel utilfredshed med styrets brutale fremfærd, der umuliggør en fredelig løsning og isolerer Syrien politisk. Den anden er, at Assad ved økonomiske

(264) Salmoni & Holmes-Eber 2011: 155

(265) Ibid: 175

(266) DIIS 2012: 17

(267) www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/foreign-affairs-defense/syria-undercover/syria-one-year-later-growing-evidence-of-torture-detainee-abuse/

(268) DIIS 2012: 34

(269) *Awlad al-sultah* er betegnelsen for den økonomiske elite med tæt tilknytning til Assadfamilien enten gennem blod eller personlige kontakter igennem høje offentlige stillinger, som har nydt særdeles godt af selektive økonomiske liberaliseringer.

(270) DIIS 2012: 34

og politiske forandringer i stigende grad har marginaliseret sin fars Baathbaserede elite og skabt en ny, den såkaldte awlad al-sultah, der primært kommer fra den urbaniserede øvre middelklasse.²⁷¹

Regimets brutale fremfærd og håndtering af konflikten, har yderligere resulteret i en lang række økonomiske og politiske sanktioner fra organisationer som EU og Den Arabiske Liga samt fra Tyrkiet og USA, hvad der i høj grad har skadet den i forvejen svage syriske økonomi. Endvidere har den tiltagende vold ført til sammenbrud af den syriske stats basale funktioner, som i et vist omfang er blevet overtaget af forskellige NGO'er, der forsøger at tilvejebringe basale ydelser til befolkningen.²⁷² Dette gælder især på landet, hvor centralmagten mange steder ikke længere eksisterer.

Den syriske opposition formåede kun at stå sammen en kort tid og er nu splittet i flere forskellige politiske, sekteriske og familiebaserede fraktioner. Et stort antal militser huserer, især i byerne, hvor de bekæmper de syriske sikkerhedsstyrker.²⁷³ De økonomiske sanktioner har i fuldt omfang ramt civilbefolkningen, der i forvejen led under stigende fødevarepriser, og som nu oplever, at staten kanaliserer flere og flere ressourcer over til militæret og regimets loyale støtter.²⁷⁴ De sikkerhedsmæssige og økonomiske problemer medvirker yderligere til radikalisering af de stridende parter, som i stigende grad ser kampen som en trussel mod deres eksistens.²⁷⁵

7.3 Syriens politiske organisering

Det syriske samfund er stærkt stratificeret, hvilket betyder, at magten og statens ressourcer er koncentreret hos en relativt lille elite i nær tilknytning til det regerende regime.

Assad-styret har, siden Hafez al-Assad kom til magten i 1970, traditionelt støttet sig til den jordejende sunnielite, der manifesterede sin indflydelse via det altdominerende Baathparti. Endvidere sikrede regimet sig støtte ved at placere alawitiske familieforbindelser på de vigtigste militære og sikkerhedsrelaterede poster. Dette betød i praksis, at styret af mange sunnier og mindretal blev set som et alawi-regime. Yderligere sikrede Baathpartiet sig opbakning, især blandt minoriteterne, ved at tilbyde mulighed for uddannelse og efterfølgende ansættelse i den stadig større offentlige sektor. Disse gamle støtter omtales ofte som fløjsgenerationen. Endelig forsvarede Baathpartiet sin ledende position i Syrien ved at fremstille regimet som den eneste garant mod sekteriske konflikter.

Efter Hafez al-Assads død i 2000 overtog Bashar al-Assad magten, hvilket ikke kun førte til et politisk skifte, men også til et forsøg, fra Bashars side, på at skabe en ny magtelite. Bashar al-Assad iværksatte en lang række selektive liberaliseringer af den syriske økonomi, der indebar frihandelsaftaler med Tyrkiet og EU og derudover en serie interne liberaliseringer såsom salg af offentligt ejede virksomheder og privatisering af det syriske bankvæsen.²⁷⁶ De der profiterede ved disse liberaliseringer var Assads personlige kontakter og familiemedlemmer samt loyale støtter i høje offentlige stillinger, der

(271) Harling 2012

(272) DIIS 2012: 68

(273) www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/9450587/Muslim-Brotherhood-establishes-militia-inside-Syria.html

(274) DIIS 2012: 68

(275) Ibid: 69

(276) Heydemann & Leenders 2013: 32

via deres personlige netværk ofte kunne få lovgivningen skræddersyet efter egne behov.²⁷⁷ Til gengæld blev Hafez al-Assads gamle elite, der bestod af Baathmedlemmer og jordejende sunnier, forbigået og måtte stille sig i kø i de offentlige kontorer i det store og ineffektive bureaukratiske apparat for at opnå tilladelser, hvad der i nogen grad udhulede deres position internt i regimet.²⁷⁸

Militæret er underlagt Assad, og dets vigtigste poster er primært besat med loyale alawitter med personlige bånd til præsidenten. Det samme gælder de vigtigste poster i sikkerhedsstyrkerne og det menige personel i militærets eliteenheder, som også primært er alawitter. Hærens og sikkerhedsstyrkernes øvrige menige personel består hovedsagelig af sunnier, hvis loyalitet over for regimet, til tider, har vist sig begrænset, og som udgør en stigende trussel mod regimet.²⁷⁹

Således er den syriske stats politiske, militære og økonomiske ressourcer stærkt koncentreret i hænderne på Assad-familien og dens loyale støtter, der er knyttet til regimet enten ved personlige bånd eller ved påviselig loyalitet. Familien og dens støtter sidder tungt på magten i Syrien og er, som det sidste års begivenheder tydeligt har vist, i stand til at fastholde den ved, blandt andet, åbenlys undertrykkelse og voldsanvendelse. Det Arabiske Forår og de sidste ti års økonomiske liberalisering har dog afsløret mindre sprækker i regimet, særlig mellem Bashar al-Assads nytilkomne elite og Hafez al-Assads gamle Baath-baserede elite.

7.3.1 Syriens politiske system

Det officielle politiske system er officielt baseret på et præsidentielt demokrati.²⁸⁰ Præsidenten nomineres af parlamentet (Majlis al-Shaab) og ”vælges” ved en folkeafstemning uden modkandidater.²⁸¹ Præsidenten udpeger derefter regeringen, som står til ansvar over for præsidentembedet og ikke over for parlamentet. Præsidenten ”vælges” for en syvårig periode. Ifølge forfatningen skal den syriske præsident være muslim. Parlamentet har 250 pladser og vælges for en fireårig periode.

Siden militærkuppet i 1970 har Syrien de facto været et et-partistyre. I 1972 oprettede Hafez al-Assad National Progressive Front (NPF), som en paraplyorganisation for i alt ti partier ledet af Baathpartiet.²⁸² Formålet med NPF var at give oppositionen et, omend begrænset, spillerum.²⁸³ Medlemskab af NPF forudsætter accept af Baathpartiets og Assad-familiens ledende position i det syriske samfund. Ud over NPF findes nogle få andre partier, der normalt betegnes som den loyale opposition.

Som følge af de begyndende uroligheder blev den syriske forfatning ændret i februar 2012 således, at enkeltpersoner fik mulighed for at oprette partier forudsat, at de kunne godkendes af indenrigsministeriet.²⁸⁴ Den nye forfatning trådte i kraft op til parlamentsvalget i maj 2012, og fire nye partier fik opstillingsret. Ved valget opnåede kun ét nyopstillet parti en enkelt plads i parlamentet.²⁸⁵

---

(277) Haddad 2012

(278) Heydemann & Leenders 2013: 10

(279) www.bloomberg.com/news/2012-03-15/syria-loses-20-000-troops-as-deserters-flee-turkey-says-1-.html

(280) www.mongabay.com/reference/country_profiles/2004-2005/2-Syria.html

(281) Carnegie Endowment for International Peace 2006: 3

(282) O'Bagy 2012: 2

(283) Ibid

(284) Ibid: 1

(285) Ibid: 4

7.3.2 Politisk inddeling

Syrien er inddelt i 14 provinser (muhafazat). Det syriske indenrigsministerium udnævner guvernørerne, som assisteres af et folkevalgt provinsråd af varierende størrelse.²⁸⁶ De syriske provinser har kun begrænset selvstyre, og guvernøren refererer direkte til præsidenten. Alle offentlige udgifter fastsættes i det nationale budget, og såvel parlamentet som alle underordnede politiske instanser modtager deres økonomiske ressourcer direkte fra centralregeringen, og tilbagesender tilsvarende alle opkrævede indtægter direkte til skatteministeriet.²⁸⁷

7.4 Formelle politiske organisationer

7.4.1 Baathpartiet og NPF

Bashar al-Assad er leder af Baathpartiet. For at give indtryk af politisk deltagelse oprettede man i 1972 NPF som en paraplyorganisation for Baathpartiet og den lovlige opposition. NPF er dog fuldstændig kontrolleret af Baathpartiet og dermed af Assad-familien, og indtil februar 2012 var det den eneste lovlige politiske organisation i landet. Ud over at være regeringsparti kontrollerer partiet næsten hele det syriske statsapparat og civilsamfund. Således skal mindst 50 % af pladserne i parlamentet, ifølge forfatningen, gå til arbejder- og bonderepræsentanter fra fagbevægelserne, der på alle niveauer er monopoliseret af Baathpartiet.²⁸⁸

Da det i 2012 blev muligt at oprette uafhængige partier forudsat, at de blev godkendt af indenrigsministeriet, førte det til oprettelsen af en række uafhængige partier, som dog alle er mere eller mindre loyale over for det siddende styre. Nogle af disse partier boykottede parlamentsvalget i maj 2012 med den begrundelse, at Baathpartiets indflydelse og magtmisbrug ikke muliggjorde en fair valgkamp.²⁸⁹

Selvom Syrien har mange registrerede og uregistrerede partier, skal man være opmærksom på, at partipolitik, ud over NPFs, spiller en marginal rolle, og at de enkelte partiers politik og målsætning er yderst uklar og funderet på religiøse, nationale og ideologiske slogans.²⁹⁰ Ved sidste parlamentsvalg blev 77 mandater ud af 250 besat af enkeltpersoner uden partimæssig tilknytning men i alliance med Baathpartiet. 168 blev besat af NPF, og kun fem pladser blev besat af partier i opposition til Baathpartiet.

7.5 Formelle politiske magtfigurer

De vigtigste politiske personer i det officielle Syrien er lederne af henholdsvis Baathpartiet og de militære sikkerhedsstyrker. Herudover er enkeltpersoners indflydelse på regimet afhængig af deres familiemæssige forhold til Bashar al-Assad.

Bashar al-Assad er formand for Baathpartiet og præsident på femtende år. Siden han overtog magten i 2000, har han regeret Syrien med nærmest enevældig magt. Hans nærmeste rådgivere er primært personer, hvis loyalitet regimet kan stole på, idet de skylder Assad deres position. Deres fremtid er nært knyttet til styrets skæbne.

(286) Carnegie Endowment for International Peace 2006: 8

(287) Ibid

(288) www.mongabay.com/reference/country_profiles/2004-2005/2-Syria.html

(289) O'Bagy 2012: 2

(290) Feks. består "Syrian Democratic Partys" valgprogram af krav om "reform, retfærdighed og demokrati".

Regimets inderste kreds, de såkaldte 'hardlinere', mener, at den nuværende konflikt skal løses ved at nedkæmpe oprøret militært og først derefter påbegynde forhandlinger.²⁹¹ Hardlinerne er først og fremmest præsident Bashar al-Assad selv; Maher al-Assad, der er chef for den syriske hærs elitestyrker;²⁹² Mohammed Makhoul, Assads onkel, og hans fætter, Rami Makhoul, begge repræsentanter for den syriske forretningselite, og endelig Hazem Makhoul, der er chef for sikkerhedsstyrkerne i Damaskus. Præsidentens hustru, Asma, er leder af Syriens største NGO, Syria Trust for Development, og styrets pæne ansigt udadtil. Hendes indflydelse på inderkredsen er noget uvis, men hun regnes normalt for en af sin mands faste støtter. På nær Asma, der er sunnimuslim, tilhører alle i inderkredsen alawisekten.²⁹³

Dele af regimet har været indstillet på at løse konflikten politisk, da de ikke anså en militær løsning for mulig. Denne gruppe består af landets to vicepræsidenter, Najah al-Attar og Farouk al-Sharaa, samt af Buthaina Shaaban, der er Assads rådgiver.

Den politiske opposition er generelt meget splittet og består af flere forskellige, internt konkurrerende grupperinger med forskellige agendaer.

7.6 Uformelle politiske magtfigurer

Stammelederne og de religiøse overhoveder er blandt landets uformelle magtfigurer. Yderligere lægger syrerne stor vægt på respekten for de ældre, og især i landområderne er ældreråd vigtige organer.

Syrien er som beskrevet meget opdelt i religiøs henseende. De religiøse overhoveder har en vis politisk indflydelse, og styrkeforholdene, de religiøse grupperinger imellem, påvirker i stor udstrækning de politiske afgørelser. De vigtigste religiøse personer er de islamiske muftier og imamer samt de forskellige kristne menigheders patriarker og præster. Ahmad Badreddine Hassoun, som er udpeget af Assad-regimet, er Syriens stormufti. Hassoun er stærk modstander af vestlig intervention i landet og har truet med terroraktioner, hvis Vesten griber ind i konflikten.²⁹⁴

7.6.1 Den politiske opposition og militante bevægelser

Den syriske opposition er stærkt fragmenteret og består af mange forskellige grupperinger med forskellige dagsordener. Fragmenteringen i den syriske opposition afspejler, blandt andet, landets diversitet og de allerede eksisterende splittelser mellem de forskellige grupper i samfundet.²⁹⁵ Derudover er oppositionen meget regionalt og lokalt orienteret, hvilket kan være en del af årsagen til, at oprøret er fragmenteret. Desuden er alliancerne, der opstår mellem grupperne, både de sekulære og radikale, ofte bygget på personlige forhold og militær nødvendighed.

Oppositionen består af både politiske og militante grupperinger. Før oprøret brød ud i 2011 var oppositionen i Syrien mere samlet. Der findes et stort antal oppositionsgrupper i Syrien, som kan beskrives

---

(291) www.dailystar.com.lb/News/Middle-East/2012/Dec-26/199833-assad-inner-circle-takes-hard-line-in-syria-conflict.ashx#axzz2KauPVjII

(292) www.reuters.com/article/2012/07/18/syria-crisis-assad-brother-idINDEE86H08B20120718

(293) www.dailystar.com.lb/News/Middle-East/2012/Dec-26/199833-assad-inner-circle-takes-hard-line-in-syria-conflict.ashx#axzz2KauPVjII

(294) www.usatoday.com/news/world/story/2011-10-10/syrian-cleric-threats/50722348/1

(295) Hokayem 2013: 70

som et uoverskueligt netværk af grupperinger. De mange oppositionsgrupper og alliancer er medvirkende til at gøre situationen i Syrien endnu mere kompleks og kompliceret. Det er problematisk at danne sig et egentlig overblik over den syriske opposition og de forskellige oprørsgrupper, blandt andet fordi grupperne konstant skifter alliancer.

Den syriske opposition kan beskrives som en svækket og splittet opposition, som afspejler religiøse, politiske, økonomiske og personlige relationer og alliancer i det syriske samfund. Nedenfor følger en kort overordnet gennemgang af de mest centrale grupperinger.

Politiske opposition

- Syrian National Council

Syrian National Council (SNC) blev dannet i august 2011 for at samle den syriske opposition. SNC, som krævede Assads ubetingede afgang, samlede oppositionsfigurer fra forskellige grupperinger, og repræsenterede også forskellige minoriteter fra det syriske samfund. Mange af landets minoriteter, herunder kristne, kurdere og alawitter, var ikke repræsenteret. Da SNC blev dannet, var der, i Vesten, høje forventninger til sammenslutningen, som blandt andet forventedes, at skulle være den syriske oppositions repræsentant i international sammenhæng. Det blev dog hurtigt klart, at SNC var splittet i synet på forskellige problemstillinger, og gruppen blev yderligere hæmmet af beskyldninger om nepotisme og korruption, og SNC formåede ikke at samle oppositionen.²⁹⁶ Dertil kommer at SNC består af politikere, der er ukendte i Syrien, og som ikke har megen indflydelse på selve befolkningen i landet. I november 2012 udtalte USA's udenrigsminister, Hillary Clinton, at SNC ikke længere kunne betragtes som talerør for det syriske folk, og at oppositionen måtte inkludere personer, som befandt sig inde i Syrien, og andre hvis stemme var nødvendig at inddrage.²⁹⁷ SNC har en aftale om samarbejde med Free Syrian Army og støttes også af Det Muslimske Broderskab, der er blevet en integreret del af SNC. De sekulære oppositionsgrupper har udtrykt bekymring for islamistiske tendenser i SNC.

- National Coalition for Syrian Revolutionary and Opposition Forces

Denne oppositionsgruppe bliver ofte omtalt som the *Syrian National Coalition*, og fejlagtigt forkortet SNC. Gruppen bliver også kaldt for the *Coalition* eller *Syrian Opposition Coalition* (SOC). I rapporten vil gruppen benævnes NC.

I midten af 2012 havde den internationale skuffelse og utilfredshed med SNC nået sit højdepunkt. SNC forsøgte at forbedre organisationens funktion og samarbejde med andre grupperinger, men formåede ikke at levere konkrete resultater.²⁹⁸ I november 2012 blev 'National Coalition for Syrian Revolutionary and Opposition Forces' (NC) dannet med det formål at skabe en fælles og mere inkluderende og repræsentativ sammenslutning for den syriske opposition.²⁹⁹ Som navnet antyder, består NC af en koalition af politiske, aktivistiske, og militære oppositionsgrupper i og uden for Syrien. NC

(296) Hokayem: 71-75

(297) Ibid: 76

(298) Hokayem 2013: 76

(299) <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/crises/crisis-in-syria>

blev dannet af en række udenlandske og nationale syriske kræfter, der i stigende grad anså Syrian National Council for ineffektiv og uden reel støtte i selve Syrien. Formålet med NC var, blandt andet, at arbejde for at opnå større international støtte og forsøge, i højere grad, at samle oprørsgrupperne og at skabe en sammenslutning, som henvendte sig til landets minoriteter med garanti for politiske, religiøse og sociale rettigheder til alle grupper i befolkningen i et eventuelt post Assad-regime.³⁰⁰ NC arbejder således for et frit, demokratisk og pluralistisk Syrien.

National Coalition var indtil marts 2013 ledet af Moaz al-Khatib, en tidligere imam fra Umayyade-moskeen i Damaskus, der flere gange har været fængslet af det syriske regime. Al-Khatib trådte tilbage, idet han mente, at det udefrakommende pres blev for stort. Efter pres fra Tyrkiet og Qatar tilsluttede SNC sig den nye koalition.³⁰¹ NC er, indtil videre, den eneste oppositionsgruppe, der nyder international anerkendelse som talerør for den syriske opposition.³⁰² Sammenslutningen blev i 2012 anerkendt af den Arabiske Liga som legitim repræsentant for Syriens befolkning, og efterfølgende tilsluttede Frankrig, EU og andre sig anerkendelsen af NC som repræsentant for befolkningen.³⁰³ Den nuværende præsident Hadi al-Bahra, der har tætte bånd til Saudi Arabien, blev valgt i juli 2014. Præsidenten af koalitionen bliver valgt internt og sidder i maksimum 2 gange 6 måneder.

NC har været præget af mange af de samme problemer som Syrian National Council såsom korrup-tion og ineffektivitet, og har ikke været i stand til at skaffe sig kontrol over Syriens mange lokale mili-tante oprørsgrupper. NC nyder dog støtte internt i Syrien fra vigtige aktører som Local Co-ordination Committees (LCC), Det Muslimske Broderskab, som dominerer National Coalition, og Free Syrian Army (FSA). Kurdish National Council (KNC), en sammenslutning af kurdiske politiske partier, har også indgået samarbejde med NC i bestræbelserne på at forme en mere sammenhængende opposi-tion.

National Coalition deltog i fredsforhandlinger i Geneve i begyndelsen af 2014 som repræsentant for den syriske opposition. Ifølge NC var formålet med deres deltagelse at forsvare revolutionen og be-folkningens interesser.³⁰⁴ SNC valgte her at træde ud af koalitionen i protest mod beslutningen om at deltage i fredsforhandlingerne i Geneve.

- National Coordination Committee (for Democratic Change)

Kaldes også for Syrian National Coordination Body for Democratic Change (SNCB). National Co-ordination Committee (NCC) er en paraplyorganisation, som består af personer fra venstrefløjen, nationalister og kurdiske grupperinger. Organisationen blev dannet i juni 2011, og har argumenteret for fredelig modstand mod Assad-regimet. NCC adskiller sig fra SNC og NC ved ikke at afvise dialog med regimet. De er modstandere af enhver form for udenlandsk militær indblanding, såsom en fly-veforbudszone, og foretrækker økonomiske og politiske sanktioner. Indtil videre har NCC dog afvist at mødes med Assad-styret, da de mener, at møderne kun er for syns skyld, og at regimet blot køber sig tid til at knuse oppositionen. NCC nyder generelt stor opbakning i oprøret.

---

(300) Hokayem 2013: 77

(301) Ibid

(302) www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18048033

(303) <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/crises/crisis-in-syria>

(304) <http://rt.com/news/syrian-opposition-geneva-talks-vote-827/>

Militante grupperinger

- Free Syrian Army

Free Syrian Army (FSA), som var en af de første sammenslutninger efter oprøret brød ud, blev dannet i august 2011 under ledelse af Riyad al-Asaad, som en paraplyorganisation for væbnede oprørsgrupper. FSA blev dannet af deserterede soldater, hovedsageligt med Sunni oprindelse, fra det syriske militær.³⁰⁵ Den vestligt støttede sammenslutning menes at tælle mellem 100.000-200.000 krigere og flere hundrede lokale grupperinger.³⁰⁶ FSAs ledelse har været præget af splittelse og stor udskiftning, hvilket blandt andet har gjort det vanskeligt at forene de væbnede oprørsgrupper.³⁰⁷ FSA's politiske agenda er ikke helt klar, men retter sig umiddelbart mod at fjerne regimet. Hvad, FSA vil sætte i stedet, er uvist.

FSA modtager lette våben primært via smuglernetværker over den tyrkiske og irakiske grænse. Derudover får de økonomisk, politisk og efterretningsmæssig støtte fra en række mellemøstlige og Vestlige magter, inklusiv USA.. FSA består af mange forskellige "brigader" med meget forskellige politiske dagsordener. Endvidere er FSA løst organiseret, hvorfor der ikke kan garanteres fuld kontrol med alle grupper. FSA har heller ikke været i stand til at kontrollere militariseringen af oprøret og dermed oprørsgruppernes aktiviteter og organisering. Flere enheder i FSA er brudt ud af sammenslutningen og har udviklet egne forsyningsnetværk. Det voksende antal oprørsgrupper har været medvirkende til at svække FSA's ledelse.³⁰⁸

For at lette samarbejdet og koordineringen blandt de mange forskellige oprørsgrupper dannede FSA i december 2012 rådet *Supreme Military Council* (SMC). Rådet blev støttet af Qatar og Saudi Arabien, og består af militære ledere fra flere af de største oppositionsgrupper. SMC blev oprindeligt ledet af General Salim Idriss. General Idriss blev afløst i februar 2014 af Brigadegeneral Abdul-Ilah al-Bashir. Formålet med etableringen af SMC var at koordinere oppositionens militære operationer på et nationalt niveau. SMC har haft nogen succes med dette. SMC har ikke formået at skabe en national kommandostruktur og samle oppositionen under dens kommando, men har primært fungeret som en platform, hvorfra de forskellige oprørsgrupper kunne koordinere og synkronisere deres aktiviteter.³⁰⁹ Derudover har formålet været, at SMC skulle fungere som den primære distributionskanal af våben. Ressourcer og våben fra udenlandske støtter skulle tilkomme SMC, der ud fra et nationalt strategisk perspektiv kunne koordinere distributionen af våben. Dette har dog ikke vist sig reelt muligt. Udenlandske støtter har i stedet foretrukket at støtte forskellige oprørsgrupper direkte gennem egne forsyningsnetværk. Det, at flere ledere i SMC har forbindelser til salafistgrupperinger, der ofte samarbejder med de mere ekstreme elementer i oppositionen, har været medvirkende til dette. Frygt for at våben havner hos disse, har hæmmet våbenstøtten til og dermed effektiviteten af SMC.³¹⁰

(305) Hokayem 2013: 82

(306) Pakzad 2013: 22

(307) Hokayem 2013: 83

(308) Ibid.

(309) O'Bagy 2013: 6

(310) White et al. 2013: 23

- ISIL (Islamisk Stat i Irak og Levanten, også kendt som IS, ISIS, eller Daash)

Terrorbevægelse ISIL er en brutal sunnimuslimsk islami-stisk bevægelse, der hovedsageligt opererer i det østlige og centrale Syrien, dog med styrker i de fleste større byer i Syrien (Damaskus, Aleppo, Homs, Idlib). Gruppens syriske hovedkvarter ligger i Ar-Raqqa. Ifølge Syrian Observatory for Human Rights vurderes ISIL til at kontrollerer mere end en tredjedel³¹¹ af Syrien (foruden store dele af Irak) og næsten hele det olierige Deir ez-Zour provins.³¹² Ligesom Al-Nusra er ISIL bedre udstyret, bedre finansieret og bedre organiseret end andre oppositionsgrupper i Syrien. Det vurderes, at ca. 80 % af udenlandske krigere, der rejser til Syrien, vælger at slutte sig til ISIL.³¹³ Oplysninger om ISILs samlede styrke varierer, men menes at være omkring 30.000, foruden flere sunnimuslimsk stammer og grupperinger der støtter gruppen.³¹⁴ Trods sin forholdsvis beskedne størrelse har gruppen gennemført en lang række succesfulde operationer i både Syrien og Irak, og er på nuværende tidspunkt en yderst magtfuld militant spiller i den syriske konflikt. Brug af børnesoldater, tortur, korsfæstelser, summariske henrettelser, og massakrer mod shiitter, kristne og alawitter er blot få af beskyldningerne mod ISIL.

ISIL flag

ISIL blev oprindeligt grundlagt i Jordan i 2000 af Abu Musab al-Zarqawi under navnet Tawhid wal Jihad. I 2002 rejste al-Zarqawi til det nordlige Irak på opfordring af Osama bin Laden og grundlagde Al-Qaida in Iraq (AQI), som efterfølgende dannede grundlag for ISIL. Et amerikansk luftangreb dræbte al-Zarqawi i 2006, og i årene frem til begyndelsen af 2012 så det ud til, at AQI mistede styrke og momentum. I 2010 trådte Abu Bakr al-Baghdadi frem som den nye leder for ISIL, efter at amerikanske og irakiske styrker havde dræbt eller tilfangetaget store dele af den øverste ledelse. Efter den amerikanske tilbagetrækning fra Irak formåede gruppen at øge deres styrke og organisation, og kunne intensivere deres kamp mod den shiitisk-dominerede Al-Maliki regering i Irak. I april 2013 annoncerede al-Baghdadi, at det tidligere AQI, nu kaldet ISIL, nu også kæmpede i Syrien. Gruppens brutalitet havde i forvejen skabt spændinger i forholdet til al-Qaida, der mente, at deres fremfærd var for hensynsløs og satte al-Qaida i dårligt lys blandt støtter. Der opstod endnu flere spændinger, da ISIL erklærede, at al-Nusra var en del af ISIL, noget som både lederen af Al-Qaida, Ayman al-Zawahiri og al-Nusra benægtede, og alle bånd mellem ISIL og al-Qaida blev officielt kappet i februar 2014. Den 29. juni 2014 udråbte ISIL dannelsen af et islamisk kalifat med al-Baghdadi som Kalif og leder af alle muslimer.

Til forskel fra de fleste andre oppositionsgrupper i Syrien der kæmper imod det syriske regime, har ISIL det erklærede formål at grundlægge en fundamentalistisk sunnimuslimsk stat i området omkring Irak og Levanten (svarende til Syrien, Libanon, Jordan, og Israel). Dette betyder, at deres pri-

(311) <http://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2014/07/19/270-Syrian-fighters-killed-in-biggest-ISIS-operation-.html>

(312) <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/07/syria-regime-aleppo-islamic-state-deir-ezzor-war.html#>

(313) <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-24179084>

(314) <http://www.washingtonpost.com/blogs/worldviews/wp/2014/09/12/heres-how-the-islamic-state-compares-to-real-states/>

mære mål er overtagelsen af territorie, hvilket også betyder, at de ofte kommer i kamp med andre oprørsgrupper. ISILs succes har blandt andet betydet, at flere oppositionsgrupper har været nødsaget til at samle sig i en fælles front mod ISIL, og i januar 2014 førte en fælles offensiv mod ISIL til, at ISIL blev trængt ud af store dele af Aleppo og Idlib i den nordlige del af Syrien. ISIL har dog haft stor succes med at bekæmpe oppositionsgrupperne i store dele af landet, og det har resulteret i periodevis "samarbejdsaftaler" med det syriske regime.³¹⁵ Denne fornuftsafale gælder dog kun i de områder, hvor konkurrerende oprørsgrupper befinder sig, og nogle af de hårdeste kampe har fundet sted i områder, hvor ISIL og regeringsstyrker står over for hinanden.³¹⁶

ISILs store succes i både Syrien og Irak har gjort gruppen relativt uafhængig af eksterne sponsorer.³¹⁷ Plyndring af banker og militær materiel, især fra Irak, har styrket gruppen, og det vurderes, at ISIL har værdier for over 2 milliarder amerikanske dollars foruden en masse tunge amerikanske våben efterladt af det irakiske militær.³¹⁸ Derved er ISIL hurtigt blevet en af de mest veludstyrede og magtfulde grupper i Syrien.

- Jabhat al-Nusra

Jabhat al-Nusra (JN), eller Al-Nusra Front, der oprindeligt var en del af FSA, er en ekstremistisk sunniislamistisk gruppering i den syriske konflikt. JN er en af de bedst udstyrede og veltrænede oppositionsgrupper i Syrien. JN menes, bortset fra ISIL, at være den gruppe, der tiltrækker flest udenlandske krigere. JN holder overvejende til i den nordlige del af landet og ledes af Abu Mohammad al-Julani. JN menes at have mellem 5.000 og 15.000³²⁰ bevæbnede medlemmer foruden flere tusinde støtter.³²¹

Al-Nusra har åbenlyse bånd til al-Qaida og betegnes ofte som al-Qaidas officielle affiliat i Syrien. Gruppens mål er at indføre et islamisk kalifat i Syrien, der skal styres i overensstemmelse med sharialoven, en praksis de allerede har indført i byer og områder, de kontrollerer. Til forskel fra Islamic State har al-Nusra officielt udmeldt, at deres mål også er at styrke regimet. JN er yderst kritisk over for andre trosretninger og ser ligeledes USA og Israel som Islams fjender. JN' ekstreme islamistiske ideologi har skabt voldsom bekymring blandt landets andre oppositionsgrupper, som afviser, overordnet, at samarbejde med gruppen. Det formodes, at al-Nusra står bag de fleste selvmordsbomber i Damaskus og andre steder i Syrien, og organisationen er på USA's terrorliste. Al-Nusra kommunikerer med omverdenen via *al-Manara al-Baida* (Den Hvide Minaret) og lægger regelmæssigt videoer ud på diverse fildelingssider og på gruppens egen Facebook side.

Jabhat al-Nusras flag³¹⁹

(315) <http://en.etilaf.org/all-news/news/syrian-coalition-regime-forces-and-isis-coordinate-offensives-against-syrian-rebels.html>

(316) <http://www.information.dk/504943>

(317) <http://america.aljazeera.com/articles/2014/6/19/isil-thousands-fighters.html>

(318) <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-24179084>

(319) http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag_of_the_Al-Nusra_Front.svg

(320) <http://www.channel4.com/news/syria-files-interactive-rebels-weapons-money-ideology-assad>

(321) www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18048033

Al-Nusras eksistens har også foruroliget udenlandske støtter i Vesten og Mellemøsten, da man ikke ønsker at sende våben i hænderne på terrororganisationer.

Al-Nusra og ISIL bliver ofte betegnet som tætte allierede, idet de begge er sunnimuslimske islamistiske bevægelser. Forholdet mellem al-Nusra og ISIL varierer, selvom begge har bånd til al-Qaida. I april 2013 meldte lederen af ISIL, Abu Bakr al Baghdadi, at al-Nusra var underlagt ISIL. Kort efter afviste både Al-Nusra og al-Qaida sammenlægningen og gjorde klart, at de vil operere uafhængigt af ISIL. Gennem 2013 var der øgede spændinger mellem al-Nusra og ISIL, og i begyndelsen af 2014 ledte det til kampe primært i de ressourcerige områder i Deir Ez-Zour og Ar-Raqqa.³²² Al-Nusras forhold til andre oppositionsgrupper er også meget komplekst. De fleste grupper arbejder ikke officielt sammen med al-Nusra grundet deres ekstreme holdninger. Forholdet til FSA er besværliggjort af USA og FNs tilføjelse af al-Nusra på listen over terrororganisationer. Al-Nusra er heller ikke en del af Islamiske Front, en sammenlægning af mere moderate grupperinger, men der er indikationer på, at alle disse grupper arbejder sammen i kampen mod både regimet og ISIL.³²³ Al-Nusra kan til forskel fra FSA tilbyde højere lønninger, bedre udstyr, og bedre træning, og det tyder på, at flere krigere fra andre grupperinger deserterer og slutter sig til al-Nusra netop af denne årsag.³²⁴

- Islamic Front

Islamic Front (IF) er en alliance bestående af syv af Syriens største og stærkeste sunnimuslimske oprørsgrupper, og placerer sig ideologisk mellem de moderate FSA og de ekstreme Al-Nusra og IS. IF er primært støttet af Saudi Arabien. Som så mange af de andre alliancer og koalitioner i Syrien kan denne salafistgruppering ikke betegnes som en samlet enhed men snarere som en paraplyorganisation. Geografisk findes IF i størstedelen af Syrien, dog hovedsageligt i de større byer Damaskus, Idlib, Hama, Aleppo, og Homs, hvor de enklte grupperinger i alliancen selv stammer fra.

Islamic Fronts flag³²⁵

IF's mål er nedkæmpelse af Assad-regimet efterfulgt af etableringen af en islamisk stat underlagt sharialovgivning. De adskiller sig fra IS ved at være mere moderate, samt ønsket om kun at oprette en islamisk stat i et post-Assad Syrien. IF adskiller sig endvidere fra de mere moderate grupper ved kategorisk at afvise enhver forhandling med Assad-regimet og afvise sekularisme, demokrati og parlamentarisme. Selv afviser IF dannelsen af en autoritær, diktatorisk stat, men lægger vægt på, at de fremtidige politikeres opgave ikke vil være at udarbejde nye love men snarere en streng administrering af sharialoven.³²⁶

(322) <http://web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/493#>

(323) <http://www.nytimes.com/2012/12/11/world/middleeast/us-designates-syrian-al-nusra-front-as-terrorist-group.html>

(324) <http://www.theguardian.com/world/2013/may/08/free-syrian-army-rebels-defect-islamist-group>

(325) [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Logo_of_the_Islamic_Front_\(Syria\).svg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Logo_of_the_Islamic_Front_(Syria).svg)

(326) <http://carnegieendowment.org/syriaincrisis/?fa=54233>

IF bliver ofte betegnet som en af Syriens stærkeste oprørsgruppe og tæller mellem 40.000 og 70.000 bevæbnede medlemmer.³²⁷ IF er dog blevet svækket af interne kampe og uenigheder. Især en modvilje blandt nogle af medlemsgrupperne mod at angribe ISIL har skabt splittelse. IF skal ses som et modstykke til Syrian Military Council for de mere islamistiske grupperinger. Flere af lederne i IF har før siddet i SMC.

- Kurderne

Kurderne samles under denne brede betegnelse, da de forskellige kurdiske oppositionsgrupper og oprørsgrupper, overordnet set, har det samme formål med konflikten, nemlig kurdisk selvstændighed fra den syriske stat. Dette har den nuværende konflikt, mere end nogensinde før, åbnet mulighed for. De syriske kurdere bor hovedsageligt i al-Hasakehprovinsen i den nordøstlige del af landet. Derudover bor mange kurdere i både Aleppo og al-Raqqa provinserne.

Selvom kurdiske byer så flere demonstrationer mod Assad-regimet i begyndelsen af oprøret, har de forskellige kurdiske grupper og partier formået at holde relativ lav profil under konflikten. Dette har blandt andet betydet, at de er sluppet for større repressalier fra regimet. Da regimestyrkerne i 2012 begyndte at trække sig fra de overvejende kurdiske byer og provinser for at samle sig til kampe i andre dele af landet, kunne de kurdiske oppositions- og oprørsgrupper hurtigt overtage kontrollen i deres område. Den mest betydende politiske kurdiske gruppering er det Demokratiske Unions Parti (PYD), der med sin militære gren, kaldet Folkets Forsvarsenheder (YPG), hurtigt har kunnet etablere sig som autoriteten i de kurdiske provinser. En politisk konkurrent til PYD er the Kurdish National Council (KNC), der består af en samling af flere mindre politiske partier. Selvom PYD og KNC har et anstrengt forhold til hinanden, grundet forskellige politiske holdninger vedrørende regionens autonomi, har begge grupper, indtil videre, formået at holde sammen mod de andre oppositionsgrupper i konflikten.

De kurdiske gruppers forhold til konfliktens andre oppositionsgrupper er mildest talt anspændt. Blandt andet står de kurdiske gruppers mål med territorial autonomi i stærk kontrast til ISILs mål, der indebærer overtagelse af territorie og etablering af et islamisk kalifat. Derudover anser de islamistiske grupperinger PYD som et blasfemisk parti, og beskyldninger om samarbejde med regimet har også resulteret i kampe med de mere moderate oppositionsgrupper såsom FSA.³²⁸ Kampene mod andre oppositionsgrupper er dog ikke kun grundet i religiøse eller politiske årsager. Al-Hasakeh provinsen er et ressourcerigt og frodigt område, og en stor del af Syriens olie bliver produceret i regionen, der samtidig ligger op til den porøse tyrkiske grænse, hvor den gruppe, der har kontrollen, kan smugle olie, forsyninger og krigere. ISILs fremmarch i Syrien har betydet, at de kurdiske grupper har indgået samarbejdsaftaler med FSA og andre moderate grupperinger.³²⁹

Årtiers undertrykkelse af det kurdiske mindretal, der tæller mellem 10 og 15 % af den syriske befolkning og den som følge af konflikten opståede mulighed, har fået de kurdiske grupper til at skære en del af Syrien ud til sig selv, og det politiske og geografiske landskab i fremtidens Syrien vil i høj grad være defineret af det kurdiske spørgsmål, og hvordan de andre grupper forholder sig til den.

---

(327) Hassan 2014

(328) ICG 2013

(329) <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/03/syria-kurds-pyd-ypg-isis-rebels-kobani-afrin.html#>

7.6.2 Andre grupperinger og alliancer

Man skal være opmærksom på, at listen ovenfor kun omfatter de vigtigste grupperinger, og at omfanget af mindre grupper og autonome militser er ganske stor og under konstant forandring. De nævnte organisationer kan desuden i mange tilfælde, også når det benægtes, betragtes som paraplyorganisationer, hvorunder enkelte grupperinger handler frit. I de større byer, som Homs og Hama, kan hvert kvarter have sin egen milits, hvis alliancer først og fremmest afhænger af, hvem der kan forsyne dem med civile eller militære fornødenheder.

Udover ovenstående grupperinger deltager også et voksende antal udefrakommende krigere, som drager til Syrien for at tilslutte sig væbnede jihadgrupper.³³⁰ Endvidere er forskellige mindre salafistiske og islamistiske grupperinger, udover de nævnte, en del af oprøret i Syrien.

Militante fra borgerkrigen i Syrien. Colourbox.dk

---

(330) Pakzad 2013: 21

Det er dog centralt at være opmærksom på, at de syriske militser ikke udelukkende er ideologisk-religiøst motiveret. Mange grupperinger udspringer af lokale kontekster og er således geografisk spredt.³³¹ Små lokale ikke-ideologiske militser, hvis primære formål er at yde beskyttelse af bydele, sig selv og sine egne, er ligeledes en del af oprøret i Syrien. Derudover har konflikten skabt en situation, hvor mindre stammeledere, med støtte i form af penge og våben fra udlandet, har udviklet sig til deciderede krigsherrer, der opererer inden for krigsøkonomien.

Alliancer i det internationale samfund og aktører uden for Syrien spiller også en vigtig rolle i borgerkrigen. Her kan man helt overordnet tale om to lejre. Den ene lejr består af den såkaldte Shiamuslimske halvmåne, som omfatter Hizbollah partiet, Assadstyret, Irak og Iran, og som støttes af Rusland. Den anden lejr strækker sig fra Libyen, Egypten, Jordan, Saudi-Arabien og Qatar, og støttes af Vesten. De to vigtigste spillere er Iran og Saudi-Arabien, og begge er centrale aktører i forhold til at finde en løsning på konflikten i Syrien.

Assadstyret er Irans vigtigste allierede i den arabiske verden, og Iran har støttet styret økonomisk og rådgivningsmæssigt og forsynet regimet med våben siden oprørets udbrud. Qatar og Tyrkiet har, i den anden lejr, stået i spidsen for at vælte Assad fra magten. Saudi-Arabiens forhold til Iran gør, at landet ønsker at svække Iran ved at vælte Assad. Endvidere har Saudi-Arabien et ønske om at spille en stor rolle i Syrien efter et eventuelt regimeskifte.³³²

7.6.3 Shabiha

Shabiha er en fællesbetegnelse, der generelt bruges om bander og andre kriminelle. I den syriske borgerkrig anvender man specifikt navnet om de bevæbnede bander, der støtter regimet, og som menes at være domineret af alawitter. Disse grupper består af enten småkriminelle eller meget fattige alawitter, der hjælper sikkerhedsstyrkerne i deres bekæmpelse af anti-Assad-demonstrationer. Det formodes, at de også står bag tortur, drab og forsøg på etnisk udrensning i Syrien. Shabiha-banderne er blevet brugt i hele Syrien til at skræmme demonstranter og aktivister ved brug af tortur, voldtægt, og mord. I 2012 udsendte FN en rapport, der fordømte drabene på mere end éthundrede civile i byen Houla den 25. maj 2012, over halvdelen af dem børn, og begået af shabiha-banderne.³³³ I shabiha-banderne deltager, ud over de fattige syrere, formentlig også regulære lejesoldater og sikkerhedsstyrker klædt i civil.

Der er stor usikkerhed om, hvem der styrer banderne, men det menes at være personer tæt på Assad-familien. Blandt andet menes det, at præsidentens bror Maher al-Assad og hans fætter Rami Makhoul har planlagt angreb og forsynet shabiha-banderne med våben.³³⁴

7.7 Forholdet mellem uformelle og formelle magtfigurer

Syrien er i høj grad præget af borgerkrigen, som hersker i landet. Den politiske situation i landet er på nuværende tidspunkt yderst anspændt, og de formelle politiske strukturer er overordnet brudt sammen. Forholdet mellem Assad-regimet og de forskellige oprørsgrupper er fortsat yderst problematisk, og der ser ikke ud til at være nogen foreløbig løsning på borgerkrigen. Det konfliktfyldte forhold mel-

(331) Ibid: 22

(332) Pakzad 2013: 14-15

(333) <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=42687#.U9DdwvmdE40>

(334) <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/10716289/How-Bashar-al-Assad-created-the-feared-shabiha-militia-an-insider-speaks.html>

lem Assad-regimet, de væbnede grupper og den syriske opposition er på nuværende tidspunkt ikke tæt på at blive løst, og de forskellige parter synes at modarbejde tiltag, som fremlægges i et forsøg på at dæmpe konflikten. Assad-regimet fortsætter sin brutale adfærd, og en svækket opposition forsøger at bekæmpe styret. Regionale og internationale interesser og alliancer samt splittelse i oppositionen har medvirket til at øge konfliktens kompleksitet, herunder kompleksiteten i forholdet mellem Syriens formelle og uformelle magtstrukturer. Oppositionen, de væbnede grupper og Assad-styret har skiftende haft frem- og tilbagegang i løbet af konflikten, og opbakningen til de forskellige parter varierer og skifter.

I begyndelsen af konflikten var Assads fald, og hermed et regimeskifte den i Vesten almene forventning. Assad-regimet har, trods tilbageslag og statsnedbrud, formået at forblive ved magten. Det menes, at Assad, blandt andet på grund af opbakning fra Rusland, Iran og Hizbollah, og grundet en splittet opposition, har formået at vende situationen til sin fordel. Støtten til Assad er ligeledes medvirkende til at styret er militært overlegent.³³⁵ Ingen af parterne ser på nuværende tidspunkt ud til at kunne besejre hinanden, og aktørerne i konflikten betegnes endvidere som værende længere fra hinanden end nogensinde før. Der synes at være international konsensus om, at militær intervention ikke er løsningen på konflikten, og at den eneste løsning derfor er politisk.³³⁶ En politisk løsning internt i Syrien er mest realistisk mellem regimet og den moderate opposition, og det er på nuværende tidspunkt svært at forestille sig politiske forhandlinger, og dermed kompromiser, med de mere ekstreme islamistiske grupperinger. Specielt ISILs brutale fremfærd er blevet udnyttet af Assad-regimet både nationalt og internationalt. Den primært amerikanske operation mod ISIL i Syrien ser ud til yderligere at styrke Assad-regimets muligheder for overlevelse.

En af de væsentligste problematikker i den syriske konflikt er, at der sker et skred til venstre mod højre i oprøret, det vil sige, at de sekulære og moderate grupperinger bliver mere og mere radikale. Dette skyldes blandt andet den begrænsede støtte fra Vesten. Dette resulterer i, at et stigende antal oprører fra de mere moderate grupperinger, vælger at afhoppe og tilslutte sig grupper som al-Nusra og ISIL, der både har flere ressourcer og succes på slagmarken. I dette henseende står FSA tilbage som den store taber.

7.8 Vigtigste politiske tematikker og problemstillinger i Syrien

Syrien står over for en mængde udfordringer, der alle kan destabilisere landet yderligere. Økonomien er i frit fald, og det siddende regime har indtil nu ikke formået at dæmpe op for situationen, og den nuværende konflikt forværrer yderligere de økonomiske muligheder for landet.

7.8.1 Borgerkrigen

Den altoverskyggende problemstilling i Syrien er selvsagt den nuværende konflikt. Borgerkrigen har betydning for både den politiske, økonomiske og sociale dimension, og påvirker de sociokulturelle dynamikker i landet og blandt befolkningen.

---

(335) Pakzad 2013: 18-19

(336) Ibid: 19

Assad-styret har søgt støtte hos landets minoriteter ved at spille på frygten for repressalier fra et sunnidomineret Syrien samtidig med, at det har forsøgt at fremstille oprørerne som udefrakommende terrorister og agenter for vestlige magter.³³⁷

FN har endnu ikke været i stand til at gribe direkte ind i konflikten, da Kina og Rusland har nedlagt veto og dermed blokeret for beslutninger i Sikkerhedsrådet.³³⁸ Ligeledes har NATO meldt ud, at organisationen ikke ser sig selv militært involveret i konflikten.³³⁹ De voldsomme brud på basale menneskerettigheder fra regimets side har også ført til russiske protester, og det internationale samfund, dog primært Vesten, tænker i post-Assad baner, da regimets overlevelse i sin nuværende form anses for mindre sandsynligt.³⁴⁰

7.8.2 Alternativ til Assad

Der er adskillige årsager til den manglende internationale opbakning til den syriske opposition. For det første har oppositionen ikke evnet at fremstå som en nogenlunde samlet politisk enhed og dermed som et reelt stabilt alternativ til Assad. For det andet har den stigende indflydelse fra udenlandske ekstremistiske grupperinger, og krigere associeret med terrorisme, vanskeliggjort muligheden for udenlandsk støtte. For det tredje er det Muslimske Broderskabs politiske intention med et post-Assad Syrien uklar, hvad der både afskrækker vestlige støtter, bekymrer Syriens etniske og religiøse minoriteter og øger troværdigheden af regimets skræmmekampagne.³⁴¹ For det fjerde indikerer et stigende antal rapporter om grove menneskerettighedskrænkelser fra den væbnede oppositions side, at volden i landet ikke nødvendigvis vil ophøre, hvis regimet falder. Landets religiøse og etniske minoriteter, som har levet side om side under Assad-regimet, frygter ligeledes, hvad der vil ske, hvis Assadstyret falder. Landets kristne minoriteter frygter et mere islamistisk Syrien, hvis regimet falder, og den alawitiske del af befolkningen frygter hævnangreb, hvis styret falder og de dermed mister deres nuværende beskyttelse fra regimet.³⁴²

Der synes endvidere at være en stigende risiko for, at borgerkrigen i Syrien vil udvikle sig til en form for stedfortræderkrig (proxy war) mellem USA og Rusland – Iran, hvor især Iran har stærke interesser i at bevare det siddende alawi-styre.³⁴³ Endelig er der risiko for, at volden breder sig til Libanon og/eller det sydøstlige Tyrkiet, idet Assad-regimet – efterhånden som det bliver mere presset – kunne tænkes i højere grad at samarbejde med Hizbollah eller kurdiske separatistgrupper. Dette for at skabe regional ustabilitet og således skaffe politiske virkemidler i eventuelle forhandlinger, først og fremmest med Vesten.³⁴⁴

(337) www.freedomhouse.org/report/freedom-press/2012/syria

(338) www.un.org/News/Press/docs/2012/sc10714.doc.htm

(339) www.presstv.ir/detail/2012/06/13/245949/nato-has-no-plan-for-syria-intervention/

(340) www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-20824292

(341) www.kurdnas.com/en/index.php?option=com_content&view=article&id=323:a-political-model-in-post-assad-syria&catid=36:reports1&Itemid=56

(342) <http://www.globalis.dk/Konflikter/Syrien2>

(343) www.humanevents.com/2012/08/07/syrian-conflict-a-proxy-war-to-reshape-the-middle-east/

(344) www.jpost.com/MiddleEast/Article.aspx?id=296690

7.8.3 Andre indenrigspolitiske problematikker

Der er en række grundlæggende problemer, som også et eventuelt post-Assad styre bliver nødt til at forholde sig til. Eventuelle nye magthavere i Syrien vil stå overfor en enorm udfordring i forhold til blandt andet at genopbygge infrastrukturen, modvirke den økonomiske nedgang, tage hånd om millioner af flygtninge og standse eventuelle sekterisk baserede hævn gerninger.³⁴⁵ Det er på nuværende tidspunkt svært at vurdere, hvordan denne mulige proces vil udfolde sig, da det afhænger af den eller de grupper, der kommer til magten.

Den forværrede økonomiske situation er præget af stadig voksende arbejdsløshed og store forskelle mellem rig og fattig. Oven i købet har landet, inden konflikten udbrød, oplevet en voldsom befolkningstilvækst, der har lagt yderligere pres på det i forvejen skrøbelige arbejdsmarked og medført store øgede udgifter for skolevæsenet.³⁴⁶

7.9 Retsprincipper

Syriens officielle retssystem er en blanding af osmannisk, fransk og sharia lovgivning, der gælder på hver deres retsområde. Fransk og osmannisk lovgivning varetager civile søgsmål og almindelig kriminalitet, mens sharia lovgivning tager sig af sager vedrørende personlige spørgsmål som arv, giftemål, forældremyndighed og religion. For minoriteterne er der separat religiøs lovgivning. Syrien anvender ikke juryer.³⁴⁷ Ifølge forfatningen skal grundlaget for al lovgivning i Syrien være islamisk sharialov, men dette efterleves dog ikke i praksis, idet dele af den sekulære lovgivning er i direkte modstrid med den religiøse.³⁴⁸

7.9.1 Syriens retsvæsen

Syriens retssystem består af en række domstole fordelt over hele landet. Nederst i hierarkiet er de såkaldte magistratsdomstole (*Mahakim al-Sulh*), der varetager både civile og kriminelle søgsmål af laveste grad, og kredsretter (*Courts of Assize*) der tager sig af søgsmål, hvor straffen kan være over tre års fængsel. Derudover findes en særlig domstol for ungdomskriminalitet (*Mahakim al-Adath*) og en for økonomiske anliggender som told og import (*Mahakim al-Jumrukiyya*). Afgørelser fra alle disse retsinstanter kan appelleres til primærretten (Court of First Instance eller *Mahakim Bida'iyya*). Afgørelser herfra kan igen appelleres til appeldomstolen (*Mahakim al-Isti'nat*). Appeldomstolens afgørelser kan som sådan ikke appelleres, men den såkaldte Kassationsdomstol (*Mahkamah al-Naqd*) kan dog erklære dens afgørelser for ugyldige.

Ud over ovennævnte domstole eksisterer der domstole for de forskellige religiøse grupper. Sharia-domstole behandler civile sager fra muslimer, og mellem muslimer og ikke-muslimer. Madhabi-domstole varetager sager for drusere og Ruhi-domstole tager sig af sager for kristne og jøder. Afgørelser fra de religiøse domstole kan omstødes af Kassationsdomstolen.

Endvidere har Syrien en forfatningsdomstol, der dømmer i sager vedrørende forfatningen. Præsidenten, eller mindst 25 % af parlamentet, kan henvise en lov til domstolen, der afgør, om loven er forfat-

---

(345) Pakzad 2013: 27

(346) <http://weekspopulation.blogspot.dk/2012/03/demographics-of-conflict-in-syria.html>

(347) www.nationsencyclopedia.com/Asia-and-Oceania/Syria-JUDICIAL-SYSTEM.html

(348) Hansen 2005: 31

ningsstridig. Det er præsidenten, der udnævner dommerne, og præsidenten er også selv formand for domstolen, hvilket vil sige, at han i realiteten kan kontrollere forfatningsdomstolens afgørelser.

Samtidig med at Assad i april 2011, i et forsøg på at stoppe det begyndende oprør, ophævede undtagelsestilstanden i Syrien, der havde været gældende siden 1963,³⁴⁹ opløste han også Statssikkerhedsdomstolen (Supreme State Security Court, SSSC), der ligeledes siden 1963 havde givet landets regenter uindskrænket juridisk magt.³⁵⁰

Udover ovenstående eksisterer der militære domstole, som dømmer efter militær straffelov og procedure.

Grundlæggende er det syriske retssystem alt andet end frit, og indtil april 2011 havde Assad uindskrænket magt via SSSC. Retssystemet lider desuden under udbredt korruption og nepotisme samt indblanding fra politisk side på alle niveauer over magistratsdomstolsniveau. Derudover er der i Syrien udpræget mangel på veluddannede advokater og dommere.

Den politiske indblanding i retssystemet antager mange former. Juridiske repræsentanter i sager, regimet betragter som vigtige, udsættes for pression, både i form af belønninger hvis de makker ret og i form af trusler eller straf, hvis de ikke gør.³⁵¹ Dommerne udsættes ligeledes for pression, og listen over grundløse fyringer eller overflytninger til andre sager er lang.³⁵² Dertil kommer, at formuleringen af mange love er så vag, at borgerne ikke kan være sikre på, hvad der er lovligt, og hvad der er ulovligt. De vage formuleringer er blevet brugt til at retsforfølge repræsentanter for NGO'er, menneskerettighedsforkæmpere eller personer, der har kritiseret regeringen.

Som udgangspunkt er retssystemet, som beskrevet ovenfor, det eneste formelle juridiske system i Syrien. Det formodes dog, at de få tilbageværende nomader i vidt omfang anvender egne konflikt-løsningsmodeller via stammeledere og ældreråd. Ligeledes vil landbefolkningen ofte gå til den lokale imam for at løse mindre uoverensstemmelser, før de henvender sig til det formelle retssystem.

Hvis borgerkrigen fortsætter, vil det officielle retssystem formentlig blive mere og mere undergravet, både som følge af den syriske stats generelt dalende legitimitet og som følge af fremkomsten af parallelle retssystemer i områder, hvor regimet ikke længere har kontrol. I flere områder kontrolleret af oppositionsgrupper er uformelle retssystemer opstået enten indført af grupperne selv eller af civile.³⁵³ Nogle oppositionsgrupper har deres egne dommere og advokater, der håndterer søgsmål, både internt og i de områder de kontrollerer. Der er i den forbindelse mange beviser på summariske henrettelser begået af flere oppositionsgrupper.

(349) www.ikhwanweb.com/article.php?id=28439

(350) SSSC varetog alle sager der ”vedrører statens sikkerhed”, og præsidenten havde magt til at omstøde eller ændre enhver dom, SSSC måtte afsige. Derudover kunne afgørelser fra SSSC ikke appelleres, hvad der – ud over den upræcise definition af, hvilke sager domstolen kunne dømme i – gav præsidenten total despotisk juridisk magt.

(351) International Bar Association's Human Rights Institute 2011: 29

(352) Ibid

(353) <http://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2012/1103/In-rebel-held-Aleppo-Syrian-civilians-try-to-impose-law-through-courts-not-guns>

7.10 Pressefrihed

Den syriske forfatning garanterer principielt en fri presse. Forfatningen indeholder dog flere paragraffer, der undergraver reel pressefrihed. For det første er det forbudt at viderebringe ”forkert information” og at rapportere, hvis det ”skader den nationale sikkerhed eller den nationale enhed”. For det andet skal journalister have licens fra premierministeren for at få lov til at arbejde med nyhedsdækning, og denne licens kan trækkes tilbage, såfremt det er ”i offentlighedens interesse”. Nyhedsmedier med base i udlandet skal desuden ansøge om tilladelse til at virke i Syrien.³⁵⁴

I august 2011 reformerede al-Assad presselovgivningen i et forsøg på at dæmme op for urolighederne. Reformerne gjorde monopoliseret nyhedsdækning ulovlig, garanterede adgang til offentlig information og forbød arrestation og forhør af journalister. Paradoksalt nok blev det samtidig stipuleret, at disse rettigheder skulle praktiseres med ”årvågenhed og ansvar”, og rapporter, der anfægtede national sikkerhed og sammenhold, samt rapporter om de væbnede styrker, var forbudt.

Den syriske presselov indeholder vage formuleringer af, hvad der er tilladt, og hvad det er forbudt at rapportere om og fastsætter strenge straffe, hvis journalister og redaktører ifølge regimet overtræder reglerne. Således kan journalister få op til tre års fængsel og bøder i størrelsesordenen 10.000-20.000 dollars.³⁵⁵

Det syriske mediemiljø består, i praksis, udelukkende af regimekontrollerede medier, og de få privatejede medier har alle tætte bånd til regimet. Freedom House har brugt betegnelsen en ”krigserklæring” mod den frie presse i Syrien efter urolighedernes begyndelse, idet regimets medier udelukkende har fremstillet demonstranterne som ”infiltratorer og radikale”, og samtidig er den udenlandske presses beskrivelser af urolighederne blevet afvist som falsk propaganda. Allerede før konflikten begyndelse var chikane af især udenlandske journalister udbredt.³⁵⁶ Under konflikten er chikanen eskaleret til drab og tortur, primært rettet mod journalister fra andre arabiske lande.³⁵⁷

De største mediehuse i Syrien er *Al-Watan*, *Al-Iqtisad* og *Al-Khaba*. De private mediehuse har fået lov til at rapportere relativt frit om emner inden for kultur og underholdning, men kontrolleres af regimet, når det drejer sig om politik og sikkerhed. Der er nogle få private tv- og radiostationer i Syrien, men ingen af dem behandler nyheder eller politik.³⁵⁸

Satellit-tv er udbredt i Syrien. 23 % af befolkningen havde i 2012 adgang til internettet³⁵⁹ og sociale medier, såsom Facebook og Twitter, har spillet en vigtig rolle for oprørerne, blandt andet i forhold til at organisere sig og skabe netværk. Internettet er ligeledes vigtig for Assad-regimet, som benytter det til efterretningsindhentning og til at optræve sociale netværk. De sociale medier forventes endvidere i høj grad at blive anvendt til direkte rekruttering og til at opnå støtte. I slutningen af 2010 gav parlamentet sikkerhedsstyrkerne mulighed for at beslaglægge ejendele tilhørende syriske internetjour-

---

(354) www.freedomhouse.org/report/freedom-press/2012/syria

(355) Ibid

(356) Se www.freedomhouse.org, rapporter om Syrien 2002-12

(357) http://en.alkarama.org/index.php?option=com_content&view=article&id=725:syria-al-jazeera-journalist-arrested-at-damascus-airport&catid=36:communiqu&Itemid=198

(358) www.freedomhouse.org/report/freedom-press/2012/syria

(359) <http://www.internetworldstats.com/me/sy.htm>

nalister og bloggere og retsforfølge dem ved landets domstole. Endvidere har man oprettet enheden Syrian Electronic Army, som blandt andet har hacket pro-oppositions hjemmesider. Mediekrigen udkæmpes således fra både regime og oprørsgrupper.

7.11 Menneskerettigheder

Da Bashar al-Assad overtog magten i 2000, var der store forhåbninger om, at det barske politiske klima i Syrien ville blive mildnet.³⁶⁰ Frigivelsen af politiske fanger og officielle taler om et nyt og mere demokratisk Syrien var gode indikationer. De nye takter fra regimet blev dog hurtigt stoppet, og syriske fængsler er igen fyldt med politiske fanger og journalister. Sikkerhedstjenesten, *Mukhabarat*, fungerer fortsat uden juridiske begrænsninger, og vold, tortur og forsvindinger anvendes i udstrakt grad.³⁶¹

Konflikten har kun forværret en i forvejen elendig menneskerettighedssituation, og i flere af landets områder kan situationen bedst betegnes som kaotisk. Regimet har slået brutalt ned på oppositionen med militæret og ligeledes mod civile områder og uden hensyn til civile tab. Henrettelser og tortur af politiske fanger og oppositionsmedlemmer hører til dagens orden. Regimet mistænkes endvidere for uofficielt at indsætte militser (shabiha) for at intimidere befolkningen, og der er forlydender om forekomst af regulær religiøs udrensning af sunnimuslimer i alawi-dominerede områder. Omvendt er oppositionen blevet beskyldt for at henrette mistænkte al-Assad-støtter og regeringssoldater, og begge sider anklages for grove krænkelse af menneskerettighederne, for folkedrab og en lang række andre krigsforbrydelser.³⁶²

7.12 Syriens militære styrker

Det syriske militærs primære opgave er at forsvare de syriske grænser, og specifikt at generobre Golanhøjderne fra Israel, som Syrien officielt stadig er i krig med. Militæret består af de traditionelle værn, hær, flåde og flyvevåben. Desuden råder Syrien over større paramilitære enheder. Den samlede syriske militærmagt anslås til ca. 300.000 stående personel, inklusiv værnepligtige, hertil kommer 314.000 reservister.³⁶³ Tallene er dog behæftet med stor usikkerhed henset til borgerkrigen og de mange deserteringer fra de væbnede styrker i denne forbindelse.

De syriske landstyrker består af ca. 220.000 mand, fordelt på syv panserdivisioner, tre motoriserede infanteridivisioner, en specialstyrkedivision og Den Republikanske Garde Division (Republican Guards Division). Derudover indgår der et ikke specificeret antal selvstyrende infanteri-, panser- og artilleribrigader. Det er usikkert, hvor mange af de nævnte enheder er reelt operative.³⁶⁴

(360) www.zeztun.org/?q=node/571

(361) Human Rights Watch 2010

(362) www.guardian.co.uk/commentisfree/2012/aug/10/human-rights-abuses-syrias-regime-condemned

(363) www.reuters.com/article/2011/04/06/syria-military-idAFLDE72S19O20110406

(364) www.globalsecurity.org/military/world/syria/army-org.htm

Det syriske militærs udrustning er primært russisk (ældre sovjetisk materiel). Følgende køretøjer og våben er i brug i den syriske hær:

Primære AFV:

T-72/T-72m, anslået 1600 stk.; T-62, anslået 1000 stk.; T-54/55, anslået 2000 stk.

Primære IFV og APC:

BTR 40/50/60, anslået 1000 stk.; BTR-152, anslået 560 stk.; BMP-1, anslået 2200 stk.; BMP-2/3, anslået 100 stk.; BRDM-2, anslået 950

Tunge våben:

122-152 mm selvkørende artilleri (kanoner og howitzer), anslået 500 stk.; 122-180 trukne kanoner/howitzer, anslået 1500 stk.; 82-240 mm morterer, anslået 710 stk., inklusive 10 stk. 240 mm morterer.

Raketsystemer:

107 mm MRLS, anslået 200 stk.; 122 mm MRLS, anslået 280 stk.

Panserværnsvåben:

AT-3 "Sagger", anslået 3000 stk.; AT-4 "Spigot", anslået 150 stk.; AT-5 "Spandrel", anslået 200 stk.; AT-7 "Sakhorn", antal ukendt; AT "Stabber", antal ukendt; RPG-7/29, antal ukendt.

Luftvåben:

MIG-21, anslået 176 stk.; MIG-23, anslået 100 stk.; MIG-25, anslået 11; MIG-29, anslået 80.

Det syriske luftvåben er endvidere i besiddelse af følgende kamphelikoptere: MI-24, anslået 46 stk.; SA-342 "Gazelle", anslået 36 stk. og MI-2, anslået 6-20 stk.

Den syriske flåde består af to fregatter og et ukendt antal mindre fartøjer.

Luftvåbnet består af ca. 100.000 mand, inklusive 30.000 reservister. Det er i besiddelse af ca. 400 fly, primært ældre MIG-typer. Desuden råder luftvåbnet over ca. 100 kamphelikoptere og ca. 120 overvågnings- og transporthelikoptere. Regimets dominans i luftrummet menes at være en af hovedårsagerne til dets succes i bekæmpelsen af oppositionsgrupperne.

Det formodes, at Syrien forsøger at opretholde et forsvar, der er mindst 1/3 større end landet reelt har kapacitet til økonomisk. Det betyder formentlig, at våbenvedligeholdelsen er ringe, og det er derfor mindre sandsynligt, at Syrien vil kunne anvende ovenstående materiel fuldt ud. Derudover er store dele af udstyret forældet, og især reservisterne menes at være dårligt trænet med få, hvis overhovedet nogen, regelmæssige øvelser.

Flåden, der er Syriens mindste værn, består af 5.000 mand med baser i Latakia, Tartus og Minet el-Baid.

Efter krigen mod Israel i 1973 har Syrien lagt stor vægt på specialstyrkeenheder, og den syriske specialstyrkedivision, der blandt andet er trænet af den russiske specialstyrke Spetsnaz, må betegnes som en elitestyrke i hæren.³⁶⁵ Ligeledes betragtes Den Republikanske Garde som en elitestyrke, idet man har gjort sig stor umage med at skabe en enhed, der er fuldkommen loyal mod regimet.

De syriske væbnede styrker forsøger at udvide sin kapacitet med hensyn til ballistiske missiler, panserværnsvåben og luftvåben. Endvidere menes Syrien at være i besiddelse af et lager af kemiske og biologiske våben.³⁶⁶ Dette lager er, efter alt at dømme, destrueret i overensstemmelse med en FN resolution 2118 fra 2013.³⁶⁷

Træningen af den syriske hær anses generelt for at være god, hvor i mod træningen af de syriske reservister er utilstrækkelig med store mangler, både hvad angår materiel til rådighed og kvalitet af træningen.³⁶⁸

Syrien menes desuden at have opbygget kapacitet til asymmetrisk krigsførelse især via specialstyrkeenhederne og i samarbejde med Iran. Syriens kapacitet til asymmetrisk krigsførelse anses for forholdsvis udbygget, blandt andet med træning i guerillakrig. Støtten til og fra Hizbollah er markant, og det formodes, at Syrien i høj grad ser organisationen som en del af landets eget asymmetriske våbenarsenal, der især er rettet mod Israel.³⁶⁹

7.12.1 Militærets største udfordringer og nuværende sikkerhedsmæssige situation

Det syriske militærs største udfordring er selvsagt den nuværende konflikt, som har stillet militæret over for svære opgaver. En del af de menige soldater er deserteret, lige såvel som højtstående officerer, herunder flere generaler. Derudover er en del materiel tabt til oprørerne, selvom det formentlig overvejende drejer sig om ældre opmagasineret materiel. Militæret led et alvorligt tab, da forsvarsministeren, general Daoud Rajha, blev dræbt ved et bombeattentat i midten af 2012, og igen da al-Assads betroede, general-major Abdul Aziz Jassem al-Shallal fra Den Republikanske Garde, hoppede af senere på året. Den syriske hær menes stadig at være relativt effektiv og sammentømret på trods af afhopninger både i de meniges og i officerernes rækker.

7.13 Sammenfatning

Den politiske dimension har behandlet de officielle og uofficielle magtstrukturer i Syrien. De uofficielle magtstrukturer vil ofte være særligt udtalte i et konfliktfyldt område, hvilket Syrien i høj grad må betragtes som. Dimensionen vidner også om, at de uofficielle magtstrukturer, i områder uden for regimets kontrol, har en dominerende rolle.

(365) <https://janes-ihs-com.ez-fak.minimeta.minibib.dk/CustomPages/Janes/DisplayPage.aspx?DocType=Reference&ItemId=+++1303401&Pubabbrev=EMED>

(366) <https://janes-ihs-com.ez-fak.minimeta.minibib.dk/CustomPages/Janes/DisplayPage.aspx?DocType=Reference&ItemId=+++1303401&Pubabbrev=EMED>

(367) http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_res_2118.pdf

(368) www.globalsecurity.org/military/world/syria/army-org.htm

(369) <https://janes-ihs-com.ez-fak.minimeta.minibib.dk/CustomPages/Janes/DisplayPage.aspx?DocType=Reference&ItemId=+++1303401&Pubabbrev=EMED>

Den politiske dimension er i høj grad præget af borgerkrigen i landet, eskalerende voldsomhed af konflikten mellem de officielle og uofficielle magthavere og grupperinger. Assad-regimet har formået at fastholde sin magt på trods af flere tilbageslag, og styret fortsætter sin brutale adfærd i et forsøg på at nedkæmpeoppositionen. Borgerkrigen i Syrien er helt central for landets problemstillinger, og konflikten resulterer i, at regimet og de forskellige oprørsgrupper skiftende har kontrol over forskellige områder af landet.

Den aktuelle konflikt i Syrien, herunder den politiske situation, har ført til en række økonomiske og politiske sanktioner mod landet, hvilket har svækket en i forvejen svag syrisk stat, og medført store konsekvenser for befolkningen. Eksempelvis er styret i flere henseender ikke i stand til at sikre basale ydelser til befolkningen. Dette skyldes blandt andet en indskrænkning og centralisering af magt og ressourcer for i højere grad at kunne støtte krigsindsatsen.

Det officielle politiske system i Syrien er baseret på et formelt præsidentielt demokrati, men den politiske dimension er i høj grad præget af en lille elite i landet og må således betegnes som et reelt præsidentielt diktatur. Den reelle økonomiske, politiske og militære magt har i mange år eksklusivt tilhørt Assad-regimet og dets støtter. Syrien var indtil 2012 et ét-partistyre med Baathpartiet som det altdominerende parti. Dimensionen vidner om, at Assad-regimet nu forsøger at fastholde magten gennem vold og undertrykkelse af befolkningen. Den politiske dimension hænger i høj grad sammen med den økonomiske, sociale og religiøse, og spændinger mellem de forskellige befolkningsgrupper er blusset op, og blevet forstærket under konflikten. Blandt landets minoriteter er en udpræget frygt for, hvilke konsekvenser Assad-regimets eventuelle fald vil få, og der er en udpræget frygt for en sunni-domineret stat. Blandt centrale uformelle magtfigurer er stammeledere og religiøse overhoveder, som kan betegnes som havende en nogen politisk indflydelse i landet. På nuværende tidspunkt findes det meste af den uformelle magt dog hos lederne af oppositionsgrupperne, i de områder de kontrollerer.

Situationen i Syrien har splittet det internationale samfund, og historiske aspekter og alliancer spiller en central rolle i konflikten, hvor blandt andet Saudi-Arabien, Qatar og Iran ses som vigtige eksterne aktører i forhold til at finde frem til en løsning på konflikten. Usikkerheden i forhold til et eventuelt alternativ til Assad regimet påvirker de forskellige aktørers, herunder befolkningens og internationale aktørers, ageren i konflikten. Komplexiteten af konflikten øges endvidere ved det uoverskuelige netværk af oprørsgrupper, som er en del af oprøret, og som også internt bekæmper hinanden. Herudover spiller islamistiske grupper, som al-Nusra og ISIL en betydende rolle i konflikten. Det er vigtigt at være opmærksom på, at ikke alle militser, som er en del af oprøret i Syrien, er religiøst eller ideologisk forankret. Landets historie er også central for at forstå den politiske dimension og konflikten samt de forskellige alliancer og grupperinger, som er en del af denne.

Syriens retssystem lider under udbredt korruption og nepotisme. Systemet kan ikke betegnes som frit, men er derimod, i allerhøjeste grad, præget af præsidentens magt. Officielt består retssystemet af en række domstole, som er fordelt over hele landet. Syriens retsvæsen er præget af landets religiøse diversitet, og hver større trosretning har domstole, som kan behandle sager op til et vist niveau og mellem personer indenfor samme trosretning. Konflikten i landet er medvirkende til at undergrave retssystemet, hvilket øger forekomsten af parallelle uofficielle retssystemer i de områder, regimet ikke har kontrol over.

Der er officielt pressefrihed i Syrien, men dette overholdes ikke og domineres, ligesom mange andre aspekter, af Assad-styret. Et andet centralt aspekt i konflikten er tv og internet, som under oprøret er blevet brugt af både oprørere og regimet. Adgang til internet og tv er ligeledes essentielt i forhold til befolkningens adgang til information, og hermed centralt for kommunikation og videregivelse af information. Dog styres dette også med hård hånd af regimet.

Det syriske militærs officielle primære opgave er at beskytte de syriske grænser og generobre Golan-højderne. Militæret består af tre værn, og tæller ca. 300.000 stående personel samt 314.000 reservister. Militærets altoverskyggende nuværende opgave er selvsagt oprøret. Den syriske hær er præget af udfordringer så som dårlig materielvedligeholdelse, forældet udstyr og dårlig træning af reservister. Assads allierede har under hele oprøret forsynet regimet med våben, og på trods af et antal deserterede soldater og officerer menes den syriske hær at være relativ effektiv.

På trods af forhåbninger om et mere demokratisk Syrien under Bashar Al-Assad, er borgerkrig blevet resultatet. Urolighederne har forværret en i forvejen elendig situation for befolkningen, og både regimet og oprørsgrupper anklages for grove overtrædelser af menneskerettighederne. De mange forskellige oppositionsgrupper har desuden forskellige forestillinger om, hvordan Syrien skal se ud, når konflikten engang er overstået. Deres magt og indflydelse, på nuværende tidspunkt, tyder derfor på, at selvom Assad-regimet væltes, vil kampene fortsætte mellem oppositionsgrupperinger. Magt-strukturerne i samfundet er usikre og varierende, og både de formelle og uformelle politiske magt-strukturer har stor betydning i landet på nuværende tidspunkt. Den politiske dimension vidner om, at landet står over for enorme økonomiske, politiske og humanitære udfordringer.

8. Tro og symboler

8.1 Introduktion

Alle kulturelle grupper har et fælles sæt overbevisninger, eller en fælles tro, som forener de individuelle medlemmer. Tro og symboler har indflydelse på, hvordan mennesker forstår verden, og på hvordan individer i en kulturel gruppe interagerer med hinanden. Tro og symbol dimensionen behandler et samfunds religiøse og historiske forestillinger, dets fortællinger og overbevisninger, tabuiserede forhold, normer og symboler. Det drejer sig ikke blot om faktuelle forhold men også om, hvordan befolkningen gør brug af disse forestillinger. Eksempelvis om hvordan bestemte befolkningsgrupper anvender historiske fortællinger og overleveringer til at begrunde deres egen opfattelse af konfliktfladerne i samfundet. Historiske begivenheder og deres symboler bruges således i hverdagen til at forklare og retfærdiggøre moderne politiske, religiøse og kulturelle overbevisninger, og også til at forherlige – henholdsvis fornede – enkeltpersoner, grupper eller bestemte handlinger. Fortællinger og symboler afslører ligeledes, hvilken adfærd samfundet anser for god eller dårlig. Med andre ord former historiske begivenheder, symboler og lignende den kultur, de anvendes i, samtidig med at kulturen selv formes af samme historie og symboler. De samme faktuelle historiske forhold tolkes derfor ofte vidt forskelligt. De forskellige befolkningsgruppers udlægning fortæller ikke sjældent væsentligt mere om gruppen selv end om, hvad der rent faktisk fandt sted, historisk og faktuel. Dertil kommer, at det samme symbol eller den samme historie ofte tillægges meget forskellig betydning, alt efter i hvilken sammenhæng de anvendes.

Symboler bruges også til at markere statusforhold. Tænk på militærets rangordner og medaljer. Begge markerer en position i et bestemt socialt hierarki. Ofte er det ikke umiddelbart forståeligt, hvilke objekter som har symbolsk værdi. Viden om tro og symboler i et samfund sætter den udsendte i stand til, at identificere fysiske symboler og deres betydning, herunder symboler som adskiller individer i et samfund.³⁷⁰

Dimension beskriver også, hvilke forestillinger om ret og uret der gør sig gældende i et givent område. Religion, skikke og ritualer reflekterer en kulturel gruppes værdier, og afspejler det samfund og den identitet, individet er en del af. Alle kulturelle grupper har skrevne og uskrevne regler om, hvad der er acceptabel eller uacceptabel adfærd. Viden om dette sætter den udsendte i stand til at tage de rette forholdsregler i forhold til at udvise respekt og forståelse for lokalbefolkningen.³⁷¹ Viden om dimensionen er også central, når der kræves samarbejde med lokalbefolkningen, da manglende forståelse kan føre til konflikter og misforståelser. Eksempelvis bør den udsendte være opmærksom på helligdage og ritualer og skikke, som er forbundet med religiøse retninger i befolkningen.

Viden om, hvilke grupper i et område der anvender hvilke symboler, og hvorfor de gør det, er således essentiel for at forstå de forskellige befolkningsgruppers handlinger og man bør i høj grad være opmærksom på, at fortællinger og symboler – idet de anvendes til at begrunde og forsvare nutidige begivenheder og politiske holdninger – er alt andet end monolitisk entydige. Tværtimod er deres betydning under konstant forandring og kan hele tiden få tillagt ny mening.

---

(370) Salmoni & Holmes-Eber 2011: 196-197

(371) Ibid: 203-205

Nedenfor følger en gennemgang af de vigtigste træk ved islam samt de andre centrale religiøse retninger, man finder i Syrien.

8.2 Religion

Religion spiller en vigtig rolle i Syrien, og gennemsyrrer generelt store dele af livet og dagligdagen for befolkningen i landet. Syrerne anskuer blandt andet religion som en medvirkende og essentiel faktor, i forhold til at overkomme dagligdagens problematikker og udfordringer og til at få hjælp og til at sikre succes og beskyttelse.³⁷² Syriens mange religiøse grupper har blandt andet rødder i den tidlige kristendom og Islams formative periode. Det store antal flygtninge, som er ankommet til Syrien fra andre mellemøstlige lande, er også en vigtig faktor i forhold til landets multireligiøse samfund. Syrien er et af de lande i Mellemøsten, hvor den religiøse og etniske diversitet er mest udbredt. Diversiteten og samspillet mellem landets forskellige religiøse grupperinger, og disses tilblivelse som politiske enheder, har siden den franske uafhængighed været helt central for landets historie.³⁷³

Det syriske samfund består generelt af mange grupper, herunder religiøse, med forskellige interesser, tilhørsforhold og loyalitet.³⁷⁴ Loyalitet til en gruppe, og dens medlemmer, vægter generelt højere end loyalitet og tilhørsforhold til den syriske stat som enhed. Dog er Syrien generelt kendetegnet ved mobilitet i mellem og accept mellem landets etniske og religiøse grupper. Selvom Islam danner grundlag for den symbolske og religiøse overbevisning for langt størstedelen af befolkningen, fastholder minoritetssamfundene, som ofte har en lang historie i regionen, kulturelle og religiøse mønstre, som ligger uden for den muslimske konsensus. De kristne, jødiske og drusiske minoriteter efterlever deres eget retslige system, og følger egne traditioner, normer og værdier i forbindelse med status, eksempelvis i relation til køn, ægteskab og fødsel. Landets andre religiøse grupper, som kan siges at høre under islam, efterlever muslimske regler og normer.

Flere af de religiøse grupper i Syrien er forholdsvis lukkede, og man fødes som regel ind i disse religiøse samfund. Flere af landets religiøse fællesskaber fungerer som selvstændige sociale systemer, som regulerer og tilpasser dagligdagen og livet for medlemmerne. De religiøse samfunds uafhængighed kan både ses som kilde til et splittet samfund med afgrænsede grupperinger, og som en kilde til mobilitet og gensidig accept mellem grupperne som muliggør, at de religiøse grupperinger kan leve side om side.³⁷⁵

Størstedelen af befolkningen i Syrien (ca. 90 %) er muslimer. Der praktiseres mange forskellige former for islam i landet. Den største gruppe er sunnimuslimer (74 %), men man finder også, som nævnt, alawitter (ca. 12 %), drusere (ca. 3 %) og shiamuslimer (ca. 3 %).³⁷⁶ Disse grupper har en del til fælles, men adskiller sig også fra hinanden på flere måder og identificerer sig ikke altid med hinanden på trods af, at de alle praktiserer islam.

(372) Collelo 1987: Religion

(373) Haugbølle 2013:43

(374) Hokayem 2013:17

(375) Collelo 1987: Religion

(376) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

8.2.1 Islam generelt

Islam blev stiftet af profeten Muhammed Ibn Abdallah, som blev født i Mekka omkring år 570. I 610 modtog Muhammed sin første åbenbaring fra Gud via ærkeenglen Gabriel. Frem til sin død i 632 modtog han fortsat åbenbaringer. Muhammed forkyndte, at der kun er én almægtig gud, nemlig Allah. Allah er skaberen og dommeren, og hævet over alt jordisk. Allah har givet sig til kende gennem Israels profeter, hvortil også Jesus hører, men sidst og endegyldigt gennem Muhammed, som er den sidste profet.

Muhammeds åbenbaringer er samlet i Islams hellige skrift, Koranen, som anses for et åbenbaret skrift direkte modtaget fra Allah og derfor ufejlbarlig. Sharia er den islamiske lov, som indeholder en række konkrete anvisninger på, hvad man må og ikke må som muslim. Loven er et altomfattende juridisk system, som bygger på læren fra Koranen og Sunna (Hadith). Den fortæller først og fremmest om, hvordan en rettroende muslim skal opføre sig i hverdagen, men bliver også anvendt som et decideret juridisk system.

Den såkaldte *Sunna* betegner fortolkningen af *Hadith*, som er beskrivelser af Muhammeds gøren og laden. Fortællingerne beretter også om Muhammeds juridiske og etiske afgørelser i en række sager og bruges ofte pædagogisk i opdragelsesøjemed, når forældre og lærere vil fremhæve, hvad der er godt, og hvad der er dårligt.

Når der skal træffes afgørelser ved sharia domstole, dømmes der efter Koranen og dens læresætninger i følgende rangorden:

1. Koranen

Hvis det er muligt, henviser dommerne først til Koranens lære, fordi den er Allahs ord og er dermed ufejlbarlig. Hvis der ikke er grundlag for at dømme på baggrund af Koranens tekster, går man videre til Sunna.

2. Sunna

Sunna, læren fra Muhammeds eget liv, er den næstbedste standard til at afgøre, hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert. Er der heller ikke grundlag for at dømme efter Sunnatekster, følger Ijma.

3. Ijma

Ijma er et udtryk, man bruger i islam. Det henviser til, hvad der generelt er konsensus om blandt retslærde.³⁷⁷

4. Qiyas

Sidst i hierarkiet af sharialovkilder finder man Qiyas. Qiyas bygger på logiske slutninger og tolkninger ved hjælp af analogier. Et kendt eksempel er, at Koranen ikke eksplicit forbyder øldrikning, mens vin er forbudt. Deraf udleder man, at eftersom de to drikke har samme virkning, nemlig beruselse, må det også være forbudt at drikke øl.

---

(377) Det er værd at notere sig at forståelsen for, hvad der udgør sunna, afhænger af, hvilken islamisk lovskole man har med at gøre. Der vil typisk være forskel mellem de levantiske og nordafrikanske skoler.

Muhammeds fødeby Mekka, i nutidens Saudi-Arabien, er muslimernes helligste by. Her ligger Kabaen, som er Islams centrale helligdom. Pilgrimme strømmer hvert eneste år til Mekka for at bede om tilgivelse og for at få slettet deres synder samt gå rundt om Kabaen. Da Muhammed erobrede byen i 629, gjorde han Kabaen til Islams centrum, hvorfor alle muslimer verden over siden har skullet bede med ansigtet vendt mod Mekka. Bederetning mod Mekka kaldes *qibla*.

Et centralt element i islam er, at der kun er én Gud (monoteisme), nemlig Allah. Muhammed er hans sendebud, men er ikke selv en gud. Grundlæggende er det ifølge islam blasfemi at tro, at der findes mere end én gud (som for eksempel i buddhismen), og rettroende muslimer mener også, at kristendommens Treenighed, bestående af Gud, Sønnen og Helligånden, er blasfemi: Der er kun én Gud.

8.2.2 De fem søjler

Islam bygger på fem ritualer, der kaldes *Islams fem søjler*. De fem søjler anses for de vigtigste og mest grundlæggende elementer i islam. Søjlerne er den religiøse praksis, som både mænd og kvinder skal efterleve.

1. Trosbekendelsen (*shahada*)

Den første af Islams søjler er trosbekendelsen, som på dansk kan oversættes til: ”Jeg bevidner, at der er ingen gud uden Allah, og Muhammed er Hans sendebud.” Muslimer skal gentage ordene i bøn, og ikke-muslimer, som ønsker at overgå til islam, skal recitere trosbekendelsen, når de konverterer.

2. Tidebønnen (*salat*)

Den anden søjle er de fem daglige obligatoriske bønner. Muslimer skal være rene, når de beder. Derfor begynder de med at vaske deres ansigt, hænder, arme og fødder. Hvis der ikke er adgang til vand, vil man ofte se muslimer ”vaske sig” symbolsk ved at føre hænderne over ansigt og lemmer.

Første bøn bedes ved daggry, anden ved middagstid, tredje bedes om eftermiddagen, fjerde når solen går ned, og dagens femte og sidste bøn bedes ved mørkets frembrud. Bønnerne består af Korancitater, og man beder naturligvis altid med ansigtet vendt mod Mekka.

Til hverdag beder mange alene, men om fredagen gør mange en dyd af at mødes til fællesbøn på gaden eller i moskeen. Normalt er der flest mænd, men kvinder er ikke ekskluderet – de beder dog adskilt fra mændene, typisk bag dem.

Retroende muslimer skal helst bede på de fem fastlagte tidspunkter, men hvis det ikke kan lade sig gøre, for eksempel på grund af arbejde, sygdom eller rejse, kan bønnerne udskydes.

3. Almissen (*zakat*)

Den tredje søjle er almissen. Alle muslimer, der har råd og mulighed, skal betale mindst 2,5 % årligt af deres samlede formue til de fattige. Der er ingen officielle opgørelser over, hvor meget der bliver givet

i zakat om året i den muslimske verden, men et konservativt bud er \$200 milliarder, eller 15 gange så meget som den samlede humanitære hjælp fra enkeltstater til fattige lande.³⁷⁸

4. Fasten (*sawm*)

I fastemåned, *ramadanen*, skal muslimer faste fra solopgang til solnedgang. Ramadanen er den niende måned i den arabiske kalender. Den afviger fra den gregorianske således, at ramadanen hvert år forskydes i forhold til vores kalender.

Ud over at faste afstår man også fra rygning og seksuel kontakt, og man bør desuden undgå at komme i konflikt og skænderi.

Fasten brydes hver dag ved solnedgang, hvor familie og venner som regel nyder et stort måltid sammen. Ofte ser man familier, der spiser sammen udenfor på gaderne. På denne måde kan de invitere fremmede til at spise med og således give almisse, hvad der er særlig vigtigt under ramadanen.

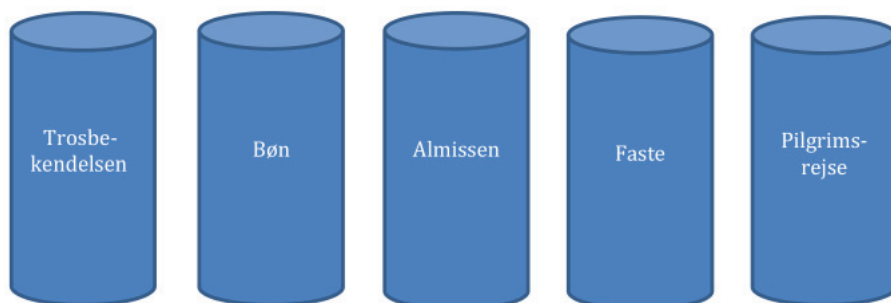
Fasten er obligatorisk for enhver voksen, rask og normalt begavet muslim. Børn under 13 år, rejsende, gamle og svage, syge, menstruerende kvinder, samt gravide og ammende kvinder behøver ikke faste.

Fasten er hård – særlig hvis ramadanen falder i de meget varme og tørre måneder om sommeren. Ramadanmåneden er karakteriseret ved, at folk i løbet af dagen bliver trætte og tørstige, hvilket resulterer i et generelt lavt aktivitetsniveau. Aften er kendetegnet ved en feststemning ledsaget af store måltider. Dag og nat bliver vendt om under Ramadanen.

5. Pilgrimsrejsen (*al-hajj*)

Den femte søjle er pilgrimsrejsen til Mekka, som bør foretages mindst én gang i livet af alle muslimer, der har råd til rejsen og er fysisk og psykisk i stand til at klare den.

Den, der har været på pilgrimsrejse til Mekka, kommer tilbage rensset for sine synder, og for mange muslimer er der en vis form for status forbundet hermed. Efter pilgrimsrejsen bliver mændene ofte tiltalt *hijj* og kvinderne *hijja*, hvilket er et udtryk for respekt.

(378) <http://www.irinnews.org/report/95252/mali-a-timeline-of-northern-conflict>

8.2.3 Sunni- og shiaislam

Sunni- og shiaislam er Islams to hovedretninger. Sunni er langt den største og omfatter 75-90 % procent af verdens muslimer.

Den største forskel mellem sunni- og shiaislam er, at shiamuslimer tror, at kaliffen Ali, Muhammeds svigersøn og fætter, er Muhammeds retmæssige efterfølger og den første kalif efter Muhammeds død. Sunnier derimod anerkender Abu Bakr som den første kalif, Umar som den anden, Uthman som den tredje og Ali som den fjerde. Årsagen til at shiaer ikke betragter de tre første som kaliffer er, at de modsat Ali, ikke var blodsbeslægtede med profeten.

I praksis er forskellen på shia- og sunnimuslimers dyrkelse af islam, hvordan de bruger præsteskab, og hvordan de beder samt, hvorvidt de dyrker martyrer. De er enige om hovedpunkterne inden for islam.³⁷⁹

Alawitter og drusere er begge former for shiaislam.

På verdensplan er den mest udbredte shiagren "tolver-shiitterne", der omfatter ca. 85 % af verdens shia-muslimer. "Tolver-shiitterne" lægger særlig vægt på de tolv imamer, hvoraf den tolvte, Muhammed al-Mahdi, vil genopstå og komme tilbage for at regere indtil dommedag og rydde verden for ondskab.

Sunni-retningen er, som nævnt, langt den største og omfatter cirka 80 procent af verdens muslimer. Sunniislam er opdelt i mindre grupperinger, hvis versioner af Islam kan være meget forskelligartede. Sunni-retningen indeholder blandt andet Sufiislam.

8.2.4 Islamiske helligdage

To gange om året fejrer muslimerne Eid. Eid al-Fitr markerer afslutningen på fastemånedens Ramadan. Dagen markeres med en særlig bøn i moskeen samt god mad og gaver til kvinder og børn. Tidspunktet, hvor ramadanen holdes, følger månekalenderen og rykker derfor fra år til år. Man skal derfor sørge for at forhøre sig om, hvornår den aktuelle ramadan afholdes, og ikke antage, at man ved det fra sidste år.

Eid al-Adha varer i tre-fire dage. Eid markerer afslutningen på pilgrimsrejsen og ligger 70 dage efter Ramadanen. Hver familie ofrer gerne et får eller en ged ude foran deres hus og deler kødet med familie, naboer og de fattige.³⁸⁰

Forskellen internt i sunniislam gælder også fejring af helligdage. Profetens fødselsdag fejres således af sufi-muslimerne, mens salafister har forbud mod at fejre denne dag.

8.2.5 Sufiislam

Sufimuslimer søger at opnå et tættere personligt forhold til Allah gennem særlige åndelige ritualer. Ritualerne omfatter recitation af bønner og passager af Koranen samt gentagelse af Allahs mange navne, mens de udfører bestemte bevægelser. Sang og dans, hvor man snurrer rundt på stedet, praktiseres ligeledes som en øvelse, der bringer udøveren i trance og tættere på Allah. Desuden er sufiislam

(379) [http://www.denstoredanske.dk/Sprog, religion og filosofi/Religion og mystik/Islam/islam](http://www.denstoredanske.dk/Sprog,_religion_og_filosofi/Religion_og_mystik/Islam/islam)

(380) <http://www.islam.dk/eid-mubarak/>

karakteriseret ved at være opdelt i ordener eller broderskaber, som hver stiller særlige krav til sine tilhængere, og som ledes af en Sufi shayk eller Qutb som tillægges magisk-religiøse egenskaber, og som på grund af sin nærhed til Gud kan hjælpe sin menighed tættere på Gud.³⁸¹

Flere sufistiske ordner og broderskaber var eksisterende og etableret i Syrien under mamalukkerne og det osmanske rige. Efter Syriens uafhængighed blev sufismen i landet mindsket, og nogle af de efterfølgende regimer var åbenlyst fjendtlige mod de sufistiske broderskaber og ordener. Sufisme er dog stadig eksisterende i Syrien, og har de sidste årtier været på vej til at blive mere udbredt.³⁸²

8.2.6 Salafisme

Salafisme er en islamisk bevægelse, som ser sig selv som en tilbagevenden til det oprindelige islam, som det ifølge koranen og sunnaen (nedskrevne levereregler overført fra Muhammed) blev praktiseret af profeten Muhammeds elever. Det er en puritansk bevægelse, som forsøger at leve ifølge disse hellige skrifers ordlyd. Den salafistiske bevægelse opstod i 1920-30'erne som en reaktion på udbredelsen af europæiske ideer og modernitet i Mellemøsten under kolonitiden. Salafisme er også i høj grad en social bevægelse, som er ledet af eliter i Mellemøsten, som ønsker at erobre den politiske magt fra sekulære regeringer. Det har bevægelsen haft succes med under det arabiske forår, hvor salafistiske organisationer, og især det Muslimske Broderskab, har opnået store valgsejre.³⁸³

8.3 Trosretninger i Syrien

8.3.1 Sunniislam

Sunnimuslimer udgør 74 % af befolkningen i Syrien og er dermed den største religiøse gruppe i landet. Den sunnimuslimske del af befolkningen tilhørte, som nævnt, i mange år landets elite, og var blandt andet at finde blandt store jordejere i Syrien, men i dag tilhører gruppen overvejende middelklassen.

8.3.2 Alawitter

Alawitterne udgør Syriens største religiøse minoritet med 12 % af befolkningen. Alawismen har rødder i islam og udspringer af shiaislam. Alawitterne anser sig selv for muslimer, selv om de fejrer både jul og persisk nytår.³⁸⁴ Mange sunnier betragter imidlertid alawitter som vantro. Alawitterne bor hovedsageligt langs kysten og i den nordvestlige del af landet, hvor de udgør en stor del af befolkningen. Ifølge alawitternes egne traditioner stammer de oprindeligt fra den arabiske halvø og har efterfølgende bevæget sig til bjergregionen Jebel Sinjar, som er beliggende mellem floderne Tigris og Eufrat, før de ankom til Syrien. Byen Latakia udgør et historisk område for alawitterne, da gruppen i flere århundreder har levet der hovedsageligt som bønder. I lighed med forskellige andre shiasjekter dyrker mange alawitter blandt andet mysticisme, og holder traditionelt deres religion hemmelig blandt andet for at undgå forfølgelse.³⁸⁵

Alawitterne praktiserer en form for tolv-islam, men bliver af mange anerkendt som en særlig gren. På verdensplan udgør de en relativt lille gruppe, som næsten alle holder til i eller omkring Syrien.³⁸⁶

(381) Simonsen 2008: 182-189

(382) Shoup 2008: 49

(383) Ungureanu 2008

(384) Også kaldet Zoroastriansk nytår. Alawitter fejre således nytår to gange om året.

(385) Lee 2010: 342 & www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18084964

(386) Kramer 1987

Da de alawitiske traditioner bliver holdt hemmelige for uindviede, ved man generelt meget lidt om dem, men det menes, at troen indeholder elementer fra andre religioner. Eksempelvis er alawitterne kendt for at holde jul og fejre andre kristne højtider.

Grundlæggeren af den alawitiske trosretning menes at være Muhammad Ibn Nusayr, som efter sigende udviklede alawitternes grundlæggende læresætninger i det niende århundrede. Den alawitiske trosretning deler shiamuslimernes overbevisning om, at Ali, som var Muhammads svigersøn, skal ses som profetens retmæssige efterfølger. Ali har en nærmest guddommelig status for medlemmer af den alawitiske tro. Begrebet alawitter kommer af navnet Ali og betyder "Ali's følgere".³⁸⁷

Som nævnt er den alawitiske tro forholdsvis hemmeliggjort, mystificeret og lukket. Som alawit er det ikke tilladt at indvie og fortælle udeforstående om trosretningen, og det er ikke muligt at konverterer til trosretningen, hvorfor det som udefra kommende ikke er muligt at blive en del af den alawitiske trossamfund. Mange medlemmer af den alawitiske trosretning har kun et begrænset kendskab til, og indblik i, religionen. Visse dele af troen videregives kun til medlemmer, som er særligt indviede, og ofte er det udelukkende religiøse ledere, som har kendskab til de hellige og hemmelige skrifter, som danner grundlag for den alawitiske trosretning.

Selvom alawitter betragter sig selv som muslimer, og den alawitiske tro udspringer af shiaislam, adskiller dele af den alawitiske tros praktisering sig fra islam, og andre muslimer finder ofte dette i strid med islamisk praksis. Udover at alawitter fejrer ikke-islamiske højtider såsom jul, er det inden for den alawitiske tro tilladt at indtage alkohol, og det er ikke pålagt kvinder at bære hovedtørklæde. Alawitter faster ikke under ramadanen, men fejrer afslutningen af ramadanen, lige så vel man fejrer andre islamiske højtider, som også er en del af trosretningen. Endvidere menes troen på reinkarnation at være en del af den alawitiske trosretning.³⁸⁸

Det alawitiske samfund har tidligere, inden Assad regimet, været udsat for social eksklusion og diskrimination. Alawitterne blev anskuet som en fattig uuddannet befolkningsgruppe, som levede forholdsvis isoleret i bjergområderne i Syrien. Alawitterne fik, efter franskmændenes ankomst til Syrien, deres egen stat, da franskmændene i 1920'erne oprettede fem små stater på baggrund af Syriens forskellige trossamfund. Den alawitiske stat havde sit eget flag og sin egen administration og Latakia udgjorde områdets hovedstad. Den alawitiske stat eksisterede indtil 1936, hvorefter den blev indlemmet i Syrien.³⁸⁹

Før Hafez al-Assad kom til magten i 1970, havde alawitterne det relativt vanskeligt og blev ofte undertrykt. Efterfølgende har gruppen af alawitter gennemgået en dramatisk transformation og er blevet dominerende i det politiske og militære hierarki i Syrien.³⁹⁰ Selvom alawitterne udgør et mindretal i Syrien, sidder de, med al-Assad-familien i spidsen, i dag solidt på magten i landet. Dette forstået således, at de centrale dele af regimet i Syrien i dag stort set udelukkende består af alawitter, og det er i denne gruppe, at styret har sin sociale base.³⁹¹ Det er vigtigt at have forståelse for, at regimet ikke er alawittisk i religiøs forstand. Assad legitimerer ikke åbenlyst sig selv som alawitternes leder, og reli-

(387) Lee 2010: 342

(388) <http://www.religion.dk/viden/alawitterne-syriens-hemmelighedsfulde-minoritet>

(389) Ibid

(390) Lee 2010: 343

(391) Pakzad 2013: 21

giøse autoriteter bestrider ikke magtfulde politiske embeder.³⁹² Dog har Assad-styret ydet beskyttelse til specifikt den alawitiske del af befolkningen, og gruppens position i det syriske samfund ændrede sig markant, efter Assad-familien kom til magten.

Den alawitiske del af befolkningen kan, på nuværende tidspunkt, siges at være i en usikker position i det i det syriske samfund. Borgerkrigen har forværret den splittelse, der i forvejen var mellem de religiøse og etniske grupperinger i samfundet, og alawitterne frygter, hvilke konsekvenser, et eventuelt post Assad regime vil få. På grund af mange års favorisering fra Assad styret, frygter Alawitterne blandt andet hævnaktioner og et sunni-domineret Syrien. På trods af Assads favorisering og beskyttelse af det alawitiske mindretal, er det væsentligt at være opmærksom på, at den alawitiske befolkning ikke ensidigt støtter Assad.³⁹³

8.3.3 Drusere

Druserne udgør ca. 3 % af den samlede befolkning i Syrien og er hermed den tredje største minoritet i landet.³⁹⁴ Druserne lever primært i Syriens sydvestlige egne langs grænsen til Jordan og Golanhøjderne.³⁹⁵ Druserne er generelt et meget lukket folkefærd, som traditionelt har levet af at være bjergbønder. Den drusiske religion går ca. 900 år tilbage. Religionen opstod, som en udløber af islam, men inkluderer både kristne og jødiske traditioner foruden elementer fra græsk og hinduistisk filosofi. Den drusiske religion udspringer af den gren af shiaislam, kaldet Ismaeli, som primært findes i Levanten. Selv kalder de sig "monoteismens folk" (*ahl al-tawhid*) og anses, både af sig selv og andre, for muslimer. Druserne er gennem historien blevet anset for at være kætteriske, af både sunni- og shiamuslimer. Deres religion indeholder elementer fra flere forskellige filosofier og abrahamitiske religioner, det vil sige islam, kristendom og jødedom.³⁹⁶

Ligesom alawitterne holder druserne i vid udstrækning deres tro skjult for udefrakommende, og der findes meget lidt præcis viden om dens traditioner. Dette skyldes blandt andet, at druserne tidligere har været udsat for forfølgelse. Det er tilladt for medlemmer af den drusiske tro at lyve om deres tro. Mange drusere er ikke velbevandret i deres egen religion, og kun få medlemmer er helt indviet i troen, herunder specielt få religiøse ledere.³⁹⁷ Man kan således tale om to grupper inden for den drusiske befolkning, de indviede og de uindviede.³⁹⁸ Når en person skal indvies, bliver denne gjort bekendt med religiøse drusiske skrifter og gennemgår en række ritualer. *Visdommens Traktater*, som er drusernes hellige bog, består af 111 skrifter, som blandt andet indeholder elementer fra biblen, koranen og filosofiske værker. Kun de vidende indviede har kendskab til indholdet af de 111 skrifter, som udgør den drusiske lære. Den drusiske religion er således meget lukket, og det er ikke muligt at konvertere til troen. Endvidere er der i det drusiske samfund en forventning om, at man kun gifter sig inden for religionen.³⁹⁹

---

(392) Ibid: 45

(393) www.globalis.dk/Konflikter/Syrien2

(394) Shoup 2008: 44

(395) www.minorityrights.org/5279/syria/druze.html

(396) Shoup 2008: 45

(397) Ibid

(398) Lee 2010: 343

(399) Ibid

Den drusiske religion opstod ved tilbedelse af Kaliffen al-Hakim. Religionen bygger på en tro om, at gud valgte at vise sig i en række mennesker, hvoraf kalif al-Hakim var den sidste.⁴⁰⁰ Drusernes syn på Gud (Allah) er, at Gud er ”hele eksistensen” – ikke bare ”hævet over eksistensen” – hvilket ville begrænse hans magt. Ifølge druserne er det forkert at tale om Gud og stille spørgsmål om ”hvor, hvornår og hvordan” i forbindelse med Gud. Gud er ubegribelig, og man skal ikke forsøge at forstå ham med forstanden. Drusernes største helligdom er Jethro, Moses’ svigerfars, grav, som ligger ved Tiberias i Israel. Druserne tilbeder Jethro, som ifølge dem er profet, og valfarter hvert år i april måned til hans gravsted for at bede. En del af den drusiske religion er også troen på, at sjælen er evig og genfødes, når et individ dør. Druserne tror på, at der er et fastlagt antal sjæle, som man kan genfødes i på forskellige måder. Afhængig af sjælens gerninger genfødes denne på højere eller lavere trin gennem et nyt individ.⁴⁰¹ Den vigtigste dag for tilbedelse er torsdag, modsat fredag som er den helligste dag blandt andre muslimske grupper. Druserne besøger og tilbeder muslimske helligdomme, men deltager ikke i pilgrimsrejser til Mekka og faster ikke under ramadanen.⁴⁰²

Druserne medvirkede efter første Verdenskrig til at bekæmpe det franske styre i Syrien, og har gennem historien ofte været en del af forskellige magtkampe i Syrien.

8.3.4 Kristendom i Syrien

Der er ca. 2 millioner kristne i Syrien. Syriens kristne minoriteter udgør i alt omkring 10 % af befolkningen.⁴⁰³ Der findes mange forskellige kristne menigheder i Syrien, og det kristne mindretal fordeler sig på flere forskellige grene. De tre vigtigste kristne menigheder er, Den Græsk-ortodokse Kirke, Den Græskkatske Kirke (melkitterne) og Den Orientalske Syrisk-ortodokse Kirke (Oriental Syriac Orthodox Church), hvoraf de to førstnævnte er de største. Der findes også andre kristne minoriteter i landet som eksempelvis protestanter. Forskellene på de tre grene går tilbage til kirkelige skismaer omkring Kristi dualitet i 400-500-tallet.⁴⁰⁴ Den kristne del af befolkningen er primært bosat i og omkring de større byer i særdeleshed Aleppo og Damaskus. Aleppo er hjemsted for omkring 100.000 af landets kristne befolkning, men antallet er faldende, idet mange kristne emigrerer til Vesten som følge af økonomiske vanskeligheder og frygt for et sunni-domineret syrisk regime.⁴⁰⁵ I mange byer, hvor de kristne er bosiddende, finder man specifikke kristne kvarterer, som let kan genkendes på de mange kirker.

Megen af den tidlige udvikling af kristendommen fandt sted i det område, der i dag udgør Syrien, hvorfor kristendommen i Syrien har en lang historie. De kristne samfund i Syrien omfatter nogle af de ældste, som stadig eksisterer, hvilket blandt andet skyldes, at Syrien gennem historien har været et fristed for kristne, hvor de har haft mulighed for at overleve. Inden for den kristne tradition mener man, at Jesus viste sig for apostlen Paulus, da han var på vej til Damaskus, hvorefter Paulus modtog dåben i samme by og efterfølgende blev en ledende figur i forhold til udbredelse af kristendommen.⁴⁰⁶ Den kristne del af befolkningen har en række helligdage som fejres, og flere af dem indebærer hel eller

(400) <http://religion.dk/viden/de-ti-vigtigste-ting-vide-om-druserne>

(401) Ibid

(402) Shoup 2008: 45

(403) Tallene er upræcise, og mange mener den kristne minoritet er væsentligt mindre, måske ned til omtrent 3 % af befolkningen.

(404) Diskussioner om hvorvidt Kristus blot var et menneske der blev brugt af gud, eller om han selv var guddommelig.

(405) www.joshualandis.com/blog/?p=13530&cp=all

(406) Lee 2010: 344 & <http://www.religion.dk/viden/10-ting-om-religion-i-syrien>

delvis faste, herunder jul og påske, hvor det blandt andet ikke er tilladt at indtage kød og animalske produkter såsom mælk. Syrien anerkender officielt kristne helligdage, som eksempelvis jul, og det er tilladt for den kristne del af befolkningen at holde fri på visse helligdage.⁴⁰⁷

Sammenlignet med kristne i andre mellemøstlige lande har de kristne i Syrien følt sig godt stillet, og den kristne del af befolkningen har samme rettigheder som den resterende del af befolkningen.⁴⁰⁸ Under Hafez og Bashar al-Assad har de kristne således haft relativt gode betingelser. De er blevet accepteret af regimet, og forholdet mellem de styrende alawitter og de kristne har været godt. Derfor nærer mange af Syriens kristne nu frygt for, hvad der vil ske, hvis den nuværende borgerkrig fører til Assad-regimets fald. Mange frygter, at en ny sunnimuslimsk styret regering vil søge at undertrykke dem og underminere deres politiske indflydelse. Som de fleste andre minoriteter i Syrien er de kristne splittet i forhold til officielt at tage stilling for eller imod regimet. Modsat mange af de sunnimuslimske alliancer, som er gået i opløsning efter oprørets udbrud, består mange af de kristne alliancer.⁴⁰⁹

8.3.5 Yazidier og jøder

Udover de nævnte religiøse grupperinger findes der en meget lille jødisk befolkningsgruppe i Damaskus⁴¹⁰ og omkring 10.000 yazidier langs grænsen til Irak. Yazidi er en kurdisk blandingsreligion, der går tilbage til tiden før islam og har rødder i tidlig persisk og kristen tankegang. Nogle muslimer betegner yazidierne som djævletilbedere, på grund af den frygt og respekt for djævelen, som er en del af deres tro.⁴¹¹ Oprindeligt er yazidierne kurdisktalende, men flere og flere af dem optages i det omgivende arabisktalende sunnimuslimske samfund. Yazidierne stammer fra områder i det nordlige Irak og Syrien, hvor størstedelen af dem stadig lever. Retroende yazidier forventes at foretage en sekسدages pilgrimsrejse til det nordlige Irak, hvor religionens grundlægger, ibn Musafir, ligger begravet. Ligesom hos alawitter og drusere er yazidismen lukket for andre, og kun inderkredsen er fuldt oplyst om dens samlede teologiske indhold. Yazidi religionen indeholder en tro på, at det onde er en ligeså stor del af guddommen, som det gode er, og at mennesker skal udvise respekt for de onde kræfter i ligeså høj grad som for de gode. En del af deres traditioner er herudover, at det ikke er tilladt at indtage visse fødevarer, og forskellige madvarer er forbundet med tabuer.⁴¹²

Jødedommen har en lang historie i Syrien, og mange af landets byer har haft en jødisk befolkning siden oldtiden. Størstedelen af den jødiske befolkning var bosat i Damaskus og Aleppo. I dag er der kun et meget lille antal jøder tilbage i Syrien. En stor del af den jødiske befolkning emigrerede til Latinamerika i løbet af det 19. århundrede og efter Golfkrigen til Europa, Canada og USA. Efter oprettelsen af staten Israel blev vilkårene for de syriske jøder forringet, og visse former for beskæftigelse, såsom job i regeringen, politiet og militæret, var ikke tilladt for dem at besidde. I perioden 1970 til 1990 blev den officielle behandling af de syriske jøder forbedret. Det var stadig ikke muligt for dem at få job i militæret og besidde topposter i regeringen. De syriske regler om emigration blev efter Golfkrigen lempet, hvilket var medvirkende til, at de få jøder, der var tilbage i landet, migrerede til andre lande.⁴¹³

---

(407) Shoup 2008: 56

(408) <http://www.middleeast.dk/side/152>

(409) Haugbølle 2013:45

(410) www.sfgate.com/news/article/Jews-in-Syria-say-life-easier-but-few-are-left-3293885.php

(411) www.globalsecurity.org/military/world/iraq/religion-yazidi.htm

(412) Shoup 2008: 47-48

(413) Ibid: 58

8.3.6. Andre religiøse forestillinger

I mange områder i Syrien er der en generel tro på ånder og helgener, og dele af befolkningen praktiserer traditioner og ritualer, som læner sig op af dette. Denne overbevisning er ikke begrænset til en religiøs gruppe, og medlemmer af forskellige etniske og religiøse grupperinger har således en fælles tro på helgener og ånder, og efterlever forskellige praksisser, som er relateret til dette. Eksempelvis tilbedelse af bestemte templer og helligdomme. Troen på helgener og ånder er dog især udbredt blandt den beduinske del af befolkningen, som blandt andet gør brug af amuletter og besværgelser for at beskytte sig mod onde kræfter og ånder. Troen på gode og onde ånder blev førhen, og ikke i lige så høj grad i dag, associeret med vand, som man mente, var mange ånders tilhørssted.⁴¹⁴ Mange syrere har generelt en tro på ”det gode” og ”det onde”, og på at højere magter kan hjælpe individer i forhold til at løse problemer og udfordringer samt sikre succes. En udbredt praksis som deles af forskellige religiøse grupper er at besøge religiøst betydningsfulde personers gravsteder for at bede om forskellige former for hjælp. I mange landsbyer i Syrien findes templer og andre helligdomme, som folk besøger og beder til om eksempelvis hjælp, velfærd og beskyttelse. Det er ikke unormalt, at personer ærer og tilbeder helgener, som er en del af andre religiøse samfunds grundlag, og medlemmer fra forskellige religiøse grupperinger beder ofte ved den samme helligdom.⁴¹⁵

Troen på ”det onde øje”, som er en negativ kraft, der kan skade en person med onde kræfter, er ligeledes udbredt i Syrien. Man mener, at især børn og spædbørn er udsat i forhold til denne kraft af misundelse og jalousi. Man kan beskytte sig mod det onde øje med amuletter, og ved at nævne Allahs navn, hvis man skal give komplimenter til andre, eller hvis man oplever noget godt hos sig selv.⁴¹⁶

Troen på numerologi, altså på at tal har indflydelse på individers liv, er også en populær overbevisning blandt befolkningen i Syrien. Troen på numerologi skal mere ses som kulturel end som religiøs. Mange tror på, at der findes gode og dårlige, heldige og uheldige, numre. Mange gader og husnumre i Syrien er bestemt ud fra dette, og ikke ud fra et systematisk system, som er kendt andre steder i verden.⁴¹⁷

8.4 Religiøse forandringsprocesser i Syrien

Religion er et vigtigt aspekt for at kunne forstå de forskellige strukturer i det syriske samfund og dynamikken blandt befolkningen i landet. Det religiøse og trosmæssige aspekt er i Syrien tæt forbundet med de øvrige dimensioner, såsom den politiske og sociale, hvorfor det er vigtigt at være opmærksom på, at dimensionerne flyder sammen og påvirker hinanden, og derfor ikke kan ses isoleret. Borgerkrigen i Syrien har været medvirkende til at forandre strukturerne inden for den trosmæssige dimension, og har også ført til, at spændinger mellem de forskellige religiøse grupper er blevet forstærket. Ikke alle syrere identificerer sig selv primært i forhold til religion og etnicitet, men dette har generelt stor betydning, og borgerkrigen har været medvirkende til at forstærke og mobilisere etniske og religiøse tilhørsforhold.⁴¹⁸

Syriens religiøse og etniske diversitet skyldes blandt andet landets historik, som har medført, at Syrien er blevet hjem for mange forskellige religiøse og sproglige grupperinger. Befolkningen i Syrien

(414) Shoup 2008: 60

(415) Collelo 1987: Religion

(416) Shoup 2008: 59-60

(417) Ibid

(418) Hokayem 2013: 18

har rødder i forskellige religioner, og herudover har de flygtningestrømme, der gennem de sidste århundreder er kommet til Syrien, også bidraget til diversiteten i samfundet. De religiøse grupperingers samspil og tilblivelse har som nævnt været en del af Syriens historie, siden landet blev uafhængig efter fransk og osmannisk kolonistyre.⁴¹⁹ Den geografiske fordeling er forholdsvis kompleks, og ingen region i Syrien kan siges at være fuldstændig homogen. Landets religiøse minoriteter har levet side om side med den sunnimuslimske majoritet, og Syriens største byer afspejler landets diversitet. Landets små byer kan derimod siges at være mere ensartet og religiøst homogene.⁴²⁰ Tidligere har de religiøse grupperinger været mere geografisk adskilt. Alawitterne beboede tidligere de områder, der i dag udgør Latakia, Homs og Hama, mens den sunnimuslimske del af befolkningen blandt andet beboede Aleppo og Damaskus. Den geografiske adskillelse og den efterfølgende økonomiske ulighed mellem de to grupperinger, som begyndte under Det Osmanniske Rige, har blandt andet været medvirkende til at skabe splittelse mellem de to grupperinger.

Den franske kolonialisering byggede sin magt på alliancer med religiøse ledere fra kristne og muslimske grupper.⁴²¹ Under den franske kolonisering fik de alawitiske minoriteter råderum og bestemmelse over de områder de beboede, og Frankrig opfordrede alawitiske mænd til at blive en del af militæret. Dette har været medvirkende til at skabe splittelse mellem alawitterne og den sunnimuslimske del af befolkningen, som modsatte sig den franske kolonisering og var engageret i et arabisk fællesskab med et uafhængigt Syrien.⁴²² Splittelsen fortsatte efter Assad-familien kom til magten og resulterede blandt andet i den tidligere omtalte Hama-massakre mod det muslimske broderskab.

Assad-styret har, siden det kom til magten, været medvirkende til at skabe alliancer på tværs af sekterske grupper, klasseskel og regionale linjer i et forsøg på at nedkæmpe alle former for modstand.⁴²³ Assad-regimet har siden oprørets begyndelse ligeledes brugt det trosmæssige aspekt aktivt i konflikten, og har anvendt den religiøse diversitet som et strategisk kort i et forsøg på at styre og kontrollere oprøret.

Regimet har forsøgt at fremstille den sunnimuslimske del af befolkningen som fjenderne, og betegnet oprørerne som islamistiske terrorister. Herved har styret appelleret til frygten hos landets forskellige minoriteter. Dette vidner om, at det religiøse aspekt er en central del af de politiske magtstrukturer i landet og væsentlig i forhold til den nuværende borgerkrig. At regimet i Syrien på nuværende tidspunkt stort set udelukkende består af alawitter, da næsten alle sunnimuslimske medlemmer er hoppet af efter oprørets begyndelse, har også medvirket til at øge afstanden mellem den sunnimuslimske del af befolkningen og Assad-styret yderligere.⁴²⁴ Det er helt centralt at have forståelse for, at Assad ikke er religiøst funderet i sin politiske magtbase, men at religion er central, fordi regimet i løbet af konflikten har gjort brug af landets religiøse diversitet ved at appellere til frygten hos landets minoriteter og udpege den sunnimuslimske del af befolkningen som modstanderen. Ligeledes er det vigtigt at have forståelse for den betydning landets historie har for forholdet mellem grupperingerne. Borgerkrigen og Assads til tider svækkede magtposition har medført, at landets religiøse identiteter og loyaliteter

---

(419) Haugbølle 2013: 43

(420) Hokayem 2013:17

(421) Haugbølle 2013: 45

(422) Qaddour 2013: 68

(423) Haugbølle 2013: 45

(424) Ibid

er blevet mere relevant, og er blevet bragt i spil på en ny måde.⁴²⁵ Sekterisme og religiøs identitet har fået større betydning under konfliktens forløb, og har været medvirkende til at forstærke den religiøse identitet hos eksempelvis sunnimuslimerne i Syrien.⁴²⁶

Den trosmæssige dimension og det religiøse aspekt må forventes at være centralt i forhold til en mulig løsning på konflikten i Syrien. Strukturerne og magtfordelingen i landet hænger i høj grad hænger sammen med denne dimension, og strukturerne i forhold til den religiøse dimension er, efter konfliktens udbrud blevet påvirket og forandret. Assad-regimets mere usikre magtposition og de forskellige oprørsgrupper og sammenslutninger har forandret og ændret de normer og strukturer, der under styret har været dominerende for de religiøse grupperingers position i Syrien. For at befolkningen og Syriens forskellige grupperinger kan leve sammen efter borgerkrigen, synes det essentielt at sikre en form for national enhed på tværs af regionale, sproglige, etniske og religiøse skel.⁴²⁷

8.4.1 Islamisme i Syrien

Konflikten i Syrien har medført en stigende islamisering i landet. Yderliggående islamistiske grupper deltager i den syriske borgerkrig.⁴²⁸ Flere militser inden for FSA er blevet betydelig radikaliseret i løbet af konflikten, og der er i de seneste års borgerkrig opstået flere og flere islamistiske grupperinger, både inden og uden for FSA. Det internationale samfunds opmærksomhed er i løbet af konflikten gået fra at vælte Assad-regimet til, i lige så høj grad, at handle om bekymring for, hvorvidt Syrien er ved at forvandle sig til det nye opholdssted for al-Qaida og andre islamistiske militante grupper. Fremkomsten af radikale islamistiske grupperinger internt i Syrien har været størst og voldeligst i de fattigste landdistrikter, hvor det religiøse aspekt er stærkest, og hvor religiøse organisationer giver sociale ydelser til arbejdsløse bønder og andre borgere. Sekteriske og islamistiske grupperinger har i nogle tilfælde overtaget statens opgaver i de områder, hvor statsstrukturen er kollapsede og dermed ikke er i stand til at yde basale ydelser til befolkningen. Eksempelvis står ISIL bag oprettelsen af shariadomstole i flere af de områder gruppen kontrollerer, og er involveret i at skaffe og fordele nødhjælp til befolkningen. En af årsagerne, til at antallet af islamistiske militser er steget markant i løbet af borgerkrigen, er, blandt andet, at grupperingerne støttes finansielt af private donorer i golfstaterne. Militserne ses som et vigtigt strategisk element blandt andet på grund af deres adgang til det sorte våbenmarked.⁴²⁹ De militante krigere strømmer til Syrien fra stort set alle mellemøstlige lande, og mange af dem har kamperfaring fra blandt andet Irak og Afghanistan. Nogle af de islamistiske grupperes religiøse diskurs og symbolik samt deres påklædning er også kendetegn og karakteristika, som generelt er udbredt i blandt befolkningen i Syrien, hvilket gør det svært positivt at identificere nogle af de islamistiske grupperinger.⁴³⁰

ISIL er en af de grupper, som har været medvirkende til den stigende islamisering under borgerkrigen, og som har sat sit aftryk på flere områder i Syrien. ISIL har i højere grad haft fokus på at etablere sharia end på eksempelvis at bekæmpe Assadregimet. Gruppens mål er at opbygge et sunni-islamisk

(425) Haugbølle 2013: 43

(426) Janes (<http://janes-ihs-com.ez-fak.minimeta.minibib.dk/CustomPages/Janes/DisplayPage.aspx?DocType=News&Itemid=+++1596313&Pubabbrev=JIAA>)

(427) Haugbølle 2013: 54

(428) Hemmingsen 2013: 38

(429) Pakzád 2013: 20-21

(430) Ibid: 22

kalifat i de områder, som udgør Irak og Syrien. ISIL forbindes blandt andet med vilkårlige henrettelser, kidnapning og rabiate islamistiske regeringsmetoder. Gruppen har indført sharia lovgivning i de områder, de kontrollerer, hvilket blandt andet har medført undertrykkelse og forfølgelse af medlemmer fra andre religiøse grupper.⁴³¹

Antallet af væbnede krigere og udefrakommende såkaldte ”*foreign fighters*”, som deltager i kampene i Syrien, har været stødt stigende siden 2012. En af grundene til dette er, at Syrien, ifølge jihadisterne, er en del af det historiske område i det islamiske kalifat, som skal befries fra det vantro regime.⁴³² Individer fra Danmark deltager ligeledes i borgerkrigen, og en rapport fra Politiets efterretningstjeneste (2013) viser, at konflikten i Syrien, på kort tid, har tiltrukket et langt højere antal krigere end andre konflikter i historien. Som nævnt skyldes dette for nogens vedkommende en religiøs overbevisning og områdets historiske betydning, men også personer som ikke umiddelbart karakteriseres som militante islamister tager til Syrien for at deltage i konflikten.⁴³³ Støtten og opbakningen til de islamistiske grupper internt i Syrien er ikke nødvendigvis religiøst baseret, men bunder højest sandsynligt også i et spørgsmål om overlevelse. Ligeledes er ikke alle de islamistiske grupper, som deltager i borgerkrigen, udelukkende ideologisk og religiøst motiveret. Et stort antal grupperinger og militser udspringer fra lokale kontekster, og deres deltagelse i kampene skyldes ligeledes en kamp for overlevelse.⁴³⁴

8.5 Sammenfatning

Ovenstående afsnit har behandlet overordnede aspekter inden for dimensionen tro og symboler i forhold til Syrien og landets befolkning. Det religiøse billede i Syrien er mangeartet, og tro og symbol dimensionen er derfor kompleks og foranderlig. Det religiøse aspekt gennemsyrrer dog generelt store dele af livet i Syrien, og er helt centralt for befolkningen i landet. Syrien er et af de lande i Mellemøsten, hvor den religiøse diversitet er mest central, og loyalitet inden for de religiøse grupper vægter generelt højere end tilhørsforhold til den syriske stat som enhed.

Dimensionen vidner om, at landets befolkning og de religiøse strukturer i samfundet er præget af borgerkrigen og konflikten i landet. Ligeledes viser dimensionen, at den trosmæssige dimension, i høj grad, hænger sammen med, og er påvirket af, andre strukturer i landet, herunder specielt de politiske magtstrukturer.

Syriens historie har været medvirkende til, at landet i dag har en stor religiøs og trosmæssig diversitet. Inden for hver af de religiøse grupperinger findes forskellige symboler, traditioner og helligdage, man som udsendt bør være opmærksom på. Flere af de religiøse grupper har en historisk tilknytning til Syrien. Både den alawitiske, kristne og jødiske befolkning har en historie, som går langt tilbage i det område, der i dag udgør Syrien, og som har betydning for gruppernes selvforståelse, identitet, betydning og position i det syriske samfund.

Syriens historie, og nuværende samfund, er overordnet kendetegnet ved religiøs sameksistens. De forskellige religiøse grupper lever efter egne retslige systemer og egne normer og værdier, som er gældende inden for den enkelte religiøse overbevisning. De religiøse grupperinger fungerer som selv-

(431) <http://information.dk/492517>

(432) Ibid

(433) Hemmingsen 2013: 35

(434) Pakzád 2013: 22

stændige sociale systemer, som er med til at regulere og tilpasse livet for dets medlemmer. Religion spiller en central rolle i syrernes identitet og har betydning for flere sociale traditioner såsom ægteskab. Flere af de religiøse grupper er meget lukkede, og ægteskab mellem forskellige trosretninger forekommer sjældent. Forfølgelse, eksklusion og diskriminering er en del af flere af de religiøse gruppers historie, herunder alawitter og drusere, hvilket har medført, at en del af deres tro hemmeligholdes for udefrakommende.

Både religiøse og kulturelle trosmæssige overbevisninger er en del af befolkningens verdensbillede. Der er en generel tro på ånder og helgener, samt på det gode og det onde.

Assad-regimet har, blandt andet, brugt religiøse tilhørsforhold som en strategi for at fastholde magten i landet, eksempelvis ved at spille de forskellige grupperinger ud mod hinanden og skabe frygt blandt landets minoriteter. Konsekvenserne af regimets strategi er kommet stærkt til udtryk efter borgerkrigens udbrud, hvor splittelser mellem de forskellige grupperinger er blusset op, og er blevet yderligere forstærket.

Der hersker overordnet set en grundlæggende splittelse mellem det alawitiske styre og den sunni-muslimske del af befolkningen. De religiøse hierarkier og forholdet mellem de forskellige religiøse grupperinger afspejler Syriens historie, og indvirker ligeledes på de forskellige grupperingers ageren, og på hvordan de forholder sig til konflikten i landet.

Borgerkrigen i Syrien har påvirket og forandret de religiøse strukturer i landet og blandt andet medført frygt blandt de forskellige grupper i forhold til, hvilke konsekvenser det vil få, hvis Assad-regimet falder. Magtstrukturerne blandt de religiøse grupper i samfundet er blevet påvirket efter borgerkrigens udbrud. Gruppernes fremtidige placering i samfundet, og forholdet mellem disse, er i mange henseender meget usikker. Borgerkrigen har medvirket til, at de trosmæssige og religiøse strukturer er blevet forstærket, herunder befolkningens etniske og religiøse tilhørsforhold.

Islamiseringen i landet har siden oprørets udbrud været stigende, og flere erklærede islamistiske grupper kæmper og tager del i borgerkrigen. Opbakningen til de islamistiske grupperinger skyldes blandt andet, at disse har leveret basale ydelser til befolkningen, og dermed har overtaget statens opgaver i de kontrollerede områder. Ikke alle de islamistiske grupperinger er udelukkende religiøst eller ideologisk baseret, og opbakningen til grupperne skyldes i høj grad en kamp for overlevelse.. Opbakningen til de islamistiske grupperinger varierer meget fra område til område.

Den trosmæssige dimension og det religiøse aspekt er centralt både i forhold til at forstå den nuværende borgerkrig og i forhold til en løsning på konflikten. Mange af Syriens etniske og religiøse grupper føler sig udsatte og usikre på fremtiden, og splittelsen mellem grupperne er med til at øge kompleksiteten af konflikten. Det er således vigtigt at være opmærksom på, at dimensionen er under forandring og påvirket af landets nuværende situation, hvorfor de beskrevne strukturer ikke må forstås som fastlagte. Endvidere er det vigtigt, at man er opmærksom på, at tro og symboler er forskellige og varierende også blandt landets etniske grupper. Man bør altid forhøre sig om specifikke lokale forhold og skikke.

9. Råd og vejledning

Det følgende afsnit har til formål at give et introducerende indblik i, hvordan man med fordel kan forholde sig til befolkningen i Syrien. Da der her bliver brugt meget generelle termer, er det altid nødvendigt selv at kontrollere, om disse retningslinjer er korrekte i det område, man befinder sig i, og rette sin opførsel til efter de erfaringer, man gør sig lokalt.

9.1 Generelle råd

Syrerne sætter stor pris på socialt samvær og samles ofte på åbne pladser for at drikke kaffe og ryge vandpibe. Befolkningen er kendt for sin store gæstfrihed over for udlændinge, og det er således ikke usædvanligt at blive inviteret ind i folks private hjem. Samtaler foregår tit højroset med store arm- og hovedbevægelser, og det er almindeligt at stå tæt sammen under samtalen.

Det er normalt for både mænd og kvinder at gå hånd i hånd med nære venner, dog kun venner af samme køn. Hilsner kan bestå i håndtryk og et eller flere kindkys, igen kun inden for samme køn.⁴³⁵

Traditionelt er vandpibe noget mænd ryger, men dette mønster er under opbrud, og især i de store byer er det ikke ualmindeligt at se kvinder ryge vandpibe. Brugen af cigaretter ses til gengæld kun blandt mænd. I det hele taget er tobaksforbruget i Syrien stort, så stort, at regimet har set det som en trussel mod befolkningens sundhed. Dette har ført til adskillige restriktioner, herunder forbud mod rygning indendørs, med voldsomme protester til følge.⁴³⁶

Syrien er stadig meget kønsopdelt også i de store byer, men blandt højtuddannede og unge er dette mønster på retur. I mere traditionelle familier er kvinders opgaver og ageren begrænset til hjemmet, madlavning og børnepasning. På landet, hvor kvinder i højere grad skal tage del i det daglige opgaver, nyder de mere frihed. Især blandt beduiner nyder kvinder mere magt, og tager ofte del i samtaler blandt mændene, og kan afvise ægteskab og kræve skilsmisse, og nogle gange deltage i stammeråd.⁴³⁷ Især ældre kvinder nyder en vis respekt.

Traditionel muslimsk klædedragt er stadig fremherskende blandt traditionelle samfund og også udbredt i byerne. På landet, hvor kvinder skal tage del i arbejdet, iklæder de sig et sort hovedtørklæde, der dog kan trækkes over munden, når fremmede mænd er til stede.⁴³⁸ De højtuddannede kommer mere og mere under vestlig indflydelse og klæder sig derefter. Imidlertid anses korte bukser, bare arme og skuldre stadig for upassende, især for kvinder. Mange unge kvinder bærer hijab, i byerne i strålende moderne farver, mens mere konservative farver er dominerende på landet.

Den arabiske, og i denne sammenhæng specifikt den syriske, måde at kommunikere på bliver ofte misforstået af vesterlændinge. Nedenfor følger nogle råd og tips, samt et par eksempler på kulturelle misforståelser.

---

(435) www.everyculture.com/Sa-Th/Syria.html

(436) http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/8634411.stm

(437) Shoup 2008: 128

(438) Ibid: 129

Når vesterlændinge siger ”ja”, mener de som regel ja eller okay. Men når syrere siger ”ja”, skal det ofte tolkes som ”måske” eller ”muligvis”.

Forhandlinger i Syrien kan være ekstremt tidskrævende i forhold til tilsvarende vestlige, fordi syrerne ikke har det samme forhold til tid, som vi har i vesten. For eksempel vil man ofte høre det arabiske udtryk *in-sha-allah* (om Gud vil). Det kan bruges om et oprigtigt ønske som i: ”I fremtiden vil jeg få mange sunde børn – *in-sha-allah*”, men det kan også være et afværgende svar. Eksempelvis dette spørgsmål fra en kunde: ”Kan du have mit tøj klar til i morgen kl.16?” Svar: ”*In-sha-allah*”. Som regel betyder det, at tøjet ikke vil være klar næste dag kl.16, og for de fleste syrere er det helt okay. Generelt kan man sige, at den syriske måde at forhandle på er meget procesorienteret. Det vigtigste er, at alle er blevet hørt, og at alle er enige. Hårdt stillet op betyder det, at mange forhandlinger ikke har som mål at finde den bedste løsning, men at finde den løsning alle kan være enige om.

Hvor mange vesterlændinge har en indstilling der siger, at ting skal gøres i dag hellere end i morgen, så vil det for mange, men ikke alle, syrere være mindre vigtigt, om tingene bliver udført i dag, i morgen, eller i næste uge.⁴³⁹

Når man i Vesten mødes til officielle begivenheder, forretningsmøder og lignende, vil man ofte gå lige til sagen og tale om det, man kom for at tale om. I Syrien er det imidlertid normen, at man først spørger til, hvordan det går med familien og med livet i almindelighed. Denne ”intro” til det egentlige emne er så udbredt, at mange vil anse det for uhøfligt, hvis man springer det over. Man må således forvente at få stillet mange personlige spørgsmål om familie, privatliv og personlig baggrund.⁴⁴⁰ Generelt er samtaler i Syrien ”indirekte” i den forstand, at det kan tage tid at komme ind til sagens kerne, og at man ofte taler rundt om emnet.

Syrerne er høflige og varme mennesker og vil gerne lære folk at kende, inden de binder sig til en aftale. Som vesterlænding er det derfor vigtigt at væbne sig med tålmodighed, og lade mødet tage den tid det tager, hvis det er muligt og forsvarligt. Endvidere anvender syrerne i almindelighed langt mere nonverbal kommunikation, end man gør i Vesten. Der gestikuleres voldsomt med arme og hænder, og mange syriske mænd bruger luftkys og kindkontakt, når de hilser på hinanden.

I det syriske samfund lægges der stor vægt på traditioner og normer. Mænd er ikke vant til at modtage ordrer direkte fra kvinder. For mange syriske mænd er det et spørgsmål om stolthed, og derfor vil kvinder ofte møde modstand og modvilje, hvis de skal udfylde en myndighedsrolle og give ordrer.⁴⁴¹

Familierelationer er indviklede og bliver taget alvorligt i mange led. Det syriske samfund er tæt sammenvævet og på mange måder meget lille, så man skal overveje nøje, hvad man siger om en tredje person, da det let kan ske, at man taler med en fra vedkommendes familie i tredje eller fjerde led eller en ven af en ven. I øvrigt gælder det koncept, der på engelsk hedder *six degrees of separation*, i udpræget grad i Syrien⁴⁴²: Alle er højst seks ”grader” fra hinanden; det vil sige, alle kender til hinanden eller kan sættes i forbindelse med hinanden via maksimum seks led.

(439) Mamarbachi 2009

(440) Ibid

(441) Ibid

(442) Mamarbachi 2009

I den syriske kultur kan det være problematisk at indrømme, at man ikke kender svaret på et spørgsmål. Derfor vil syrere indimellem finde på et svar i stedet for at sige, at de ikke ved det. For eksempel kan man nemt blive sendt i den forkerte retning, hvis man spørger om vej, og vedkommende ikke kender svaret. I det hele taget er det et spørgsmål om ære at kunne svare på spørgsmål og anmodninger, og hvis man finder ud af, at en syrer har opdigtet et svar eller en historie, skal man ikke konfrontere vedkommende. Det ville betyde, at vedkommende tog fejl – og det er en alvorlig sag i Syrien for ens ansigt udadtil.

Skønt det ikke er helt så regelret som andre steder i verden, er det normen, at man holder siesta i de varmeste timer om eftermiddagen. Det gælder først og fremmest i sommerperioden, men også i de køligere måneder. Selvom det ikke er en fast regel, plejer man derfor ikke at ringe arbejdsrelateret mellem klokken 14 og 17, medmindre det haster eller er meget vigtigt.⁴⁴³ Dette gælder primært handlende og andre private erhvervsdrivende men i nogen grad også offentlige institutioner.

Mange syrere udfører kulturelle ritualer, såsom dyreofringer, når de køber et nyt hus eller en ny bil.⁴⁴⁴ Dette skal snarere ses som en traditionel handling, og ikke nødvendigvis en handling baseret på overtro.

I Syrien lægges der megen vægt på status i form af titler, anciennitet og erfaring. Man bør derfor være meget opmærksom på, hvilket niveau i form af titler, formelle eller uformelle, personen har, som man taler med. Generelt gælder det, at jo ældre og bedre uddannet ens samtalepartner er, desto mere formelt høfligt skal han tiltales.

Baksheesh (ellers bakshish) betyder oversat noget i retning af ”drikkepenge” eller ”bestikkelse”, og er et velkendt fænomen i Mellemøsten. Det er en uformel betaling for en service, og selvom syrere ikke nødvendigvis vil gøre opmærksom på det, forventes det, at tjenester og serviceydelser bliver belønnet med et mindre beløb. Baksheesh er ofte en vigtig indtægtskilde for mange fattige syrere, og det er god skik at tilbyde baksheesh til eksempelvis tjenere og chauffører. Derudover kan baksheesh ofte være en nødvendighed i interaktion med embeds- og politimænd for at fremskynde den bureaukratiske proces, eller nogen gange for overhovedet at få den sat i gang.

9.2 Ramadan

Under ramadanen faster de fleste muslimer i dagtimerne, fra solopgang til solnedgang. Det betyder, at de i løbet af dagen er både sultne og tørstige, ikke mindst når ramadanen falder i de varme sommermåneder, og let kan blive irriterede over småting. For det første skal man være opmærksom på dette forhold. For det andet bør man som ikke-fastende undgå at spise, drikke eller ryge foran de som faster. Mange muslimer faster heller ikke, enten fordi de vælger ikke at gøre det, eller fordi de er undtaget, men det anses for almindelig god opførsel at vise de fastende respekt og høflighed og ikke friste dem unødigt.

---

(443) Ibid

(444) Ibid

9.3 Besøg i en moske

Moskeer er helligt område, så man skal være forberedt på at følge visse spilleregler. Fodtøj er ikke tilladt i moskeen, og man skal sætte sine sko udenfor. Ofte vil der være indrettet et særligt sted til skoene, men ellers skal de bare stilles ved indgangen. Indenfor skal man forholde sig stille og roligt og anerkende, at moskeen er et helligt sted, som man skal vise respekt.

9.4 Haraam

Syrien bærer naturligvis stærkt præg af at være et muslimsk land, og man skal være opmærksom på de ting, der i islam anses for syndige (*haraam*).

Muslimere må ikke drikke alkohol eller spise svinekød. Mange syrere drikker dog både øl og spiritus, og begge dele kan fås i de større byer. Overdreven indtagelse af alkohol er imidlertid ikke velset, og mange syrere er direkte bange for synligt påvirkede personer. Svinekød fås kun i nogle få supermarkeder i diplomatkvartererne, og syrere spiser det generelt ikke.

Homoseksualitet er forbudt ved lov i Syrien og strafbart med op til tre års fængsel.⁴⁴⁵ Endvidere er homoseksualitet ikke socialt velset og holdes så vidt muligt skjult.

9.5 Det religiøse aspekts betydning i Syrien

I Syrien har tro og religion stor betydning. Da islam er den altdominerende religion, vil man ofte blive hurtigere accepteret i lokalsamfundet, hvis man er muslim. Dog bevirker en vis anerkendelse af kristendommen også, at kristne hurtigt kan blive accepteret.

Ateisme er derimod generelt ikke velset. Ateister betragtes af mange konservative syrere som uciviliserede og upålidelige mennesker.

9.6 Bordskik og hilsner

Der er derudover nogle generelle normer for god opførsel, som man bør være klar over. De gælder i øvrigt ikke kun i Syrien, men i store dele af Mellemøsten.

Det er uhøfligt at vise en muslim sine fodsåler. Dette skal man være opmærksom på, eksempelvis når man indtager måltider, idet man ofte i Syrien sidder på gulvet eller på lave puder og spiser.

Gæstfrihed og generøsitet er kulturelle kerneværdier i Syrien, og det er ikke unormalt at blive inviteret til spisning selv efter et kort møde. Der er mange fattige i Syrien, og det kan ofte lægge stort pres på en families økonomi at invitere gæster, men det anses stadig som meget uhøfligt at afvise en invitation. Hvis man bliver inviteret på spisning, bør man altid spise op. Det er selvfølgelig stadig almindelig høflighed, også i Danmark, men gælder i endnu højere grad i Syrien. Syreres generøsitet betyder, at mad ofte vil fortsætte med at blive serveret, indtil man udtrykkeligt bekender, at man er mæt. Måltider vil ofte blive afsluttet med kaffe, te, frugt, juice og kager. Som tak gives værten ofte en gave i form af en æske kager eller frugt eller eventuelt kaffe- eller tekopper. I byerne blandt de mere vestligorienterede familier bliver blomsterbuketter ofte givet til værten.

(445) <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/4a16a9d92.pdf>

Yderligere bør man vide, at muslimer anser venstre hånd for uren, fordi den anvendes i forbindelse med toiletbesøg. Det betyder, at man ikke spiser, hilser eller rører ved en anden person med venstre hånd. Der er naturligvis en bevidsthed om, at vesterlændinge har andre skikke end muslimer, men især i konservative kredse bør man være opmærksom på dette. Langt de fleste syrere spiser med bestik, men man kan dog opleve andet især hos nomaderne i landdistrikterne.

Endvidere er mange i Vesten vokset op med, at et håndtryk skal være fast. Arabere hilser dog gerne med et løst håndtryk, som af mange vesterlændinge kan opfattes som slapt.

10. Litteraturliste

10.1 Bøger

Cavendish Corporation, Marshall (2006): *World and Its Peoples. The Middle East, Western Asia, and Northern Africa*. New York: Marshall Cavendish.

Collelo, Thomas (1987): *Syria: A Country Study*. Washington: GPO for the Library of Congress. (countrystudies.us, <http://countrystudies.us/syria/>).

Darke, Diana (2010): *Syria*. Bradt Travel Guides; UK: 2nd edition.

Fisk, Robert (2007): *The Great War for Civilization: The Conquest of the Middle East*. New York: Knopf Doubleday Publishing Group.

Galula, David (2006): *Counterinsurgency Warfare: Theory and Practice*. Westport: Praeger Security International.

Hastrup, Kirsten (2010): *Ind I Verden – en grundbog i antropologisk metode*. København: Hans Reitzels Forlag.

Haugbølle, Sune (2013): *Syrien og Libanon: Sekterisk krig og fred*. I: Kjersgaard, Clement Behrendt & Andersen, Lars Erslev (Red.): *Mellemøstens Nye Verden. Syrien, Egypten, Iran, Israel, Palæstina, Tyrkiet, Afghanistan, Pakistan, Mali Regionens Fremtid* (s.43-57). København: RÆSONs Forlag.

Hemmingsen, Ann-Sophie (2013): *Bliver Syrien en skole for terrorister?* I: Kjersgaard, Clement Behrendt & Andersen, Lars Erslev (Red.): *Mellemøstens Nye Verden. Syrien, Egypten, Iran, Israel, Palæstina, Tyrkiet, Afghanistan, Pakistan, Mali Regionens Fremtid* (s.28-42). København: RÆSONs Forlag.

Heydemann, Steven & Lenders, Reinoud (2013): *Middle East Authoritarianism, Governance, Contestation and Regime resilience in Syria and Iran*. Stanford, CA: Stanford University Press.

Hokayem, Emile (2013): *Syria's Uprising and the Fracturing of the Levant*. London: The International Institute for Strategic Studies. Routledge.

Kjersgaard, Clement Behrendt & Andersen, Lars Erslev (Red.) (2013): *Mellemøstens Nye Verden. Syrien, Egypten, Iran, Israel, Palæstina, Tyrkiet, Afghanistan, Pakistan, Mali Regionens Fremtid*. København: RÆSONs Forlag.

Kühlmann, Lone & Harden, Tine (2005): *Med Slør- og Uden. Kvinder i Syrien*. Gyldendal.

Lee, Jessica (2010): *Syria Handbook*. 1st edition, Footprint Travel Guides.

Morris, Chris (2006): *The New Turkey. The Quiet Revolution on the Edge of Europe*. London: Granta Books.

Pakzád, Poyá (2013): *Syrien er i opløsning*. I: Kjersgaard, Clement Behrendt & Andersen, Lars Erslev (Red.): Mellemøstens Nye Verden. Syrien, Egypten, Iran, Israel, Palæstina, Tyrkiet, Afghanistan, Pakistan, Mali Regionens Fremtid (s.9-27). København: RÆSONs Forlag.

Rabinovich, Abraham (2005): *The Yom Kippur War: The Epic Encounter that Transformed the Middle East*, New York, New York Schocken Books

Salmoni, Barak A. & Holmes-Eber, Paula (2011): *Operational Culture for the Warfighter, Principles and Applications*. Virginia: Marine Corps University Press.

Shoup, John A. (2008): *Culture and Customs of Syria*. Culture and Customs of the Middle East. Connecticut: Greenwood Press.

Simonsen, Jørgen Bæk (2008): *Politikens bog om Islam*. København: Politikens Forlag.

Walt, Stephen (1990): *The Origins of Alliances*. New York: Cornell University Press.

10.2 Rapportør

ACAPS (2013): *Impact of the Conflict on Syrian Economy and Livelihoods: The Syria Needs Analysis Project*, with MapAction, July 2013: http://acaps.org/reports/downloader/impact_of_the_conflict_on_syrian_economy_and_livelihoods_july_2013/46/1374504105

ACAPS (2014): *Regional Analysis Syria – BRIEF: The Syria Needs Analysis Project*, June 3rd 2014: http://www.acaps.org/reports/downloader/brief_june_2014/85

Amnesty International (2012). "Amnesty International Annual Report 2012. The State of the world's human rights. Syria". http://files.amnesty.org/air12/air_2012_full_en.pdf

Austrian Centre for Country of Origin & Asylum Research and Documentation (ACCORD) (2009). "Syria: Treatment and human rights situation of homosexuals: Legal provisions concerning homosexual activity; social treatment of homosexuals (including the issue of "honour killings"). <http://www.refworld.org/cgi-bin/tehis/vtx/rwmain?docid=4a16a9d92>

Carnegie Endowment for International Peace (2006). "Syria. Arab Political Systems: Baseline Information and Reforms – Syria". <http://carnegieendowment.org/2008/03/06/arab-political-systems-baseline-information-and-reforms>

CORPUS Levant (2004). "Traditional Syrian Architecture". http://www.meda-corpus.net/libros/pdfmanuel/syria_eng/ats_eng_0.pdf

DIIS (Danish Institute for International Studies) (2012), "Sanctioning Assads Syria; Mapping the economic, socioeconomic and political repercussions of the international sanctions imposed on Syria since march 2011". Lyne, Rune Friberg. http://subweb.diis.dk/graphics/Publications/Reports2012/RP2012-13_Sanctioning_Assads_Syria_web.pdf

Galdo, Anna (2004): *Welfare in the Mediterranean Countries: The Syrian Arab Republic*: CAIMED: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/CAIMED/UNPAN018931.pdf>

Human Rights Watch (HRW) (2010). "A Wasted Decade. Human Rights in Syria during Bashar al-Asad's First Ten Years in Power". <http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/syria0710webwcover.pdf>

ILO (2010): *Gender, Employment and the Informal Economy in Syria*: Policy Brief 8, June 2010: http://www.ilo.org/gender/Informationresources/WCMS_144219/lang--en/index.htm

International Bar Association's Human Rights Institute (IBAHRI) (2011). "Human Rights Lawyers and Defenders in Syria: A Watershed for the Rule of Law". <http://www.ibanet.org/Article/Detail.aspx?ArticleUid=f6227b68-9dd4-4eb0-8d93-727ac974d4f2>

International Crisis Group (ICG) (2013): *Syria's Kurds: A Struggle Within a Struggle*: Middle East Report No. 136, 22 January 2013: [http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Iraq%20Syria%20Lebanon/Syria/136-syrias-kurds-a-struggle-within-a-struggle](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Iraq%20Syria%20Lebanon/Syria/136-syrias-kurds-a-struggle-within-a-struggle)

International Monetary Fund (IMF) (2010). "Syrian Arab Republic, Staff Report for the 2009 Article IV Consultation", IMF Country Report No. 10/86. <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2010/cr1086.pdf>

Sara, Fayez (2011): *Poverty in Syria: Towards a Serious Policy Shift in Combating Poverty*: Transitional Period Policy Research , Strategic Research & Communication Centre: https://www.cimicweb.org/cmo/ComplexCoverage/Documents/Syria/Poverty_in_Syria.pdf

Syrian Center for Policy Research (SCPR) (2014): *Squandering Humanity, Socioeconomic Monitoring Report on Syria*, A combined third and fourth quarter report; UNDP, UNRWA, and SCPR, Damascus, Syria: http://www.unrwa.org/sites/default/files/scpr_report_q3-q4_2013_270514final_3.pdf

The World Bank (2011): *World Development Report 2011: Conflict, Security, and Development*: <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/EXTRESEARCH/EXTWDRS/0,,contentMDK:23256432~pagePK:478093~piPK:477627~theSitePK:477624,00.html>

Ungureanu, Daniel (2008). "Wahhabism, Salafism and the Expansion of Islamic Fundamentalist Ideology", *University of Iasi, Rumænien*. http://www.fssp.uaic.ro/argumentum/Numarul%2010/11_Ungureanu_tehno.pdf

UNICEF (2011). "MENA Gender Equality Profile, Status of Girls and Women in the Middle East and North Africa". <http://www.unicef.org/gender/files/REGIONAL-Gender-Eqaulity-Profile-2011.pdf>

UNICEF (2013): *Syria Crisis: Education Interrupted*, UNICEF, World Vision, UNHCR, Save the Children, December 2013: <http://www.unicef.org/media/files/Education Interrupted Dec 2013.pdf>

United Nations Development Programme (UNDP) (2011): *Human Development Report 2011 - Sustainability and Equity: A Better Future for All*: http://www.undp.org/content/dam/undp/library/corporate/HDR/2011%20Global%20HDR/English/HDR_2011_EN_Complete.pdf

United Nations Development Programme (UNDP) (2013): *Human Development Report 2013 - The Rise of the South: Human Progress in a Diverse World*: http://hdr.undp.org/sites/default/files/reports/14/hdr2013_en_complete.pdf

United Nations Population Fund (UNFPA) (2014). "Regional Situation Report for Syria Crisis", No.18. <http://arabstates.unfpa.org/public/cache/offonce/pid/15341;jsessionid=46B03A1CDA347D623720A83108DA6D1B.jahia01>

UN Security Council (UNSC) (2013). "United Nations Mission to Investigate Allegations of the Use of Chemical Weapons in the Syrian Arab Republic. Report on the Alleged Use of Chemical Weapons in the Ghouta Area of Damascus on 21 August 2013". http://www.un.org/disarmament/content/slideshow/Secretary_General_Report_of_CW_Investigation.pdf

US Library of Congress – Federal Research Division (2005). "Country profile: Syria" <http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/profiles/Syria.pdf>

World Food Programme (WFP) (2013a): *Syria Monitoring & Evaluation Report: Syria Crisis Response*, May 2013: <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/WFP%20Syria%20Monitoring%20Report%20May%202013.pdf>

World Food Programme (WFP) (2013b): *FAO/WFP Crop and Food Security Assessment Mission to the Syrian Arab Republic: Special Report*, FAO and WFP, 5 July 2013: <http://documents.wfp.org/stellent/groups/public/documents/ena/wfp258332.pdf>

Øvensen, Geir & Pål Sletten (FAFO) (2007). "The Syrian Labour Market; Findings from the 2003 unemployment survey". *Fafo-report* 2007:02 <http://www.fafo.no/pub/rapp/20002/20002.pdf>

10.3 Artikler

Al-Miqdad, Faisal (2007). "Iraqi refugees in Syria". Forced migration, Iraq's displacement crisis: the search for solutions (Juni 2007), s. 19-21. <http://www.fmreview.org/sites/fmr/files/FMRdownloads/en/FMRpdfs/Iraq/08.pdf>

Baroud, Ramzy (2012). "Lost and Betrayed. The Plight of Palestinian Refugees From Syria". Counterpunch. <http://www.counterpunch.org/2012/09/07/the-plight-of-palestinian-refugees-from-syria/>

Borshchevskaya, Anna (2010). "Sponsored Corruption and Neglected Reform in Syria". Middle East Quarterly Summer 2010, vol. xvii, No. 3, s. 41-50, summer 2010. <http://www.meforum.org/2760/syria-corruption-reform>

Chatty, Dawn (2010). "*The Bedouin in contemporary Syria: The Persistence of Tribal Authority and Control*". The Middle East Journal, winter 2010, vol. 64, No. 1, s. 29-49. https://muse.jhu.edu/journals/the_middle_east_journal/v064/64.1.chatty.pdf

Farr, Warner D. (1999). "*The third Temple's Holy of Holies: Israel's Nuclear Weapons*". Future Warfare Series No. 2, USAF Counterproliferation Center, Air War College. <http://www.fas.org/nuke/guide/israel/nuke/farr.htm> —

Global Centre for the Responsibility to Protect (2014). "*Statement on the Third Anniversary of the Start of the Syrian Conflict*". Global Centre for the Responsibility to Protect, Marts 2014. <http://www.globalr2p.org/publications/287>

Haddad, Bassam (2011): "*The Political Economy of Syria: Realities and Challenges*". Middle East Policy Council, Journal Essay, Vol. XVIII no. 2: <http://www.mepc.org/journal/middle-east-policy-archives/political-economy-syria?print>

Haddad, Bassam (2012): "*The Syrian Regime's Business Backbone*". Middle East Report, (spring), vol. 42 nr. 262: <http://www.merip.org/mer/mer262/syrian-regimes-business-backbone>

Hansen, Michael Hart (2005). "*The Judicial System in Syria*". Retfærd, Nordisk juridisk tidsskrift, vol.28, No. 4, s. 29-45.

Hassan, Hassan (4. marts 2014): "*Front to Back: The most powerful rebel alliance in Syria – the Islamic Front – is on the verge of collapse*". Foreign Policy, Report. http://www.foreignpolicy.com/articles/2014/03/04/islamic_front_isis_syria

Harling, Peter (2012). "*Collective Failing Syrian Society*". Foreign Policy. The Middle East Channel. http://mideast.foreignpolicy.com/posts/2012/01/24/collectively_failing_syrian_society

Herbert, Matt (2014): "*Partisans, Profiteers, and Criminals: Syria's Illicit Economy*". The Fletcher Forum of World Affairs, Vol. 38:1, Winter 2014: http://www.fletcherforum.org/wp-content/uploads/2014/04/38-1_Herbert1.pdf

Hinnebusch, Raymond (2012): "*Syria: from 'authoritarian upgrading' to revolution?*". International Affairs 88(1), s. 95-113: http://www.chathamhouse.org/sites/files/chathamhouse/public/International%20Affairs/2012/88_1/88_1hinnebusch.pdf

IISS Strategic Comments (2011): "*Signs of civil war in Syria*". Strategic Comments, vol.17, No.8. <http://www.iiss.org/en/publications/strategic%20comments/sections/2011-a174/signs-of-civil-war-in-syria-8507>

Jane's Sentinel Security Assessment (2014): "*Any deal on Syria will need Iranian and Saudi support to succeed*". Jane's Sentinel Security Assessment, Januar 2014. <http://www.janes.com/article/33188/any-deal-on-syria-will-need-iranian-and-saudi-support-to-succeed>

Jane's Sentinel Security Assessment (2014): "Syria – Executive summary". Jane's Sentinel Security Assessment – Eastern Mediterranean. <https://janes-ihc-com.ez-fak.minimeta.minibib.dk/CustomPages/Janes/DisplayPage.aspx?DocType=Reference&ItemId=+++1303401&Pubabbrev=EMED>

Kattaa, Maha & Hussein, Sattouf Al Cheikh (2009). "Women Entrepreneurs Facing the Informality in Rural and Remote Areas of Syria". European Journal of Social Science, vol. 11, No. 4, s. 624-642. http://s3.amazonaws.com/zanran_storage/www.eurojournals.com/ContentPages/28030149.pdf

Kramer, Martin (1987). "Syria's Alawis and Shi'ism". Shi'ism, Resistance, and Revolution, Westview Press, s. 237-254. <http://www.martinkramer.org/sandbox/reader/archives/syria-alawis-and-shiism/>

Mamarbachi, Raya (2009). "Cultural Differences and Taboos in Syrian Business Situations". Going Global. http://old.goinglobal.com/hot_topics/syria_business_mamarb.asp

Manfreda, Primoz. (2013a) "Syrian Opposition: Syrian Muslim Brotherhood". About.com Middle East Issues. <http://middleeast.about.com/od/syria/p/Syrian-Opposition-Syrian-Muslim-Brotherhood.htm>

Manfreda, Primoz. (2013b) "The Difference Between Alawites and Sunnis in Syria, Why is there Sunni-Alawite tension in Syria?". About.com Middle East Issue. <http://middleeast.about.com/od/syria/tp/The-Difference-Between-Alawites-And-Sunnis-In-Syria.htm>

Nakkash, Rima & Lee, Kelley (2008): *Smuggling as the "key to a combined market": British American Tobacco in Lebanon*: Tobacco Control 17(5), October 2008, s. 324-331: <http://tobaccocontrol.bmj.com/content/17/5/324.abstract>

O'Bagy, Elizabeth (2012). "Syria's Political Struggle: Spring 2012". Institute for the Study of War, Juni 2012. https://www.understandingwar.org/sites/default/files/Backgrounder_SyriasPoliticalStruggle_Spring2012.pdf

O'Bagy, Elizabeth (2013): "The Free Syrian Army": Middle East Security Report 9, Institute for the Study of War, March 2013: <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/The-Free-Syrian-Army-24MAR.pdf>

O'Leary, Carole A. & Heras, Nicholas A. (2012): "Syrian Tribal Networks and their Implications for the Syrian Uprising". Terrorism Monitor, vol.10, No.11 www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews%5Btt_news%5D=39452

O'Leary, Carole A. & Heras, Nicholas A. (2013): "The Tribal Factor in Syria's Rebellion: A Survey of Armed Tribal Groups in Syria": Terrorism Monitor, vol.11, No.13, 27 June 2013: http://www.jamestown.org/regions/middleeast/single/?tx_ttnews%5Bpointer%5D=5&tx_ttnews%5Btt_news%5D=41079&tx_ttnews%5BbackPid%5D=676&cHash=97344f0cb7eaab1c112244b735688307#.U7_O5vmdE40

Pultz, Karina (2011): "Fra Arabisk Forår til Syrisk Vinter". Sikkerhedspolitisk INFO, Atlantsammen slutningen, Oktober 2011. http://www.atlant.dk/media/4380/sikpol_dk_4_web.pdf

Qaddour, Jomana (2013): "Unlocking the Alawite Conundrum in Syria". The Washington Quarterly, vol.36, No.4. http://csis.org/files/publication/TWQ_13Winter_Qaddour.pdf

Rhode, Harold (2012). "The alawites and the Future of Syria". Gatestone Institute, International Policy Council, Okt. 2012. www.gatestoneinstitute.org/3394/alawites-syria

Scheer, Sander (2010). "Bashar al-Assad and the Damascus Spring". Zeytun Academic Exchange. www.zeytun.org/?q=node/571

Taheri, Amir (2013). "Has the Time Come for Military Intervention in Syria?". American Foreign Policy Interests: The Journal of the National Committee on American Foreign Policy, vol. 35, No.4, s. 217-220. <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/10803920.2013.822756>

The Economist (14. juni 2014): *Two Arab countries fall apart*: <http://www.economist.com/news/middle-east-and-africa/21604230-extreme-islamist-group-seeks-create-caliphate-and-spread-jihad-across>

Weeks, John R. (Marts 2012). "The Demographics of Conflict in Syria". Weeks Population. <http://weekspopulation.blogspot.dk/2012/03/demographics-of-conflict-in-syria.html>

White, Tabler, & Zelin (2013): *Syria's Military Opposition: How Effective, United, or Extremist?*: The Washington Institute for Near East Policy, Policy Focus 128, September 2013: <http://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/PolicyFocus128WhiteTablerZelin.pdf>

Yazigi, Jihad (2014): "Syria's War Economy": European Council on Foreign Relations Brief Policy, April 2014: http://www.ecfr.eu/page/-/ECFR97_SYRIA_BRIEF_AW.pdf

10.4 Nyhedsartikler

Al-Arabiya News (19. april 2014): *Syria's Deir al-Zour tribes prepare to fight ISIS*: <http://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2014/04/19/Syria-s-Deir-al-Zour-tribes-prepare-to-fight-ISIS-.html>

Al-Arabiya News (19. juli 2014): *ISIS in control of '35 percent' of Syrian territory*: <http://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2014/07/19/270-Syrian-fighters-killed-in-biggest-ISIS-operation-.html>

Al-Hayat (11. feb. 2013): "The Bloated Informal Economies in Arab Countries": <http://alhayat.com/OpinionsDetails/481951>

Al-Jazeera (25. okt. 2011). "Profile: Bashar al-Assad": <http://www.aljazeera.com/news/middle-east/2007/07/200852518514154964.html>

Al-Jazeera (19. juni 2014): "How ISIL became a major force with only a few thousand fighters": <http://america.aljazeera.com/articles/2014/6/19/isil-thousands-fighters.html>

Al-karama (4. maj 2011). "Syria: Al-Jazeera journalist arrested at Damascus airport" http://en.alkarama.org/index.php?option=com_content&view=article&id=725:syria-al-jazeera-journalist-arrested-at-damascus-airport&catid=36:communiqu&Itemid=198

Al-Monitor (26. juni 2013). "Syrian Government Deals With Currency Collapse". <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/06/syrian-government-handles-currency-collapse.html#>

Al-Monitor (27. Marts 2014): "Syrian Kurds, rebels find common enemy in ISIS": <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/03/syria-kurds-pyd-ypg-isis-rebels-kobani-afrin.html#>

Al-Monitor (9. juli 2014). "Aleppans set up money transfer offices within city". <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/07/syria-aleppo-money-transfer-office.html>

Al-Monitor (21. Juli 2014). "Gloves come off between Syrian regime, Islamic State": <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/07/syria-regime-aleppo-islamic-state-deir-ezzor-war.html#>

ARIJ (26. marts 2014). "Family Inter-marriages: A Smoldering Fire in Syria". <http://arij.net/en/family-inter-marriages-smoldering-fire-syria>

BBC News (21. Apr. 2010). "Syria smoking ban enters into force": http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/8634411.stm

BBC News Middle East (30 Dec. 2010). "Syria's booming backhand culture": <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-12038893>

BBC News Middle East (17. Maj 2012). "The 'secretive sect' in charge of Syria": www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18084964

BBC News Middle East (30. Jul. 2012). "Bashar al-Assad's inner circle": <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-13216195>

BBC News Middle East (2. aug. 2014). "Syria Iraq: The Islamic State militant group": <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-24179084>

BBC News Middle East (22. Dec. 2012). "Syria conflict: West Prepares for post-Assad uncertainty": www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-20824292

BBC News Middle East (10. Apr. 2013) "Profile: Syria's al-Nusra Front" www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18048033

BBC News Middle East (17. Okt. 2013). "Syria crisis: Guide to armed and political opposition": <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-15798218>

BBC News Middle East (16. juni 2014): "Profile: Islamic State in Iraq and the Levant (ISIS)": <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-24179084>

Bloomberg (15. Mar. 2012). "Syrian Armed Forces Desertion Said to Surge to 60,000": www.bloomberg.com/news/2012-03-15/syria-loses-20-000-troops-as-deserters-flee-turkey-says-1-.html

Business Insider (20. Jul. 2012). "Syrian President Bashar Al-Assad May Have \$1.5 Billion In Assets Around The World": <http://www.businessinsider.com/syrian-president-bashar-al-assad-may-have-15-billion-in-assets-around-the-world-2012-7>

Channel 4 News (29. maj 2014). "Syria interactive: the rebels, their weapons and funds". <http://www.channel4.com/news/syria-files-interactive-rebels-weapons-money-ideology-assad>

CNN (7 March 2012): "Meet Syria's wealthiest and most elusive man": <http://security.blogs.cnn.com/2012/03/07/meet-syrias-wealthiest-and-most-elusive-man/>

CNSNews (31. Jan. 2012). "Asked About Plight of Syrian Christians, State Dept. Erroneously Blames Regime": <http://cnsnews.com/news/article/asked-about-plight-syrian-christians-state-dept-erroneously-blames-regime>

DR Nyheder (4. maj 2013, senest opdateret 10. marts 2014). TIDSLINJE: Få et overblik over krigen i Syrien". <http://www.dr.dk/nyheder/udland/2013/05/02/100149.htm>

DR Nyheder (29. Aug. 2013). "OVERBLIK: Krigen i Syrien begyndte med graffiti": <http://www.dr.dk/nyheder/udland/2013/08/29/103138.htm>

DR Nyheder (19. nov. 2013). "Syriens hær: Vi har indtaget strategisk vigtig by". <http://www.dr.dk/Nyheder/Udland/2013/11/19/1119224937.htm>

DR Nyheder (15. juli 2014). "BILLEDSEKIE: Se ruinerne af det sønderbombede Homs". <http://www.dr.dk/Nyheder/Billedserier/2014/07/14211625.htm>

Financial Times (6. Feb. 2012). "Syria's ailing economy hits citizens and regime": <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/2ceb7690-50df-11e1-8cdb-00144feabdc0.html#axzz34Ds1qI5z>

Fox News (10. feb. 2013). "New patriarch of Syria's Greek Orthodox Church enthroned in Damascus mass". <http://www.foxnews.com/world/2013/02/10/new-patriarch-syria-greek-orthodox-church-enthroned-in-damascus-mass/>

Human Events (8. Jul. 2012). "Syrian conflict a proxy war to reshape the middle east": <http://www.humanevents.com/2012/08/07/syrian-conflict-a-proxy-war-to-reshape-the-middle-east/>

Hurriyet Daily News (23. Mar. 2012). "Syria supporting PKK, says intelligence report": <http://www.hurriyetdailynews.com/report-syria-supporting-pkk.aspx?pageID=238&nid=16699>

Hurriyet Daily News (3. juli 2014): "Turkey seizes and destroys 52-kilometer smuggled fuel pipe at Syrian border": <http://www.hurriyetdailynews.com/turkey-seizes-and-destroys-52-kilometer-smuggled-fuel-pipe-at-syrian-border.aspx?pageID=238&nID=68650&NewsCatID=348>

Ikhwanweb (21. Apr. 2011). "Syria lifts Emergency law, State Security Court and approves the right to demonstrate": www.ikhwanweb.com/article.php?id=28439

Information (29. Maj. 2012). "*Houla: Etnisk udrensning sat i system*": <http://i.information.dk/302049>

Information (27. marts 2014). "*Selv al-Qaeda kalder Syriens nye islamister rabiater*": <http://www.information.dk/492517>

Information (4. juni 2014). "*Syrisk præsidentvalg: Assad vinder med 88,07 procent*": <http://www.information.dk/telegram/499934>

Information (30. juli 2014). "*Assads krigslykker er vendt*": <http://www.information.dk/504943>

IOL News (23. Jan. 2013). "*Syria's infrastructure ruined – official*": <http://www.iol.co.za/news/world/syria-s-infrastructure-ruined-official-1.1456762#.URPQJTnN5SU>

Irin News (1. Juni 2012). "*Analysis: A faith-based aid revolution in the Muslim world?*" <http://www.irinnews.org/Report/95564/Analysis-A-faith-based-aid-revolution-in-the-Muslim-world>

Jadaliyya (16. feb. 2012). "*Sowing the Seeds of Dissent: Economic Grievances and the Syrian Social Contract's Unraveling*". <http://www.jadaliyya.com/pages/index/4383/sowing-the-seeds-of-dissent-economic-grievances-an>

Jyllandsposten (13. maj 2014). "*Brahimi – International Syrien-mægler – træder tilbage*". <http://jyllands-posten.dk/international/mideast/ECE6721321/brahimi-international-syrien-maegler-traeder-tilbage/>

Now News (21. Jan. 2013). "*Syria raises petrol and flour prices*". https://mobile.mmedia.me/lb/en/newsyrialatestnews/syria_raises_petrol_and_flour_prices

PBS (14. Marts 2014): "*Syria One Year Later: Growing Evidence of Torture, Detainee Abuse*": <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/foreign-affairs-defense/syria-undercover/syria-one-year-later-growing-evidence-of-torture-detainee-abuse/>

PressTV (13. Jun. 2012). "*NATO chief rejects military option for Syria unrest*": www.presstv.ir/detail/2012/06/13/245949/nato-has-no-plan-for-syria-intervention/

Reuters (18. Jul. 2012). "*Assad's brother, the muscle behind the throne*": www.reuters.com/article/2012/07/18/syria-crisis-assad-brother-idINDEE86H08B20120718

Reuters (6. Apr. 2011). "*FACTBOX-Syria's military: what does Assad have?*": www.reuters.com/article/2011/04/06/syria-military-idAFLDE72S19O20110406

Reuters (31. Jan. 2012). "*Syria's Alawites, a secretive and Persecutes Sect*": <http://www.reuters.com/article/2012/01/31/us-syria-alawites-sect-idUSTRE80U1HK20120131>

RT News (18. Jan. 2014). "*Syrian opposition coalition agrees to attend Geneva 2 peace talks*": <http://rt.com/news/syrian-opposition-geneva-talks-vote-827/>

RÆSON (16. feb. 2012). “Analyse: Syriske regimes fald vil koste Rusland dyrt”. <http://raeson.dk/2012/analyse-syrisk-regimes-fald-vil-koste-rusland-dyrt/>

SFGate (28. Jun. 2009). “Jews in Syria say life easier, but few are left”: www.sfgate.com/news/article/Jews-in-Syria-say-life-easier-but-few-are-left-3293885.php

Syria Deeply (3. Apr. 2014). “Facing Electricity Cuts, Aleppo Creates a Generator Economy”: <http://www.syriadeeply.org/articles/2014/04/5027/facing-electricity-cuts-aleppo-creates-generator-economy/>

Syria Deeply (29. Apr. 2014). “In Aleppo, Rebels Cut Off Power as a Bargaining Chip”: <http://www.syriadeeply.org/articles/2014/04/5259/aleppo-rebels-cut-power-bargaining-chip/>

The Christian Science Monitor (15. Okt. 2008). “Syria boosts diplomatic ties with Lebanon”: <http://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2008/1015/p04s01-wome.html>

The Christian Science Monitor (3. nov. 2012): “In rebel-held Aleppo, Syrian civilians try to impose law through courts, not guns”: <http://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2012/1103/In-rebel-held-Aleppo-Syrian-civilians-try-to-impose-law-through-courts-not-guns>

The Daily Bell (4. Apr. 2013). “Biography Bashar al-Assad”: <https://www.thedailybell.com/2933/Bashar-al-Assad>

The Daily Star (26. Dec. 2012). “Assad inner circle takes hard line in Syria conflict”: <http://www.dailystar.com.lb/News/Middle-East/2012/Dec-26/199833-assad-inner-circle-takes-hard-line-in-syria-conflict.ashx#axzz2KauPVjII>

The Guardian (10. Aug. 2012). “War crimes by Syrian rebels must be condemned too”: www.guardian.co.uk/commentisfree/2012/aug/10/human-rights-abuses-syrias-regime-condemned

The Guardian (25. Jul. 2012). “Why tribes matter in Syria”: www.guardian.co.uk/commentisfree/2012/jul/25/syria-tribal-rivalries-shape-future

The Guardian (8. maj 2013): “Free Syrian Army rebels defect to Islamist group Jabhat al-Nusra”: <http://www.theguardian.com/world/2013/may/08/free-syrian-army-rebels-defect-islamist-group>

The Independent (10. Jun. 2014). “Robert Fisk: Freedom, Democracy and Human Rights in Syria”: <http://www.independent.co.uk/voices/commentators/fisk/robert-fisk-freedom-democracy-and-human-rights-in-syria-2080463.html>

The Jerusalem Post (20. Dec. 2012). “UN confirms Hezbollah fighting for Assad in Syria”: www.jpost.com/MiddleEast/Article.aspx?id=296690

The National (10. Jun. 2010). “Syrias water shortage causes alarm”: <http://www.thenational.ae/news/world/middle-east/syrias-water-shortage-causes-alarm>

The New York Times (13. Okt. 2010). "*Earth Is Parched Where Syrian Farms Thrived*": <http://www.nytimes.com/2010/10/14/world/middleeast/14syria.html?adxnnl=1&adxnnlx=1330449407-yAiPXrD1kQsKbG2Bb5A61A&pagewanted=1&r=0>

The New York Times (10. dec. 2012): "*U.S. Places Militant Syrian Rebel Group on List of Terrorist Organizations*": http://www.nytimes.com/2012/12/11/world/middleeast/us-designates-syrian-al-nusra-front-as-terrorist-group.html?_r=1&

The New York Times (17. Juli 2013): "*Momentum Shifts in Syria, Bolstering Assad's Position*": <http://www.nytimes.com/2013/07/18/world/middleeast/momentum-shifts-in-syria-bolstering-assads-position.html?pagewanted=all>

The New York Times (28. jan. 2014): "*Rebels in Syria Claim Control of Resources*": <http://www.nytimes.com/2014/01/29/world/middleeast/rebels-in-syria-claim-control-of-resources.html>

The New York Times (11. juni 2014): "*Sunni Fighters Gain as They Battle 2 Governments, and Other Rebels*": <http://www.nytimes.com/2014/06/12/world/middleeast/the-militants-moving-in-on-syria-and-iraq.html?hp&r=1>

The Telegraph (3. Aug. 2012). "*Muslim Brotherhood establishes militia inside Syria*": www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/9450587/Muslim-Brotherhood-establishes-militia-inside-Syria.html

The Telegraph (30. nov. 2013): "*Syria dispatch: from band of brothers to princes of war*": <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/10485970/Syria-dispatch-from-band-of-brothers-to-princes-of-war.html>

The Telegraph (23. marts 2014): "*How Bashar al-Assad created the feared shabiha militia: an insider speaks*": <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/10716289/How-Bashar-al-Assad-created-the-feared-shabiha-militia-an-insider-speaks.html>

The Times of Israel (17. juli 2012): "*Pay a hefty bribe, or risk being felled by Assad's snipers*": <http://www.timesofisrael.com/pay-a-hefty-bribe-or-risk-being-felled-by-assads-snipers/>

The Washington Post (9. sept. 2013): "*Drought and Syria: manmade climate change or just climate?*". <http://www.washingtonpost.com/blogs/capital-weather-gang/wp/2013/09/09/drought-and-syria-manmade-climate-change-or-just-climate/>

The Washington Post (12. sept. 2014): "*Here's how the Islamic State compares with real states*": <http://www.washingtonpost.com/blogs/worldviews/wp/2014/09/12/heres-how-the-islamic-state-compares-to-real-states/>

The World (11. Aug. 2011). "*Syrian Minorities Live on Knife's Edge*": www.theworld.org/2011/08/syrian-minorities-live-on-knifes-edge/

Time (10. Okt. 2012). *"Syria's Tribes Will Rise Again: An Exiled Chief Remains Unbowed"*: <http://world.time.com/2012/10/10/syrias-tribes-will-rise-again-an-exiled-chief-remains-unbowed/>

TorontoSun (10. Feb. 2012). *"Syria hasn't changed, but the world has"*: <http://www.torontosun.com/2012/02/10/syria-hasnt-changed-but-the-world-has>

TV2 Nyhederne (13. feb. 2014). *"Syrien: Byen som parterne kæmper om nu"*. <http://nyhederne.tv2.dk/udland/2014-02-13-syrien-byen-som-parterne-k%C3%A6mper-om-nu>

U-landsnyt.dk (18. Jul. 2013). *"FN: Syriens flygtningekrise den værste siden Rwanda"*: <http://www.u-landsnyt.dk/nyhed/18-07-13/fn-syriens-flygtningekrise-den-v-rste-siden-rwanda>

U-landsnyt.dk (3. juni 2014). *"Assads valg er i gang i Syrien"*. <http://www.u-landsnyt.dk/nyhed/03-06-14/assads-valg-er-i-gang-i-syrien>

U-landsnyt.dk (10. juni 2014). *"Nyt studie: Klimaforandringer væsentlig årsag til Syriens borgerkrig"*. <http://www.u-landsnyt.dk/nyhed/10-06-14/nyt-studie-klimaforandringer-v-sentlig-rsag-til-sy>

U-landsnyt.dk (23. juni 2014). *"Dansk skib forlader Syrien med sidste ladning af landets kemiske våben"*. <http://www.u-landsnyt.dk/nyhed/23-06-14/dansk-skib-forlader-syrien-med-sidste-ladning-af-l>

UNICEF (26. marts 2014). *"UNICEF helps meet the critical water, sanitation & hygiene needs of conflict-affected communities in Syria"*. <http://childrenofsyria.info/2014/03/26/unicef-helps-meet-the-critical-water-sanitation-hygiene-needs-of-conflict-affected-communities-in-syria/>

UN News Centre. *"News Focus: Syria"*. <http://www.un.org/apps/news/infocusRel.asp?infocusID=146&Body=Syria&Body1>

UN News Centre (15. aug. 2012). *"Syrian Government and opposition forces responsible for war crimes – UN panel"*. http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=42687#.U-nxcPl_t1Z

UN News Centre (22. Feb. 2014). *"Unanimously approved, Security Council resolution demands aid access in Syria"*. <https://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=47204&Cr=Syria&Cr1>

United Nations Regional Information Centre. *"Krise i Syrien: borgerkrig og global trussel"*. <http://un-ric.org/da/aktuelt/27033-krise-i-syrien-borgerkrig-og-global-trussel>

United Nations Security Council, Press Release (29. apr. 2005). *SYRIA'S WITHDRAWAL FROM LEBANON 'HISTORIC DAY' FOR MIDDLE EAST*: <http://www.un.org/News/Press/docs/2005/sc8372.doc.htm>

UN Security Council (UNSC) (2012). *Security Council fails to adopt draft resolution on Syria that would have threatened sanctions, due to negative votes of China, Russian federation*. UN Security Council sc/10714. www.un.org/News/Press/docs/2012/sc10714.doc.htm

UN Security Council (UNSC) (2013). "Security Council Requires Scheduled Destruction of Syria's Chemical Weapons, Unanimously Adopting Resolution 2118 (2013)". UNSC 7038th Meeting (PM). <http://www.un.org/News/Press/docs/2013/sc11135.doc.htm>

USA today (10. Okt. 2011). "Top Syria cleric threatens attacks on U.S., EU": <http://usatoday30.usatoday.com/news/world/story/2011-10-10/syrian-cleric-threats/50722348/1>

World Food Programme Nyheder (8. april 2014). "Frygten for konsekvenserne af tørke stiger i Syrien". <http://da.wfp.org/news/news-release/frygten-konsekvenserne-af-t%C3%B8rke-stiger-i-syrien>

World Food Programme News (16. maj 2014). "Cross-Border Convoy Moves Food Aid Into Northeast Syria As Access Constraints Intensify". <https://www.wfp.org/news/news-release/cross-border-convoy-moves-urgently-needed-food-aid-northeast-syria-access-constrai>

10.5 Hjemmesider

Aga Khan Development Network. *Rural Development in Syria*. http://www.akdn.org/rural_development/syria.asp

Britannica. *Country Profile Syria*. <http://global.britannica.com/EBchecked/topic/578856/Syria>

Britannica. *Millet*. <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/382871/millet>

Carnegie Endowment (17. jan. 2014): *The Politics of the Islamic Front, Part 4: The State*: <http://carnegeendowment.org/syriaincrisis/?fa=54233>

Carnegie Endowment (2. april 2014): *Fueling Conflict: Syria's War for Oil and Gas* <http://carnegeendowment.org/syriaincrisis/?fa=55195>

Catholicose. *The Syrian Orthodox Church of Antioch & all the East*. http://catholicose.org/PauloseII/Church_History_Universal.htm

Central Intelligence Agency. *The World Factbook. Syria*. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

Central Intelligence Agency. *The World Factbook. Country comparison – GDP*. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2004rank.html>

Citypopulation. *Syria*. <http://www.citypopulation.de/Syria.html>

Colourbox. www.colourbox.dk

CountryStudies. *Syria*. <http://countrystudies.us/syria/>

Den Store Danske, Gyldendals åbne encyklopædi. *Islam*. http://www.denstoredanske.dk/Sprog,_religion_og_filosofi/Religion_og_mystik/Islam/islam

Encyclopedia of the Nations. *Syria – Judicial system*. www.nationsencyclopedia.com/Asia-and-Oceania/Syria-JUDICIAL-SYSTEM.html

Every Culture. *Countries and Their Culture*. Syria. <http://www.everyculture.com/Sa-Th/Syria.html>

Fanack. *Syria. Relations between groups*. <http://fanack.com/countries/syria/population/relations-between-groups/>

Flickr. *Church in the Christian Quarter from Aleppo*. <http://www.flickr.com/photos/martimcfly/1813517748/>

Freedom House. *Syria*. www.freedomhouse.org/report/freedom-press/2012/syria

Global Centre for the Responsibility to Protect. *Current Crisis*. Syria. <http://www.globalr2p.org/regions/syria>

Globalis. *Det Arabiske forår*. <http://www.globalis.dk/Konflikter/Afrika/Det-Arabiske-foraar>

Globalis. *Konflikter*. Kurdistan. <http://www.globalis.dk/Konflikter/Asien/Kurdistan>

Globalis. *Konflikter*. Syrien. <http://www.globalis.dk/Konflikter/Syrien2>

Globalis. Syrien. <http://www.globalis.dk/Konflikter/Asien/Syrien>

GlobalSecurity.org. *Syrian Arab Army- organization*. www.globalsecurity.org/military/world/syria/army-org.htm

GlobalSecurity.org. *Military*. Yazidi. <http://www.globalsecurity.org/military/world/iraq/religion-yazidi.htm>

GlobalSecurity.org. *Syria – Corruption and Government Transparency* <http://www.globalsecurity.org/military/world/syria/corruption.htm>

International Fund for Agricultural Development (IFAD). *Syria: Women's role in agriculture*. <http://www.ifad.org/gender/learning/sector/agriculture/31.htm>

Indexmundi *Syria GDP – per capita (PPP)* <http://www.indexmundi.com/g/g.aspx?v=67&c=sy&l=en>

International Coalition for the Responsibility to Protect. *The Crisis in Syria*. <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/crises/crisis-in-syria>

International Crisis Group. *CrisisWatch Database*. Syria. <http://www.crisisgroup.org/en/publication-type/crisiswatch/crisiswatch-database.aspx?CountryIDs=%7b1341CC4D-F195-4B82-A9B9-0411818FDB03%7d>

Internet World Stats. *Usage and Population Statistics. Syria*. <http://www.internetworldstats.com/me/sy.htm>

Iraqi Refugee Assistance Project. *Iraqis In Syria: Again Facing Civil Unrest and Regional Religious Animosity*. <http://refugeerights.org/iraqis-in-syria-again-facing-civil-unrest-and-regional-religious-animosity/>

ISLAMdk. *Eid Mubarak*. <http://www.islam.dk/eid-mubarak/>

Kurdistan National Assembly – Syria. *A political model in post-Assad Syria*. www.kurdnas.com/en/index.php?option=com_content&view=article&id=323:a-political-model-in-post-assad-syria&catid=36:reports1&Itemid=56

Landis, Joshua (2005), Joshualandis. Syria Comment. *The Damascus Declaration in English*. <http://faculty-staff.ou.edu/L/Joshua.M.Landis-1/syriablog/2005/11/damascus-declaration-in-english.htm>

Landis, Joshua (2012). Joshualandis. Syria Comment. *The declining Number of Christians in Aleppo, Syria*. <http://www.joshualandis.com/blog/the-poor-plight-of-the-christian-minority-in-aleppo-syria-by-ehsani/?cp=all>

Madinatuna. *Aleppo City Development Strategy* <http://madinatuna.com/en/economy>

Middleeast.dk. *Kristendomi Mellemøstens lande – en oversigt*. Baggrundsartikler. <http://www.middle-east.dk/side/152>

Ministry of Defence. *Billede af Ark Futura og HMS Diamond*. <http://bit.ly/1uqCXMT> (forkortet)

Mongabay. *Syria Government and politics*. http://www.mongabay.com/reference/country_profiles/2004-2005/2-Syria.html

National Coalition of Syrian Revolution and Opposition Forces, Syrian Coalition: <http://www.en.etalaf.org/>

National Coalition of Syrian Revolution and Opposition Forces, Syrian Coalition: *Regime Forces and ISIS Coordinate Offensives Against Syrian Rebels*: <http://en.etalaf.org/all-news/news/syrian-coalition-regime-forces-and-isis-coordinate-offensives-against-syrian-rebels.html>

One World – Nations Online. *Topographic Map of Syria*. <http://www.nationsonline.org/oneworld/map/syria-topographic-map.htm>

Reliefweb. *Revised Syria Humanitarian Assistance Response Plan (SHARP) January - December 2013*. <http://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/revised-syria-humanitarian-assistance-response-plan-sharp-january>

Religion.dk. *Alawitterne: Syriens hemmelighedsfulde minoritet*. <http://www.religion.dk/viden/alawitterne-syriens-hemmelighedsfulde-minoritet>

Religion.dk. *De ti vigtigste ting at vide om druserne*. <http://www.religion.dk/viden/de-ti-vigtigste-ting-vid-om-druserne>

Religion.dk. *10 ting om religion i Syrien*. <http://www.religion.dk/viden/10-ting-om-religion-i-syrien>

Social Institutions and Gender Index. *Syrian Arab Republic*. <http://genderindex.org/country/syrian-arab-republic>

Stanford University. *Mapping Militant Organizations; Al-Nusra Front* <http://web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/493>

Syrian Enterprise and Business Center: *International economic expert in informal areas assists the Syrian government* http://www.sebcsyria.org/web2008/art.php?s_keyword=informal&Image_x=0&Image_y=0&art_id=1546

Syrian Observatory for Human Rights. "مره عرصم اوقلو اولتقو اوده شتسا افا ل 171 نم رثكأ" "ةروثلا ةقلاطنا ذنم" http://www.syriahr.com/index.php?option=com_news&nid=20873&Itemid=2&task=displaynews#.U-iDx_1_t1a

The Damascus Bureau. www.damascusbureau.org

The World Bank. *Syria Overview*. www.worldbank.org/en/country/syria/overview

The World Bank. *World Development Indicators*. <http://wdi.worldbank.org/table/2.13>

Trade Arabia. *Tourism to generate '12pc of Syria's GDP'* http://www.tradearabia.com/news/ttn_181004.html

Trading Economics. *Syria GDP Annual Growth Rate* <http://www.tradingeconomics.com/syria/gdp-growth-annual>

Transparency International. *Corruption Perceptions Index 2010*. <http://www.transparency.org/cpi2010/results>

Transparency International. *Corruption Perceptions Index 2014*. <http://www.transparency.org/cpi2014/results>

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. *Syria Crisis* <http://syria.unocha.org/>

United Nations relief and works agency. <http://www.unrwa.org/?id=62>

United Nations. *Country Profile, Syrian Arab Republic*. <https://data.un.org/CountryProfile.aspx?crName=Syrian%20Arab%20Republic>

UNSMIS. *United Nations Supervision Mission in Syria*. <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unsmis/>

U.S. Energy Information Administration. *Syria*. <http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=SY>

U.S. Department of State. *Syria Background Note*: <http://www.state.gov/outofdate/bgn/syria/47567.htm>

WHO/UNICEF *Joint Monitoring Programme (JMP) for Water Supply and Sanitation*. <http://www.ws-sinfo.org/data-estimates/maps/>

Wikimedia Commons. *File:Flag of the Al-Nusra Front.svg* [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag of the Al-Nusra Front.svg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag_of_the_Al-Nusra_Front.svg)

Wikimedia Commons. *File:Flag of Islamic State of Iraq.svg* [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag of Islamic State of Iraq.svg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag_of_Islamic_State_of_Iraq.svg)

Wikimedia Commons. *File:Logo of the Islamic Front (Syria).svg* [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Logo of the Islamic Front \(Syria\).svg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Logo_of_the_Islamic_Front_(Syria).svg)

Wikipedia. *File: Temple of Bel, Palmyra 15.jpg* [http://en.wikipedia.org/wiki/File:Temple of Bel, Palmyra 15.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Temple_of_Bel,_Palmyra_15.jpg)

Wikipedia. *File:Golan Heights Map.PNG* [http://en.wikipedia.org/wiki/File:Golan Heights Map.PNG](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Golan_Heights_Map.PNG)

Wikipedia. *Fil: Middle East Levant.jpg* [http://da.wikipedia.org/wiki/Fil:Middle East Levant.jpg](http://da.wikipedia.org/wiki/Fil:Middle_East_Levant.jpg)

Wikipedia. *File:Silk route.jpg* [http://en.wikipedia.org/wiki/File:Silk route.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Silk_route.jpg)

Wikipedia. *Fil:Umayyad750ADloc.png* <http://da.wikipedia.org/wiki/Fil:Umayyad750ADloc.png>

Wikimedia Commons. *File:Hatay in Turkey.svg* [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hatay in Turkey.svg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hatay_in_Turkey.svg)

Wikimedia Commons. *File:St Elia Maronite Church4.jpg* [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:St Elia Maronite church4.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:St_Elia_Maronite_church4.jpg)

World Directory of Minorities and Indigenous People. *Druze*. www.minorityrights.org/5279/syria/druze.html

World Directory of Minorities and Indigenous People. *Syria overview*. www.minorityrights.org/?lid=5266

World Food Programme. *Krisen i Syrien* <http://da.wfp.org/content/krisen-i-syrien-0>

World of Maps. *Map of Syria (Political map)*. <http://www.worldofmaps.net/en/middle-east/map-syria/online-political-map-syria.htm>

World Water. *Water Conflict Chronology List*. <http://www2.worldwater.org/conflict/list/>

World Weather *Syrian Arab Republic*. <http://worldweather.wmo.int/099/m099.htm>